

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Rahoitustarkastuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Rahoitustarkastuksesta, joka korvaisi voimassa olevan vuonna 1993 annetun rahoitustarkastuslain. Uuteen lakiin otettaisiin laista nyt kokonaan puuttuvat säännökset Rahoitustarkastuksen tavoitteesta ja tehtävästä. Säännöstä Rahoitustarkastuksen toimintatavoista muutettaisiin ja täydennettäisiin vastaamaan rahoitusmarkkinoilla ja niiden valvonnassa tapahtunutta kehitystä. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia Rahoitustarkastuksen asemaan hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä toimivana mutta valvontaa koskevan päätöksenteon osalta itsenäisenä viranomaisena.

Keskeiset käytännön valvontatoimintaa koskevat muutokset nykyiseen lakiin koskevat Rahoitustarkastuksen valvontavaltuuksia ja valtuuksia hallinnollisten seuraamusten määräämiseen. Rahoitustarkastuksen valtuuksia laajennettaisiin siten, että ne kattaisivat nykyisten valtuuksien lisäksi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten toimilupien myöntämisen ja peruuttamisen, julkisen huomautuksen ja julkisen varoituksen antamisen valvottavalle, oikeuden kieltää epäsovivaksi katsotun henkilön kuulumisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen hallintoelimiin ja oikeuden määrätä arvopaperimarkkinarikosten tutkimisen yhteydessä tutkimuksen ilmaisukielto.

Rahoitustarkastuksen hallintoelinten työnjakoa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että vastuu toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden valvonnasta säädettäisiin pankkivaltuuston tehtäväksi. Yleinen ohjausvastuu ja vastuu sellaisista valvontatoimista päättämisestä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi valvottavan toimintaan tai rahoitusmarkkinoiden vakauteen, säädettäisiin johtokunnan tehtäväksi. Johtajan tehtävät ehdotetaan johtokunnalle siirrettävää päätök-

sentekoa lukuun ottamatta säilytettäväksi nykyisellään. Rahoitustarkastuksen johtokunnan kokoonpanoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että johtokuntaan kuuluisi kuusi jäsentä, joista kaksi nimitettäisiin valtiovarainministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja yksi Suomen Pankin ehdotuksen perusteella. Lisäksi johtokuntaan kuuluisivat Rahoitustarkastuksen johtaja ja Vakuutusvalvontaviraston ylijohdaja.

Rahoitustarkastuksen toiminnan yhteiskunnallista vastuunalaisuutta ja läpinäkyvyyttä vahvistettaisiin myös säätämällä erityisestä johtokunnan pankkivaltuustolle tarvittaessa, vähintään kerran vuodessa, antamasta kertomuksesta Rahoitustarkastuksen toiminnalle asetusta tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

Esitykseen sisältyvät lisäksi ehdotukset laeiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain, liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista pankeista annetun lain, säästöpankkilain, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain, ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain, talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä annetun lain 3 ja 11 §:n, kiinnitysluottopankkilain 14 §:n, hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain, sijoituspalveluyrityksistä annetun lain, ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain, panttilainauslaitoksista annetun lain, sijoitusrahastolain, arvopaperimarkkinain, kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain 4 luvun 3 §:n, valtion vakuusrahastosta annetun lain 19 a §:n ja perintätoiminnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	6
1. Johdanto	6
2. Nykytila.....	7
2.1. Lainsäädäntö	7
2.1.1. Yleistä.....	7
2.1.2. Valtuudet	8
2.1.3. Hallinto	9
2.1.4. Toimiluvat	10
Luottolaitokset ja ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit.....	11
Panttilainauslaitokset	11
Arvopaperipörssi, selvitysyhteisöt, optioyhteisöt ja arvopaperikeskus.....	11
Rahastoyhtiöt ja säilytisyhteisöt	11
Sijoituspalveluyritykset ja ulkomaisten sijoituspalveluyritysten sivuliikkeet	12
2.1.5. Sääntöjen vahvistaminen	12
2.2. Käytäntö	13
2.2.1. Valvontatoiminta	13
2.2.2. Valtuuksien käyttö.....	14
2.3. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö	15
2.3.1. Valvontaviranomaisten valtuuksia koskevat kansainväliset suositukset.15	15
Baselin pankkivalvontakomitean suositukset pankkien valvonnasta ja vakavaraisuudesta	15
IOSCO:n suositukset arvopaperimarkkinaviranomaisten toimivaltuuksista	15
Euroopan unionin kriisinhallinnan kehittämistä koskevat suositukset	16
2.3.2. Euroopan unionin sääntely	16
2.3.3. Ulkomainen lainsäädäntö.....	17
Ruotsi.....	18
Tanska	18
Saksa	19
Iso-Britannia	20
Irlanti.....	21
2.4. Nykytilan arviointi.....	21
2.4.1. Rahoitusmarkkinoiden muutos	21
2.4.2. Valvonnan yleiset kehittämistarpeet.....	22
2.4.3. Kansainvälisen valuuttarahaston selvityksen edellyttämät muutostarpeet	23
2.4.4. Euroopan unionin sääntelystä johtuvat vaatimukset	23
2.4.5. Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksien kehittämistarpeet	24
2.4.6. Rahoitustarkastuksen hallinnon ja valvonnan kehittämistarpeet.....	25

3.	Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	26
3.1.	Esityksen tavoitteet.....	26
3.2.	Keskeiset ehdotukset	26
3.2.1.	Rahoitustarkastuksen tavoite ja tehtävä	26
3.2.2.	Rahoitustarkastuksen toimintatavat.....	28
	Toimilupien myöntäminen ja peruuttaminen.....	29
	Muu toiminta	29
3.2.3.	Valvontavaltuudet.....	30
3.2.4.	Hallinnolliset seuraamukset.....	31
3.2.5.	Rahoitustarkastuksen hallinto ja valvonta.....	31
3.2.6.	Lainsäädännön rakenne.....	35
4.	Esityksen taloudelliset vaikutukset	35
4.1.	Kokonaistaloudelliset vaikutukset.....	35
4.2.	Vaikutukset yrityksiin ja kuluttajiin.....	35
4.3.	Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	36
5.	Asian valmistelu	36
5.1.	Valmisteluvaiheet ja -aineisto	36
5.2.	Lausunnot.....	36
6.	Muut asiaan vaikuttavat seikat	36
	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	38
1.	Lakiehdotusten perustelut	38
1.1.	Laki Rahoitustarkastuksesta	38
	1 luku. Yleiset säännökset.....	38
	2 luku. Hallinto	46
	3 luku. Valvontavaltuudet.....	54
	4 luku. Hallinnolliset seuraamukset.....	63
	5 luku. Valvontayhteistyö ulkomaan valvontaviranomaisen kanssa	64
	6 luku. Rahoitustarkastuksen virkamiehiä koskevat säännökset	66
	7 luku. Erinäiset säännökset.....	67
	8 luku. Voimaantulo	69
1.2.	Laki luottolaitostoinnasta	69
1.3.	Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista....	73
1.4.	Säästöpankkilaki.....	73
1.5.	Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista	74
1.6.	Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa	74
1.7.	Laki talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä.....	75
1.8.	Kiinnitysluottopankkilaki	75
1.9.	Laki hypoteekkiyhdistyksistä	75
1.10.	Laki sijoituspalveluyrityksistä.....	76
1.11.	Laki ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa	77
1.12.	Laki panttilainauslaitoksista.....	78
1.13.	Sijoitusrahastolaki	78
1.14.	Arvopaperimarkkinalaki	78

2 luku. Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus	78
4 luku. Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen	79
5 luku. Sisäpiiriä koskevat säännökset	79
7 luku. Arvopaperimarkkinoiden valvonta	79
10 luku. Erinäisiä säännöksiä	79
1.15. Laki kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä	79
4. luku. Johdannaismarkkinoiden valvonta	79
1.16. Laki valtion vakuusrahastosta	79
1.17. Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta	79
2. Voimaantulo	79
3. Sääntämisyjärjestys	79
LAKIEHDOTUKSET	83
Rahoitustarkastuksesta	83
luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta	94
liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta	97
säästöpankkilain muuttamisesta	98
osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta	99
ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta	102
talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta	103
kiinnitysluottopankkilain 14 ja 17 a §:n muuttamisesta	104
hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta	105
sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta	106
ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain muuttamisesta	110
panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta	112
sijoitusrahastolain 122 §:n muuttamisesta	113
arvopaperimarkkinolain muuttamisesta	113
kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 4 luvun 3 §:n muuttamisesta	115
valtion vakuusrahastosta annetun lain 19 a §:n muuttamisesta	115
perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	116
LIITE	117
RINNAKKAISTEKSTIT	117
luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta	117
liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta	124
säästöpankkilain muuttamisesta	126
osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta	129

ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta	134
talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta	136
kiinnitysluottopankkilain 14 ja 17 a §:n muuttamisesta	137
hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta.....	139
sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta	141
ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain muuttamisesta.....	149
panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta	153
sijoitusrahastolain 122 §:n muuttamisesta	155
arvopaperimarkkinalain muuttamisesta	156
kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 4 luvun 3 §:n muuttamisesta	159
valtion vakuusrahastosta annetun lain 19 a §:n muuttamisesta	160
perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	161

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Rahoitusmarkkinoita ja niillä toimivia valvoo Suomen Pankin yhteydessä oleva Rahoitustarkastus. Rahoitustarkastuksen tärkeimpiä valvottavia ovat rahoituspalveluja tarjoavat talletuspankit ja muut luottolaitokset, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt. Arvopaperimarkkinoilla Rahoitustarkastuksen valvottavia ovat myös arvopaperipörssi, optioyhteisö, arvopaperikauppojen selvitystoimintaa harjoittava selvitysyhteisö ja arvosuusjärjestelmän yhteisiä tehtäviä hoitava arvopaperikeskus. Valvonnalla on pyritty varmistamaan, että valvottavilla on riittävät taloudelliset ja muut edellytykset harjoittaa toimintaansa ja että ne noudattavat toiminnassaan lakia ja asianmukaisia menettelytapoja. Luottamuksen ylläpitämiseksi arvopaperimarkkinoihin Rahoitustarkastus valvoo lisäksi muun muassa arvopapereiden liikkeenlaskijoiden tiedonantovelvollisuuden noudattamista arvopaperimarkkinoilla ja tutkii epäiltyjä arvopaperimarkkinarikoksia.

Rahoitusmarkkinoilla tapahtuneet muutokset, pankkikriiseistä saadut kokemukset sekä esimerkiksi viimeaikaiset suurten ulkomaisen pörssi-yhtiöiden kirjanpitoskandaalit ovat pakkaneet arvioimaan, niin kansainvälisellä tasolla kuin kansallisestikin, minkälainen rahoitusmarkkinoiden valvontajärjestelmä voi mahdollisimman tehokkaasti vastata rahoitusmarkkinoiden kehityksestä johtuviin haasteisiin. Periaatteellinen yhteisymmärrys on siitä, että valvottavilla itsellään on ensisijainen vastuu toiminnastaan ja että markkinoiden harjoittama valvonta eli markkinakuri lisää valvottavien kannustimia kantaa vastuutaan. Viranomaisvalvonta täydentää markkinakuria ja valvottavien omaa vastuuta, mutta ei korvaa niitä.

Viranomaisvalvonnan tehostaminen edellyttää valvonnan kehittämistä ennakoivampaan suuntaan. Onnistuessaan ennakoiva valvonta johtaa harvempiin ja vähäisempiin häiriöihin rahoitusmarkkinoiden toiminnassa. Ennakoivaan valvontaan kuuluu joustava, valvonnan tavoitteista ja tarkoituksesta lähtevä sääntely ja markkinoilla toimivien ohjaa-

minen noudattamaan toiminnassaan asianmukaisia menettelytapoja. Siihen kuuluvat myös valvontavaltuudet, jotka mahdollistavat valvontaviranomaisen toiminnalle asetettuihin yleisiin tavoitteisiin nojautuvan itsenäisen harkinnan sekä selkeän ja nopean ongelmiin puuttumisen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Koska valvontaviranomaisen odotetaan puuttuvan ongelmiin aikaisempaa varhaisemmassa vaiheessa ja suuremmin valtuuksin, sen on myös oltava entistä selvemmin vastuunalainen toiminnastaan niin valvottavia kuin yhteiskuntaa kohtaan.

Keskeisissä valvontaa koskevissa kansainvälisissä suosituksissa lähdetään siitä, että viranomaisilla tulee olla käytössään valtuudet puuttua riittävän ajoissa markkinoiden ja yksittäisten valvottavien haitalliseksi katsottavaan toimintaan. Lisäksi pidetään tärkeänä, että valvontaviranomainen käyttää tehokkaasti ja läpinäkyvästi sille annettuja valvontavaltuuksia. Nämä vaatimukset asettavat sekä Suomessa että kansainvälisesti nykyistä suurempia vaatimuksia valvontaviranomaisen ammattitaidolle ja harkintakyvylle.

Nykyinen lainsäädäntö ei riittävässä määrin mahdollista tehokkaiden ja joustavien, ennakoivaa valvontaa tukevien valvontavaltuuksien käyttämistä rahoitusmarkkinoiden valvonnassa. Rahoitustarkastuksen nykyiset valvontavaltuudet ovat suurelta osin jälkikäteisen reagointiin painottuvia, peruuttamattomuutta korostavia ja käyttötavoiltaan raskaita. Tällaisista valtuuksista voidaan esimerkiksi mainita asiamiehen asettaminen, esityksen tekeminen toimiluvan peruuttamisesta ja vahingonkorvauksenteen nostaminen. Ennakoivuutta tukevista käytännön valtuuksista osaan, esimerkiksi huomautus, ei perustu lakiin. Tästä syystä Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksia on tarpeen kehittää.

Toinen peruste Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksien kehittämiseksi on kansainvälistyneillä rahoitusmarkkinoilla ilmenevä pyrkimys yhtenäistää kansallisia valvontavaltuuksia ja -käytäntöjä. Arvioitaessa toimivan valvontayhteistyön edellytyksiä Euroopan unionin alueella voidaan todeta, että merkittävimmät lainsäädännölliset esteet erityisesti

valvojen välisen tiedonvaihto- ja tarkastus-oikeuden osalta on pääosin poistettu Euroopan yhteisön direktiiveissä. Valvontaa koskevan sääntelyn yhdenmukaistamista ei ole kuitenkaan Euroopan unionissa ulotettu rahoitusvalvontaviranomaisten oikeuteen määrätä sellaisia seuraamuksia, jotka ovat tarpeen puuttuessa esimerkiksi valvottavan liiketoiminnassa, omistusrakenteessa tai johdon toiminnassa havaittuihin epäkohtiin. Kansallisten säännösten epäyhtenäisyys saattaa johtaa esimerkiksi siihen, että kansainväliseen rahoitusalan konserniin kuuluiin yksittäisiin yrityksiin kohdistuvat valvontavaltuudet ovat erityisesti käytettävissä olevan seuraamusvalikoiman laajuuden osalta Suomessa rajoitetummat kuin tällaisen konsernin valvontaan osallistuvissa muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa.

Rahoitusvalvonnan yleisenä tavoitteena voidaan pitää luottamuksen säilymistä rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että rahoitusmarkkinoiden toiminta säilyy vakaana ja tehokkaana ja että rahoitusmarkkinoilla toteutuu riittävä asiakkaan- ja sijoittajansuoja. Sama tavoite, mutta osittain toisin keinoin ja valtuuksin, on myös valtiovarainministeriöllä (lainsäädäntö, kriisienhallinta ja turvaverkot) ja Suomen Pankilla (maksu- ja selvitysjärjestelmien valvonta) sekä osaltaan myös kilpailuviranomaisilla (yleinen kilpailuvalvonta) sekä kuluttajaviranomaisilla (yleinen markkinoinnin ja sopimusehtojen valvonta). Viranomaisilta edellytetään tiivistä keskinäistä yhteistyötä sekä valmiutta omalta osaltaan toimia tehtäviensä ja valtuuksiensa mukaisesti rahoitusmarkkinoiden vakauden ja tehokkuuden edistämiseksi sekä riittävän asiakkaan- ja sijoittajansuojan turvaamiseksi.

Ennakoivaa valvontaa ei tule tarkastella pelkästään nykyistä tehokkaampien ja joustavampien valvontavaltuuksien näkökulmasta. Ennakoivaan valvontaan kuuluu olennaisena osana valvojan oma yhteiskunnallinen vastuu, joka tasapainottaa tehokkaampia ja valvojan itsenäistä harkintaa korostavia valvontavaltuuksia. Jos Rahoitustarkastuksen toimintatapaa ja toimivaltuuksia ja siten yhteiskunnallista vaikutusvaltaa laajennetaan, samassa yhteydessä on valvonnan vastuunalaisuuden, ennakoitavuuden ja läpinäkyvyy-

den vuoksi perusteltua muuttaa Rahoitustarkastuksen hallintoa siten, että siinä omakutaan uusien toimintatapojen ja valtuuksien edellyttämä tehtävien ja vastuun jako.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö

2.1.1. Yleistä

Rahoitustarkastus on rahoitusmarkkinoita valvova viranomainen, joka perustettiin vuonna 1993 Suomen Pankin yhteyteen. Rahoitustarkastuksesta annetut perussäännökset sisältyvät rahoitustarkastuslakiin (503/1993). Lailla kumottiin pankkitarkastusvirastosta annettu laki (1273/90) ja lakkautetun, valtiovarainministeriön hallinnonalalla toimineen pankkitarkastusviraston tehtävät siirrettiin Rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastuksen hallintoon sovelletaan rahoitustarkastuslain lisäksi lakia Suomen Pankista (719/1997) ja muita Suomen Pankkia koskevia säännöksiä, jollei rahoitustarkastuslaissa toisin säädetä. Vaikka Rahoitustarkastus toimii hallinnollisesti keskuspankin yhteydessä, se on valvontatoiminnassaan ja päätöksenteossaan itsenäinen. Rahoitustarkastukseen sovelletaan yleisiä viranomaisten toimintaa säänteleviä lakeja, kuten hallintomenettelylakia (598/1982) ja lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999).

Rahoitustarkastuksen valvottavia ovat lain mukaan muun muassa kotimaiset talletuspankit ja muut luottolaitokset, talletussuoja-rahasto ja eri pankkiryhmien vakuusrahastot, panttilainauslaitokset, arvopaperipörssit, optioyhteisöt, selvitysyhteisöt, arvopaperikeskus, sijoituspalveluyritykset, rahastoyhtiöt ja sijoittajien korvausrahasto. Rahoitustarkastuksen valvottaviin kuuluu kaikkiaan lähes 500 yhteisöä, joista luottomarkkinoilla toimivia yhteisöjä on noin 400 ja pääomamarkkinoilla toimivia noin 100. Liikepankkeja ja muita osakeyhtiömuotoisia luottolaitoksia on 26, säästöpankkeja 40, osuuspankkien yhteenliittymän jäsenosuuspankkeja 244 ja muita osuuspankkeja 43. Ulkomaisten luottolaitosten edustustoja ja sivukonttoreita on 24. Sijoituspalveluyrityksiä on 50 ja rahastoyhtiöitä 24.

Rahoitustarkastuksen tehtävänä on rahoitustarkastuslain 4 §:n mukaan valvoa, että valvottavat toimivat lakien, asetusten, viranomaisten antamien määräysten ja ohjeiden sekä omien yhtiöjärjestystensä, sääntöjensä ja ohjesääntöjensä mukaisesti. Rahoitustarkastus antaa laissa erikseen säädettyjen valtuuksiensa rajoissa määräyksiä valvottaville sekä suorittaa valvottaviensa tarkastuksia. Rahoitustarkastuksen tehtävänä on myös seurata rahoitusmarkkinoilla vallitsevia olosuhteita sekä tehdä esityksiä niiden kulloinkin vaatimiksi toimenpiteiksi. Säännöksen mukaan Rahoitustarkastus toimii yhteistyössä Vakuutusvalvontaviraston ja muiden rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten kanssa.

2.1.2. Valtuudet

Rahoitustarkastuslaissa säädetään yleisistä, kaikkiin valvottaviin sovellettavista Rahoitustarkastuksen valtuuksista.

Rahoitustarkastuksen tietojensaannin varmistamiseksi Rahoitustarkastuksen edustajalla on rahoitustarkastuslain 10 §:n nojalla oikeus olla läsnä valvottavan päätös- ja hallintovaltaa käyttävien elinten kokouksissa, kuten yhtiökokouksessa ja hallituksen kokouksessa. Rahoitustarkastuksella on myös oikeus kutsua nämä kokoukset tarvittaessa koolle. Rahoitustarkastuksen edustajalla on myös oikeus käyttää kokouksissa puhevaltaa sekä saada pöytäkirjaan merkityiksi ne huomautukset, joihin edustaja katsoo olevan aihetta.

Rahoitustarkastuksella on rahoitustarkastuslain 11 §:n nojalla oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan toimipaikassa tehtävänsä suorittamisen kannalta tarpeelliseksi katsomansa valvottavaa ja sen asiakasta koskevat asiakirjat ja muut tallenteet, kuten pöytäkirjat, kirjanpitoaineisto ja toimeksiannot. Rahoitustarkastuksella on niin ikään oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan tietojenkäsittely- ja muut järjestelmät sekä kassa- ja muut varat. Valvottavan on ilman aiheetonta viivytystä toimitettava Rahoitustarkastukselle sen pyytämät tiedot ja selvitykset. Rahoitustarkastuksella on oikeus saada myös valvottavan tilintarkastajalta kaikki valvottavaa koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset

tiedot, asiakirjat, muut tallenteet ja jäljennökset, jotka tilintarkastajalla on hallussaan. Rahoitustarkastus voi saada myös jäljennökset tilintarkastajan laatimista muistioista, pöytäkirjoista ja muista tilintarkastuksen yhteydessä syntyneistä, valvottavan toimintaa koskevista asiakirjoista.

Valvottavan tilintarkastajalla on rahoitustarkastuslain 11 a §:n nojalla velvollisuus ilmoittaa viipymättä Rahoitustarkastukselle valvottavaa koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka tilintarkastaja on saanut tietoonsa tilintarkastustehtävänsä suorittaessaan ja jonka voidaan katsoa olennaisesti vaarantavan valvottavan toiminnan jatkumisen tai johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen. Valvottavan tilintarkastaja on myös velvollinen ilmoittamaan Rahoitustarkastukselle edellä mainitusta seikasta tai päätöksestä, jonka hän saa tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä valvottavan kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvassa yhteisössä.

Rahoitustarkastus voi rahoitustarkastuslain 12 §:n nojalla määrätä yhden tai useamman tarkastajan suorittamaan valvottavan toimintaa koskevan erityistarkastuksen valvonnan kannalta tarpeellisen asian selvittämiseksi. Erityistarkastuksen suorittaja voi olla muukin henkilö kuin Rahoitustarkastuksen virkamies. Tällaisella erityistarkastusta suorittavalla henkilöllä on tehtävässään samat tiedonsaantioikeudet kuin Rahoitustarkastuksella.

Rahoitustarkastus voi rahoitustarkastuslain 13 §:n nojalla asettaa toimeenpanokiellon eli kieltää valvottavan päätös- ja hallintovaltaa käyttävien elinten ja sijoitusrahaston rahasto-osuuden omistajien kokouksen tekemän päätöksen tai suunnitteleman toimenpiteen toteutuksen tai muun menettelyn. Rahoitustarkastus voi antaa kiellon, jos päätös, toimenpide tai menettely on ristiriidassa lain, asetuksen, niiden nojalla annetun määräyksen taikka valvottavan yhtiöjärjestyksen, ohjesäännön tai sääntöjen kanssa. Rahoitustarkastus voi lisäksi velvoittaa valvottavan ryhtymään toimenpiteisiin täytäntöönpanon peruuttamiseksi tai oikaisun aikaansaamiseksi, jos valvottava on ehtinyt panna päätöksen tai toimenpiteen täytäntöön.

Rahoitustarkastuslain 14 §:n mukaan Ra-

hoitustarkastuksella on oikeus antaa valvottavalle sen kirjanpitoa koskevia määräyksiä. Rahoitustarkastus voi myös tehdä valtiovarainministeriölle esityksen siitä, että ministeriö rajoittaisi valvottavan osingonjakoa tai vuosivoiton käyttöä muuhun tarkoitukseen kuin valvottavan vakavaraisuuden vahvistamiseen. Rahoitustarkastus voi tehdä tällaisen esityksen, jos se katsoo, että valvottava, jolle on laissa asetettu vakavaraisuusvaatimus, ei ole tilinpäätöksessään tehnyt riittäviä poistoja tai varauksia. Voitonkäytön rajoittaminen voi tulla kysymykseen tilanteessa, jossa voiton jakaminen voisi vaarantaa valvottavan toiminnan jatkumisen.

Rahoitustarkastus voi rahoitustarkastuslain 15 §:n nojalla määrätä asiamiehen valvomaan valvottavan toimintaa, jos valvottavan asiain hoidossa on esiintynyt taitamattomuutta, varomattomuutta tai väärinkäytöksiä tai muu erityinen syy sitä edellyttää. Rahoitustarkastus voi myös määrätä asiamiehen valvomaan valvottavan konkurssipesän rahaksi muuttoa. Asiamiehellä on vastaava koollekutsumis- ja läsnäolo-oikeus sekä tarkastus- ja tietojensaantioikeus kuin Rahoitustarkastuksella.

Rahoitustarkastuksella on rahoitustarkastuslain 15 a §:n nojalla oikeus kieltää talletuspankkia vastaanottamista talletuksia tai rajoittaa talletusten vastaanottamista, jos Rahoitustarkastuksella on pankin taloudellisen tilan perusteella aihetta epäillä, että pankkia ilmeisesti uhkaa selvitystilaan joutuminen ja että talletussuojarahasto voi ilmeisesti joutua korvaamaan pankin tallettajien saamiset. Kielto tai rajoitus voidaan antaa enintään kolmen kuukauden ajaksi.

Rahoitustarkastuksella on rahoitustarkastuslain 15 b §:n nojalla myös oikeus enintään kolmeksi kuukaudeksi kieltää sijoituspalveluyritystä tai luottolaitosta tarjoamasta sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettuja sijoituspalveluja tai säilytys- ja hoitopalvelua, jos Rahoitustarkastuksella on sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen taloudellisen tilan perusteella aihetta epäillä, että sijoituspalveluyritystä tai luottolaitosta ilmeisesti uhkaa maksukyvyttömyys ja että sijoittajien korvausrahasto voi ilmeisesti joutua korvaamaan sijoittajien saamiset.

Rahoitustarkastus voi rahoitustarkastuslain

16 §:n nojalla muuttaa antamansa luvan ehtoja tai peruuttaa luvan. Jos toimivalta luvan antamisessa on valtiovarainministeriöllä, Rahoitustarkastus voi esittää ministeriölle, että ministeriö muuttaisi antamansa luvan ehtoja tai peruuttaisi luvan. Edellytyksenä on, että valvottava on olennaisesti rikkonut Rahoitustarkastuksen tai valtiovarainministeriön antaman luvan ehtoja tai että olosuhteissa, joiden vallitessa lupa on myönnetty, on tapahtunut olennaisia muutoksia.

Rahoitustarkastuslain 23 §:n mukaan Rahoitustarkastus voi asettaa valvottavalle uhkasakon ja tuomita sen maksettavaksi, jos valvottava tai valvottavan toimeksiannosta toiminut ei ole toiminnassaan noudattanut lakia tai asetuksia tai niiden nojalla annettuja päätöksiä ja määräyksiä, yhtiöjärjestystä, sääntöjä tai ohjesääntöä. Rahoitustarkastuksessa uhkasakon asettamisesta päättää Rahoitustarkastuksen johtaja ja uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Rahoitustarkastuksen johtokunta.

Rahoitustarkastuslain lisäksi aineellisessa rahoitusmarkkinalainsäädännössä on säännöksiä siitä, millä tavoin Rahoitustarkastus voi hoitaa valvontatehtävänsä ja miten se voi puuttua valvottavan toimintaan. Aineelliseen rahoitusmarkkinalainsäädäntöön sisältyvät keskeiset valtuudet voidaan jakaa lähtökohtaisesti kahteen ryhmään. Ensimmäisen ryhmän muodostavat valtuudet antaa tarkempia määräyksiä lain soveltamisesta, kuten luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetty valtuus antaa tarkempia määräyksiä luottolaitoksen tilinpäätöksen laatimisesta. Toisen ryhmän muodostavat valtuudet tarvittaessa puuttua yksittäisen valvottavan hallintoon ja toimintaan laissa erikseen säädetyissä tilanteissa, esimerkiksi oikeus vastustaa huomattavan omistusosuuden hankintaa luottolaitoksessa.

2.1.3. *Hallinto*

Rahoitustarkastus on päällikkövirasto, jonka toimintaa johtaa johtaja. Toiminnan yleinen ohjaus- ja valvontavastuu on johtokunnalla, minkä lisäksi johtokunnalla on useita hallinnollisia tehtäviä. Lisäksi pankkivaltuus-tolla on Rahoitustarkastuksen hallintoon kuuluvia tehtäviä. Rahoitustarkastus toimii hal-

linnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on päätöksenteossaan riippumaton Suomen Pankista.

Pankkivaltuuston tehtävänä on nimittää kolme Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet Suomen Pankin, valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön ehdotuksesta. Pankkivaltuusto määrää johtokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä johtokunnan esityksestä johtajan sijaisen. Lisäksi pankkivaltuusto vahvistaa Rahoitustarkastuksen työjärjestyksen johtokunnan esityksestä ja päättää johtajan virkasuhteeseen liittyvistä asioista.

Rahoitustarkastuksen johtokuntaan kuuluvat Rahoitustarkastuksen johtaja, Vakuutusvalvontaviraston ylijohtaja sekä kolme muuta jäsentä. Rahoitustarkastuksen johtokunnan tehtävänä on vahvistaa Rahoitustarkastuksen valvontaa koskevat ohjeet asioista, jotka ovat merkittäviä tai periaatteellisia ja laajakantoisia valvonnan kannalta tai joilla muuten on yleistä merkitystä. Johtokunta vahvistaa myös ne valvottaville annettavat määräykset ja ohjeet, joita johtokunta ei ole siirtänyt johtajan vahvistettavaksi. Johtokunta päättää valvontamaksuista ja huolehtii rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten yhteistyön kehittämisestä sekä vahvistaa Vakuutusvalvontaviraston kanssa tehtävän yhteistyön periaatteet. Johtokunta ratkaisee sellaiset Rahoitustarkastuksen sisäistä hallintoa koskevat asiat, jotka työjärjestyksessä määrätään johtokunnan ratkaistaviksi. Johtokunta käsittelee Rahoitustarkastuksen vuotuisen talousarvion ja toimittaa vuotuisen kertomuksen Rahoitustarkastuksen toiminnasta pankkivaltuustolle. Rahoitustarkastuksen asettaman uhkasakon tuomitsee maksettavaksi johtokunta. Johtokunta ratkaisee lisäksi ne laajakantoiset periaatteellisesti tärkeät asiat, jotka johtaja saattaa sen käsiteltäväksi. Johtokunta ei voi itse vaatia jonkin asian käsittelemistä johtokunnassa, vaan johtokunnan käsiteltäväksi saatettavista muista kuin laissa nimenomaisesti mainituista asioista päättää Rahoitustarkastuksen johtaja.

Rahoitustarkastuksen toimintaa johtaa ja sen päätökset tekee johtaja. Rahoitustarkastuksen johtajan tehtäviin kuuluvat kaikki ne asiat, joita ei ole nimenomaisesti annettu joh-

tokunnan tehtäväksi. Johtaja vastaa siitä, että Rahoitustarkastukselle kuuluvat tehtävät hoidetaan tehokkaasti, taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Johtajan apuna toimii neuvoa-antava johtoryhmä, jonka pitää ennen asian esittelemistä johtajan tai johtokunnan ratkaistavaksi käsitellä asiat, jotka koskevat Rahoitustarkastuksen toiminnan ja sen kehittämisen yleisiä suuntaviivoja. Neuvoa-antava johtoryhmä käsittelee lisäksi ne asiat, joilla on periaatteellista ja laajakantoista merkitystä sekä toimintasuunnitelman ja toimintakertomuksen ja niihin liittyvät keskeiset asiat. Lisäksi ryhmä käsittelee valvottaville annettavien määräysten ja ohjeiden yleisperiaatteita sekä erityistarkastuksen määräämistä, asiamiehen asettamista, uhkasakon asettamista ja annettun luvan muuttamista tai peruuttamista koskevat asiat.

Rahoitustarkastuksen johtajan nimittää tasavallan presidentti. Kun Rahoitustarkastuksen johtajan virka tulee avoimeksi, pankkivaltuuston tehtävänä on ryhtyä toimenpiteisiin johtajan viran täyttämiseksi. Pankkivaltuusto tekee esityksen valtioneuvostolle sopivan henkilön nimittämisestä Rahoitustarkastuksen johtajan virkaan. Johtajan kelpoisuusvaatimuksista ei ole laissa säännöksiä.

Rahoitustarkastuksen ylimmät virkamiehet johtajaa lukuun ottamatta nimittää ja irtisanoo Rahoitustarkastuksen johtokunta. Johtaja nimittää ja irtisanoo muut kuin ylimmät virkamiehet.

2.1.4. Toimiluvat

Rahoituspalvelun tarjoajalla tulee pääsääntöisesti olla toimilupa. Toimiluvan myöntämisestä päättää kaikkien valvottavien osalta valtiovarainministeriö, jonka on pyydettävä lupahakemuksesta Rahoitustarkastuksen lausunto. Eräissä tapauksissa valtiovarainministeriön tulee pyytää lausunto myös muilta tahoilta, kuten Suomen Pankilta, talletussuojarahastolta tai sijoittajien korvausrahastolta.

Valtiovarainministeriö tekee päätöksen myös toimiluvan peruuttamisesta, samoin kuin toimiluvan mukaisen toiminnan rajoittamisesta

Luottolaitokset ja ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit

Luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) mukaan luottolaitokselle on myönnettävä toimilupa, jos luottolaitos täyttää sen perustamiselle ja toiminnalle laissa säädetyt vaatimukset ja saadun selvityksen mukaan voidaan varmistua muun muassa siitä, että luottolaitosta tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti eikä luottolaitoksen ja muun henkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus estä luottolaitoksen tehokasta valvontaa.

Luottolaitoksen toimilupa voidaan peruuttaa Rahoitustarkastuksen esityksestä. Toimilupa voidaan peruuttaa lain mukaan muun muassa siinä tapauksessa, että luottolaitoksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia tai asetuksia taikka luvan myöntämiseksi säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa. Luottolaitoksen toimintaa voidaan Rahoitustarkastuksen esityksestä väliaikaisesti rajoittaa, jos luottolaitoksen hoidossa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vahingoittaa rahoitusmarkkinoiden vakautta tai velkojien etua.

Ulkomaalaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain (1608/1993) mukaan Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen on haettava toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Sivukonttorin toimilupa on myönnettävä, jos luottolaitoksen toiminta on vakaata ja sen julkinen valvonta on riittävällä tavalla järjestetty. Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen sivukonttorilta ei vaadita erillistä sivukonttoritoimilupaa.

Panttilainauslaitokset

Panttilainauslaitoksen toimiluvan myöntämisestä ja peruuttamista koskevat periaatteet vastaavat olennaisilta osiltaan, mitä luottolaitoksista säädetään. Panttilainauslaitoksen toimiluvasta säädetään panttilainauslaitoksista annetussa laissa (1353/1992).

Arvopaperipörssi, selvitysyhteisöt, optioyhteisöt ja arvopaperikeskus

Arvopaperimarkkinalain (495/1989) mukaan lupa arvopaperipörssitoiminnan harjoittamiseen on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jolla on luotettava hallinto, riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja jonka toiminnan järjestäminen sekä toiminnassa noudatettavat säännöt tarjoavat riittävän suojan sijoittajille, jollei toiminnan aloittaminen ole yleisen edun vastaista.

Arvopaperipörssin toimilupa voidaan peruuttaa muun muassa silloin, kun arvopaperipörssin toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia tai asetusta tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä, toimiluvan ehtoja tai arvopaperipörssin sääntöjä.

Selvitysyhteisön toimiluvan myöntämis- ja peruuttamisedellytykset, joista säädetään niin ikään arvopaperimarkkinalaissa, vastaavat pääsääntöisesti arvopaperipörssin toimiluvan myöntämisen ja peruuttamisen edellytyksiä. Sama koskee optioyhteisön toimiluvan myöntämis- ja peruuttamisedellytyksiä, joista säädetään kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa (772/1988). Arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain (826/1991) mukaan suomalaiselle osakeyhtiölle voidaan myöntää arvopaperikeskuksen toimilupa, jos yhtiö tekee todennäköiseksi, että se pystyy käsittelemään kaikkia arvo-osuusjärjestelmään liitettyjä arvo-osuuksia, selvittämään arvo-osuuksilla tehtyjä kauppia ja muita luovutuksia sekä huolehtimaan kaikista laissa säädetyistä tehtävistä luotettavasti ja arvo-osuusjärjestelmän tarkoituksenmukaisen kehityksen turvaavalla tavalla.

Arvopaperikeskuksen toimilupa voidaan peruuttaa, jos arvopaperikeskuksen toiminnassa on olennaisesti poikettu lain tai asetuksen säännöksestä taikka viranomaisen näiden nojalla antamasta määräyksestä, arvopaperikeskuksen säännöistä, toimilupaan liittyvistä ehdoista tai rajoituksista taikka jos toimiluvan myöntämiseksi säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

Rahastoyhtiöt ja säilytisyhteisöt

Sijoitusrahastolain (48/1999) mukaan suo-

malaiselle osakeyhtiölle voidaan myöntää toimilupa sijoitusrahastotoiminnan harjoittamiseen. Tällaisen rahastoyhtiön toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on muun muassa, että yhtiöllä on riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja että voidaan pitää todennäköisenä, että yhtiötä tullaan hoitamaan luotettavasti, ammattitaitoisesti sekä järkevien ja vakaiden liiketapaperiaatteiden mukaisesti.

Rahastoyhtiön toimilupa voidaan peruuttaa kokonaan tai osittain joko lopullisesti tai väliaikaisesti, jos rahastoyhtiön toiminnassa on esimerkiksi rikottu olennaisesti lakia tai asetuksia, rahastoyhtiön yhtiöjärjestystä, toimiluvan ehtoja tai rahastoyhtiön hallinnoiman sijoitusrahaston sääntöjä.

Sijoitusrahastolaissa säädetään lisäksi toimilupavollisuus laissa tarkoitetuille säilytysyhteisölle.

Sijoituspalveluyritykset ja ulkomaisten sijoituspalveluyritysten sivuliikkeet

Sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa (579/1996) säädetään toimiluvan myöntämisestä sijoituspalveluyritykselle. Sijoituspalveluyrityksen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on muun muassa, että sijoituspalveluyrityksellä on luotettava hallinto, riittävät taloudelliset toimintaedellytykset eikä sijoituspalveluyrityksen ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus estä sijoituspalveluyrityksen tehokasta valvontaa. Sijoituspalveluyrityksen toimilupa voidaan peruuttaa joko kokonaan tai osittain, jos sijoituspalveluyrityksen toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia, asetuksia tai viranomaisen niiden nojalla antamia määräyksiä, toimiluvan ehtoja taikka yhtiöjärjestystä.

Sijoituspalveluyritykselle voidaan myöntää lupa sivuliikkeen perustamiseen muuhun kuin Euroopan talousalueella sijaitsevaan valtioon, jos sivuliikkeen valvonta on riittävällä tavalla järjestettävissä ja jos sijoituspalveluyrityksen taloudellinen tila ja hallinto huomioon ottaen sivuliikkeen perustaminen on perusteltua.

Ulkomaisten sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain (580/1996) mukaan Suomeen perustettavaa sivuliikettä varten Euroopan ta-

lousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneelle ulkomaiselle sijoituspalveluyritykselle voidaan myöntää toimilupa, jos sijoituspalveluyrityksen taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät luotettavalle sijoituspalvelun tarjoamiselle asetettavat vaatimukset. Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeeltä ei vaadita erillistä sivukonttoritoimilupaa.

2.1.5. Sääntöjen vahvistaminen

Aineellisessa rahoitusmarkkinalainsäädännössä on säännöksiä eräiden rahoitusmarkkinoilla toimivien yhteisöjen sääntöjen vahvistamisesta. Jos yhteisön sääntöjen tai yhtiöjärjestyksen vahvistaminen viranomaisessa on edellytys yhteisön rekisteröinnille, valtiovarainministeriö tekee päätöksen asiassa. Valtiovarainministeriön on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä Rahoitus-tarkastuksen lausunto. Eräissä tapauksissa ministeriön on pyydettävä lausunto myös muilta tahoilta, esimerkiksi Suomen Pankilta. Valtiovarainministeriö vahvistaa myös sääntöjen muutokset.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaan ministeriö vahvistaa vakuusrahastojen ja talletussuojarahaston säännöt ja sääntömuutokset. Laissa on säännöksiä sääntöjen vähimmäissisällöstä. Osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2001) mukaan ministeriö vahvistaa osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisön säännöt ja sääntömuutokset.

Arvopaperimarkkinalaissa säädetään arvopaperipörssin, muun julkisen kaupankäynnin, selvitysyhteisön ja selvitysrahaston säännöistä. Arvopaperipörssin sääntöjen on sisällettävä lakia täydentävät määräykset esimerkiksi siitä, miten ja millä perusteilla arvopaperi otetaan kaupankäynnin kohteeksi, miten ja milloin kaupankäynti pörssilistalla tapahtuu sekä miten ja millä perusteilla pörssivälittäjän ja pörssimeklarin oikeudet myönnetään ja peruutetaan. Arvopaperien muun julkisen kaupankäynnin sääntöjen on sisällettävä vastaavat tiedot kuin arvopaperipörssin sääntöjen. Valtiovarainministeriö voi myös vaatia vahvistamisessaan säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväk-

si. Säännöille annettu vahvistus voidaan peruuttaa, jos arvopaperien julkisessa kaupankäynnissä on olennaisesti rikottu lakia, asetuksia tai viranomaisten niiden nojalla antamia määräyksiä tai julkisen kaupankäynnin sääntöjä taikka jos sääntöjen vahvistamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

Selvitysyhteisön sääntöjen tulee sisältää lakia täydentävät määräykset muun muassa siitä, millaisia arvopapereita otetaan selvitystoiminnan kohteeksi, miten ja milloin selvitystoiminta järjestetään ja miten yhteisön maksuvalmius turvataan. Säännöt on vahvistettava, jos ne täyttävät luotettavan selvitysyhteisön toiminnan vaatimukset ja jos niiden sekä selvitysyhteisön toiminnasta annettujen säännösten ja määräysten ja hyvän tavan noudattamisen riittävästä ja luotettavasta valvonnasta on huolehdittu asianmukaisesti. Ministeriö voi määrätä sääntöjen sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi.

Arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa säädetään arvopaperikeskuksen ja kirjausrahaston säännöistä. Arvopaperikeskuksen säännöissä määrätään laissa säädettyjen tehtävien lisäksi tarkemmin arvopaperikeskuksen toiminnasta. Jos Suomen Pankin lausunto on pankin lakisääteisiin tehtäviin kuuluvissa kysymyksissä kielteinen, ei sääntöjä tältä osin saa vahvistaa. Valtiovarainministeriö voi arvo-osuusjärjestelmää kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamisensa säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi.

Laissa kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä säädetään optioyhteisön säännöistä. Optioyhteisön sääntöjen tulee sisältää lakia täydentävät määräykset optioyhteistöiminnasta ja optiokauppojen selvityksestä sijoitusrahastolain mukaisesti.

Rahoitustarkastus vahvistaa sijoitusrahastodirektiivin (85/611/ETY) mukaisten sijoitusrahastojen säännöt. Sijoitusrahaston säännöt ja niiden muutokset on vahvistettava, jos ne ovat lain mukaiset ja selkeät. Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävien erikoissijoitusrahaston säännöt ja niiden muutokset vahvistaa valtiovarainministeriö. Erikoissijoitusrahaston säännöt ja niiden muutokset on vahvistettava, jollei saadun selvityksen perusteella voida pitää todennäköisenä, että

rahoitusmarkkinoiden vakaus tai toimivuus vaarantuisi. Sääntöjä vahvistettaessa voidaan asettaa toimintaa koskevia rajoituksia ja ehtoja.

Sijoittajien korvausrahastolla on sijoituspalveluyrityksistä annetun lain mukaan oltava säännöt, jotka turvaavat rahaston toiminnan ja sen lakisääteisten tehtävien hoitamisen. Sääntöjen tulee sisältää muun muassa määräykset siitä, miten ja millä perusteilla korvausrahaston kannatusmaksu ja hallinnointikustannukset määrätään ja jaetaan korvausrahaston jäsenten kesken sekä miten korvausrahaston vähimmäispääoma kartutetaan siirtymäaikana ja syntyneen korvaustapauksen jälkeen. Säännöissä on myös määrättävä ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen Suomessa olevan sivuliikkeen ja ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin liittymisestä korvausrahastoon, korvausrahaston liittymismaksun perusteista ja korvausrahaston korvausvelvollisuuden perusteista.

2.2. Käytäntö

2.2.1. Valvontatoiminta

Rahoitustarkastus on korostanut valvontatyössään omistajien ja johdon vastuuta valvottavien sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Nämä ovat myös Rahoitustarkastuksen valvonnan keskeisiä painopiste-alueita. Olennainen osa valvontatyötä ovat myös tarkastukset, jotka suunnataan markkinoiden toiminnan ja riskien kannalta keskeisiin valvottaviin. Rahoitustarkastus tekee lisäksi teematarkastuksia tarpeen mukaan. Valvottavien raportoinnin avulla Rahoitustarkastus seuraa valvottavien taloudellista asemaa, riskinottoa ja toimintaedellytyksiä.

Arvopaperimarkkinoilla Rahoitustarkastus valvoo markkinoiden menettelytapoja ja arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden tiedonantovelvollisuuden noudattamista sekä tutkii epäiltyjä sisäpiiritiedon väärinkäytön tapauksia ja muita arvopaperimarkkinarikoksia. Rahoitustarkastus pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan arvopaperikaupan ja selvitystoiminnan sujuvuuteen ja toimintavarmuuteen.

Valvottaviin kohdistuva Rahoitustarkastuksen valvonta jakaantuu jatkuvaan valvontaan

ja varsinaiseen tarkastustoimintaan. Jatkuvaan valvontaan kuuluu Rahoitustarkastukselle säännöllisesti toimitettavien raporttien läpikäynti, analysointi sekä raporteista ilmenevien poikkeamien edellyttämä päätöksenteko. Velvollisuudesta laatia raportteja ja toimittaa ne säännöllisesti Rahoitustarkastukselle säädetään aineellisessa rahoitusmarkkinalainsäädännössä. Rahoitustarkastus valvoo raporttien avulla sitä, että valvottavat noudattavat laissa säädettyjä velvollisuuksia ja täyttävät niiden taloudelliselle asemalle laissa säädetty vaatimukset.

Rahoitustarkastus toimii yhteistyössä muiden viranomaisten, erityisesti valtiovarainministeriön, Suomen Pankin ja Vakuutusvalvontaviraston kanssa. Yhteistyö ulkomaisten valvontaviranomaisten kanssa on tiivistä ja kasvavaa.

2.2.2. Valtuuksien käyttö

Rahoitustarkastuslaissa säädettyjen valvontavaltuuksien käyttö riippuu ensisijaisesti käytännössä kulloinkin esiin tulevista ongelmista. Käytettävän valtuuden valinta tapahtuu tapauskohtaisen harkinnan jälkeen ja riippuu olennaisesti havaitun ongelman vakavuudesta ja siitä, mihin ja millä tavoin valvontatoimella halutaan vaikuttaa. Tästä syystä eri valtuuksien käytössä on lukumääräisesti merkittäviä eroja.

Rahoitustarkastuksen edustaja on ollut joidakin kertoja lain nojalla valvottavan yhtiökokouksessa sekä hallintoneuvoston ja hallituksen kokouksissa. Rahoitustarkastus on myös muutamissa yksittäisissä tapauksissa kutsunut koolle valvottavan päätös- ja hallintovaltaa käyttävän elimen.

Tarkastus- ja tietojensaantioikeuden käyttö on Rahoitustarkastuksen säännöllisen valvontatyön perusedellytys. Sen sijaan Rahoitustarkastus ei ole toistaiseksi saanut ilmoituksia valvottavan tilintarkastajalta valvottavaa koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka voidaan katsoa olennaisesti rikkovan valvottavaa tai sen toimintaa koskevia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä.

Rahoitustarkastus on määrännyt 14 erityistarkastusta, joissa on selvitetty valvonnan kannalta tarpeellisia kysymyksiä. Tarkastuksia ovat suorittaneet muun muassa tilintar-

kastajat ja asianajajat. Tarkastusten aiheina ovat olleet muun muassa kirjanpidon luotettavuus, luottosalkun laatukysymykset sekä toiminnan hallinnollinen luotettavuus.

Rahoitustarkastuksella on oikeus kieltää valvottavan tekemän päätöksen täytäntöönpano, jos tehty päätös on esimerkiksi lain tai asetuksen vastainen. Jos päätös on jo ehditty panna täytäntöön, Rahoitustarkastus voi vaatia sen osalta korjaus- tai oikaisutoimenpiteitä. Rahoitustarkastus on joissain yksittäisissä tapauksissa käyttänyt oikeuttaan toimeenpanokiellon määräämiseen.

Rahoitustarkastus on antanut toimintansa aikana valvottavilleen kirjanpitoon liittyviä määräyksiä. Rahoitustarkastus ei ole sen sijaan tehnyt valtiovarainministeriölle valvottavan vuosivoiton käytön rajoittamista koskevia esityksiä.

Rahoitustarkastus voi asettaa asiamiehen valvomaan valvottavan toimintaa, jos esimerkiksi valvottavan asioiden hoitaminen on varomatonta tai siihen sisältyy väärinkäytöksiä. Rahoitustarkastus on määrännyt seitsemässä tapauksessa asiamiehen valvomaan valvottavan toimintaa. Osa tapauksista liittyy pankkikriisiaikaan.

Rahoitustarkastuksella on oikeus kieltää talletuspankilta talletusten vastaanottaminen kolmen kuukauden määräajaksi taikka rajoittaa talletusten vastaanottoa. Rahoitustarkastus ei ole toistaiseksi käyttänyt tätä valtuutta. Sen sijaan Rahoitustarkastus on rahoitustarkastuslain nojalla yhden kerran kieltänyt valvottavaa tarjoamasta sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettuja sijoituspalveluja.

Rahoitustarkastus voi tietyissä tapauksissa muuttaa antamansa luvan ehtoja tai peruuttaa luvan taikka esittää valtiovarainministeriölle, että tämä muuttaisi antamansa luvan ehtoja tai peruuttaisi luvan. Rahoitustarkastus on muuttanut joidenkin antamiensa lupien ehtoja siitä syystä, että olosuhteissa on tapahtunut muutos luvan myöntämisen jälkeen. Rahoitustarkastus ei ole esittänyt kertaakaan ministeriölle ehtojen muuttamista.

Rahoitustarkastus voi eräissä tapauksissa uhkasakolla velvoittaa valvottavan täyttämään velvoitteensa. Rahoitustarkastus on kerran velvoittanut valvottavan uhkasakon uhalla esittämään vaatimansa selvityksen.

Uhkasakkoa ei kuitenkaan tuomittu maksettavaksi.

2.3. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö

2.3.1. Valvontaviranomaisten valtuuksia koskevat kansainväliset suositukset

Baselin pankkivalvontakomitean suositukset pankkien valvonnasta ja vakavaraisuudesta

Baselin pankkivalvontakomitea (*Basel Committee on Banking Supervision*, jäljempänä *Baselin komitea*) on keskeinen kansainvälisen elin, joka arvioi pankkitoiminnan valvonnan kehittämistä sekä valmistelee valvonnan standardeja. Tärkeimmät valvontaviranomaisten toimivaltuuksia ja pankkivalvontaa koskevat periaatteet sisältyvät komiteassa laadittuihin tehokkaan pankkivalvonnan peruseriaatteisiin (*The Core Principles for Effective Banking Supervision*, 1997) sekä suosituksiin luottolaitoksilta edellytettävästä vakavaraisuudesta (*The Basel Capital Accord*, 1988), joka on parhaillaan uudistettavana. Baselin komitean laatimat pankkivalvonnan järjestämisen pääperiaatteet ja vakavaraisuussuositukset on otettu käyttöön lähes maailmanlaajuisesti. Valvontaperiaatteet ja vakavaraisuusstandardit ovat periaatteessa suosituksia, mutta käytännössä niiden noudattamista pidetään edellytyksinä hyvin järjestetyille ja luotettavalle pankkitoiminnalle.

Pankkivalvonnan peruseriaatteiden lähtökohtana on, että valvonnalle on määritelty selkeä tavoite ja vastuut. Valvontaviranomaiselle on taattava riippumaton asema ja riittävät voimavarat. Valvontatoiminnan tulee perustua lainsäädäntöön, jossa säädetään pankkitoiminnan harjoittamisen luvanvaraisuudesta, tarkastusvaltuuksista sekä pankkitoiminnan lainmukaisuuden ja vakavaraisuuden valvontaa koskevista toimivaltuuksista ja pankkitarkastajien oikeudellisesta suojasta. Edelleen lähtökohtana tulee olla säännökset tarkastustietojen vaihdettavuudesta valvontaviranomaisten kesken sekä tarkastustietojen luottamuksellisuudesta.

Pankkivalvonnan periaatteisiin sisältyvät lisäksi yksityiskohtaisemmat suositukset muun muassa pankkitoiminnan luvanvarai-

suuden ehdoista, pankkitoiminnan harjoittamisen rakenteista, vakavaraisuuden sääntelystä ja valvonnasta, jatkuvan valvonnan järjestämisestä, valvojan toimivaltuuksista sekä valvonnan järjestämisestä ja valvojien yhteistyöstä rajat ylittävissä pankkitoiminnassa.

IOSCO:n suositukset arvopaperimarkkinaviranomaisten toimivaltuuksista

Arvopaperimarkkinoiden valvontaviranomaisten kansainvälinen yhteistyöjärjestö (*International Organisation of Securities Commissions*, jäljempänä IOSCO), on syyskuussa 1998 antanut 30 suositusta, jotka toimivan ja tehokkaan arvopaperimarkkinoiden valvonnan tulisi täyttää. Nämä suositukset, jotka on päivitetty helmikuussa 2002, koskevat muun muassa arvopaperimarkkinoiden valvonnan rakennetta ja valvonnan järjestämistä, itsesääntelyä, valvonnan toteuttamista ja sanktioita, eri valvontaelinten välistä yhteistyötä, arvopaperien liikkeeseenlaskijoita, sijoitusrahastoja, sijoituspalvelujen tarjontaa sekä jälkimarkkinoiden toimintaa.

Valvonnan järjestämistä koskevien suositusten mukaan valvontaviranomaisten velvollisuuksien tulisi olla selkeästi ja objektiivisesti määritelty. Viranomaisen tulee olla toisaalta toiminnassaan riippumaton mutta toisaalta myös asianmukaisesti vastuussa toiminnastaan.

Valvontaviranomaisella tulee suositusten mukaan olla rikkomusten selvittämiseksi riittävät tarkastus- ja tutkintavaltuudet. Lisäksi valvontaviranomaisella tulee olla käytössään riittävät pakkokeinot valvonnan toteuttamiseksi ja säännösten noudattamisen varmistamiseksi. Valvontajärjestelmän on myös varmistettava näiden keinojen tehokas käyttö.

Valvontaviranomaisella tulee olla myös riittävät valtuudet vaihtaa sekä julkisia että salassa pidettäviä tietoja muiden koti- ja ulkomaisten valvontaviranomaisten kanssa. Viranomaisten on järjestettävä menettelytavat, jotka määräävät milloin ja miten tietoja vaihdetaan. Valvontajärjestelmän tulee mahdollistaa tarvittaessa myös ulkomaisten valvontaviranomaisten avustaminen.

Euroopan unionin kriisinhallinnan kehittämistä koskevat suositukset

Euroopan unionissa on viime aikoina kiinnitetty erityistä huomiota viranomaisten toimintaan vakauden ylläpitämisessä. Unionin talous- ja rahoituskomitean alaisuudessa toimiva niin sanottu Brouwerin työryhmä jätti mietintönsä jäsenvaltioiden valtiovarainministereille huhtikuussa 2001. Työryhmä arvioi rahoituskriisien hallinnan tehostamiseksi tarvittavia toimenpiteitä Euroopan unionissa. Työryhmän päähuomio kohdistuu pankkeihin ja finanssikonserneihin. Suosituksissa on huomioon otettavia yhtymäkohtia valvontaviranomaisten toimivaltuuksiin, vaikka mietinnössä ei suoranaisesti puututa toimivaltuuksien yksityiskohtiin.

Brouwerin työryhmän suosituksissa korostetaan valvontaviranomaisen mahdollisuutta varmistua siitä, että luottolaitoksella on informaatiojärjestelmä, joka pystyy tuottamaan merkityksellistä ja oikeaa tietoa luottolaitoksen taloudellisesta asemasta. Luottolaitoksen tulee suorittaa testejä, joiden avulla se arvioi erilaisten talouden kehitysarvioiden vaikutuksia omaan toimintaansa ja sen vakauteen. Luottolaitoksella tulee myös olla varautumissuunnitelma taloudellisten kriisien varalle.

Lisäksi työryhmä suositaa, että Euroopan unionin jäsenmaiden viranomaisten tulee kriisien hallinnan varmistamiseksi ajoissa informoida toisiaan. Lakisääteiset esteet tietojen vaihdolta muun muassa valvontaviranomaisten ja keskuspankkien väliltä on poistettava. Suosituksessa todetaan, että jokaisella viranomaisella tulisi olla tätä varten omat ohjelistansa kriisitilanteessa informoitavista seikoista ja niistä tahoista, joita kriisitilanteessa tulisi informoida.

Suosituksen mukaan rahoitusvalvontaviranomaisten tulee kehittää keskinäisiä valvontapöytäkirjojaan (*Memoranda of Understanding*) siten, että ne konkreettisemmin käsittelevät myös toimintaa finanssikriisitilanteessa. Valvontapöytäkirjojen laajentamista tulisi harkita myös rahoitusmarkkinoiden vakaudesta vastaaviin muihin viranomaistahoihin niissä tapauksissa, joissa kansalliset rakenteet sitä edellyttävät.

Tämän lisäksi Euroopan unionin alueella toimivien finanssiryhmittymien valvonnan

tehostamiseksi tulisi sopia siitä, että kullakin ryhmittymällä on niin sanottu koordinoiva valvontaviranomainen. Tämä vaatimus tulee otetuksi huomioon, kun finanssiryhmittymien valvontaa koskeva, parhaillaan valmisteltavana oleva direktiivi saadaan hyväksytyksi ja saatetuksi voimaan jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä.

2.3.2. Euroopan unionin sääntely

Luottolaitosten liiketoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2000/12/EY) 1 artiklan 1 kohdassa säädetään toimivaltaisen viranomaisen määritelmästä. Toimivaltaisilla viranomaisilla tarkoitetaan kansallisia viranomaisia, joilla on lain tai muun säädöksen perusteella toimivalta valvoa luottolaitoksia. Direktiivi perustuu kotivaltiovalvonnan periaatteeseen, jonka mukaan sen valtion viranomainen, jossa luottolaitoksen toimilupa on myönnetty, vastaa myös luottolaitoksen toisessa jäsenvaltiossa olevien sivukonttoreiden valvonnasta. Direktiivissä ei säädetä yhtenäisesti toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä. Direktiivi sisältää kuitenkin lukuisia yksittäisiä viittauksia toimivaltaisen viranomaisen tehtäviin luottolaitosten valvonnassa.

Direktiivin mukaan toimivaltaisella viranomaisella tulee olla käytössään ainakin seuraavat valtuudet:

- a) toimiluvan peruuttaminen (14 art.);
- b) luottolaitoksen osakkeiden hankinnan vastustaminen (15 art.; niin sanottu omistajakontrolli);
- c) toimenpiteisiin ryhtyminen sopimattomia omistajia vastaan (16 art., jossa toimenpiteinä mainitaan esimerkinomaisesti päätöksen täytäntöönpanon kieltäminen, sanktiot ja äänivallan rajoittaminen);
- d) ulkomailla olevan sivukonttorin tarkastaminen (24 art.);
- e) rangaistuksen määrääminen luottolaitokselle tai sen johdolle luottolaitoksen toimintaa tai valvontaa koskevien säännösten rikkomisesta taikka muut toimenpiteet säännösten vastaisen toiminnan lopettamiseksi (32 art.); ja
- f) tietojen saanti konsolidointiryhmän ulkopuolisista konserniyrityksistä (53 art.).

Viranomaisten tehtävistä ja valtuuksista säädetään pääosin edellä mainittua direktiiviä vastaavasti lisäksi neuvoston direktiiveissä 93/6/ETY sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä ja 93/22/ETY sijoituspalveluista arvopaperimarkkinoilla sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/46/EY sähköisen rahan liikkeeseenlaskijoiden toiminnan aloittamisesta, harjoittamisesta sekä toiminnan vakauden valvonnasta.

Mainituissa direktiiveissä ei säädetä esimerkiksi kansallisten toimivaltaisten viranomaisten lukumäärästä tai hallinnollisesta asemasta, vaan ne on jätetty täysin kansallisen harkinnan varaan.

Viittauksia toimivaltaiseen viranomaiseen ja sen tehtäviin sisältyy lisäksi arvopaperimarkkinoita koskeviin direktiiveihin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/34/EY arvopapereiden ottamisesta viralliselle pörssilistalle sekä siihen liittyvästä tiedonantovelvollisuudesta, neuvoston direktiivit 85/611/ETY arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, 89/298/ETY arvopapereita yleisölle tarjottaessa julkistettavan tarjousesitteen laatimista, tarkastusta ja levittämistä koskevien vaatimusten yhteensovittamisesta sekä 89/592/ETY sisäpiirikauppoja koskevien säännösten ja määräysten yhteensovittamisesta). Näissä direktiiveissä ei lainkaan määritellä toimivaltaista viranomaista. Myös viranomaisten toimivaltuudet on jätetty kansallisen lainsäädännön varaan. Direktiivin 89/592/ETY 8 artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin, että toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava sellaiset tutkinta- ja valvontavaltuudet, jotka ovat tarpeen niiden tehtävien hoitamiseksi, tarvittaessa yhdessä muiden viranomaisten kanssa.

Euroopan unionin tasolla ei ole nähty tarpeelliseksi pyrkiä keskittämään rahoitusmarkkinavalvontaa yhteisten monikansallisten elinten hoidettavaksi, vaan rahoitusmarkkinoiden toimintakyky ja vakaus on katsottu voitavan turvata riittävällä kansallisten viranomaisten yhteistyöllä. Viime vuosina Euroopan unionissa on pyritty kehittämään ennen muuta rahoitusmarkkinoiden sääntely-

prosessia. Komissio perusti kesäkuussa 2001 Euroopan arvopaperikomitean (*European Securities Committee*, ESC), jonka jäseninä ovat jäsenvaltioiden valtiovarainministeriöiden edustajat ja jonka pääasiallinen tarkoitus on toimia sääntelykomiteana. Samassa yhteydessä perustettiin sääntelyn valmisteluun keskeisesti osallistuva Euroopan arvopaperimarkkinoiden valvontaviranomaisten komitea (*The Committee of European Securities Regulators*, CESR), jonka piirissä tapahtuva arvopaperimarkkinoita koskevien Euroopan unionin säännösten valmistelu on muodostunut Rahoitustarkastuksen kansainvälisen toiminnan yhdeksi painopisteeksi. Vastaava järjestelmä omaksutaan lähivuosina todennäköisesti myös luottolaitos- ja vakuutus toiminnan sääntelyssä, mikä edelleen korostaa Rahoitustarkastuksen tehtäviä kansainvälisessä yhteistyössä.

Euroopan unionin talous- ja valtiovarainministerien neuvosto (ECOFIN) on touko-kuussa 2002 päättänyt, että vaihtoehtoisia järjestelyjä riittävän valvonnan varmistamiseksi Euroopan unionin rahoitusmarkkinoilla tulee selvittää. Vaihtoehtojen tulisi ottaa huomioon muun muassa läheisyysperiaate sekä olla puolueettomia suhteessa rahoitusmarkkinoiden valvontaa, sääntelyä ja vakautta koskeviin kansallisiin ratkaisuihin. Näiden vaatimusten lähtökohtana on, että valvontaviranomaisen tulee olla mahdollisimman lähellä valvottavia ja että rahoitusjärjestelmän kriiseillä on vaikutusta julkiseen talouteen. Hankkeen seurauksena mahdollisesti ehdotettavien toimenpiteiden toteutuminen kestää kuitenkin vielä useita vuosia.

2.3.3. Ulkomainen lainsäädäntö

Rahoitusmarkkinoiden valvonnasta vastaavien viranomaisten toimivaltuuksissa on jonkin verran eroja eri maiden välillä. Toimivaltuuksien laajuuteen vaikuttavat keskeisesti erot oikeusjärjestelmissä sekä kokemukset erityyppisten häiriötilanteiden hoidosta. Myös valvontaviranomaisten erilainen asema julkisen hallinnon organisaatiossa eri maissa vaikuttaa toimivaltuuksiin ja vaikeuttaa vertailua maiden välillä.

Ruotsi

Ruotsin valvontaviranomainen (*Finansinspektionen*) toimii valtiovarainministeriön alaisuudessa. Ruotsin keskuspankki vastaa maksujärjestelmien yleisvalvonnasta. *Finansinspektionen* valvoo luotto-, vakuutus- ja arvopaperimarkkinoilla toimivia yrityksiä. Valvottavia yrityksiä, kuten luottolaitoksia, sijoituspalveluyrityksiä ja rahastoyhtiöitä, pörssijä, markkinapaikkoja, selvitysyhteisöjä, vakuutusyhtiöitä ja vakuutusmeklareita on noin 2500. Valvontaviranomaisen toimintaa sääntelevät sitä koskeva laki sekä toimintaa ja päätöksentekoa koskevat asetuksentasoiset normit.

*Finansinspektionen*in tehtävänä on vaikuttaa rahoitusjärjestelmän vakauteen ja tehokkuuteen sekä toimia hyvän kuluttajasuojan edistämiseksi. Asetuksessa säädetään muun muassa kansainvälisestä yhteistyöstä, valtioneuvoston avustamisesta lausunnoilla ja selvityksillä sekä toimimisesta sihteeristönä kirjanpitolautakunnalle (*Bokföringsnämnden*) ja talletussuojarahastolle (*Insättningsgarantinämnden*). Valvontaviranomaisen tulee toimia yhteistyössä kilpailuviraston, keskuspankin, talletussuojarahaston ja sijoittajien korvausrahaston kanssa sekä hoitaa valmiustehtäviä. Valvontaviranomainen vastaa myös rahoitus- ja vakuutusmarkkinoista ja luottolaitoksista laadittavista tilastoista. Se on ollut 1 päivästä toukokuuta 1999 lukien myös muodollisesti pankkien ja vakuutusyhtiöiden toimilupaviranomainen, mutta periaatteellisissa kysymyksissä päätökset tekee maan hallitus.

Valvontaviranomaisella on oikeus antaa valvottaville määräyksiä. Sen johtokunta päättää valvottavien ylimääräisen yhtiökokouksen kutumisesta koolle, periaatteellisista ja painoarvoltaan suurista luvista ja kielloista sekä ilmoituksen tekemisestä Ruotsin hallitukselle vakuutusyhtiön toimiluvan peruuttamisesta.

Ruotsissa on vireillä lainsäädäntöhanke pankkien ja luottolaitosten sääntelyn ja valvonnan uudistamiseksi vastaamaan rahoitusmarkkinoiden kehitystä. Pankkilakikomitean osamietinnössä (SOU 1998:160) ehdotetaan *Finansinspektionen*ille muun muassa velvollisuutta edistää pankki- ja rahoitus-

sektorin tervettä kehitystä sekä uusia keinoja puuttua valvottavien toimintaan silloin, kun ne eivät ole noudattaneet pankkilainsäädäntöä. Lisäksi valvontaviranomaiselle ehdotetaan suurempia valtuuksia puuttua valvottavan toimintaan. Varoitusta (*varning*) ehdotetaan vaihtoehdoksi toimiluvan tai muun myönnetyn luvan peruuttamiselle. Vähäisemmissä rikkomuksissa valvontaviranomaiselle esitetään oikeutta esittää mahdollisuutta kieltää päätöksen toimeenpano tai antaa huomautus (*anmärkning*). Valvontaviranomaiselle esitetään myös oikeutta olla puuttumatta valvottavan toimintaan, jos rikkomus on ollut vähäinen, anteeksiannettava tai jos oikaisu on tapahtunut. Valvojalle annettavien raporttien myöhästymisestä ehdotetaan valvontaviranomaiselle oikeutta määrätä enintään 100 000 Ruotsin kruunun suuruinen valtiolle tuloutettava myöhästymismaksu.

Tanska

Tanskan valvontaviranomainen (*Finanstilsynet*) valvoo koko rahoitus- ja vakuutussektoria. Sen alaisuudessa toimii myös vakuutusneuvosto (*Forsikringsrådet*), joka antaa ratkaisuja periaatteellisissa tai laajakantoisissa vakuutusalan kysymyksissä ja uudistuksissa. Valvontaviranomainen toimii talousministeriön alaisuudessa. Tanskassa ei ole erillistä valvontaviranomaista koskevaa lainsäädäntöä, vaan valvontaviranomaisen valtuuksista säädetään pankki- ja vakuutuslain säädännössä. Valvottavia ovat luottolaitokset, kiinnitysluottolaitokset, vakuutusyhtiöt, eläkerahastot, sijoitusyhtiöt, yhteissijoitusyrietykset, arvopaperipörssit, valtuutetut markkinapaikat, arvopaperinvälittäjät, rahamarkkinavälittäjät, selvitysyhteisöt ja rekisteröintiyhteisöt.

Valvontaviranomaisen tavoitteena on ylläpitää luottamusta rahoitussektoriin sekä myötävaikuttaa sen kykyyn suoriutua tehtävistään. *Finanstilsynet* kerää ja jakaa tietoa rahoitussektorin olosuhteista, antaa neuvoja avustamilleen ministeriöille ja valiokunnille sekä ylläpitää avointa vuoropuhelua yhtiöiden ja järjestöjen kanssa. Se toimii vakuutusneuvoston (*Forsikringsrådet*), arvopaperineuvoston (*Fondsrådet*), eläkemarkkinaneuvoston (*Pensionsmarkedsrådet*) sekä vakuu-

tusvälittäjien valiokunnan (*Forsikringsmæglarudvalget*) sihteeristönä. Se on myös toimilupaviranomainen pankki-, vakuutus- ja arvopaperimarkkinoilla toimiville yhteisöille.

Jos valvottava ei noudata lakia, valvontaviranomainen voi antaa varoituksen, määräyksen, tehdä ilmoituksen poliisille tai peruuttaa valvottavan toimiluvan. Toimiluvan peruuttamisen syynä voi olla esimerkiksi valvottavan taloudellinen tilanne, johdon puute tai sen sopimattomuus sekä vakavat tai jatkuvat rikkomukset.

Tanskan pankkilainsäädännössä säädetään valvontaviranomaisen valvontavaltuuksista, joita ovat muun muassa pankkitoimintaa koskevien tarkempien määräysten antaminen sekä ilmoituksen tekeminen poliisille tai syyttävöviranomaiselle esitutkintaa varten rikoslaisissa tai valvontalainsäädännössä rangaistavaksi säädetystä teosta. Valvontaviranomainen tekee päätöksen toimiluvan peruuttamisesta, jos toimintaa ei ole aloitettu tai se on keskeytetty tai luottolaitos rikkoo törkeästi tai toistuvasti lakia tai lain nojalla annettuja määräyksiä. Lisäksi valvontaviranomaisella on oikeus tehdä konkurssihakemus, jos luottolaitos on maksukyvytön, sekä antaa maksukielto, jos tallettajien etu sitä vaatii. Viranomainen voi myös määrätä sakkorangaistuksen muun muassa luottolaitoksen edustajille, jos nämä laiminlyövät laissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämisen määräajassa ja asettaa uhkasakon lain nojalla antamiensa määräysten tehosteeksi. Se voi myös kieltää pankin omistajalta äänioikeuden käytön.

Arvopaperimarkkinoista annetussa laissa valvontaviranomaiselle säädettyjä valtuuksia ovat muun muassa määräysten antaminen laissa tarkoitetuissa tilanteissa, ilmoituksen tekeminen poliisille tai syyttävöviranomaiselle esitutkintaa varten rikoslaisissa tai valvontalainsäädännössä rangaistavaksi säädetystä teosta sekä toimiluvan peruuttaminen, jos toimintaa ei ole aloitettu tai se on keskeytetty tai valvottava rikkoo törkeästi tai toistuvasti lakia tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka valvottavan johto ei ole sopiva tehtävään. Valvontaviranomainen voi myös määrätä sakkorangaistuksen esimerkiksi valvottavan edustajille, jos nämä laiminlyövät laissa säädettyjen velvollisuuksien täyttämisen määräajassa, sekä kieltää äänioikeuden käytön

sellaiselta valvottavan omistajalta, joka estää valvottavaa toimimasta asianmukaisesti. Jos yksityis- tai oikeushenkilö ei täytä lain tai sen nojalla annettujen määräysten mukaisia velvollisuuksiaan, valvontaviranomainen voi antaa asianomaiselle määräyksen asiantilan muuttamisesta. Se voi myös julkistaa antamansa määräyksen ja poistaa arvopaperin -pörsssistä, jos se katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi. Lisäksi valvontaviranomainen voi antaa todisteiden hukkaamiskiellon ja vaatia todisteiden toimittamista sille kurssimanipulaatio- ja sisäpiiritiedon väärinkäyttöepäilyyn yhteydessä.

Saksa

Saksaan on perustettu 1 päivänä toukokuuta 2002 hallinnollisesti valtiovarainministeriön alaisuudessa toimiva uusi rahoitusvalvontaviranomainen (*Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht*, jäljempänä *BAFin*), joka valvoo koko rahoitusmarkkinakenttää. Siihen on yhdistetty kaikki entiset rahoitustarkastusviranomaiset. Sille kuuluvat siten liittovaltion luottolaitostarkastukselle eli pankkivalvonnalle (*Bundesaufsichtsamt für das Kreditwesen*, *BAKred*), vakuutustarkastukselle (*Bundesaufsichtsamt für das Versicherungswesen*, *BAV*) ja arvopaperikauppatarkastukselle (*Bundesaufsichtsstam für den Wertpapierhandel*, *BAWe*) ennen kuuluneet tehtävät. Vastaavasti kaikki näiden organisaatioiden oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät sellaisinaan *BAFin*ille. Myös asiakkaansuoja kuuluu uudelle valvontaviranomaiselle.

*BAFin*in pankkivalvonnan tavoitteena on huolehtia luottolaitosten toimintakyvystä ja talletusten suojasta ottaen huomioon kokonaistaloudellisen vakauden vaatimukset. Saksan keskuspankki osallistuu valvontaan kuten aiemminkin. *BAFin* valvoo yksittäisten laitosten toimintaa ja valvonnassa kiinnitetään huomiota etenkin laitosten riskienhallintaan ja johdon toimintaan. Valvontaviranomainen myöntää ja peruuttaa pankkien ja muiden rahoituslaitosten toimiluvat. Sillä on myös oikeus määrätä erityistarkastus tehtäväksi valvottavissaan niiden johtamisen ja taloudellisen aseman selvittämiseksi. Jos valvottavalla on vakavaraisuusongelmia, valvontaviran-

omaisella on oikeus keskeyttää valvottavan toiminta kunnes asia on selvitetty. Viranomaisella voi vaatia valvottavan johdon vaihdettavaksi, jos toimiva johto ei täytä luotettavuus- ja sopivuusvaatimuksia. Valvontaviranomaisella on myös yleinen valtuus puuttua sellaisiin rahoitusalan rakennejärjestelyihin, jotka voivat uhata talletusten ja muiden varojen turvallisuutta, vaikuttaa kielteisesti liiketoimien hoitoon tai aiheuttaa vakavia häiriöitä kansantaloudelle. Valvontaviranomainen hyväksyy myös valvottavan tilintarkastajat.

Valvontaviranomaisella on oikeus pyytää tietoja kaikista luottolaitosten liiketoimintaan liittyvistä asiakirjoista, kirjanpidosta ja pöytäkirjoista ja sen edustajilla on oikeus osallistua yhtiökokouksiin sekä käyttää kokouksissa puheenvuoroja. Se voi määrätä luottolaitoksen kutsumaan koolle osakaskokouksen, yhtiökokouksen tai muun toimielimen käsittelemään ilmoittamaansa asiaa. Erityistilanteissa valvontaviranomainen voi rajoittaa luottolaitoksen voitonjakoa tai antolainausta ja se voi kieltää vapaana olevien varojen sijoittamisen, jos luottolaitos ei ole määräajassa korjannut valvontaviranomaisen havaitsemaa puutetta. Viranomaisella on myös oikeus määrätä enintään 25 000 euron suuruisen maksun, jos luottolaitos on jättänyt noudattamatta annettuja ohjeita ja määräyksiä. Jos valvojalle ei ole annettu tietoja luottolaitoksen puutteellisesta tai virheellisestä toiminnasta, se voi määrätä valvottavalle enintään 25 000 euron määrällisen maksun.

Arvopaperikauppalaan rikkomisesta *BAFin* voi määrätä maksun, jonka suuruus voi vaihdella 50 000 - 1 000 000 euron välillä. Maksun suuruuteen vaikuttaa muun muassa se, onko kyseessä julkinen vai suunnattu anti, valvontaviranomaisen harhaanjohtaminen tai yrityksen harhaanjohtava markkinointi. Sisäpiirikaupoista seuraa *BAFinin* tekemä rikosilmoitus.

Iso-Britannia

Isossa-Britanniassa rahoitussektorin valvonta uudistettiin vuonna 1999. Rahoitusvalvonta irrotettiin tuolloin keskuspankista itsenäiseksi viranomaiseksi (*Financial Services Authority*, jäljempänä *FSA*). *FSA* vastaa

muun muassa pankkien, sijoituspalveluyritysten ja selvitysyhteisöjen valvonnasta. Keskuspankin vastuulla on rahoitusjärjestelmän yleinen vakaus erityisesti maksujärjestelmien osalta ja valtiovarainministeriö vastaa sääntelyn institutionaalista rakenteesta sekä lainsäädännöstä.

Lain mukaan valvontaviranomaisen tehtävänä on ylläpitää luottamusta rahoitusjärjestelmään, edistää yleisön tietämystä rahoitusjärjestelmästä, varmistaa tarkoituksenmukainen kuluttajansuoja ja vähentää mahdollisuuksia käyttää rahoitusjärjestelmää rikolliseen toimintaan.

FSA johtaa valtiovarainministeriön asettama johtokunta, joka on vastuussa valtiovarainministerien kautta parlamentille. Valvontaviranomainen on perustanut avoimen ja reagoivan konsultaation varmistamiseksi keskustelufoorumeita, kuten *the Consumer Panel* ja *Practitioner Forum*. *Regulatory Decision Committee*, jossa ovat edustettuina toimiala ja julkista etua valvovat henkilöt, tekee merkittävimmät valvontapäätökset, kuten päätökset toimilupahakemusten hylkäämisestä ja toimilupien peruuttamisesta, valvottavien liiketoiminnan rajoittamisesta ja kurinpitotoimenpiteistä. Laissa säädetään myös tuomioistuimesta, jota johtaa oikeusministeriö ja jonka tehtäviin kuuluu toimeenpano- ja toimilupa-asioiden uudelleen käsitely. *FSA*n antamien määräysten kilpailuvaiikutukset tutkii kilpailuviraston johtaja, joka raportoi tekemistään havainnoista valtiovarainministeriölle. Valitukset valvontaviranomaisen toiminnasta käsittelee riippumaton valitusasiamies (*Complaints Commissioner*).

Valvontaviranomaisen toimivaltaan kuuluu muun muassa myöntää ja peruuttaa valvottavien toimiluvat, hyväksyä hallinto- ja johtohenkilöt sekä keskeyttää valvottavan toiminta. Valvontaviranomainen voi antaa määräyksiä vakuutus- ja sijoitusmarkkinoille. Valvontaviranomainen voi myös kieltää henkilöä toimimasta markkinoilla. Se vastaa myös korvausrahojen korvausjärjestelmän ylläpidosta. Valvontaviranomaisella on oikeus määrätä rahamääräisiä rangaistuksia niille, jotka syyllistyvät esimerkiksi sisäpiirikaupoihin tai markkinamanipulaatioon.

Vakavaraisuusvalvonnassa valvontaviranomainen kiinnittää huomiota esimerkiksi ris-

kienhallintaan, tase-erien laatuun, luotto- ja markkinariskeihin, operatiiviseen riskiin, selvitysrisktiin sekä toiminnan kannattavuuteen.

Irlanti

Irlannin keskuspankki vastaa useimpien rahoituslaitosten valvonnasta. Keskuspankki valvoo muun muassa pankkeja, asuntolainarahastoja, pörssiä ja sijoitusrahastoja. Vakuutusvalvontaa hoitaa yritys- ja työllisyysasioista vastaavan ministeriön vakuutusosasto.

Keskuspankin norminantovaltuudet rahoitusmarkkinoiden valvonnassa ovat keskuspankista annetun lain (*Central Bank of Ireland Act*) nojalla laajat. Muun muassa vakavaraisuuden valvonta kuuluu keskuspankin toimialaan. Keskuspankki voi antaa määräyksiä yksittäisille valvottaville muun muassa silloin, kun valvottavalla ei ole riittäviä pääomia sen harjoittaman liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden tai kun tallettajien edut vaarantuvat harjoitetun liiketoiminnan vuoksi taikka omistajavaihdosten takia. Keskuspankilla on myös laajat tietojensaantioikeudet valvottavilta ja se voi itse päättää siitä, mitä tietoja sille tulee toimittaa valvontatehtävän hoitamista varten.

Keskuspankki myöntää ja pääsääntöisesti myös peruuttaa valvottaviensa toimiluvat. Joissain tapauksissa toimiluvan peruuttamisesta päättää joko ministeri tai tuomioistuimien. Keskuspankki voi kieltää talletusten vastaanottamisen tai maksujen hoitamisen enintään kahden kuukauden ajaksi, jos sen käsityksen mukaan toimiluvan haltija ei pysty tyydyttämään velkojien vaatimuksia. Määräaikaista kieltä voidaan jatkaa tuomioistuimen päätöksellä.

Keskuspankki voi puuttua valvottavien markkinointiin ja niiden ilmoitteluun, kuten kieltää yksittäisen mainoksen tai vaatia siinä lisätietojen esittämistä. Keskuspankki voi myös kieltää määräajaksi markkinoinnin, jonka tarkoituksena on hankkia talletuksia yleisöltä.

Irlannin hallitus on antanut huhtikuussa 2002 esityksen Irlannin keskuspankista ja rahoitusvalvontaviranomaisesta (*the Central Bank and Financial Services Authority of*

Ireland Bill 2002). Hallituksen esityksen mukaan keskuspankin yhteyteen perustetaan valvontaviranomainen (*Irish Financial Services Regulatory Authority, IFSRA*). Valvontaviranomainen valvoo luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten ja muiden rahoituslaitosten lisäksi myös vakuutuslaitoksia. Uusi virasto toimisi osana keskuspankin organisaatiota, mutta itsenäisenä yksikkönä ja sillä olisi oma johto ja johtokunta, joka olisi edustettuna keskuspankin johtokunnassa.

Lisäksi hallitus on ilmoittanut, että se antaa vuoden 2002 loppuun mennessä esityksen pysyvän, rahoitusalan kysymyksiä käsittelevän kuluttaja-asiamiehen viran sekä neuvoantavan lautakunnan perustamisesta. Lautakunnassa olisivat edustettuna rahoituspalvelujen tarjoajat ja kuluttajat.

2.4. Nykytilan arviointi

2.4.1. Rahoitusmarkkinoiden muutos

Rahoituspalvelujen tarjonnassa ja kysynnässä on tapahtunut merkittäviä muutoksia parin viime vuosikymmenen aikana. Pääomavirrat ja rahoituspalvelujen tarjonta ovat kansainvälistyneet, markkinoiden tehokkuus on lisääntynyt ja markkinat ovat rakenteellisesti muuttuneet. Erityisesti pankkisektorilla palvelujen tarjonta on keskittynyt yhä suurempiin ja palvelutarjonnaltaan monipuolimpiin ja kansainvälisempiin konserneihin. Toisaalta merkittävä osa rahoituksenvälityksestä on siirtynyt pankkisektorilta arvopaperimarkkinoille. Samalla rahoituspalveluiden valikoima on merkittävästi monipuolistunut. Tämä kehitys on seurausta muun muassa tietoteknisestä kehityksestä ja yleisestä varallisuuden lisääntymisestä sekä yhteiskunnallisista muutoksista, kuten säännöstelyn purkamisesta ja verotuksen rakenteellisista muutoksista. Merkittävä rahoitusmarkkinoiden muutoksia edistänyt tekijä on ollut Suomen liittyminen Euroopan talousalueeseen vuonna 1992 ja sitten Euroopan unionin jäseneksi vuonna 1995. Tämän kehityksen ja osittain myös viime vuosikymmenen alun syvän pankkikriisin seurauksena kotimaiset rahoituspalveluyritykset ovat joutuneet sopeutumaan uusiin ja aikaisempaa kilpailulli-

sempiin oloihin.

Rahoitusmarkkinoiden muutosten johdosta myös rahoitustoimialan tehtävät ovat muutuneet. Rahoitustoimialan tehtävät liittyvät entistä enemmän riskien uudelleenkohdentamiseen ja hinnoitteluun, kun aiemmin toimialan tehtävänä oli lähes yksinomaan rahoituksen- ja maksujenvälitys. Tätä kehitystä ovat tukeneet muun muassa johdannaismarkkinoiden syntyminen ja uudet, kehittyneet riskienhallintamenetelmät.

Olenainen rahoitusmarkkinoiden rakenteellinen muutos on ollut arvopaperimarkkinoiden suhteellisen merkityksen kasvu. Yritysten pääomahuollossa on siirrytty yhä enemmän perinteisestä rahoituslaitosten välittämästä rahoituksesta arvopaperimarkkinoiden kautta tapahtuvaan suoraan yleisörahoitukseen. Esimerkiksi osakemarkkinoiden merkityksen kasvun on katsottu olennaisesti parantaneen uusien, innovatiivisten ja riskialttiiden yritysten ja hankkeiden rahoitusmahdollisuuksia verrattuna tilanteeseen pari vuosikymmentä sitten. Kehityksen kannalta merkittävä tekijä on ollut myös kotitalouksien varallisuuden jatkuva kasvu, jonka seurauksena kotitalouksien arvopaperisäästäminen on merkittävästi kasvanut. Arvopaperimarkkinoiden merkityksen rahoituksenvälityksessä odotetaan tulevaisuudessa edelleen kasvavan.

Rahoitusmarkkinoiden muutosten seurauksena myös toimialojen toiminnalliset rajaidat ovat merkittävästi madaltuneet pankkikonsernien, sijoituspalveluyritysten ja vakuutusyhtiöiden ryhdyttyä kilpailemaan keskenään samankaltaisilla säästämis- ja sijoitus tuotteilla. Toimialaliikumukset eivät tulevaisuudessa kuitenkaan rajoitu ainoastaan rahoitusmarkkinoilla perinteisesti toimivien yritysten välisiin suhteisiin. Selkeästi on havaittavissa kehityssuunta, että yritykset, joilla on runsaasti omia asiakkaita, ovat kiinnostuneet palveluvalikoimansa laajentamisesta rahoitustuotteisiin. Tällöin yritykset pyrkivät käyttämään hyväkseen markkinoiden muutosta, kuten pankkien konttoriverkoston supistumista tai informaatiotekniikan kehitystä. Rahoitustoimialan ja muiden toimialojen välillä perinteisesti ollut raja ei ole enää yhtä selväpiirteinen kuin aiemmin.

Tekninen kehitys on johtanut myös siihen,

että arvopaperikauppaa voidaan käydä maailmanlaajuisesti, kun kaupankäynti- ja selvitysjärjestelmät verkottuvat. Vastaavasti luottoja, talletuksia ja vakuutuksia voidaan tarjota internetin välityksellä. Kehitys on johtamassa siihen, että rahoitusryhmittymiä täydentävät verkkokaupat, jotka tarjoavat rahoituspalvelujen lisäksi muiden verkottuneiden yritysten palveluja ja tuotteita. Tietoverkoissa tapahtuva rahoituspalvelujen tarjonta on johtamassa muun muassa Euroopan unionin sääntelyn yhtenä peruseriaatteena olevan rahoituspalveluyritysten valvontaan sovelletavan kotivaltiovalvontaperiaatteen merkityksen vähenemiseen.

Myös markkinoiden kansainvälistymisestä johtuvat pyrkimykset kansallisten valvontakäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi asettavat uusia vaatimuksia rahoitusvalvonnalle, kun kansallisten valvontaviranomaisten välisen yhteistyön merkitys kasvaa. Yhteistyön merkitys korostuu erityisesti valvottaessa monikansallisia rahoitusalan konserneja, joiden määrän ja koon ennakoidaan tulevaisuudessa kasvavan.

2.4.2. Valvonnan yleiset kehittämistarpeet

Rahoitusmarkkinoidenvalvonnan keskeisenä tavoitteena on turvata kaikkien markkinaosapuolten luottamus rahoitusmarkkinoiden ja niillä toimivien yritysten vakaaseen ja muutenkin luotettavaan toimintaan, joka taas on välttämätön edellytys kansantalouden vakaalle kehitykselle. Edellä todetut rahoitusmarkkinoiden muutokset asettavat valvontaviranomaisille merkittäviä uusia haasteita. Tämän vuoksi valvontaviranomaisten toimintaa ja toimintavaltuuksia on tarpeen kehittää edellä kuvatut markkinoiden muutokset huomioon ottaen.

Markkinoilla tapahtuneet muutokset sekä muun muassa pankkikriiseistä saadut kokemukset ovat pakottaneet arvioimaan niin kansainvälisesti kuin kansallisestikin, millainen sääntely- ja valvontajärjestelmä vastaa mahdollisimman tehokkaasti muutoksista johtuviin haasteisiin. Yhteisymmärrys on siitä, että tehokas ja tarkoituksenmukainen valvonta edellyttää valvonnan tavoitteista lähtevää entistä joustavampaa viranomaistoimin-

taa. Tämä edellyttää muun muassa, että lakiin otetaan yleiset säännökset rahoitusvalvonnan tavoitteista ja tehtävästä, jotka yleisellä tasolla ohjaavat Rahoitustarkastuksen toimintaa.

Markkinoiden nopea muuttuminen ja toiminnan kansainvälistyminen asettavat vaatimuksia erityisesti rahoitusvalvontaviranomaisten kyvyille reagoida riittävän nopeasti ja tehokkaasti ja kansainvälisesti uskottavalla tavalla rahoitusmarkkinoilla tapahtuviin häiriöihin. Rahoitustarkastuksella tulee tämän vuoksi olla sellaiset valtuudet, jotka korostavat valvonnan ennakoivuutta, nopeutta ja selkeyttä. Lisäksi valtuuksien ei tulisi olennaisesti poiketa ulkomaisten viranomaisten toimivaltuuksista. Toisaalta Rahoitustarkastuksen, kuten muidenkin viranomaisten, toiminnan tulee täyttää hyvän hallinnon vaatimukset. Erityistä huomiota on tarpeen kiinnittää Rahoitustarkastuksen toiminnan perustuslainmukaisuuteen paitsi tarvittavien toimivaltuuksien laajuuden vuoksi myös sen johdosta, että Rahoitustarkastuksella on poikkeuksellinen hallinnollinen asema merkittävä julkista valtaa käyttävänä valtioneuvoston ulkopuolisena viranomaisena. Tämän vuoksi Rahoitustarkastusta koskevaa lainsäädäntöä on tarpeen kehittää erityisesti Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksien osalta siten, että rahoitusvalvonnan keinovalikoimaa laajennetaan ottaen huomioon toisaalta tehokkaan valvonnan vaatimukset ja toisaalta erityisesti perustuslain asettamat rajoitukset Rahoitustarkastuksen toimivaltuudelle. Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksien tehostaminen ja Rahoitustarkastuksen lisääntyneet tehtävät muun muassa kansainvälisessä säädösvalmistelussa edellyttävät puolestaan, että Rahoitustarkastuksen hallintoa ja sen toiminnan valvontaa kehitetään tavalla, joka edistää Rahoitustarkastuksen yhteiskunnallista vastuunalaisuutta. Tältä osin huomiota on tarpeen kiinnittää yhtäältä Rahoitustarkastuksen hallinto- ja valvontaelinten kokoonpanon ja työnjaon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen sekä toisaalta läpinäkyvyyden edistämiseen niin Rahoitustarkastuksen valvontatoiminnassa ja siihen liittyvässä päätöksenteossa kuin Rahoitustarkastuksen toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden yhteiskunnallisessa arvioinnissa.

2.4.3. *Kansainvälisen valuuttarahaston selvityksen edellyttämät muutostarpeet*

Kansainvälinen valuuttarahasto, jäljempänä valuuttarahasto, kartoitti keväällä 2001 Suomea koskevassa vakausarviossaan rahoitus- ja vakuutusmarkkinoiden vahvuuksia ja heikkouksia. Valuuttarahaston arviossa vertailtiin kansallisia käytäntöjä rahoitusmarkkinoiden valvontaa koskeviin keskeisiin kansainvälisiin suosituksiin sekä arvioitiin rahoitusjärjestelmän suojaverkon ja viranomaisvalvonnan toimivuutta, maksujärjestelmien vakautta ja viranomaistoiminnan läpinäkyvyyttä.

Valuuttarahasto kiinnitti arviossaan huomiota samoihin seikkoihin, jotka ovat olleet esillä muutaman vuoden ajan kansallisessa keskustelussa. Valuuttarahaston arviossa pidettiin yhtenä harvoista Suomen järjestelmän epäkohdista Rahoitustarkastuksen mahdollisuuksia puuttua valvottavien toimiin riittävän ajoissa. Yleisesti todettiin, että ennakoivien toimintavaltuuksien laajentamista ja niiden täsmentämistä lainsäädännössä tulisi korostaa. Samalla olisi kuitenkin tärkeää lisätä Rahoitustarkastuksen riippumattomuutta ja yhteiskunnallista vastuunalaisuutta toimistaan.

Valuuttarahasto kiinnitti huomiota myös arvopaperimarkkinoiden valvonnan osalta siihen, ettei Rahoitustarkastuksen riippumattomuus ja vastuunalaisuus toiminnastaan välttämättä kaikilta osin vastaa kansainvälisiä suosituksia. Lisäksi valuuttarahasto suositti Rahoitustarkastukselle laajempia tietojensaanti- ja sanktiovaltuuksia markkinoiden väärinkäytöstapauksissa ja tiedonantovelvollisuuksien rikkomistapauksissa.

2.4.4. *Euroopan unionin sääntelystä johtuvat vaatimukset*

Luottolaitoksia ja arvopaperimarkkinoita koskevissa Euroopan unionin direktiiveissä edellytetään, että kunkin jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset valvovat direktiivien asettamien vaatimusten noudattamista. Direktiiveissä ei säädetä kattavasti toimivaltaisten viranomaisten tehtävistä tai toimivaltuuksista eikä direktiiveihin sisälly lainkaan säännöksiä jäsenvaltion toimivaltaisten vi-

ranomaisten lukumäärästä tai hallinnollisista asemasta. Koska direktiivien edellyttämät viranomaisten tehtävät ja toimivaltuudet liittyvät kiinteästi direktiivien aineelliseen sisältöön, direktiivien toimivaltaisia viranomaisia koskevat vaatimukset on otettu huomioon voimassa olevassa luottolaitoksia ja arvopaperimarkkinoita koskevassa aineellisessa lainsäädännössä. Direktiiveistä ei siten seuraa välittömiä vaatimuksia Rahoitustarkastusta koskevalle lainsäädännölle.

Rahoitusmarkkinoita koskevan yhteisön lainsäädännön kehitykselle on kuitenkin viime aikoina ollut ominaista pyrkimys lainsäädännön kehittämiseen puitelainsäädännön suuntaan ja vastaavasti komitologiamenetelyn lisäämiseen sekä jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten toimintatapojen vapaaehtoisien harmonisoinnin lisäämiseen. Kehityksen taustalla on erityisesti markkinoiden nopea tekninen kehitys sekä rahoitusmarkkinoiden edelleen syvenevä integraatio, joka ilmenee muun muassa rajat ylittävien yritysjärjestelyjen lisääntymisenä. Tällainen kehitys edellyttää valvontaviranomaisilta aikaisempaa nopeampaa ja tehokkaampaa reagoitua markkinoiden häiriöihin ja yhä useammin yhteistyössä ulkomaan viranomaisten kanssa samoin kuin nykyistä laajempaa itsestä harkintavaltaa.

Euroopan rahoitusmarkkinoiden kehityksestä ja siihen perustuvasta yhteisölainsäädännön rakenteen odotettavissa olevasta muuttumisesta seuraa, että myös Euroopan unionin sääntelyn näkökulmasta on tarpeen varautua Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksien tarvittavaan laajentamiseen sen varmistamiseksi, että Rahoitustarkastus voi toimia osana rahoituspalvelujen sisämarkkinoiden valvontajärjestelmää kansainväliset vaatimukset täytävällä tavalla.

2.4.5. *Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksien kehittämistarpeet*

Viranomaisten suorittama rahoitusmarkkinoiden valvonta on aina jossain määrin jälkikäteistä ja valvonnassa esille tuleviin ongelmiin on reagoitu viipeellä. Suomessa on kuitenkin tapahtunut merkittäviä muutoksia val-

vonnassa esimerkiksi pankkikriisiä edeltäneeseen aikaan nähden. Muutoksista keskeisin on ollut siirtyminen valvottavien toimien laillisuuden jälkikäteisvalvonnasta ennakoivan valvonnan suuntaan.

Ennakoivassa valvonnassa on keskeistä se, että valvontaviranomaisella on riittävät valtuudet puuttua ajoissa sekä markkinoiden että yksittäisten valvottavien ongelmiin. Lisäksi on tärkeää, että valvontaviranomainen käyttää valvontavaltuuksiaan tehokkaasti, vastuullisesti ja läpinäkyvästi.

Rahoitustarkastuksen mahdollisuudet toimia tarkoituksenmukaisimmalla tavalla eivät ole riittävästi kehittyneet markkinoiden ja valvonnan tarpeiden muutosten myötä. Rahoitustarkastuksen keinot puuttua valvottavien toimintaan ovat edelleenkin jälkikäteispainotteisia ja johtavat pienten ja lievästi moitittavien tekojen osalta usein liian ankaariin toimenpiteisiin. Esimerkkinä tehottomiksi osoittautuneista jälkikäteisistä valvontavaltuuksista voidaan mainita Rahoitustarkastuksen oikeus nostaa tietyissä tilanteissa vahingonkorvauskanne pankin lukuun tai esittää valtiovarainministeriölle luottolaitoksen toimiluvan peruuttamista. Oikeudenkäynti on hidas ja kallis keino varmistaa huolellinen pankkitoiminta. Esitys toimiluvan peruuttamisesta voidaan taas tehdä vain hyvin vakavissa tilanteissa. Rahoitustarkastuksella ei siten käytännössä ole tällä hetkellä tarkoituksenmukaisia valtuuksia puuttua valvottavien lievempiin rikkomuksiin.

Nykytilan korjaaminen edellyttää Rahoitustarkastuksen valtuuksien laajentamista ja monipuolistamista tavalla, joka osaltaan parantaisi Rahoitustarkastuksen mahdollisuuksia puuttua ennakolta valvottavien toimintaan. Uusien valtuuksien tulisi antaa tukea ja välineitä säännöllistä käytännön valvontatyötä varten. Valtuuksien tulisi olla selkeitä ja nopeasti täytäntöön pantavissa.

Rahoitustarkastuksen suorittaman valvonnan tehokkuus voisi lisääntyä, jos Rahoitustarkastuksella olisi mahdollisuus asettaa rikkeeseen tai laiminlyöntiin syyllistyneelle hallinnollinen seuraamus, kuten julkinen huomautus tai julkinen varoitus. Nämä seuraamukset olisivat käyttökelpoisia esimerkiksi silloin, kun valvottava yhteisö tai lainsäädännön muutoin velvoittama syyllistyy pieneh-

köön, mutta näytöllisesti selvään laiminlyöntiin, jota ei ole säädetty rangaistavaksi teoksi, esimerkiksi täyttää ilmoitusvelvollisuutensa myöhässä.

Nykyisen lain mukaan valtiovarainministeriö päättää toimiluvan myöntämisestä valvottavalle ja toimiluvan peruuttamisesta. Päätöksen edellytyksenä on yleensä, että Rahoitustarkastus on tehnyt siitä ministeriölle esityksen. Rahoitustarkastuksella on siten käytännössä vastuu päätöksen edellytysten selvittämisestä, vaikka toinen viranomainen tekeekin muodollisesti lopullisen päätöksen. Lisäksi toimilupa-asioita koskevan päätösvallan siirtäminen Rahoitustarkastukselle tehostaisi rahoitusvalvontaa, koska Rahoitustarkastus voisi nykyistä nopeammin ja tehokkaammin puuttua erityisesti valvottavien toimilupaedellytysten heikkenemiseen. Myös valtionhallinnon yleisenä tavoitteena olevan lupahallinnon yksinkertaistamisen kannalta päätösvalta toimilupien myöntämisen ja niiden peruuttamisen osalta olisi perusteltua siirtää Rahoitustarkastukselle.

Arvopaperipörssin, selvitysyhteisön, optioyhteisön ja arvopaperikeskuksen toimiluvat poikkeavat kuitenkin merkittävästi luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen toimiluvista erityisesti siinä, että toimiluvan myöntämisen yhteydessä viranomainen vahvistaa tällaisen yhteisön säännöt, joihin nykyisen lainsäädännön mukaan sisältyy suhteellisen laaja-alaisia lakia täydentäviä määräyksiä. Tämän vuoksi näiden arvopaperimarkkinoiden infrastruktuurin kannalta keskeisten yhteisöjen toimilupa-asioiden siirtämistä Rahoitustarkastukselle on arvioitava osittain eri perustein kuin luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten toimilupa-asioiden siirtämistä. Mainittuja yhteisöjä koskevaa aineellista lainsäädäntöä saattaa siten olla tarpeen yleisesti tarkistaa ennen kuin niitä koskevat toimilupa-asiat voidaan mahdollisesti siirtää Rahoitustarkastukselle.

2.4.6. *Rahoitustarkastuksen hallinnon ja valvonnan kehittämistarpeet*

Nykyisen lain mukaan Rahoitustarkastuksen päätökset tekee pääsääntöisesti Rahoitustarkastuksen johtaja, joka on samalla johto-

kunnan jäsen. Johtokunnan tehtävänä on hallinnollisten päätösten lisäksi lähinnä antaa valvontaa koskevia yleisiä ohjeita asioista, jotka ovat merkittäviä tai periaatteellisia, jollei johtaja erikseen siirrä tiettyä asiaa johtokunnan päätettäväksi. Lakiin ei myöskään sisälly säännöksiä Rahoitustarkastuksen toiminnan yleisestä valvonnasta, vaikka eduskunnan pankkivaluustolle onkin laissa säädetty eräitä Rahoitustarkastuksen hallintoon liittyviä tehtäviä. Tällaisessa hallintomallissa, jossa toiminnan yleisestä valvonnasta ei ole erikseen säädetty, Rahoitustarkastuksen päätöksenteolta edellytettävä yhteiskunnallinen vastuunalaisuus ja läpinäkyvyys eivät riittävällä tavalla toteudu. Tämän vuoksi olisi tarpeen säätää eduskunnan valitsemalle pankkivaluustolle yleinen velvollisuus valvoa Rahoitustarkastuksen toiminnalle asetettujen yleisten yhteiskunnallisten tavoitteiden toteutumista. Niin ikään olisi tarpeen säätää niistä menettelytavoista, joita noudattaen pankkivaluusto voi julkisesti arvioida näiden tavoitteiden toteutumista. Lisäksi on tarpeen tämentää johtokunnan ohjaus- ja valvontatehtävää suhteessa tällaiseen pankkivaluuston harjoittamaan valvontaan.

Rahoitustarkastuksen toiminnan yhteiskunnallinen vastuunalaisuus edellyttää lisäksi, että sellaiset valvontapäätökset, kuten suuren talletuspankin toimiluvan peruuttaminen, jotka saattavat merkittäväällä tavalla vaikuttaa rahoitusmarkkinoiden vakauteen taikka joihin liittyy merkittäviä valvottavien oikeusturvaan liittyviä näkökohtia, samoin kuin kansainvälisen säännösvalmistelun yhteydessä muodostettavat merkittävät kannat, jotka saattavat myöhemmin vaikuttaa kansallisen lainsäädännön sisältöön, tehdään riittävän laaja-alaisen ja monipuolisen harkinnan perusteella ja yhteistyössä muiden rahoitusmarkkinoiden häiriöttömästä toiminnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Tämän vuoksi on tarpeen harkita eräiden keskeisten valvontapäätösten siirtämistä johtajalta johtokunnalle sekä johtokunnan kokoonpanon tarkistamista siten, että päätöksenteossa ovat riittävästi edustettuina kaikki rahoitusmarkkinoista vastaavat viranomaiset.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Esityksen tavoitteet

Esityksen yleisenä tavoitteena on yhtäältä varmistaa tehokas ja joustava rahoitusvalvonta nopeasti muuttuvilla rahoitusmarkkinoilla kehittämällä Rahoitustarkastuksen toimintatapoja ja laajentamalla Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksia sekä toisaalta lisätä toimintavaltuuksien laajentamisen vastapainoksi Rahoitustarkastuksen yhteiskunnallista vastuunalaisuutta kehittämällä Rahoitustarkastuksen hallintoa ja sen toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden valvontaa

Rahoitusvalvonnan tehokkuutta ja joustavuutta pyritään edistämään erityisesti määrittelemällä laissa rahoitusvalvonnan yleinen tavoite Rahoitustarkastuksen toiminnan pohjaksi ja säätämällä laissa nykyistä kattavammin Rahoitustarkastuksen tehtävistä ja toimivaltuuksista sekä siirtämällä Rahoitustarkastukselle luottolaitoksia ja sijoituspalveluyrityksiä koskevat toimilupa-asiat. Valvontatoimintaa pyritään tehostamaan myös lisäämällä lakiin säännökset Rahoitustarkastuksen oikeudesta määrätä valvottavalle tai muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle julkinen huomautus tai julkinen varoitus sekä säätämällä nykyistä tarkemmin muun muassa Rahoitustarkastuksen tarkastus- ja tietojen-saantioikeudesta ja oikeudesta käyttää valvonnassa apuna tilintarkastajaa tai muuta ulkopuolista asiantuntijaa sekä oikeudesta kieltää epäsovivaksi katsottua henkilöä kuulumasta luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen hallintoelimiin.

Rahoitusvalvonnan ennakoivuutta pyritään edistämään erityisesti ehdottamalla Rahoitustarkastukselle oikeus lievien, luonteeltaan varoittavien hallinnollisten seuraamusten, kuten julkisen huomautuksen ja julkisen varoituksen antamiseen. Lisäksi rahoitusvalvonnan ennakoivuutta edistäisi Rahoitustarkastuksen johtokunnalle ehdotettu tehtävä päättää rahoitusmarkkinoiden yleiseen kehitykseen vaikuttavien merkittävien kannanottojen julkistamisesta, joiden avulla Rahoitustarkastus voisi mahdollisuuksiensa mukaan kiinnittää yleistä huomiota rahoitusmark-

kinoilla havaitsemiinsa epäterveisiin piirteisiin ennen kuin ne heijastuvat esimerkiksi valvottavien taloudellisen aseman vakauteen.

Lisäksi esityksellä pyritään toimivaltuuksien lisäämisen vastapainoksi selkeyttämään ja vahvistamaan Rahoitustarkastuksen toiminnan yhteiskunnallista vastuunalaisuutta erityisesti säätämällä pankkivaltuustolle yleinen velvollisuus valvoa Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Lisäksi Rahoitustarkastuksen toiminnan yhteiskunnallista vastuunalaisuutta lisättäisiin siirtämällä eräiltä osin valvontaa koskevaa päätöksentekoa pääasiassa Rahoitustarkastuksen ulkopuolisista viranomaista hoista koostuvan johtokunnan vastuulle laaja-alaisemman, monipuolisemman ja syvällisemmän harkinnan varmistamiseksi asioissa, jotka saattavat merkittävästi vaikuttaa valvottavien toimintaan tai rahoitusmarkkinoiden vakauteen.

Rahoitustarkastuksen toiminnan ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä pyritään edistämään säätämällä niistä menettelytavoista, joilla pankkivaltuusto voi julkisesti arvioida Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Rahoitustarkastuksen toiminnan läpinäkyvyyttä pyritäisiin edistämään niin ikään säätämällä Rahoitustarkastukselle velvollisuus tiedottaa julkisuuteen merkittävistä ratkaisuisistaan ja kannanotoistaan.

Esityksen tavoitteena on niin ikään osaltaan huolehtia siitä, että viranomaisten valtuudet on laissa säädetty uuden perustuslain vaatimukset huomioon ottaen riittävän selkeästi ja tarkkarajaisesti.

3.2. Keskeiset ehdotukset

3.2.1. Rahoitustarkastuksen tavoite ja tehtävä

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi yleinen säännös Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitteesta. Lakiehdotuksen mukaan Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitteena on luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Rahoitusvalvonnan tavoitetta ei ole lainsäädännön tasolla aikaisemmin määritelty.

Tavoitteen säätämisen keskeisenä tarkoi-

tuksena on tarjota lakisääteinen mittapuu Rahoitustarkastuksen toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden arvioimiselle ja siten parantaa edellytyksiä Rahoitustarkastuksen toiminnan tehokkaammalle valvonnalle. Tavoitteen toteutumisen arviointiin perustuva toiminnan yleinen valvonta lisäksi Rahoitustarkastuksen toiminnan läpinäkyvyyttä ja yhteiskunnallista vastuunalaisuutta. Ehdotettu säännös kytkeytyy pankkivaltuuston tehtäväksi ehdotettuun Rahoitustarkastuksen toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden valvontaan. Pankkivaltuuston tulisi ehdotuksen mukaisesti säännöllisesti arvioida Rahoitustarkastuksen toiminnan tarkoituksenmukaisuutta erityisesti siltä kannalta, miten Rahoitustarkastus on toiminnallaan onnistunut lakisääteisessä tavoitteessaan ylläpitää luottamusta rahoitusmarkkinoiden toimintaan.

Toinen keskeinen peruste toiminnan yleisen tavoitteen säätämiseksi laissa on tarve luoda lainsäädäntöön keinoja ohjata Rahoitustarkastuksen päätöksentekoa niissä asioissa, joissa Rahoitustarkastukselle on tarpeen antaa valvonnan tehokkuuden ja joustavuuden varmistamiseksi nykyistä laajempaa itsenäistä harkintavaltaa. Toiminnan tavoitteen määrittely asettaa yleiset rajat Rahoitustarkastuksen harkintavallalle ja siten helpottaa Rahoitustarkastuksen päätösten laillisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointia ja näin osaltaan parantaa myös rahoitusmarkkinoilla toimivien oikeusturvaa.

Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitteen lakisääteinen määrittely ei muuttaisi rahoitusmarkkinoita sääntelevien ja valvovien viranomaisten nykyistä työn- ja vastuunjakoja. Siten valtiovarainministeriön tehtävänä olisi edelleen vastata lainsäädännön valmistelusta, turvaverkoista sekä kriisien hallinnasta. Suomen Pankin tehtävänä taas olisi huolehtia rahoitusmarkkinoiden yleisvalvonnasta sekä maksu- ja selvitysjärjestelmien tehokkuudesta ja luotettavuudesta. Rahoitustarkastuksen päätehtävänä säilyisi ehdotetun Rahoitustarkastuksen tehtävää koskevan yleissäännöksen mukaisesti Rahoitustarkastuksen valvottaviksi säädettyjen rahoituspalveluntarjoajien toiminnan vakauden sekä näiden ja muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien yksittäisten yhteisöjen muun luotettavuuden valvonta. Ehdotettu Rahoitustarkastuksen toiminnan

lakisääteinen tavoite ei aiheuttaisi myöskään muutoksia Rahoitustarkastuksen tehtäviin suhteessa muihin viranomaisiin kuten kilpailu- tai kuluttajaviranomaisiin.

Myös muiden rahoitusmarkkinaviranomaisten vastuulla oleva toiminta, esimerkiksi valtiovarainministeriön vastuulla oleva lainsäädännön valmistelu ja Suomen Pankin vastuulla oleva maksujärjestelmien valvonta, edistää osaltaan luottamusta rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Rahoitustarkastuksen toiminnan tarkoituksenmukaisuuden arviointi, joka edellä on todettu keskeiseksi perusteeksi tavoitteen lakisääteiselle määrittelylle, ei sen vuoksi voi perustua yksinomaan tämän tavoitteen toteutumisen arviointiin, vaan arvioinnissa on otettava huomioon tavoitteen toteutumisen lisäksi se, missä määrin luottamuksen mahdollinen lisääntyminen tai heikentyminen on johtunut Rahoitustarkastuksen toiminnasta ja missä määrin muiden viranomaisten vastuulla olevista seikoista, esimerkiksi lainsäädännöstä. Rahoitustarkastuksen toiminnan lakisääteinen tavoite ei siten yksin rajaa Rahoitustarkastuksen tehtäviä, toimivaltaa ja vastuuta suhteessa muihin viranomaisiin vaan Rahoitustarkastuksen vastuuta tavoitteen saavuttamisessa on arvioitava yhdessä ehdotetun Rahoitustarkastuksen tehtävää koskevan säännöksen kanssa.

Ehdotettu Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoite on toisaalta suppeampi kuin rahoitusmarkkinoiden sääntelyn ja valvonnan kokonaistavoitteena oleva rahoitusmarkkinoiden tehokas ja häiriötön toiminta, koska Rahoitustarkastuksen tavoite käsittäisi ainoastaan luottamuksen säilymisen rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitetta ei kuitenkaan ole nähty tarkoituksenmukaiseksi laissa kytkeä tällaisiin muihin tavoitteisiin, kuten markkinoiden tehokkuuteen, koska useiden, osin ehkä keskenään vastakkaisten toiminnan yleisten tavoitteiden asettaminen saattaisi vaikeuttaa Rahoitustarkastuksen toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden arviointia ja siten Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä valvontaa. Tällaiset muut tavoitteet eivät myöskään ole Rahoitustarkastuksen tehtävän kannalta yhtä keskeisiä kuin eräiden muiden viranomaisten toiminnassa. Sen takia tällaisia yleisluonteisia, esimerkiksi kilpailu- ja kulut-

taja-asioihin tai rikollisuuden torjuntaan liittyviä, tavoitteita ja tehtäviä ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi nimenomaisesti kytkeä ehdotetussa laissa Rahoitustarkastuksen toimintaa keskeisesti ohjaavaan tavoitteen määrittelyyn, vaan niistä säädettäisiin laissa erikseen Rahoitustarkastuksen toimintaa koskevissa yksityiskohtaisissa säännöksissä siltä osin kuin Rahoitustarkastuksella olisi niihin liittyviä erityisiä tehtäviä. Esimerkiksi rahoitusmarkkinoiden tehokkuuden keskeisimpiä edellytyksiä ovat valtiovarainministeriön vastuulla oleva lainsäädäntö, jolla voidaan turvata mahdollisimman esteetön alallepääsy ja alalta poistuminen sekä tasapuolinen verotuskohtelu ja muu kilpailuedellytysten yhdenvertaisuus, sekä kilpailuviranomaisten vastuulla oleva yleinen kilpailuvalvonta, jolla voidaan ehkäistä haitallisia kilpailunrajoituksia. Rahoitustarkastus voisi kuitenkin osallistua rahoitusmarkkinoiden tehokkuustavoitteen toteuttamiseen esimerkiksi osallistamalla sille nimenomaisesti säädetyn tehtävän mukaisesti rahoitusmarkkinalainsäädännön valmisteluun sekä kiinnittämällä kilpailuviranomaisten huomiota mahdollisiin rahoitusmarkkinoilla vallitseviin haitallisiin kilpailunrajoituksiin.

Luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan voidaan toisaalta ymmärtää laajasti siten, että se käsittää useita sellaisia tavoitteita, jotka yleensä on liitetty rahoitusmarkkinoiden valvontaan. Luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan kattaa esimerkiksi sekä rahoituspalveluiden tarjoajien ja sitä kautta koko rahoitusmarkkinoiden vakauden että rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnan muun luotettavuuden, kuten korkeatasoisten asiakkaan- ja sijoittajansuojaperiaatteiden noudattamisen sekä sen, että rahoitusjärjestelmää ei käytetä lainvastaisiin tarkoituksiin, kuten rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen.

Kuten edellä on todettu, Rahoitustarkastuksen toiminnan tarkoituksenmukaisuuden yleinen arviointi edellyttää paitsi lakisääteisen tavoitteen asettamista Rahoitustarkastuksen toiminnalle, myös Rahoitustarkastuksen yleisen tehtävän määrittelyä, jotta voidaan arvioida, miltä osin Rahoitustarkastus on itse vastuussa tavoitteen toteutumisesta ja miltä osin vastuussa ovat muut rahoitusmarkkina-

viranomaiset. Tämän vuoksi lakiin sisällytettäisiin yleinen säännös Rahoitustarkastuksen tehtävästä. Ehdotetun säännöksen mukaan Rahoitustarkastuksen tehtävänä olisi valvoa, sen valvottaviksi säädettyjen rahoituspalveluntarjoajien toiminnan vakautta ja niiden sekä muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnan luotettavuutta. Lisäksi Rahoitustarkastuksen tehtävänä olisi ohjata rahoitusmarkkinoilla toimivia noudattamaan hyviä menettelytapoja rahoitusmarkkinoilla sekä edistää yleisön tietämystä rahoitusmarkkinoista.

Säännös ohjaisi osaltaan pankkivaltuuston tehtäväksi ehdotettua Rahoitustarkastuksen toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden arviointia sekä rajaisi Rahoitustarkastuksen toimintaa yleisellä tasolla erityisesti suhteessa muihin rahoitusmarkkinaviranomaisiin. Rahoitustarkastuksen tehtävän määrittelyn tarkoituksena ei olisi kuvata Rahoitustarkastuksen tehtävää tyhjentävästi, vaan sillä määriteltäisiin ne yleiset keinot, joiden avulla Rahoitustarkastus ensisijaisesti edistäisi sen toiminnan tavoitteena olevaa luottamuksen säilymistä rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Rahoitustarkastuksen yleisen tehtävän lakisääteisestä määrittelystä ei voitaisi johtaa Rahoitustarkastukselle yleistä toimivaltaa tehdä rahoitusmarkkinoilla toimivia velvoittavia päätöksiä, vaan tällainen toimivalta perustuisi aina, kuten nykyisinkin, muualla ehdotetussa Rahoitustarkastuslaissa ja aineellisesti rahoitusmarkkinalainsäädännössä oleviin yksityiskohtaisiin toimivaltasäännöksiin.

3.2.2. *Rahoitustarkastuksen toimintatavat*

Rahoitustarkastuksen voimassa olevan lain mukaiset tehtävät ehdotetaan olennaisilta osiltaan säilytettäväksi. Tämän lisäksi Rahoitustarkastukselle ehdotetaan eräitä uusia tehtäviä, joista merkittävin on luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten toimilupien myöntäminen ja peruuttaminen.

Voimassa olevassa rahoitustarkastuslaissa säädetty Rahoitustarkastuksen oikeus eräissä tapauksissa kieltää talletusten vastaanottaminen tai rajoittaa sitä määräajaksi ehdotetaan kumottavaksi, koska toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä säädetään vuoden 2002 alussa voimaan tulleessa laissa talletuspankin

toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä (1509/2001), eikä laissa Rahoitustarkastuksesta siten enää tarvitse erikseen säätää talletusten vastaanoton kieltämisestä.

Nykyisessä rahoitustarkastuslaissa säädetään Rahoitustarkastuksen velvollisuudesta koota ja pitää julkisesti saatavilla tiedot luottotappioista, joista pankkituen tarve aiheutuu. Myös tämä pankkikriisin yhteydessä lakiin lisätty säännös ehdotetaan kumottavaksi, koska luottotappiorekisteri on käytännössä jäänyt merkityksettömäksi pankkikriisin syiden ja seurausten sekä pankkituen käytön arvioinnin kannalta eikä säännökselle nykyoloissa muutenkaan ole nähtävissä tarvetta.

Toimilupien myöntäminen ja peruuttaminen

Talletuspankkeja ja muita luottolaitoksia, sijoituspalveluyrityksiä ja panttilainauslaitoksia koskevien lupa-asioiden käsittely, ehdotetaan siirrettäväksi valtiovarainministeriöltä Rahoitustarkastukselle. Rahoitustarkastus selvittää nykyisinkin toimilupaedellytykset ja valtiovarainministeriön tehtävä päätöksenteossa on tämän vuoksi ollut yleensä lähinnä muodollinen. Lisäksi Rahoitustarkastuksen oikeus itse peruuttaa toimiluvat nopeuttaisi reagointia vakaviin häiriöihin rahoituspalveluyritysten toiminnassa. Muutos ei heikentäisi valvottavien oikeusturvaa, koska muutoksenhakuoikeus toimilupaviranomaisen päätöksiin säilyisi. Lisäksi toimilupa-asioiden siirto valtiovarainministeriöstä selkeyttäisi valtiolla vielä nykyisin olevaa omistajaroolia rahoitusmarkkinoilla, vaikka rahoitusmarkkina-asioita ja omistajaohjausta koskeva päätöksenteko sinänsä onkin valtiovarainministeriössä jo tehokkaasti erotettu toisistaan.

Talletussuojarahastoa, vakuusrahastoja, sijoittajien korvausrahastoa, arvopaperi- ja johdannaispörssi-toimintaa ja arvopaperikeskusta koskevien lupa-asioiden käsittely säilyisi kuitenkin ainakin toistaiseksi valtiovarainministeriöllä, koska näiden yhteisöjen toimilupapäätösten yhteydessä joudutaan päättämään myös näiden yhteisöjen säännöistä, jotka voimassa olevan aineellisen lainsäädännön nojalla sisältävät merkittävässä määrin lakia täydentäviä määräyksiä. Tämän vuoksi näiden toimilupa-asioiden siirtäminen

Rahoitustarkastukselle edellyttäisi sellaisia aineellisen lainsäädännön muutoksia, joita on tarkoituksenmukaista harkita muussa yhteydessä.

Esityksessä ei ehdoteta tältä osin muutettavaksi myöskään sijoitusrahastolakia, koska valtiovarainministeriössä on parhaillaan valmisteltavana sijoitusrahastolainsäädännön uudistus ja vastaavat muutokset sijoitusrahastoja koskevien toimilupa- ja sääntöasioiden siirtämisestä Rahoitustarkastukselle on tarkoituksenmukaisempaa tehdä siinä yhteydessä.

Koska toimilupien myöntämisestä ja peruuttamisesta säädetään aineellisessa rahoitusmarkkinalainsäädännössä, asianomaista aineellista lainsäädäntöä ehdotetaan tältä osin muutettavaksi.

Toimilupien myöntäminen ja peruuttaminen olisi pääsääntöisesti sellainen valvottavan toimintaan merkittävästi vaikuttava päätös, että se olisi tehtävä Rahoitustarkastuksen johtokunnassa. Työjärjestyksessä voitaisiin kuitenkin siirtää merkitykseltään vähäistä päätöksentekovaltaa myös toimilupa-asioissa johtajalle.

Lakiin ei ehdoteta nykyisessä laissa olevaa yleissäännöstä, jonka mukaan Rahoitustarkastus voi peruuttaa myöntämänsä luvan tai muuttaa sen ehtoja. Muun muassa valvottavien oikeusturvan kannalta on perustellumpaa, että kunkin luvan osalta lupaehdoissa todetaan luvan voimassaolon edellytykset, jollei niistä laissa säädetä erikseen, kuten toimilupien osalta.

Muu toiminta

Rahoitustarkastuksen keskeinen tehtävä valvoa rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnan lainmukaisuutta säilyisi ennallaan. Valvottavien toiminnalle asetettavista vaatimuksista säädettäisiin edelleen aineellisessa rahoitusmarkkinalainsäädännössä. Laissa kuitenkin korostettaisiin nykyistä enemmän rahoitustarkastuksen ennakkoivaa valvontatoimintaa muun muassa säätämällä erikseen Rahoitustarkastuksen tehtäväksi seurata valvottavien taloudellista asemaa ja johtamis- ja riskienhallintajärjestelmiä sekä ohjata rahoitusmarkkinoilla toimivia noudattamaan toiminnassaan hyviä menettelytapoja. Lisäksi

laissa säädettäisiin erikseen Rahoitustarkastuksen tehtäväksi muun muassa osallistuminen kansainväliseen yhteistyöhön.

Rahoitustarkastukselle asetettaisiin nykyisestä laista poiketen erityinen tehtävä edistää rahoitusmarkkinoiden toimintaa koskevan tietoaineiston saatavuutta.

Voimassa olevassa rahoitustarkastuslaissa säädettyä Rahoitustarkastuksen oikeutta antaa valvottavalle sen kirjanpitoa koskevia määräyksiä ehdotetaan täsmennettäväksi, koska nykyinen säännös määräyksenanto-oikeudesta ei täytä perustuslain edellyttämää tarkkarajaisuuden vaatimusta. Voimassa olevassa aineellisessa lainsäädännössä on lisäksi säännöksiä Rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa valvottavan tilinpäätöstä koskevia määräyksiä. Tämän vuoksi määräystenanto-oikeus rajattaisiin koskemaan liiketapahtumien ja taseen ulkopuolisten sitoumusten merkitsemistä valvottavan juoksevaan kirjanpitoon. Rahoitustarkastus voisi tältä osin antaa valvonnan kannalta tarpeellisia kirjanpitolaista ja -asetuksesta poikkeavia määräyksiä.

3.2.3. Valvontavaltuudet

Rahoitustarkastuksella on voimassa olevan rahoitustarkastuslain mukaan useita valtuuksia, joita se voi käyttää valvontatehtäväänsä suorittaessaan. Nämä valvontavaltuudet ehdotetaan säilytettäväksi eräin täsmennyksin ennallaan. Tämän lisäksi Rahoitustarkastukselle ehdotetaan annettavaksi eräitä uusia valtuuksia.

Rahoitustarkastuksen tarkastus- ja tietojensaantioikeutta laajennettaisiin ulottamalla se kaikkiin valvottavan asiamiehenä toimiviin yrityksiin ja yrityksiin, jotka valvottavan lukuun hoitavat näiden kirjanpitoon, riskienhallintaan tai tietojenkäsittelyyn liittyviä tehtäviä. Rahoitustarkastus voisi myös käyttää tarkastustoiminnassaan apuna viraston ulkopuolista tilintarkastajaa tai muuta asiantuntijaa. Nykyisin arvopaperimarkkinaissa olevat säännökset Rahoitustarkastuksen oikeudesta saada tietoja muilta rahoitusmarkkinoilla toimivilta kuin valvottavilta ehdotetaan lisäksi siirrettäväksi lakiin Rahoitustarkastuksesta. Laissa määriteltäisiin tällaiset muut rahoitusmarkkinoilla toimivat kuin valvotta-

vat olennaisilta osiltaan nykyisiä arvopaperimarkkinalain säännöksiä vastaavasti. Muulla rahoitusmarkkinoilla toimivalla tarkoitettaisiin siten arvopaperimarkkinaissa tarkoitettun arvopaperin tarjoajaa ja liikkeeseenlaskijaa, meklaria, sisäpiirisäännösten nojalla ilmoitusvelvollista, arvopaperin osto- tai lunastustarjouksen tekijää sekä henkilöitä, jotka ovat velvollisia julkistamaan omistussuutensa lisääntymisen julkisen kaupankäynnin kohteena olevassa yhtiössä. Rahoitustarkastuksen tarkastus- ja tietojensaantioikeuden ulottuvuus ei muuttuisi nykyisestä, vaan muutos olisi tältä osin pelkästään lakitekkinen. Lakiin ehdotetaan otettavaksi Rahoitustarkastuksen norminantovallan selkeyttämiseksi nimenomainen valtuutuslainsäädännön, jonka mukaan Rahoitustarkastus voisi antaa määräyksiä valvottavan taloudellista asemaa, omistajia, hallinto- ja valvontaelinten jäseniä, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta Rahoitustarkastukselle. Oikeus antaa määräyksiä jatkuvan valvonnan kannalta tarpeellisten tietojen toimittamisesta Rahoitustarkastukselle turvaisi ja helpottaisi jatkuvaa valvontatyötä.

Rahoitustarkastukselle ehdotetaan myös oikeutta kieltää antamasta rikoksen tai rikkomuksen tutkimiseksi toimeenpanemasta tarkastuksesta tai pyytämistään tiedoista tietoa sille, johon tutkimus kohdistuu, tai muulle henkilölle. Kielto olisi voimassa siihen saakka, kun tutkimus Rahoitustarkastuksessa on päättynyt ja sitä olisi noudatettava muutoksenhausta huolimatta. Kiellon tarkoituksena on estää tutkinnan vaarantuminen ennen kuin poliisi voi antaa esitutkintalain (449/1987) mukaisen kiellon ilmaista tietoja.

Luottolaitoslaitostoiminnasta annettuun lakiin ja sijoituspalveluyrityksistä annettuun lakiin ehdotetaan luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten hallinnon valvonnan tehostamiseksi lisättäväksi säännös, jonka mukaan Rahoitustarkastus voisi laissa säädetyin edellytyksin määrääjäksi kieltää epäsopivaksi katsottua henkilöä toimimasta luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana. Laissa säädettäisiin tarkemmin siitä, milloin henkilöä voitaisiin pitää epäsopivana.

3.2.4. *Hallinnolliset seuraamukset*

Nykyisessä lainsäädännössä Rahoitustarkastuksella ei ole sellaisia valtuuksia, joita voitaisiin käyttää erityisesti pienempien rikkomusten kohdalla silloin, kun ne eivät edellytä esimerkiksi toimiluvan peruuttamista tai joissa uhkasakon asettaminen ei ole tarkoituksenmukaista. Lakiin ehdotetaan tämän vuoksi lisättäväksi Rahoitustarkastuksen valvontatoiminnan tehostamiseksi säännökset Rahoitustarkastuksen oikeudesta määrätä hallinnollisia seuraamuksia valvottaville ja muille rahoitusmarkkinoilla toimiville yhteisöille sekä sellaisille rahoitusmarkkinoilla toimiville luonnollisille henkilöille, kuten meklareille, joille rahoitusmarkkinalainsäädännössä on asetettu erityisiä velvollisuuksia. Ehdotuksen mukaan Rahoitustarkastus voisi antaa laissa säädetyissä tapauksissa julkisen huomautuksen tai julkisen varoituksen. Julkista huomautusta ja varoitusta ei voitaisi antaa teosta, joka on muualla laissa säädetty rangaistavaksi, ellei rikkomus ole ilmeinen ja teko niin vähäinen, ettei Rahoitustarkastus tee asiasta rikosilmoitusta. Julkinen huomautus tai varoitus ei sitä vastoin estäisi samanaikaista uhkasakon asettamista ja tuomitsemista, koska julkinen huomautus ja varoitus olisi tarkoitettu rangaistusluonteisiksi toimenpiteiksi, joiden tarkoitus olisi ensisijaisesti yleistävä, kun taas uhkasakon tarkoituksena on ainoastaan tehostaa viranomaispäätöksen täytäntöönpanoa.

Julkinen huomautuksen ja varoituksen tehokkuus edellyttää, että ne voidaan antaa muutoksenhausta huolimatta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että muutoksenhaku ei estäisi julkisen huomautuksen tai varoituksen antamista. Huomautuksen ja varoituksen vaikutus voisi heiketä ratkaisevasti, jos huomautus tai varoitus tulisi julkisesti vasta muutoksenhakuprosessin jälkeen. Ensinnäkin vaikutus voisi kohdistua täysin virheellisesti, jos julkistamisesta seuraava kielteinen julkisuus ilmeni mahdollisesti paljonkin sen jälkeen, kun huomautuksen tai varoituksen saaja on jo asianmukaisesti korjannut virheellisen menettelynsä ja toteuttanut tarvittavat toimenpiteet virheellisen menettelyn ehkäisemiseksi vastaisuudessa. Toisaalta virheellistä menettelyä voitaisiin jatkaa muutoksenhakuproses-

sin ajan, mikä saattaisi vaarantaa esimerkiksi sijoittajien tai tallettajien aseman. Jos muutoksenhakuviranomaisen myöhemmin kumoaa julkisen huomautuksen tai varoituksen antamista koskevan päätöksen, Rahoitustarkastuksen olisi tiedotettava tästä vastaavalla tavalla, kuin se on julkistanut huomautuksen tai varoituksen. Rahoitustarkastuksen olisi lisäksi julkistaessaan huomautuksen tai varoituksen ilmoitettava, onko päätökseen haettu muutosta. Ehdotetut muutokset eivät vaikuttaisi Rahoitustarkastuksen velvollisuuteen muuten tuottaa ja jakaa tietoa toiminnastaan niin kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

Ehdotettu julkinen huomautus voitaisiin antaa, jos valvottava tai muu rahoitusmarkkinoilla toimiva yhteisö menettelee lain tai sen nojalla annettujen määräysten vastaisesti tai jos luonnollinen henkilö laiminlyö, mitä hänen velvollisuudekseen on rahoitusmarkkinoita koskevissa säännöksissä tai niiden nojalla annetuissa määräyksissä säädetty eikä asia kokonaisuutena harkiten antaisi aiheutta ankarampiin toimenpiteisiin. Julkisen huomautuksen antamisesta päättäisi Rahoitustarkastuksen johtokunta.

Julkinen varoitus voitaisiin antaa samoille tahoille kuin julkinen huomautus ja se voitaisiin antaa, jos menettely tai laiminlyönti on jatkuvaa tai toistuvaa taikka muuten niin moitittavaa, ettei julkista huomautusta pidetä riittävänä. Julkisen varoituksen antamisesta päättäisi Rahoitustarkastuksen johtokunta.

3.2.5. *Rahoitustarkastuksen hallinto ja valvonta*

Rahoitustarkastuksen valvonta- ja johtamisjärjestelmää ehdotetaan tarkistettavaksi Rahoitustarkastuksen toiminnan yhteiskunnallisen vastuunalaisuuden ja toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseksi. Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä valvontaa ja siten yhteiskunnallista vastuunalaisuutta on tarpeen lisätä Rahoitustarkastukselle nyt ehdotettujen ja tulevaisuudessa todennäköisesti edelleen lisääntyvien, laajaa itsenäistä harkintavaltaa edellyttävien toimivaltuuksien johdosta. Samalla on huolehdittava valvonnan läpinäkyvyydestä, jotta Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukai-

suutta voidaan arvioida julkisesti. Lisäksi nykyistä laajempien ja enemmän itsenäistä harkintavaltaa edellyttävien toimivaltuuksien myöntäminen Rahoitustarkastukselle edellyttää, että tällaisten toimivaltuuksien käyttöä koskeva päätöksenteko perustuu riittävän laaja-alaiseen monipuoliseen ja syvälliseen harkintaan silloin, kun päätökset saattavat vaikuttaa merkittävästi valvottavan toimintaan tai yleisesti rahoitusmarkkinoiden vakauteen. Näistä syistä Rahoitustarkastuksen nykyistä hallintojärjestelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pankkivaltuustolle säädetään vastuu Rahoitustarkastuksen toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden ja tehokkuuden valvonnasta, päätösvaltaa valvottavien toimintaan tai rahoitusmarkkinoiden vakauteen vaikuttavissa toimivaltuuksien käyttöä koskevissa päätöksissä siirretään johtokunnalle ja johtokunnan kokoonpanoa tarkistetaan vastaamaan paremmin johtokunnan lisääntyvää vastuuta yksittäisiä valvontatoimia koskevassa päätöksenteossa. Rahoitustarkastuksen johtajan asemaan ja tehtäviin ei ehdoteta merkittäviä muutoksia lukuun ottamatta sitä, että merkittävimmät valvontavaltuuksien käyttöä koskevat päätökset olisi edellä sanotun mukaisesti tehtävä johtokunnassa. Samalla edellyttäisiin, että johtaja pitää johtokunnan tietoisena sellaisista asioista, jotka vaikuttavat johtokunnan tehtävien hoitamiseen.

Rahoitustarkastuksen asemaan hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä mutta päätöksenteon osalta itsenäisenä viranomaisena ei ehdoteta muutoksia.

Nykyisessä rahoitustarkastuslaissa pankkivaltuustolla on Rahoitustarkastuksen hallintoon kuuluvia tehtäviä, jotka ehdotetaan säilytettäväksi ennallaan. Pankkivaltuusto päättäisi siten, kuten nykyisinkin, Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsenten nimittämisestä, johtokunnan puheenjohtajasta, johtajan palkkauksen ja muiden keskeisten palvelussuhteen ehtojen perusteista, johtajaa koskevasta kurinpitomenettelystä sekä Rahoitustarkastuksen työjärjestyksen vahvistamisesta.

Pankkivaltuuston roolia ehdotetaan merkittävästi vahvistettavaksi siten, että pankkivaltuuston tehtävänä olisi valvoa Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Pankkivaltuusto

valvoisi toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta erityisesti arvioimalla sitä, miten ehdotettu Rahoitustarkastuksen toiminnan laissa säädetty tavoite on toteutunut siltä osin kuin Rahoitustarkastus on voinut siihen lakisääteisen tehtävänsä puitteissa vaikuttaa.

Rahoitustarkastuksen toiminnan läpinäkyvyyden ja yhteiskunnallisen vastuunalaisuuden edistämiseksi ehdotetaan, että johtokunnan olisi tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa, annettava pankkivaltuustolle kertomus Rahoitustarkastuksen toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta. Johtokunnan kertomusta ei edellytettäisi annettavaksi eduskunnalle kuten Suomen Pankin toimintaa koskevan pankkivaltuuston hallinnollisen toimintakertomuksen sekä rahapolitiikan toteuttamista koskevan pankkivaltuuston kertomuksen osalta säädetään. Pankkivaltuusto voisi kuitenkin halutessaan käsitellä Rahoitustarkastuksen johtokunnan kertomusta osana kertomustaan eduskunnalle Suomen Pankin toiminnasta ja hallinnosta ja tällä tavoin epäsuorasti saattaa yhteiskunnallisesti merkittävät Rahoitustarkastuksen toimintalinjaukset eduskunnassa käytävän keskustelun kohteeksi. Kertomusmenettelyn tavoitteena oleva toiminnan läpinäkyvyyden ja yhteiskunnallisen vastuunalaisuuden toteutuminen edellyttävät, että johtokunnan kertomus ja pankkivaltuuston vastaus siihen olisivat julkisia asiakirjoja.

Rahoitustarkastuksen johtokunnalla säilyisivät edelleen sille nykyisessä laissa säädetty hallinnolliset tehtävät. Johtokunta päättäisi siten edelleen valvontamaksuista, huolehtisi rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten yhteistyön kehittämisestä, esittäisi pankkivaltuuston vahvistettavaksi Rahoitustarkastuksen työjärjestyksen, käsitelisi Rahoitustarkastuksen vuotuisen talousarvion ja nimittäisi johtajaa lukuun ottamatta Rahoitustarkastuksen ylimmät virkamiehet. Lisäksi johtokunnan ohjaustehtävää selkeytettäisiin säätämällä johtokunnalle velvollisuus asettaa erityiset tavoitteet Rahoitustarkastuksen toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjata ja valvoa näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista.

Nykyisestä laista poiketen johtokunnan tehtävänä olisi tehdä sellaiset laissa tarkemmin määriteltävät Rahoitustarkastuksen

toimivaltuuksien käyttöä koskevat päätökset, jotka vaikuttaisivat merkittävästi valvottavien toimintaan taikka rahoitusmarkkinoiden vakauteen tai muuten rahoitusmarkkinoiden kehitykseen. Tällaisia päätöksiä olisivat toimilupahakemuksen hylkääminen, toimiluvan peruuttaminen, toiminnan rajoittaminen, julkisen huomautuksen tai varoituksen antaminen, valvottavan tekemän päätöksen toimeenpanon tai muun valvottavan tekemän toimenpiteen vaatiminen peruutettavaksi tai oikaistavaksi, valvottavan voitonjaon rajoittaminen, henkilön kieltäminen toimimasta valvottavan hallintoelimen jäsenenä sekä uhkasakon tuomitseminen maksettavaksi. Myös toimiluvan myöntäminen ja sen ehtojen muuttaminen, määräysten antaminen ja valvottavan sääntöjen vahvistaminen kuuluisivat lähtökohtaisesti johtokunnan tehtäviin niiden periaatteellisesti merkittävän luonteen vuoksi mutta Rahoitustarkastuksen toiminnan tehostamiseksi ja joustavoittamiseksi näissä asioissa päätöksentekovaltaa voitaisiin työjärjestyksessä siirtää johtajalle sellaisissa asioissa, joilla ei ole merkittävää vaikutusta valvottavien toimintaan tai rahoitusmarkkinoiden vakauteen. Tällaisia asioita olisivat esimerkiksi selvien ja yksinkertaisten toimilupien myöntäminen sekä vähäiset määräysten, sääntöjen tai lupaehtojen muutokset.

Johtokunnan tehtävämäärittelyn lähtökohdانا on, että johtokunnalle annettaisiin vastuu Rahoitustarkastuksen yleisen tason toimintaperiaatteista sekä päätöksistä, jotka ovat valvonnan kannalta periaatteellisesti merkittäviä tai laajakantoisia tai jotka ovat rahoitusmarkkinoiden vakauden tai kehityksen taikka yksittäisen valvottavan toiminnan kannalta merkittäviä. Nykyisestä tilanteesta poiketen Rahoitustarkastus saattaa tulevaisuudessa aikaisempaa laajempien toimintavaltuuksiensa perusteella vaikuttaa entistä merkittävämmiin yksittäisen valvottavan taloudelliseen asemaan ja toimintaan. Samoin Rahoitustarkastus saattaa valtuuksiensa ja rahoitusmarkkinoiden kansantaloudellisen merkityksen ja niiden keskittyneisyyden takia joissain tapauksissa vaikuttaa syvällisesti myös rahoitusmarkkinoiden vakauteen ja kansantalouden kehitykseen sekä raha- ja talouspolitiikan edellytyksiin. Näihin vaikuttaminen sekä vastuu talouden kokonaiskehi-

tyksestä kuuluu kuitenkin ensisijaisesti Suomen hallituksen ja Suomen Pankin eikä Rahoitustarkastuksen toimivaltaan. Siksi on perusteltua edellyttää, että Rahoitustarkastuksen toimintaan liittyy nykyistä laajempi, monipuolisempi ja syvällisempi viranomais-harkinta. Myös rahoitusmarkkinoilla toimivien oikeusturvan kannalta on tarpeen pyrkiä välttämään tilannetta, jossa toimintaedellytyksiin liittyvät päätökset voisi Suomessa tehdä vain yksi ainoa virkamies.

Johtokunnan tehtäviin ehdotetut muutokset edellyttävät, että laissa säädettäisiin nykyisestä poiketen myös johtokunnan jäsenten kelpoisuusehdoista. Johtokunnan jäseneltä edellytettäisiin, että hänellä on hyvä perehtyneisyys rahoitusmarkkinoiden toimintaan.

Johtokunnan vastuun lisääminen merkittävien toimivaltuuksien käyttöä koskevassa päätöksenteossa edellyttää, että johtokunnan kokoonpanoa laajennetaan nykyisestä riittävän laaja-alaisen, monipuolisen ja syvällisen harkinnan varmistamiseksi. Erityisesti siltä osin kuin toimivaltuuksien käyttö saattaa vaikuttaa valvottavien toimintaedellytyksiin ja rahoitusmarkkinoiden vakauteen on tarpeen varmistua, että rahoitusmarkkinoiden ja niiden vakausongelmien hoidosta viime kädessä vastuussa olevat viranomaiset ovat päätöksenteossa riittävästi edustettuina. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että johtokunnassa olisi kuusi jäsentä, joista kaksi edustaisi valtiovarainministeriötä, yksi sosiaali- ja terveysministeriötä ja yksi Suomen Pankkia. Lisäksi johtokuntaan kuuluisivat Rahoitustarkastuksen johtaja ja Vakuutusvalvontaviraston johtaja. Ehdotettu johtokunnan kokoonpano vastaisi myös Vakuutusvalvontaviraston johtokunnan kokoonpanoa, jossa niin ikään on kaksi edustajaa asianomaisesta ministeriöstä, yksi edustaja toisesta ministeriöstä ja Suomen Pankista sekä molempien valvontavirastojen päälliköt.

Ehdotettu merkittävien valvontavaltuuksien käyttöä koskevan päätöksenteon siirtäminen pääosin Rahoitustarkastuksen ulkopuolista henkilöistä koostuvalle johtokunnalle ja siihen liittyvä johtokunnan kokoonpanon laajentaminen eivät olisi ristiriidassa rahoitusvalvonnalle yleisesti asetetun riippumattomuusvaatimuksen kanssa. Rahoitustarkastuksen johtokunta säilyisi Rahoitustarkastuksen

sisäisenä hallintoelimenä ja Rahoitustarkastuksen ulkopuoliset johtokunnan jäsenet vastaisivat Rahoitustarkastuksen päätösten laillisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta yksinomaan Rahoitustarkastusta koskevien säännösten puitteissa. Päätöksenteko ei siten miltään osin olisi valtioneuvoston alaisuudessa vaan johtokunnan jäsenten työskentely perustuisi ainoastaan heidän henkilökohtaiseen, varsinaisessa toimessaan saamaansa asiantuntemukseen.

Yleisten hyvää hallintotapaa koskevien periaatteiden mukaisesti, joita muun muassa valtionyhtiöissä ja useimmissa valtion laitoksissa noudatetaan ja joita myös Rahoitustarkastus itse korostaa valvottavien hallinnon valvonnassa, toimitusjohtaja tai muu operatiivisesta toiminnasta vastaava johtaja ei ole hallituksen tai johtokunnan jäsen. Johtajan kuulumisen johtokuntaan on erityisesti katsottu hämärtävän johtokunnalle kuuluvaa toiminnan ohjaus- ja valvontavastuuta. Lisäksi johtajan rooli samanaikaisesti sekä tutkinnasta vastaavana että sen perusteella päätettävien seuraamusten määräämisestä päätettävänä saattaa olla vaikeasti perusteltavissa yleisten oikeusturvanäkökohtien perusteella erityisesti, jos Rahoitustarkastuksen tutkintaja sanktiovaltuuksia myöhemmin vielä nyt ehdotetusta laajennetaan. Johtajan asiantuntemuksen huomioon ottaminen Rahoitustarkastuksen päätöksenteossa voitaisiin turvata säätämällä, että johtokunnan on tehtävä päätöksensä johtajan esityksestä, sekä säätämällä johtajalle muiltakin osin puhe- ja läsnäolo-oikeus johtokunnan kokouksissa.

Esityksessä on kuitenkin päädytty säilyttämään nykyisessä laissa omaksuttu malli, jonka mukaan johtaja on johtokunnan jäsen. Esitys on tältä osin perusteltavissa erityisesti sillä, että hallintomalli, jossa johtaja ei osallistuisi valvontaa koskevaan päätöksentekoon olisi kansainvälisesti poikkeuksellinen ja tulkittavissa helposti, vaikka ehkä perusteettomastikin, Rahoitustarkastuksen riippumattomuutta heikentäväksi. Ehdotettua ratkaisua voidaan siten perustella Suomen rahoitusvalvonnan kansainvälisen uskottavuuden edistämiseksi. Ehdotettu ratkaisu olisi myös sopusoinnussa rahoitus- ja vakuutusvalvonnan yhdenmukaistamistavoitteiden kanssa, koska Rahoitustarkastuksen johtokunnan kokoon-

pano vastaisi rakenteeltaan nykyistä Vakuutusvalvontaviraston johtokunnan kokoonpanoa. Lisäksi Rahoitustarkastuksen ehdotettu hallintomalli poikkeaisi esimerkiksi osakeyhtiöistä siinä merkittävässä suhteessa, että johtokunta ei nimittäisi eikä erottaisi johtajaa kuten osakeyhtiöissä. Johtajan kuuluminen johtokuntaan ei siten samassa mitassa hämärtäisi johtokunnan ohjaus- ja valvontavastuuta kuin esimerkiksi osakeyhtiöissä. Jos Rahoitustarkastuksen tutkinta- ja sanktiovaltuuksia myöhemmin kansainvälisen kehityksen johdosta joudutaan edelleen laajentamaan tai ehdotusta hallintomallista saadut kokemukset muuten sitä puoltavat, johtokunnan kokoonpanoa saattaa kuitenkin tältä osin olla tarpeen harkita uudelleen.

Rahoitustarkastuksen toimintaa johtaisi, kuten nykyisenkin lain mukaan, Rahoitustarkastuksen johtaja. Johtajan toiminnan ja tehtävän vastuullisuuden korostamiseksi ehdotetaan, että johtaja vastaisi siitä, että Rahoitustarkastukselle kuuluvat tehtävät hoidetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti sekä johtokunnan antamien ohjeiden mukaisesti. Johtajalle asetettaisiin myös velvollisuus vastata johtokunnassa käsiteltävien asioiden asianmukaisesta valmistelusta. Johtaja olisi velvollinen pitämään johtokunnan tietoisena Rahoitustarkastuksen toiminnan kautta tietoon tulleista rahoitusmarkkinoiden kehitykseen vaikuttavista seikoista. Lakiin ehdotetaan lisäksi lisättäväksi johtajan kelpoisuusvaatimuksia koskevat säännökset. Voimassa olevassa laissa Rahoitustarkastuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään ainoastaan, että johtajan tulee olla sopiva henkilö. Ehdotuksen mukaan johtajalta edellytettäisiin virkaan soveltuvaa ylempää korkeakoulututkintoa, hyvää perehtyneisyyttä rahoitusmarkkinoihin ja käytännössä osoitettua johtamistaitoa.

Rahoitustarkastuksen toiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamista koskevat nykyisen lain säännökset ehdotetaan säilytettäväksi 31.12.2004 saakka. Valvontamaksut määräytyisivät siten nykyisen lain muuttamisesta huolimatta mainittuun ajankohtaan saakka samalla tavalla kuin nykyisinkin huolimatta siitä, että nykyinen laki muilta osin kumottaisiin. Rahoitustarkastuksen toiminnan kustannusten kattamista koskevat säännökset on

tarpeen erikseen uudistaa ottaen erityisesti huomioon uuden perustuslain vaatimukset valvontamaksun suuruuden määräytymisperusteiden sisällyttämisestä lakiin.

3.2.6. *Lainsäädännön rakenne*

Nykyinen rahoitustarkastuslaki ehdotetaan kumottavaksi ja sen sijaan ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Rahoitustarkastuksesta. Ehdotetut Rahoitustarkastuksen tavoitteiden ja tehtävien määrittely, hallinnon uudistaminen sekä toimivaltuuksien laajentaminen ovat niin suuria periaatteellisia muutoksia voimassa olevaan lakiin verrattuna, että kokonaisuudistusta voidaan pitää perusteltuna. Lisäksi nykyistä lakia on muutettu niin usein, että myös lain selkeys puoltaa kokonaan uuden lain säätämistä.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

4.1. Kokonaistaloudelliset vaikutukset

Ehdotukset Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksien ja hallinnon kehittämisestä parantavat jossain määrin tehokkaan viranomaishallinnon edellytyksiä. Varsinaisia suoraan rahamääräisesti mitattavia vaikutuksia tai kustannuksia ehdotuksilla ei juuri ole, vaan vaikutukset olisivat pääasiassa laadullisia, koska ne kohdistuisivat erityisesti kannustimiin ja vakauden säilymisen edellytyksiin.

Ehdotetut säännökset edistäisivät osaltaan rahoitusmarkkinoiden vakautta luomalla edellytyksiä tehokkaaseen ja markkinoiden häiriöitä ennalta ehkäisevään ennakoivaan valvontaan ja lisäämällä yleisön luottamusta markkinoiden toimintaan. Vakauden ylläpitämisen kannalta keskeisimmät vaikutukset liittyvät siihen, että Rahoitustarkastuksella olisi paremmat valtuudet puuttua rahoitusmarkkinoiden muutoksista johtuviin uudentyyppisiin riskitekijöihin. Erityisesti ehdotukset Rahoitustarkastuksen tehtävästä seurata valvottavien taloudellista asemaa ja johtamis- ja riskienhallintajärjestelmiä ja määrätä tarvittaessa sanktioita on omiaan kannustamaan ja myös velvoittamaan valvottavia kehittämään toimintojaan uusia tarpeita vas-

taaviksi. Rahoitustarkastuksen tarkastus- ja tietojensaantioikeuden laajentamisella on vastaavanlaisia vaikutuksia.

Ehdotetut säännökset Rahoitustarkastuksen tavoitteesta ja tehtävästä sekä säännökset tavoitteiden toteutumisen valvonnasta vahvistaisivat Rahoitustarkastuksen toiminnan yhteiskunnallista vastuunalaisuutta ja siten lisääisivät yleistä luottamusta Suomen rahoitusjärjestelmään.

Ehdotuksella on myönteisiä vaikutuksia valvottavien kansainväliseen toimintaan, koska säännöksiä kehitetään yleisten kansainvälisten suositusten mukaisesti. Tämän parantaa edellytyksiä valvontakäytäntöjen yhdenmukaistamiselle erityisesti yli rajojen toimivien finanssiryhmittymien valvonnassa ja lisää yleisesti Suomen rahoitusvalvonnan kansainvälistä uskottavuutta, millä on puolestaan suotuisia vaikutuksia esimerkiksi suomalaisten pankkien varainhankinnan kustannuksiin.

Ehdotus parantaa mahdollisuuksia riittävän informaation saamiseen sekä rahoitusmarkkinoilla toimivista yrityksistä että valvojan toiminnasta. Nämä ovat välttämättömiä edellytyksiä yhtäältä sille, että markkinoiden oma valvonta voi toimia tehokkaasti ja toisaalta sille, että valvoja voi käyttää uskottavasti nykyistä laajempia toimivaltuuksiaan. Markkinoilta saatavan luotettavan tiedon lisääntyminen ja sen tehokas analysointi edistävät osaltaan markkinoiden häiriöttömyyttä luomalla yrityksille kannustimia toimia avoimesti ja tehokkaasti. Ne lisäävät myös kilpailua markkinoilla, koska sijoittajat ja tallettajat saavat nykyistä luotettavampaa tietoa yritysten kannattavuudesta ja riskeistä sekä palvelujen hinnoittelusta.

4.2. Vaikutukset yrityksiin ja kuluttajiin

Ehdotuksella olisi yleisellä tasolla suotuisia vaikutuksia rahoitusmarkkinoilla toimivien yritysten kilpailuedellytyksiin erityisesti kansainvälisillä markkinoilla valvonnan läpinäkyvyyden, vastuunalaisuuden ja uskottavuuden parantumisen johdosta.

Kuluttajien ja sijoittajien kannalta keskeisin vaikutus olisi markkinoiden toiminnan luotettavuuden lisääntyminen erityisesti Rahoitustarkastukselle ehdotettujen uusien val-

vontavaltuuksien johdosta. Ehdotus ei merkittävästi lisääi valvottaville ja muille rahoitusmarkkinoilla toimiville valvonnasta aiheutuvia kustannuksia.

4.3. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei olisi välittömiä julkisen hallinnon organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia. Mahdollista kuitenkin on, että Rahoitustarkastus joutuu uusien toimivaltuuksien ja velvollisuuksien johdosta kohdentamaan olemassa olevia resurssiaan uudelleen sekä varautumaan jossain määrin henkilöstön lisäämiseen. Toimilupa-asioiden siirto ei lisää Rahoitustarkastuksen henkilöresurssitarpeita, koska Rahoitustarkastus jo nyt käytännössä valmistelee toimilupapäätökset. Toimilupa-asioiden siirtoa voidaan pitää hallinnon selkeyden kannalta myönteisenä, koska ehdotettu muutos erottaisi valtion omistajaroolin ja toimiluvan myöntämistä koskevan päätöksenteon. Lisäksi se vähentäisi valtiovarainministeriön henkilöstötarvetta arviolta yhdellä henkilöllä.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä yhteistyössä Rahoitustarkastuksen kanssa.

5.2. Lausunnot

Ehdotuksesta on saatu lausunnot oikeusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, pankkivaltuustolta, Suomen Pankilta, Euroopan Keskuspankilta, Rahoitustarkastukselta, Vakutusvalvontavirastolta, Kuluttajavirastolta, Suomen Pankkiyhdistykseltä, Säästöpankki-liitolta, Osuuspankkikeskus – OPK Osuuskunnalta, Paikallisosuuspankkiliitolta, Arvopaperinvälittäjien Yhdistys ry:ltä, Suomen Sijoitusrahastoyhdistys ry:ltä, HEX Oyj:ltä, Keskuskauppakamarilta, Teollisuudelta ja Työnantajilta, Suomen Yrittäjät ry:ltä, Vakutusyhtiöiden Keskusliitolta sekä KHT-

yhdistys – Föreningen CGR ry:ltä.

6. Muut asiaan vaikuttavat seikat

Rahoitustarkastukselle tässä esityksessä ehdotettuja toimivaltuuksia joudutaan lähivuosina todennäköisesti täydentämään eräiden Euroopan unionissa parhaillaan valmisteltavana olevien direktiivien, kuten markkinoiden väärinkäyttöä sekä luotolaitosten ja sijoituspalveluyritysten pääomavaatimusta koskevien direktiivien johdosta. Kyseisiä direktiivejä ei ole voitu ottaa vielä tässä esityksessä huomioon, koska niiden valmistelu on vielä kesken. Jos Rahoitustarkastuksen tutkinta- ja sanktio-oikeuksia mainitun kansainvälisen kehityksen johdosta myöhemmin merkittävästi laajennetaan nyt ehdotetusta, samassa yhteydessä saattaa olla tarpeen Rahoitustarkastuksen johtokunnan ja johtajan tarkoituksenmukaisen työn- ja vastuunjaon tarkistamiseksi tarkastella uudelleen nyt ehdotettua Rahoitustarkastuksen hallintomallia, jossa johtaja on johtokunnan jäsen.

Rahoitusvalvonnan edelleen tehostamiseksi lähitulevaisuudessa on tarpeen lisäksi arvioida mahdollisuuksia korvata nykyinen arvopaperimarkkinalain rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä osittain hallinnollisilla seuraamuksilla rahoitusvalvonnan tehostamiseksi. Tästä syystä nyt ehdotettujen Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksien täydentämistä laajentamalla Rahoitustarkastuksen oikeutta määrätä hallinnollisia seuraamuksia on tarpeen lähitulevaisuudessa tarkastella uudelleen.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia arvopaperipörssin, selvitysyhteisön, optioyhteisön eikä arvopaperikeskuksen toimilupa-asioiden käsittelyyn. Myös näiden yhteisöjen toimilupa-asioiden siirtämistä Rahoitustarkastukselle puoltavat osittain samat syyt kuin tässä esityksessä esitettyjen lupien siirtämistä. Koska näiden lupa-asioiden siirtäminen Rahoitustarkastukselle edellyttää laajempien muutosten tekemistä aineellisen lainsäädäntöön kuin mikä tämän esityksen yhteydessä on ollut tarkoituksenmukaista, mainittujen lupa-asioiden mahdollista siirtämistä Rahoitustarkastukselle on tarpeen harkita myöhemmin erikseen. Sama koskee sijoitusrahastotoimintaa, jota koskeva lainsäädän-

touudistus on parhaillaan vireillä valtiovarainministeriössä.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia Vakuutusvalvontavirastosta annettuun lakiin. Eriyisesti rahoitus- ja vakuutusryhmittymien samoin kuin keskenään kilpailevien säästö-, sijoitus- ja henkivakuutus tuotteiden merkityksen kasvun johdosta Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston toimintavaltuuksien yhdenmukaistamiseen on kuitenkin lainsäädäntöä jatkossa kehitettäessä syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Valtiovarainministeriössä on valmisteltu samanaikaisesti tämän esityksen kanssa lakiesitystä Suomen Pankista annetun lain muuttamisesta, jossa ehdotettaisiin eräitä muutoksia Suomen Pankin johtokunnan nimitysmenettelyyn. Näillä mahdollisilla muutoksilla ei kuitenkaan ole sellaisia yhtymäkohtia tähän esitykseen sisältyviin Rahoitustarkastuksen johtokunnan ja johtajan nimittämistä koskeviin esityksiin, että ne olisi tarpeen tässä esityksessä ottaa huomioon. Eduskunnan talousvaliokunta on kuitenkin mietinnössään 15/2002 vp edellyttänyt, että hallitus käyn-

nistää erikseen Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtajan ja muiden johtokunnan jäsenten nimittämismenettelyn kokonaisuudistuksen. Mietinnössä todetaan tältä osin, että jos päädytään esittämään johtokunnan jäsenten nimitysmenettelyn muuttamista, samassa yhteydessä on syytä harkita myös Rahoitustarkastuksen johtajan nimitysprosessin muuttamista vastaavasti. Tämän vuoksi tähän esityksen sisältyvää ehdotusta Rahoitustarkastuksen johtajan nimitysmenettelystä saattaa olla tarpeen myöhemmin muuttaa yhdenmukaisesti Suomen Pankin johtokunnan nimitysmenettelyyn tehtävien muutosten kanssa.

Nykyisen lain valvontamaksua koskevat säännökset ehdotetaan säilytettäväksi 31.12.2004 saakka huolimatta siitä, että nykyinen laki muilta osin kumottaisiin. Koska uuteen lakiin ei tässä vaiheessa ehdoteta korvaavia säännöksiä, tarpeelliset lakiehdotukset Rahoitustarkastuksen toiminnasta aiheutuviin kustannusten kattamisesta on tarpeen antaa erikseen niin hyvissä ajoin, että ne voidaan saattaa voimaan 1.1.2005 alkaen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki Rahoitustarkastuksesta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Rahoitustarkastuksen asema.* Pykälässä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen hallinnollisesta asemasta sekä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen toimivallan yleisestä perustasta.

Pykälän 1 momentin mukaan rahoitusmarkkinoilla toimivia valvoisi Suomen Pankin yhteydessä oleva Rahoitustarkastus siten kuin laissa Rahoitustarkastuksesta ja muussa laissa säädetään Momentti vastaisi nykyistä rahoitustarkastuslain 1 §:ää.

Rahoitustarkastus perustettiin vuonna 1993 jatkamaan lakkautetun pankkitarkastusviraston toimintaa. Rahoitustarkastus perustettiin Suomen Pankin yhteyteen siten, että siitä tuli hallinnollisesti osa keskuspankkia, mutta valvontatoiminnassaan riippumaton. Säädettäväksi ehdotettu laki ei muuttaisi tässä suhteessa Rahoitustarkastuksen asemaa. Suomen Pankin johtokunta ei siten uudenkaan lain mukaan voisi puuttua valvonnan sisältöön tai antaa Rahoitustarkastukselle ohjeita sen suorittaessa valvontatehtäväänsä.

Rahoitustarkastusta perustettaessa katsottiin hallinnollisen yhteyden Suomen Pankkiin tuovan Rahoitustarkastukselle merkittävän edun hallinnon tehokkuushyötyinä. Rahoitustarkastuksen ei tarvinnut luoda omaa hallinnon infrastruktuuria, vaan Rahoitustarkastus ostaa keskuspankilta kaikki hallintopalvelut, mukaan lukien tietotekniikan ylläpidon. Hallintopalveluihin kuuluvat muun muassa hankintapalvelut, kiinteistö- ja turvallisuuspalvelut, kirjanpito, valvontamaksujen laskutus, koulutus- ja tutkimustoiminta sekä sisäinen tarkastus. Hallinnollisen riippuvuuden vuoksi Suomen Pankin johtokunta hyväksyy Rahoitustarkastuksen vuotuisen talousarvion.

Ehdotetun momentin mukaan Rahoitustarkastus valvoisi rahoitusmarkkinoilla toimivia siten kuin laissa Rahoitustarkastuksesta ja muussa laissa säädetään. Rahoitustarkastuksen toimivalta perustuisi siten edelleen Ra-

hoitustarkastuksesta annettuun lakiin ja rahoitusmarkkinoita koskevaan aineelliseen lainsäädäntöön. Rahoitusmarkkinoita koskevaan aineelliseen lainsäädäntöön kuuluvat laki luottolaitostoiminnasta (1607/1993), laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa (1608/1993), laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (1501/2001), säästöpankilaki (1502/2001), laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (1504/2001), laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978), laki talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä (1509/2001), kiinnitysluottopankkilaki (1240/1999), laki panttilainauslaitoksista (1353/1992), arvopaperimarkkinalaki (495/1989), laki kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä (772/1988), laki arvo-osuusjärjestelmästä (826/1991), laki arvo-osuustileistä (827/1991), laki sijoituspalveluyrityksistä (579/1996), laki ulkomaalaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa (580/1996), sijoitusrahastolaki (48/1999) ja laki eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehtoista (1084/1999). Pykälässä ei viitattaisi nykyisestä laista poiketen Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin Rahoitustarkastuksen toimivallan perustana, koska siltä osin kuin esimerkiksi Euroopan unionin asetuksissa säädettäisiin valvontaviranomaisen tehtävistä, tällaiset asetukset voitaisiin tulkita kuuluviksi pykälässä tarkoitetun ”muun lain” piiriin kuuluviksi. Toisaalta taas Rahoitustarkastuksen toimivalta ei voi perustua esimerkiksi Euroopan unionin direktiiveihin taikka kansainvälisiin sopimuksiin tai standardeihin, vaan tällaiset kansainväliset velvoitteet on ensin saatettava lailla voimaan.

Pykälän 2 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen hallintoon sovellettaisiin Rahoitustarkastuksesta annetun lain lisäksi lakia Suomen Pankista ja muita Suomen Pankkia koskevia säännöksiä, jollei laissa Rahoitustarkastuksesta toisin säädetä. Näitä Rahoitustarkastukseen sovellettavia Suomen Pankista annetun lain säännöksiä olisivat esimerkiksi säännökset pankkivaltuuston päätöksenteosta

sekä pankin kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta. Muita Suomen Pankista annettuja myös Rahoitustarkastusta koskevia säännöksiä on ennen kaikkea laki Suomen Pankin virkamiehistä (1166/1998), jossa säädetään muun muassa Suomen Pankin virkaan nimittämisestä, virkavapaudesta, varoituksesta, virkasuhteen päättämisestä ja virantoimituksesta pidättämisestä. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että Rahoitustarkastusta koskevien asioiden käsittely valtioneuvostossa kuuluu valtiovarainministeriölle. Ehdotus vastaa nykyistä lakia. Valtioneuvoston ohjesäännön (1522/1995) 19 §:n 1 momentin 28 kohdan mukaan valtiovarainministeriön toimialaan kuuluvat Suomen Pankkia koskevat asiaryhmät.

Pykälän 4 momentissa todettaisiin selvyyden vuoksi, että vakuutus- ja eläkelaitosten ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta säädetään erikseen.

2 §. *Tavoite.* Pykälässä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitteesta. Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitteena olisi luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan. Käsitettä ”luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan” ei laissa erikseen määriteltäisi vaan sen sisältöä olisi arvioitava erikseen kussakin tilanteessa, jossa Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta joudutaan arvioimaan. Rahoitusmarkkinoilla tarkoitettaisiin pykälässä sekä talletuspankkitoimintaa ja muuta luottolaitostoimintaa että arvopaperimarkkinoita. Rahoitusmarkkinoiden käsitteeseen voidaan sisällyttää myös maksujärjestelmä, mutta tältä osin ensisijainen vastuu markkinoiden häiriöttömästä toiminnasta on viranomaisten vakiintuneen työnjaon mukaan Suomen Pankilla. Vakuutustoiminta ei sisältyisi pykälässä tarkoitettuun rahoitusmarkkinoiden käsitteeseen. Rahoitusmarkkinoilla tarkoitettaisiin ensisijaisesti suomalaisten ja ulkomaisten yritysten Suomessa harjoittamaa toimintaa sekä lisäksi suomalaisten yritysten ulkomailla harjoittamaa toimintaa siinä laajuudessa kuin tällaisen toiminnan valvonta kuuluu Suomen viranomaisien valvottavaksi.

Luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan edellyttää käytännössä

usean eri osatavoitteen toteutumista. Keskeisin näistä on rahoitusmarkkinoiden vakauden säilyminen. Rahoitusmarkkinoiden vakauden säilymisen kannalta keskeisin uhka on niin sanotun järjestelmäriskin toteutuminen. Järjestelmäriskillä tarkoitetaan tilannetta, jossa esimerkiksi markkinoilla toimivan yrityksen kykenemättömyys vastata sitoumuksistaan tai muu yksittäistä rahoitusmarkkinoilla toimivaa kohtaan tunnettu epäluottamus heijastuu muihin rahoitusmarkkinoilla toimivien toimintaan ja siten vaarantaa koko rahoitusmarkkinoiden toimivuuden. Koska rahoitusmarkkinoiden vakaus perustuu ensisijaisesti yksittäisten rahoituspalveluntarjoajien taloudellisten toimintaedellytysten säilymiseen, jäljempänä 3 §:ssä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen valvottaviksi säädettyjen rahoituspalvelujen tarjoajien ja toiminnan vakauden valvonta yhdeksi Rahoitustarkastuksen perustehtäväksi.

Toinen keskeinen tekijä luottamuksen säilymisessä rahoitusmarkkinoihin on rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnan luotettavuus myös muiden kuin taloudellisten toimintaedellytysten osalta. Tältä osin ehdotettuun tavoitteeseen kuuluu yhtenä osatavoitteena se, että rahoitusmarkkinoilla toimivat noudattavat toiminnassaan yleisesti niitä koskevaa lainsäädäntöä, erityisesti asiakkaan- ja sijoittajansuojaa koskevia säännöksiä sekä esimerkiksi rahanpesua koskevaa ja muuta rahoitusjärjestelmän lainvastaisen käytön ehkäisemiseksi annettua lainsäädäntöä. Tämän mukaisesti 3 §:ssä säädettäisiin myös sekä Rahoitustarkastuksen valvottaviksi säädettyjen rahoituspalveluntarjoajien että muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnan muun luotettavuuden kuin taloudellisen aseman vakauden valvonta Rahoitustarkastuksen tehtäväksi.

Luottamusta rahoitusjärjestelmään voidaan lisäksi edistää ohjaamalla rahoitusmarkkinoilla toimivia noudattamaan toiminnassaan myös muita kuin velvoittavaan lainsäädäntöön perustuvia hyviä menettelytapoja sekä edistämällä yleisesti sekä yleisön että rahoitusmarkkinoilla ammattimaisesti toimivien tiedonsaantia rahoitusmarkkinoista. Tämän vuoksi myös markkinoilla toimivien ohjaaminen noudattamaan toiminnassaan hyviä menettelytapoja sekä yleisen tiedonsaannin

edistäminen rahoitusmarkkinoista säädettäisiin 3 §:ssä rahoitustarkastuksen yleiseen tehtävään kuuluvaksi.

Käytännössä luottamuksen rahoitusmarkkinoihin voisi katsoa horjuneen esimerkiksi silloin, kun yleisö merkittävässä määrin irtisanoo talletuksiaan suomalaisissa pankeissa tai muuten laajamittaisesti kääntyy rahoituspalvelujen hankinnassa muiden kuin suomalaisten palveluntarjoajien puoleen taikka kun suomalaiset yritykset siirtävät laajalti arvopapereitaan pois suomalaisilla markkinapaikoilla tapahtuvan kaupankäynnin piiristä. Myös suomalaisten talletuspankkien kansainvälisen jälleenrahoituksen vaarantuminen tai merkittävä kallistuminen voisi olla osoituksena luottamuksen heikentymisestä rahoitusmarkkinoiden toimintaan.

Koska luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan on osittain myös muiden rahoitusmarkkinaviranomaisten, kuten valtiovarainministeriön ja Suomen Pankin, vastuulla niin kuin edellä esityksen yleisperustelujen kappaleessa 3.2.1 on todettu, ja luottamus rahoitusmarkkinoihin voi horjua myös näiden viranomaisten toimenpiteiden tai laiminlyöntien johdosta, pykälässä säädetyt tavoitteet toteutumista olisi aina arvioitava yhdessä jäljempänä 3 §:ssä ehdotetun Rahoitustarkastuksen yleisen tehtävän valossa.

3 §. *Tehtävä.* Pykälässä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen yleistehtävästä, joka olisi valvoa, Rahoitustarkastuksen valvottaviksi säädettyjen rahoituspalveluntarjoajien toiminnan vakautta ja niiden sekä muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnan luotettavuutta. Lisäksi Rahoitustarkastuksen yleistehtävään kuuluisi ohjata rahoitusmarkkinoilla toimivia noudattamaan hyviä menettelytapoja rahoitusmarkkinoilla sekä edistää yleisön tietämystä rahoitusmarkkinoista.

Rahoitustarkastuksen tehtävä on johdettavissa 2 §:ssä säädetyistä Rahoitustarkastuksen toiminnan yleisestä tavoitteesta, kuten mainitun pykälän kohdalla on edellä todettu. Pykälän tarkoituksena ei ole tyhjentävästi kuvata Rahoitustarkastuksen tehtävää. Siinä määriteltäisiin kuitenkin ne yleiset keinot, joiden avulla Rahoitustarkastus edistää sen toiminnan tavoitteena olevaa luottamuksen säilymistä rahoitusmarkkinoiden toimintaan.

Säännös ohjaisi osaltaan pankkivaltuuston tehtäväksi säädettyä Rahoitustarkastuksen toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden arviointia ja toisaalta selkeyttäisi Rahoitustarkastuksen yhteiskunnallista tehtävää erityisesti suhteessa muihin rahoitusmarkkinaviranomaisiin. Sitä vastoin säännöksestä ei voida johtaa Rahoitustarkastukselle yleistä toimivaltaa tehdä rahoitusmarkkinoilla toimivia sitovia päätöksiä vaan tällainen toimivalta perustuisi jäljempänä tässä laissa sekä aineellisessa rahoitusmarkkinalainsäädännössä oleviin yksityiskohtaisiin tehtävä- ja toimivaltasäännöksiin.

Ehdotuksen mukaisesti Rahoitustarkastuksen tehtävänä olisi ensinnäkin valvoa Rahoitustarkastuksen valvottaviksi 5 §:ssä säädettyjen rahoituspalveluntarjoajien toiminnan vakautta. Koko rahoitusmarkkinoiden vakaus eli järjestelmäriskin toteutumisen välttäminen on keskeinen edellytys rahoitusmarkkinoita kohtaan tunnettavalle luottamukselle. Rahoitustarkastuksen tehtävänä olisi omalta osaltaan edistää koko rahoitusmarkkinoiden vakautta valvomalla yksittäisten rahoituspalveluntarjoajien ja niiden muodostamien yritysryhmittymien toiminnan vakautta. Rahoitustarkastuksen valvottaviksi säädettyjen rahoituspalveluntarjoajien toiminnan vakaudella tarkoitettaisiin pykälässä valvottaviksi säädettyjen luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten sekä markkinapaikkojen ja selvitysyhteisöjen riittävien taloudellisten toimintaedellytysten säilymistä. Valvonnalla ymmärrettäisiin näiden taloudellisten toimintaedellytysten yleistä seurantaa sekä niitä koskevien lakisääteisten vaatimusten, esimerkiksi pääomavaatimusten ja riskienhallintaa koskevien vaatimusten noudattamisen valvontaa.

Rahoitustarkastuksen tehtävänä olisi lisäksi valvoa, sekä valvottaviksi säädettyjen rahoituspalveluntarjoajien että muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnan luotettavuutta. Toiminnan luotettavuudella tarkoitettaisiin pykälässä sitä, että valvottaviksi säädetyt ja muut rahoitusmarkkinoilla toimivat noudattavat toiminnassaan yleisesti rahoituspalvelujen tarjontaa ja arvopaperimarkkinoita koskevaa lainsäädäntöä ja ylläpitävät siten erityisesti korkeatasoista asiakkaan- ja sijoittajansuojaa. Rahoitusmarkkinoilla toimivien

luotettavuuden valvontaan kuuluvat muun muassa arvopaperien liikkeeseenlaskijoiden taloudellista asemaa koskevan ja muun arvopaperien hinnanmuodostukseen vaikuttavan julkisen informaation oikeellisuuden, riittävyyden ja tasapuolisuuden valvonta sekä virheellisen ja harhaanjohtavan markkinoinnin ehkäisy rahoituspalvelujen tarjonnassa. Sitä vastoin rahoitusmarkkinoilla toimivien luotettavuuden valvontaan ei sisältyisi yksittäisten asiakkaan- ja sijoittajansuojakysymysten käsittely vaan viranomaisten vakiintuneen työnjaon mukaisesti tämä jäisi kuluttajaviranomaisten ja toimialan itsesääntelyyn perustuvien neuvonta- ja riidanratkaisuelinten, kuten kuluttajavalituslautakunnan, pankkialan asiakasneuvontatoimiston ja arvopaperilautakunnan tehtäväksi. Myös toiminta, joka tähtää rahoitusjärjestelmän lainvastaisen käytön, kuten rahanpesun tai terrorismin rahoituksen, estämiseen, olisi osa pykälässä tarkoitettua rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnan luotettavuuden valvontaa.

Rahoitustarkastuksen yhtenä perustehtävänä olisi lisäksi yleisesti edistää yleisön tietämystä rahoitusmarkkinoista. Tehtävä tukisi osaltaan ehdotettua Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tavoitetta, koska yleisön luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan perustuu osaltaan siihen, että sijoittajilla ja rahoituspalveluyritysten asiakkailla on riittävät perustiedot esimerkiksi rahoitusmarkkinoiden rakenteesta ja yleisistä toimintaperiaatteista, markkinoilla noudatettavista menettelytavoista, rahoituspalvelujen eri muodoista ja niiden tarjontaa koskevasta sääntelystä ja valvonnasta sekä yleisön käytettävissä olevista neuvonta- ja riidanratkaisuelimistä. Tämän perustehtävän mukaisesti Rahoitustarkastuksen yhdeksi toimintatavaksi säädettäisiin 4 §:ssä rahoitusmarkkinoiden toimintaa koskevan tietoaineiston saatavuuden edistäminen. Pykälässä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen tehtäväksi myös ohjata rahoitusmarkkinoilla toimivia noudattamaan toiminnassaan hyviä menettelytapoja. Tämän perustehtävän mukaisesti Rahoitustarkastuksen yhtenä tehtävänä olisi osallistua menettelytapoja koskevien ei-sitovien suositusten ja standardien valmisteluun sekä ohjata rahoitusmarkkinoilla toimivia noudattamaan näitä suosituksia ja standardeja rahoituspalvelujen

tarjonnassa sekä arvopapereiden kaupan käynti-, selvitys- ja säilytystoiminnassa.

Tässä pykälässä säädetyn tehtävän toteuttamiseksi tarvittavista Rahoitustarkastuksen keskeisistä toiminnoista säädettäisiin tarkemmin ehdotetussa 4 §:ssä.

4 §. *Toiminta.* Pykälä sisältäisi säännöksen Rahoitustarkoituksen keskeisistä toimintatavoista. Säännös ei olisi tarkkarajainen ja täydellinen kuvaus Rahoitustarkastuksen toiminnasta vaan Rahoitustarkastuksen toiminnan sisältö ja toimivaltuudet määräytyisivät yksityiskohtaisesti Rahoitustarkastuksesta annettavan lain ohella aineellisen luottolaitos- ja arvopaperimarkkinalainsäädännön perusteella. Pykälän tarkoituksena on kootusti sekä havainnollisella ja toimintaa ohjaavalla tavalla kiteyttää säädösten ne ydintoiminnot, jotka ovat Rahoitustarkastuksen tehtävän toteuttamisen kannalta keskeisiä. Säännös ei olisi luonteeltaan sillä tavoin velvoittava, että Rahoitustarkastuksen olisi nimenomaisesti sen nojalla jatkuvasti käytettävä samantasoisesti kaikkia pykälässä mainittuja toimintatapoja. Toimintatapojen kulloinenkin painotus riippuisi siitä, mitkä toimenpiteet ovat kulloinkin tärkeimpiä Rahoitustarkoituksen toiminnalle asetetun tavoitteen toteutumiseksi.

Pykälän 1 kohdan mukaan Rahoitustarkastus myöntäisi 5 §:n mukaisesti valvottavaksi säädetyille toimilupia ja päättäisi näiden lupien peruuttamisesta sekä vahvistaisi valvottavaksi säädettyjen sekä sijoitusrahastojen sääntöjä. Siitä, mitä toimilupia ja sääntöjä koskevia päätöksiä Rahoitustarkastus tekisi, säädettäisiin aineellisessa lainsäädännössä. Valvottavien sääntöihin rinnastettaisiin kohdassa erikseen sijoitusrahastojen säännöt, koska sijoitusrahastot eivät muodollisesti ole valvottavia, vaan niitä valvotaan osana rahastoyhtiön valvontaa niin kuin sijoitusrahastolaisissa säädetään.

Voimassa olevien säännösten mukaan valtiovarainministeriö myöntää luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen ja panttilainauslaitoksen toimiluvan. Valtiovarainministeriö myöntää myös luvan sivukonttorin perustamiseen Suomeen sellaiselle luottolaitokselle ja sivuliikkeen perustamiseen Suomeen sellaiselle sijoituspalveluyritykselle, jolla on toimilupa Euroopan talousalueen ulkopuolisissa valtioissa. Lupahallintoa ehdote-

taan tältä osin muutettavaksi olennaisella tavalla. Esitykseen sisältyvissä muissa lakiehdotuksissa ehdotetaan, että luottolaitosten, panttilainauslaitosten ja sijoituspalveluyritysten toimilupa-asioiden ratkaiseminen kuuluisi Rahoitustarkastukselle eikä valtiovarainministeriölle kuten nykyisin. Rahoitustarkastus vahvistaisi edelleen sijoitusrahastojen säännöt. Arvopaperipörssin, optioyhteisön, selvitysyhteisön ja arvopaperikeskuksen toimiluvan myöntäisi ja niiden säännöt vahvistaisi, kuten nykyisinkin, valtiovarainministeriö.

Pykälän 2 kohdan mukaan Rahoitustarkastus valvoisi, että sen valvottaviksi säädetty noudattavat rahoitusmarkkinoita koskevia säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä sekä sääntöjään ja toimilupansa ehtoja. Säännöillä tarkoitettaisiin tässä kohdassa ja jäljempänä tässä laissa Rahoitustarkastuksen tai valtiovarainministeriön edellä tarkoitettujen säännösten nojalla valvottaville vahvistamia sääntöjä ja toimiluvalla vastaavasti mainittujen säännösten nojalla myönnettyjä toimilupia. Rahoitustarkastuksen valvottavat määriteltäisiin jäljempänä 5 §:ssä. Kohta sisältäisi säännöksen perinteisestä laillisuusvalvonnasta. Ehdotus vastaa tältä osin sisällöltään voimassa olevaa lainsäädäntöä. Rahoitusmarkkinoita koskevilla säännöksillä tarkoitettaisiin kohdassa edellä 1 §:n kohdalla mainittuja lakeja ja niiden nojalla annettuja asetuksia.

Pykälän 3 kohdan mukaan Rahoitustarkastus valvoisi rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskua ja niillä tapahtuvaa kaupankäyntiä sekä selvitys- ja säilytystoimintaa koskevien säännösten ja niiden nojalla annettujen määräysten noudattamista. Rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskusta ja niillä tapahtuvasta kaupankäynnistä sekä arvopapereiden selvitystoiminnasta säädetään arvopaperimarkkinaissa ja kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa. Myös tämä kohta sisältäisi säännöksen laillisuusvalvonnasta, johon kuuluu myös arvopaperimarkkinarikosepäilyn alustava tutkiminen. Kohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittavat, esimerkiksi arvopapereiden liikkeeseenlaskijat, eivät välttämättä ole edellisessä kohdassa tarkoitettuja valvottavia, joten niiden toiminnan laillisuusvalvonnasta on tarpeen

säätää erikseen. Nykyiseen lakiin ei sisälly yleissäännöstä Rahoitustarkastuksen tehtävästä valvoa muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien kuin valvottavaksi säädettyjen toiminnan lainmukaisuutta.

Pykälän 4 kohdan mukaan Rahoitustarkastus antaisi lain soveltamisen kannalta tarpeellisia määräyksiä. Määräysten antamisvaltuudesta kussakin tapauksessa säädettäisiin erikseen aineellisessa rahoitusmarkkinalainsäädännössä. Ehdotettu kohta korvaisi voimassa olevan rahoitustarkastuslain 4 §:n 2 kohdan säännöksen. Sen mukaan Rahoitustarkastus antaa määräyksiä valvottaville niitä koskevien säännösten noudattamisesta sekä valvonnan kannalta tarpeellisia ohjeita valvottaville, niiden yhteenliittymille ja muille rahoitusmarkkinoilla toimiville. Asiaa koskeneen hallituksen esityksen (HE 319/1992 vp) perustelujen mukaan määräysten ja ohjeiden anto-oikeudella ei annettu Rahoitustarkastukselle yleistä toimivaltaa sitovien määräysten antamiseen. Sitovan määräyksen antaminen edellyttää asianomaista aineellisen lain säännöstä. Uudessa säännöksessä asetetaan muualla laissa oleva valtuus nimenomaisesti edellytykseksi Rahoitustarkastuksen norminnolle.

Uutta perustuslakia koskeneen hallituksen esityksen (HE 1/1998 vp) perustelujen mukaan lainsäädäntövaltaa ei tulisi osoittaa ministeriötä alemmalle viranomaisaholle. Perustuslain 80 §:n säännöksessä asetetut verrat tiukat rajat korostavat muulle viranomaiselle kuin tasavallan presidentille, valtioneuvostolle ja ministeriölle annettavan norminantovaltuuden poikkeuksellisuutta. Muu viranomainen, kuten Rahoitustarkastus, voidaan perustuslain perustelujen mukaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä. Tällainen erityinen syy on perustuslain perustelujen mukaan käsillä lähinnä silloin, kun kysymyksessä on vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Valtuutuksen tulee lisäksi olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Laissa ei nykyisestä laista poiketen erikseen säädettäisi Rahoitustarkastuksen tehtäväksi antaa valvonnan kannalta tarpeellisia ei-sitovia ohjeita. Rahoitustarkastuksella on

jo yleisten hallinto-oikeudellisten periaatteiden mukaan, esimerkiksi hallintomenettelylain (598/1982) 4 §:n nojalla, oikeus ja velvollisuus antaa ohjeita siitä, miten Rahoitustarkastuksen toimialaan kuuluvassa asiassa, esimerkiksi toimilupaa haettaessa, on menetteltävä. Lisäksi erityisesti jäljempänä ehdotetun 8 kohdan mukaisesti Rahoitustarkastuksen toimintatapoihin kuuluisi ohjata valvottavia ja muita rahoitusmarkkinoilla toimivia noudattamaan toiminnassaan hyviä menettelytapoja, mikä sisältää käytännössä oikeuden ja velvollisuuden tarvittaessa antaa yleisiä ohjeita.

Pykälän 5 kohdan mukaan Rahoitustarkastus ohjaisi ja valvoisi säästöpankkitarkastuksen toimintaa. Säästöpankkitarkastus on säästöpankkilaisissa säännelty, käytännössä Säästöpankkiliiton yhteydessä toimiva tarkastuselin, joka käytännössä vastaa säästöpankkien säännönmukaisesta tarkastustoiminnasta. Rahoitustarkastus voi kuitenkin tarvittaessa kohdistaa omia tarkastus- ja valvontatoimenpiteitään myös yksittäiseen säästöpankkiin. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevaan rahoitustarkastuslakiin.

Pykälän 6 kohdan mukaan Rahoitustarkastus seuraisi ja arvioisi valvottaviksi säädettyjen taloudellista asemaa, johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä, toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön muutoksia. Säännöksessä tarkoitettu seuranta ja arviointi on keskeinen edellytys Rahoitustarkastuksen ennakoivan valvontatehtävän onnistumiselle. Ennakoiva valvonta tarkoittaa, että valvoja tunnistaa markkinoiden ja markkinaosapuolten ongelmat mahdollisimman aikaisin ja reagoi niihin ryhtymällä tarvittaviin toimenpiteisiin nopeasti ja uskottavasti. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole, että valvoja kykenee ennustamaan tai ennakoita estämään jokaisen rahoitusmarkkinoiden häiriötilan puhumattakaan yksittäisen valvottavan ongelmista. Sen sijaan ennakoivalla valvonnalla pyritään siihen, että mahdolliset häiriöt eivät kasva niin merkittäviksi, että ne uhkaavat rahoitusjärjestelmän vakautta. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin. Toisaalta Rahoitustarkastuksen tehtäväksi ei nykyisestä laista poiketen ehdoteta erityistä velvollisuutta toimittaa valvottavien tarkastuksia. Rahoitustarkastus voisi siten itse har-

kita, täyttääkö se tässä kohdassa säädetyn seuranta- ja arviointivelvollisuutensa jatkuvan valvonnan menetelmien, kuten säännöllisen viranomaisraportoinnin avulla, vai tekeillä tarkastuksia valvottavien toimipaikoissa.

Pykälän 7 kohdassa säädettäisiin, että Rahoitustarkastus tekisi aloitteita rahoitusmarkkinoilla tarvittavasta lainsäädännöstä ja muista tarvittavista toimenpiteistä. Tältä osin kohta vastaisi sisällöltään nykyistä lakia. Lisäksi Rahoitustarkastus osallistuisi lainsäädännön valmisteluun. Rahoitustarkastus osallistuisi lainsäädännön valmisteluun antamalla lausuntoja rahoitusmarkkinalainsäädännön muutosehdotuksista sekä tarvittaessa osallistumalla lainsäädännön valmistelua varten perustettaviin työryhmiin. Ehdotus vastaisi jo nykyistä käytäntöä ja varmistaisi Rahoitustarkastuksella olevan rahoitusmarkkinoita koskevan erityisen asiantuntemuksen hyödyntämisen lainvalmistelussa.

Rahoitustarkastus edistäisi pykälän 8 kohdan mukaan hyvien menettelytapojen noudattamista valvottavien ja muita rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnassa. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Hyviin menettelytapoihin kuuluu muun muassa, että asiakkaalle annetaan vertailukelpoista tietoa eri palveluista ja niiden keskeisistä ehdoista sekä että palvelun tarjoaja noudattaa markkinoinnissaan ja sopimusehdoissaan hyväksyttäviä periaatteita. Hyvillä menettelytapoilla tarkoitettaisiin tässä kohdassa erityisesti kotimaisiin ja kansainvälisiin suosituksiin ja standardeihin perustuvia ei-sitovia menettelytapasääntöjä. Rahoitustarkastus edistäisi hyviä menettelytapoja kohdassa tarkoitettulla tavalla sekä osallistumalla menettelytapasääntöjen luomiseen että tiedottamalla niistä rahoitusmarkkinoilla toimiville samoin kuin muistuttamalla rahoitusmarkkinoilla toimivia niiden noudattamisesta. Rahoitustarkastuksella ei kuitenkaan olisi toimivaltaa esimerkiksi uhkasakon uhalta vaatia tällaisten ei-sitovien menettelytapasääntöjen noudattamista.

Myös aineelliseen lainsäädäntöön sisältyy menettelytapasääntöiksi katsottavia säännöksiä. Luonnollisesti Rahoitustarkastuksen tehtävänä olisi ohjata rahoitusmarkkinoilla toimivia noudattamaan myös tällaisia säännök-

siin perustuvia sitovia menettelytapasääntöjä. Näiltä osin Rahoitustarkastuksen tehtävät ja toimivalta määräytyisivät kuitenkin ensisijaisesti edellä ehdotettujen 2 ja 3 kohdan nojalla, joissa Rahoitustarkastukselle on säädetty velvollisuus valvoa toiminnan lainmukaisuutta.

Edistäessään hyviä menettelytapoja tämän kohdan mukaisesti Rahoitustarkastuksen olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että menettelytapavaatimuksista käy selvästi ilmi, miltä osin ne ovat sitovia normeja ja miltä osin ainoastaan ohjeita tai suosituksia.

Pykälän 9 kohdan mukaan Rahoitustarkastuksen toimintatapoihin kuuluisi rahoitusmarkkinoiden toimintaa koskevan tietoineiston saatavuuden edistäminen. Rahoitustarkastus edistäisi tämän kohdan perusteella 3 §:ssä säädetyn yleistehtävänsä mukaisesti yleisön tietämystä rahoitusmarkkinoista esimerkiksi ylläpitämällä Internet-sivuillaan tietoja rahoitusmarkkinoiden rakenteesta ja yleisistä toimintaperiaatteista, markkinoilla tarjottavista eri rahoituspalvelujen muodoista ja niiden tarjontaa koskevista keskeisistä säännöksistä, määräyksistä ja suosituksista sekä yleisön käytettävissä olevista neuvontaja riidanratkaisuelimistä.

Säännöksen tarkoituksena ei ole rajoittaa viranomaistoiminnan julkisuudesta annetun lain mukaista Rahoitustarkastuksen yleistä velvollisuutta tuottaa ja jakaa tietoa toiminnastaan sekä toimialastaan vaan Rahoitustarkastuksen tulisi säännöstä soveltaessaan ottaa huomioon mainitun lain yleiset säännökset. Ehdotetulla erityissäännöksellä kuitenkin korostettaisiin yleisön tiedonsaannin edistämisen merkitystä yhtenä Rahoitustarkastuksen merkittävänä toimintatapana sekä tarkennettaisiin mainitun lain mukaista Rahoitustarkastuksen yleistä velvollisuutta tuottaa ja jakaa toimintaansa liittyvää tietoa.

Rahoitustarkastus voisi pitää kohdassa tarkoitettut tiedot yleisön saatavilla esimerkiksi ylläpitämiensä Internet-sivujen avulla. Rahoitustarkastuksen ei tarvitsisi itse tuottaa tai pitää nähtävillä kaikkea kohdassa tarkoitettua tietoa vaan Rahoitustarkastus voisi myös ohjata yleisöä käyttämään muita olemassa olevia tietolähteitä esimerkiksi ylläpitämällä Internet-sivuillaan linkkejä muiden viranomaisten tai yksityisten yhteisöjen ylläpitämiin tie-

toihin.

Nykyiseen lakiin ei sisälly vastaavaa säännöstä.

Laissa ei erikseen säädettäisi Rahoitustarkastuksen velvollisuudesta tiedottaa omasta toiminnastaan, koska siitä säädetään riittävän kattavasti viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa, erityisesti sen 20 §:ssä.

Rahoitustarkastus osallistuisi pykälän 10 kohdan mukaan viranomaisten kotimaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Kohdassa tarkoitettuja viranomaisia ovat esimerkiksi Vakuutusvalvontavirasto, Kuluttajavirasto sekä muiden maiden valvontaviranomaiset. Vastaava säännös sisältyy nykyiseen lakiin.

Rahoitustarkastuksen toimintatapoihin kuuluisi pykälän 11 kohdan mukaan ehkäistä rahoitusjärjestelmän lainvastaista hyväksikäyttöä. Kohta kattaisi erityisesti Rahoitustarkastuksen rahanpesun estämisestä ja selvittämisestä annettuun lakiin (68/1998) perustuvat tehtävät sekä lain ja kansainvälisten sopimusten edellyttämän toiminnan terrorismin rahoituksen estämiseksi. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Ehdotetun 13 kohdan mukaan Rahoitustarkastuksen tulisi hoitaa myös sille laissa säädetty muut tehtävät. Säännökset näistä muista tehtävistä sisältyvät ennen kaikkea aineelliseen luottolaitos- ja arvopaperimarkkinalainsäädäntöön. Säännös ei merkitsisi muutosta nykyiseen lainsäädäntöön.

5 §. *Valvottavat.* Pykälässä olisi luettelo niistä rahoitusmarkkinoilla toimivista yhteisöistä, jotka olisivat Rahoitustarkastuksen pysyviä valvottavia. Säännös vastaisi nykyistä lakia. Valvottavana oleminen perustuisi aineelliseen rahoitusmarkkinalainsäädäntöön, joka määrittelee valvonnan kohdejoukon ja valvonnan institutionaalisen ulottuvuuden. Rahoitustarkastuksella olisi valvottavia kohtaan kaikki tämän lain mukaiset valvontaja toimenpideoikeudet ja valvottavia koskisivat kaikki tässä laissa säädetty velvollisuudet.

Valvonnan alueellista ulottuvuutta määrittävät erityisesti Euroopan yhteisön sisämarkkinasääntelyn keskeiset periaatteet, kuten yhden toimiluvan periaate ja kotivaltiovalvonnan periaate. Yhden toimiluvan periaatteen mukaisesti Suomessa toimiluvan saanut luottolaitos tai sijoituspalveluyritys

voi harjoittaa toimintaansa koko Euroopan talousalueen alueella perustamalla toiseen jäsenvaltioon sivukonttorin tai tarjoamalla toisessa jäsenvaltiossa toimilupansa oikeuttamia rahoituspalveluja rajan yli. Kotivaltiovalvonnan periaatteen mukaisesti Rahoitustarkastus valvoo tällaisen luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen toiminnan vakautta niin Suomessa sijaitsevilla yksiköillä kuin kyseisen luottolaitoksen ulkomaisissa sivukontto-reissa. Kotivaltiovalvonnan periaatetta sovelletaan myös konsolidoituun valvontaan.

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten on noudatettava isäntävaltiossa voimassa olevia yleisen edun nojalla annettuja säännöksiä, kun ne tarjoavat rahoitus- ja sijoituspalveluja isäntävaltiossa. Kysymys on ennen muuta isäntävaltiossa voimassa olevista menettelytapasäännöistä, joita palvelujen tarjonnassa on noudatettava.

Rahoitustarkastuksen valvottavia olisivat pykälän mukaan luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottolaitos ja sen omistusyhteisö, vakuusrahasto ja talletussuojarahasto sekä ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori ja edustusto. Valvottavia olisivat myös sijoitusrahastolaissa tarkoitettu rahastoyhtiö ja säilytisyhteisö, sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys ja sen omistusyhteisö, sijoittajien korvausrahasto sekä ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetussa laissa tarkoitettu sivuliike ja edustusto. Lisäksi Rahoitustarkastuksen valvottavia olisivat arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettut arvopaperipörssi, selvitysyhteisö ja selvitysosapuoli sekä selvitysrahasto, kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettu optioyhteisö, arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettut arvopaperikeskus, kirjausrahasto, tilinhoitajayhteisö ja tilinhoitajayhteisön oikeudet saaneen muun ulkomaisen yhteisön Suomessa sijaitseva toimipaikka. Rahoitustarkastuksen valvottavia olisivat myös panttilainauslaitoksista annetussa laissa tarkoitettu panttilainauslaitos, osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa tarkoitettu osuuspankkien yhteisliittymä ja keskusyhteisö, sekä yhteisöt, joiden määräysvallassa arvopaperimarkkinalain

1 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla arvopaperipörssi, optioyhteisö, selvitysyhteisö tai arvopaperikeskus on. Lisäksi rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettu ryhmittymän omistusyhteisö olisi Rahoitustarkastuksen valvottava silloin, kun Rahoitustarkastus toimii mainitussa laissa tarkoitettuna ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena.

6 §. *Muu rahoitusmarkkinoilla toimiva.* Pykälässä määriteltäisiin muu rahoitusmarkkinoilla toimiva. Vastaavaa käsitettä ei sisälly nykyiseen lakiin. Muulla rahoitusmarkkinoilla toimivalla tarkoitettaisiin sellaisia pykälässä tarkemmin määriteltyjä muita oikeushenkilöitä ja luonnollisia henkilöitä kuin 5 §:ssä määriteltyjä valvottavia, joiden valvontaan Rahoitustarkastukselle on tarpeen myöntää rajoitettua toimivaltaa. Tarve myöntää rajoitettua toimivaltaa muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien valvontaan perustuu siihen, että niille on aineellisessa lainsäädännössä, erityisesti arvopaperimarkkinalainsäädännössä, säädetty velvollisuuksia, joiden noudattamista Rahoitustarkastuksen tulee lain nojalla valvoa.

Rahoitustarkastuksesta annetun lain mukaisia toimivaltuuksia, jotka koskisivat myös pykälässä tarkoitettuja muita rahoitusmarkkinoilla toimivia kuin valvottavia, olisivat ehdotetun 15 §:n mukainen tarkastus- ja tietojensaantioikeus, 18 §:n mukainen oikeus käyttää valvonnassa ulkopuolista asiantuntijaa, 24 §:n mukainen uhkasakon asettaminen, 25 §:n mukainen julkisen huomautuksen antaminen ja 26 §:n mukainen julkisen varoituksen antaminen. Ehdotetussa 15 §:n 1 momentissa tarkoitettu tarkastusoikeus ei koski luonnollisia henkilöitä perustuslaissa säädetyn yksityisyyden suojan vuoksi, mutta Rahoitustarkastuksella olisi oikeus saada valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot myös luonnollisilta henkilöiltä mainitun pykälän 2 momentin mukaisesti.

Pykälän 1 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidettäisiin julkisen kaupankäynnin ja muun arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäynnin kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa ja muuta, joka on velvollinen julkistamaan arvopaperimarkkinalain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettun esitteen.

Pykälän 2 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidettäisiin arvopaperimarkkinalain 4 luvun 9 §:ssä tarkoitettua meklaria ja arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevaa muuta henkilöä. Kohta kattaisi arvopaperimarkkinalain 1 luvun 4 §:n 6 kohdassa tarkoitettua meklarin. Kohta kattaisi myös mainitun lain 1 luvun 4 §:n 7 kohdassa tarkoitettua pörssimeklarin. Lisäksi kohta kattaisi arvopaperinvälittäjän palveluksessa olevan muun henkilön, jolle arvopaperimarkkinalain 4 luvun 9 §:ssä on säädetty samat mainitun luvun 1—6 §:ssä tarkoitettut velvollisuudet kuin meklarille.

Pykälän 3 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidettäisiin arvopaperimarkkinalain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua muuta arvopaperipörssissä toimivaa kuin arvopaperinvälittäjää. Tällaiset muut arvopaperipörssissä toimivat on mainitun lain kohdan mukaan määriteltävä arvopaperipörssin säännöissä. Kohta kattaisi lisäksi mainitun luvun 12 a §:ssä tarkoitettua muun julkisen kaupankäynnin muun osapuolen kuin arvopaperinvälittäjän. Kohta kattaisi lisäksi kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 2 luvun 13 §:ssä tarkoitettua ulkomaisen optioyhteisön ja mainitun luvun 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua muun optioyhteisössä toimivan.

Pykälän 4 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidettäisiin niitä luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä, jotka arvopaperimarkkinalain 5 luvun 2 §:ssä kuuluvat julkisen kaupankäynnin kohteena olevan yhtiön sisäpiiriin ja ovat siitä ilmoitusvelvollisia tai joilla sijoitusrahastolain 99 §:n mukaan on vastaava ilmoitusvelvollisuus. Muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana ei sitä vastoin pidettäisi niitä mainitun luvun 3 §:ssä tarkoitettuja henkilöitä, joista tietoja on mainitun pykälän nojalla ilmoitettava.

Pykälän 5 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidettäisiin arvopaperimarkkinalain 6 luvun 1 §:ssä tarkoitettua julkisen ostotarjouksen tekijää, jolla on mainitun luvun säännösten mukaan velvollisuus julkistaa ostotarjous ja muun muassa laatia tarjouksesta laissa säädetty vaatimukset täyttävä tarjousasiakirja. Kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidettäisiin

myös mainitun luvun 6 §:ssä tarkoitettua lunastusvelvollista samoin kuin niitä mainitun pykälän 2 momentissa mainittuja tahoja, joiden ääniosuus mainitun momentin nojalla luetaan lunastusvelvollisen ääniosuuteen ja joita koskee mainitun luvun 7 §:ssä säädetty ilmoitusvelvollisuus.

Pykälän 6 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidettäisiin sitä, joka arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 tai 10 §:n nojalla on velvollinen julkistamaan osakkeiden tai osuuksien hankinnan (niin sanottu liiputusvelvollinen).

Pykälän 7 kohdan nojalla muuna rahoitusmarkkinoilla toimivana pidettäisiin sitä, joka arvopaperimarkkinalain 3 luvun 2 d §:n tai 4 a luvun 3a §:n, kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 1 luvun 3 a §:n, sijoitusrahastolain 16 §:n, luottolaitostoiminnasta annetun lain 18 §:n, sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 14 §:n tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 8 §:n nojalla on velvollinen tekemään Rahoitustarkastukselle ilmoituksen osakkeiden tai osuuksien hankinnasta tai luovutuksesta.

2 luku. Hallinto

7 §. *Toimielimet.* Pykälässä säädetäisiin yleisesti Rahoitustarkastuksen toimielimistä. Pykälän 1 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen toimintaa ohjaisi johtokunta. Johtokunnan tehtävistä säädetäisiin tarkemmin 10 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan pankkivaltuustolla olisi Rahoitustarkastuksessa hallintoon ja toiminnan valvontaan kuuluvia tehtäviä sen mukaan kuin laissa Rahoitustarkastuksesta säädetään. Pankkivaltuuston tehtävistä säädetäisiin tarkemmin 8 §:ssä.

Suomen Pankista annetun lain mukaan pankkivaltuusto on Suomen Pankkiin liittyviä tehtäviä hoitaessaan pankin eikä eduskunnan elin, vaikka eduskunta valitsee sen jäsenet ja vaikka pankkivaltuutetut ovat yleensä olleet kansanedustajia. Koska pankkivaltuuston jäsenet valitaan nimenomaisesti Suomen Pankin toimielimeen ja Rahoitustarkastus toimii lain mukaan Suomen Pankin yhteydessä, pankkivaltuusto sellaisenaan ei muodostaisi itsenäistä toimielintä Rahoitus-

tarkastuksessa, vaan pankkivaltuuston katsotaisiin Rahoitustarkastuksen tehtäviä hoitaessaan toimivan Suomen Pankin toimieliimenä, jolla keskuspankin toimintaan liittyvien tehtävien ohella olisi hallinnollisia ja valvonnallisia tehtäviä myös Rahoitustarkastuksessa.

8 §. *Pankkivaltuusto.* Pykälässä säädettäisiin pankkivaltuuston tehtävistä Rahoitustarkastuksessa. Pankkivaltuustolla olisi yleinen valvontavastuu Rahoitustarkastuksen toiminnasta. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin. Pankkivaltuusto vastaisi myös laissa nimenomaisesti sille säädetyistä Rahoitustarkastuksen hallintoon liittyvistä tehtävistä. Pankkivaltuuston tehtäviä koskeva luettelo on tarkoitettu tyhjäksi. Tämä merkitsee sitä, että pankkivaltuusto ei voisi pidättää itselleen johtokunnalle kuuluvia tehtäviä eikä myöskään siirtää johtokunnalle pankkivaltuuston itsensä päätettäviä asioita.

Pykälän 1 kohdan mukaan pankkivaltuuston tehtävänä olisi valvoa Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Toiminnan yleisen tarkoituksenmukaisuuden valvonnalla tarkoitettaisiin lähinnä sen arvioimista, miten Rahoitustarkastus on onnistunut ehdotetun 2 §:n mukaisen yleisen tavoitteensa saavuttamisessa. Sitä vastoin Rahoitustarkastuksen toiminnalle sen tarkemmaksi suuntaamiseksi asetettujen erityisten tavoitteiden toteutumisen ja yksittäisten toimenpiteiden valvonta olisi ehdotetun 10 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti johtokunnan tehtävä. Toiminnan yleisen tehokkuuden valvonnalla tarkoitettaisiin erityisesti Rahoitustarkastuksen henkilöstömäärän ja talousarvion yleisen kehityksen seuranta suhteessa Rahoitustarkastuksen tehtäviin ja niiden lainsäädännön tai markkinoiden kehityksestä johtuviin muutoksiin. Merkittäviä välineitä valvontatehtävän hoitamisessa olisivat 10 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettu pankkivaltuustolle tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa, annettava johtokunnan kertomus Rahoitustarkastuksen toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteuttamisesta sekä saman säännöksen 7 kohdan mukaan annettava hallinnollinen kertomus Rahoitustarkastuksen toiminnasta.

Pykälässä ei erikseen säädettäisi pankkival-

tuuston velvollisuudesta valvoa johtokunnan tai johtajan toimintaa, koska pankkivaltuuston valvontatehtävään ei ole tarkoitettu sisällyttää esimerkiksi valvontaa koskevien yksittäisten päätösten laillisuuden tai tarkoituksenmukaisuuden arviointia. Pankkivaltuusto joutuisi kuitenkin yleisesti arvioimaan myös johtokunnan ja johtajan toimintaa siltä osin kuin se arvioi Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta esimerkiksi käsitellessään edellä tarkoitettua johtokunnan kertomusta.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin johtokunnan jäsenten nimittämisestä. Pankkivaltuusto nimittäisi Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsenet ja varajäsenet. Nimitykset tehtäisiin valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön ja Suomen Pankin ehdotusten perusteella. Johtokunnan jäsenten toimikausi olisi kolme vuotta.

Pankkivaltuusto määräisi pykälän 3 kohdan mukaan yhden johtokunnan jäsenistä johtokunnan puheenjohtajaksi ja yhden jäsenistä varapuheenjohtajaksi. Varapuheenjohtaja toimisi johtokunnan puheenjohtajana puheenjohtajan estyneenä ollessa. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja olisi määrättävä valtiovarainministeriön tai Suomen Pankin ehdottamista jäsenistä. Pankkivaltuusto määräisi myös johtokunnan esityksestä Rahoitustarkastuksen johtajan sijaisen.

Pykälän 4 kohdassa säädettäisiin Pankkivaltuuston tehtäväksi päättää johtajan palkkauksen, virkavapauden ja vuosiloman määrätymisen perusteista sekä muista johtajan virkasuhteeseen liittyvistä asioista. Rahoitustarkastuksen johtajan nimittäisi 11 §:n nojalla tasavallan presidentti valtioneuvoston esityksestä sen jälkeen, kun pankkivaltuusto olisi tehnyt esityksen viran täyttämiseksi.

Pykälän 5 kohdassa säädettäisiin pankkivaltuuston tehtäviin kuuluvaksi päättää varoituksen antamisesta johtajalle. Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain 18 §:n mukaan kirjallinen varoitus voidaan antaa virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä.

Pankkivaltuusto vahvistaisi pykälän 6 kohdan nojalla johtokunnan esityksestä Rahoitustarkastukselle työjärjestyksen.

Pykälän 7 kohdan mukaisesti pankkivaltuusto valvoisi johtokunnan jäsenten ja va-

rajäsenten osalta 34 §:ssä ehdotetun ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Kohtien 2 - 6 ehdotukset vastaavat voimassa olevaa lainsäädäntöä.

9 §. *Johtokunta.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin johtokunnan kokoonpanosta. Johtokuntaan kuuluisi kuusi jäsentä ja kolme varajäsentä. Kaksi jäsentä ja yksi varajäsen nimitettäisiin valtiovarainministeriön ehdotuksen perusteella, yksi jäsen ja yksi varajäsen Suomen Pankin ehdotuksen perusteella sekä yksi jäsen ja yksi varajäsen sosiaali- ja terveysministeriön ehdotuksen perusteella. Lisäksi johtokuntaan kuuluisivat virkansa puolesta Rahoitustarkastuksen johtaja ja vakuutusvalvontaviraston johtaja. Ehdotettu kokoonpano varmistaisi rahoitusmarkkinoista vastaavien viranomaisten tasapuolisen edustuksen johtokunnassa, koska Rahoitustarkastus toimii Suomen Pankin yhteydessä ja vakuutusvalvontavirasto vastaavasti sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudessa. Ehdotus poikkeaisi nykyisestä laista, jonka mukaan johtokunnan jäsenmäärä on viisi, mutta se vastaisi, mitä vakuutusvalvontavirastosta annetussa laissa säädetään vakuutusvalvontaviraston johtokunnan jäsenten lukumäärästä.

Ehdotetun kokoonpanon tarkoituksena on lisätä Rahoitustarkastuksen päätöksenteon laaja-alaisuutta ja monipuolisuutta ja varmistaa kaikkien rahoitusmarkkinaviranomaisten käytössä olevan rahoitusmarkkinoita koskevan asiantuntemuksen kanavoiminen Rahoitustarkastuksen päätöksentekoon. Ministeriöiden ehdottamat jäsenet voisivat, mutta heidän ei ehdotetun momentin mukaan tarvitsisi, olla ministeriön virkamiehiä. Silloinkin kun jäsenet olisivat ministeriön virkamiehiä, kuten käytännössä todennäköisesti yleensä olisivat, he vastaisivat Rahoitustarkastuksen päätösten laillisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta ainoastaan Rahoitustarkastusta koskevien säännösten puitteissa. Rahoitustarkastuksen johtokunnan päätöksenteko ei siten olisi, Rahoitustarkastukselle kansainvälisissä rahoitusvalvontaa koskevilla suosituksissa asetetun riippumattomuustavoitteen mukaisesti, miltään osin valtioneuvoston alaisuudessa. Ehdotus ei tältä osin merkitsisi muutosta nykyiseen lakiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin nykyi-

sestä laista poiketen myös johtokunnan jäsenen ja varajäsenen kelpoisuusehdoista. Koska johtokunnan vastuuta valvottavien toimintaan merkittävästi vaikuttavassa päätöksenteossa lisättäisiin olennaisesti, jäseniltä ja varajäseniltä edellytettäisiin hyvää perehtyneisyyttä rahoitusmarkkinoiden toimintaan.

Pykälän 2 momentin mukaan johtokunnan toimikausi olisi kolme vuotta kuten nykyisinkin.

Pykälän 3 momentin mukaan johtokunta olisi päätösvaltainen, kun läsnä on neljä jäsentä tai varajäsentä. Läsnä olevista yhden olisi oltava johtokunnan puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Asiat ratkaistaisiin johtokunnassa yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan ratkaisisi kokouksen puheenjohtajan ääni. Momentti vastaisi nykyistä lakia.

10 §. *Johtokunnan tehtävät.* Pykälässä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen johtokunnan tehtävistä. Tehtäväluettelo olisi tyhjentävä.

Pykälän 1 momentin mukaan johtokunta asettaisi erityiset tavoitteet Rahoitustarkastuksen toiminnalle ja päättäisi Rahoitustarkastuksen toimintalinjoista. Johtokunta päättäisi siten Rahoitustarkastuksen pitemmän aikavälin strategisista toimintatavoitteista ja vuotuisista tulostavoitteista sekä hyväksyisi vuotuisen toimintasuunnitelman ja valvontasuunnitelman. Markkinoiden muutoksista tai muista syistä tehtävät merkittävät toimintalinjausten tai toiminnan painopisteiden muutokset käsiteltäisiin johtokunnassa.

Voimassa olevan rahoitustarkastuslain mukaan johtokunta vahvistaa Rahoitustarkastukselle valvontaa koskevat ohjeet asioista, jotka ovat merkittäviä tai periaatteellisia ja laajakantoisia valvonnan kannalta tai joilla muuten on yleistä merkitystä. Valtuuden tällaisten ohjeiden antamiseen on katsottava sisältyvän momentin 1 kohdassa ehdotettuun johtokunnan tehtävään.

Johtokunnan tehtävänä olisi ehdotetun 1 kohdan mukaan lisäksi ohjata ja valvoa kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista. Johtokunnan valvontavastuu eroaisi pankkivaltuuston yleisestä valvontavastuusta siten, että pankkivaltuuston tehtävänä olisi yleisesti arvioida Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta erityisesti Rahoitustar-

kastuksen toiminnalle 2 §:ssä säädetyn yleisen tavoitteen toteutumisen valossa, kun taas johtokunta valvoisi Rahoitustarkastuksen toiminnan tarkemmaksi suuntaamiseksi tämän kohdan mukaisesti asettamiensa erityisten, toiminnan kulloisiinkin painopisteisiin perustuvien tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista.

Johtokunta päättäisi momentin 2 kohdan mukaan säännösten nojalla annettavien määräysten antamisesta. Tässä kohdassa ei tarkoitettaisi yksittäistä valvottavaa koskevia päätöksiä, vaan aineellisessa rahoitusmarkkinainsäädännössä Rahoitustarkastukselle delegoituun norminantovaltaan perustuvia yleisiä normeja. Valtuutus määräysten antoon perustuisi kussakin tapauksessa aineellisessa lainsäädännössä olevaan nimenomaiseen valtuutukseen, jonka on täytettävä muun muassa perustuslaissa säädetty tarkkarajaisuuden vaatimukset. Ehdotetun 4 momentin mukaan tässä kohdassa tarkoitettua päätöksentekovaltaa voitaisiin työjärjestyksessä siirtää merkitykseltään vähäisten asioiden osalta johtajalle. Tässä kohdassa tarkoitettua päätöksentekoa voitaisiin pitää 4 momentissa tarkoitettulla tavalla merkitykseltään vähäisenä, jos kysymyksessä on voimassaolevan määräyksen vaikutuksiltaan vähäinen taikka lainsäädännöstä johtuva selvä ja pakottava muutos, johon ei liity merkittävää itsenäistä harkintaa. Sitä vastoin kokonaan uuden määräyksen antaminen taikka sellainen määräyksen muutos, jolla on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia valvottavien toimintaan ja johon liittyy laajaa harkintavallan käyttöä olisi aina päätettävä johtokunnassa. Nykyisen lain mukaan johtokunta päättäisi niiden määräysten vahvistamisesta, joita se ei ole siirtänyt johtajan vahvistettavaksi.

Johtokunta päättäisi momentin 3 kohdan nojalla Rahoitustarkastuksen kansainvälisessä yhteistyössä noudatettavista periaatteista. Periaatekeskustelu valvonnan kansainvälisistä linjauksista on tärkeä, sillä kansainvälisen yhteistyön merkitys rahoitusmarkkinoiden sääntelyssä ja valvonnassa kasvaa. Kansainvälisten järjestöjen suositukset ja Euroopan yhteisön direktiivit ohjaavat yhä enemmän kansallista sääntelyä ja valvontaa. Rahoitustarkastus panostaa erityisesti eurooppalaiseen yhteistyöhön. Euroopan kes-

kuspankkijärjestelmän (EKPJ) työhön Rahoitustarkastus osallistuu pankkivalvontakomiteassa (*Banking Supervision Committee*, BSC). Arvopaperimarkkinoiden valvontaa liittyen Rahoitustarkastus on edustettuna Euroopan arvopaperimarkkinavalvojen komiteassa (*Committee of European Securities Regulators*, CESR). Rahoitustarkastus on myös mukana Euroopan komission pankkialan neuvoa-antavan komitean (*Banking Advisory Committee*, BAC) ja Euroopan talousalueeseen kuuluvien maiden pankkivalvojen epävirallisen yhteistyöryhmän (*Groupe de Contact*) työssä. Yhteistyötä Euroopan unionin jäsenmaiden kesken tehdään myös neuvoston ja komission alaisissa työryhmissä. Rahoitustarkastus osallistuu myös komission alaisen rahanpesun yhteyskomitean työhön sekä kansainvälisen rahanpesun vastaisen toimintaryhmän (*Financial Action Task Force on Money Laundering*, FATF) kokouksiin ja Suomen FATF-työryhmän työhön. Euroopan unionin yhteistyön ulkopuolella Rahoitustarkastukselle tärkeitä järjestöjä ovat FATF:n ohella Kansainvälinen valuuttarahasto, Maailmanpankki, Kansainvälinen järjestelypankki, Baselin pankkivalvontakomitea ja Arvopaperimarkkinoiden valvontaviranomaisten kansainvälinen yhteistyöjärjestö (IOSCO).

Kansainvälisessä yhteistyössä noudatettavista periaatteista päättämisen on perusteltua kuulua johtokunnan tehtäviin siksi, että yhteistyötavoitteita kansallisesti arvioitaessa valvonnalliset tavoitteet tulee voida sovittaa tarkoituksenmukaisella tavalla yhteen muiden viranomaisten, kuten esimerkiksi valtiovarainministeriön tai sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön vastuulla olevan toiminnan kanssa. Johtokunnassa voidaan, sen kokoonpanon ansiosta, eri näkökulmat ottaa riittävän laajalaisesti huomioon yhteistyön periaatteista päätettäessä. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Momentin 4 kohdan mukaan johtokunta huolehtisi rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten yhteistyön kehittämisestä ja vahvistaisi Vakuutusvalvontaviraston kanssa tehtävän yhteistyön periaatteet. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevaan rahoitustarkastuslakiin. Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (78/1999) 3 §:n mukaan Vakuu-

tusvalvontavirasto toimii tehtävänsä hoitaessaan yhteistyössä Rahoitustarkastuksen ja muiden viranomaisten kanssa. Rahoitusmarkkinoita osaltaan valvovia viranomaisia kotimaassa ovat Vakuutusvalvontaviraston lisäksi esimerkiksi Kuluttajavirasto, Kilpailuvirasto ja keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskus. Säännös vastaisi nykyistä lakia.

Esitykseen sisältyvissä muissa lakiehdotuksissa ehdotetaan, että päätökset valvottavien toimilupien myöntämisestä ja peruuttamisesta sekä toiminnan rajoittamisesta tekisi eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta Rahoitustarkastus. Momentin 5 kohdan mukaan tällaiset päätökset tekisi johtokunta. Niissä tapauksissa, joissa päätöksenteko edelleen kuuluisi muulle viranomaiselle, käytännössä valtiovarainministeriölle, johtokunta tekisi tarvittavan esityksen toimiluvan peruuttamisesta tai valvottavan toiminnan rajoittamisesta. Lupahallintoa koskevan päätöksenteon kuuluminen johtokunnan vastuulle on perusteltua ottaen huomioon päätösten keskeinen merkitys sekä yksittäiselle valvottavalle että rahoitusmarkkinoiden toiminnalle yleensä. Tässä kohdassa tarkoitettua päätöksentekoa voitaisiin kuitenkin ehdotetun 4 momentin nojalla siirtää Rahoitustarkastuksen työjärjestyksessä johtajalle momentissa tarkemmin säädettävin edellytyksin. Momentissa säädetyt edellytykset toimilupa-asioissa täyttyisivät esimerkiksi silloin, kun kysymys on rahoitusmarkkinoiden kannalta merkitykseltään vähäisten toimilupien myöntämisestä tai lupaehtojen vähäisistä muutoksista. Päätös toimilupahakemuksen hylkäämisestä, toimiluvan peruuttamisesta tai toiminnan rajoittamisesta olisi kuitenkin aina tehtävä johtokunnassa.

Momentin 6 kohdan mukaan johtokunnan tehtäviin kuuluisi myös valvottavien sääntöjen vahvistaminen siltä osin kuin se on laissa säädetty Rahoitustarkastuksen tehtäväksi. Sijoitusrahastojen sääntöjä ei pidettäisi kohdassa tarkoitettuina sääntöinä, koska sijoitusrahastot eivät ole 5 §:ssä tarkoitettuja valvottavia vaan niitä valvotaan osana rahastoyhtiöiden valvontaa. Siten sijoitusrahastojen säännöt ja niiden muutokset voitaisiin, kuten nykyisinkin, vahvistaa johtajan päätöksellä tai, sikäli kuin Rahoitustarkastuksen työjärjestyksessä niin määrätään, muun Ra-

hoitustarkastuksen virkamiehen päätöksellä. Vähäisiä muutoksia valvottavienkaan sääntöihin ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista käsitellä johtokunnassa. Pykälän 4 momentin mukaan tässä kohdassa tarkoitettua johtokunnan päätösvaltaa voitaisiinkin siirtää työjärjestyksessä johtajalle, jos sääntöjen muutos on mainitussa momentissa tarkoitettulla tavalla merkitykseltään vähäinen.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin, että johtokunta päättää julkisen huomautuksen ja varoituksen antamisesta. Vastaavia valtuuksia ei sisälly nykyiseen lakiin. Kohdassa tarkoitettua päätösvaltaa ei voitaisi siirtää johtajalle, koska tällaisista seuraamuksista voi aina niiden julkisuuden vuoksi aiheutua merkittävää haittaa valvottavalle.

Jäljempänä 19 §:n 2 momentissa säädettäisiin Rahoitustarkastuksen oikeudesta vaatia lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen taikka toimiluvan ehtojen vastaisen päätöksen täytäntöönpanon tai muun vastaavan toimenpiteen toteuttamisen peruuttamista tai oikaisemista. Ehdotetun 8 kohdan mukaan tällainen päätös olisi aina tehtävä johtokunnassa. Sitä vastoin mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitettu päätöksen täytäntöönpanon tai toimenpiteen toteutuksen kieltäminen kuuluisi johtajan päätettäväksi.

Jäljempänä 20 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi Rahoitustarkastuksen oikeudesta rajoittaa valvottavan voitonjakokelpoisten varojen käyttöä muuhun tarkoitukseen kuin valvottavan vakavaraisuuden vahvistamiseen sekä varojen muuta jakamista. Momentin 9 kohdan mukaan päätöksen valvottavan varojen jakamisen rajoittamisesta tekisi johtokunta. Kohdassa tarkoitettu päätös on aina sillä tavoin valvottavan taloudelliseen asemaan ja sen toimintaan merkittävästi vaikuttava, että sitä ei voitaisi työjärjestyksessä siirtää johtajalle. Nykyisen lain mukaan voitonjaon rajoittamisesta päättää johtaja.

Momentin 10 kohdan mukaan johtokunta tuomitsisi maksettavaksi Rahoitustarkastuksen määräämän uhkasakon. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevaan rahoitustarkastuslakiin. Uhkasakon asettaisi Rahoitustarkastuksen johtaja. Uhkasakon tuomitsemista ei voitaisi työjärjestyksessä siirtää johtajalle. Uhkasakon määräämisen perusteista ehdotetaan säädettäväksi 24 §:ssä.

Luottolaitostoiminnasta annettua lakia ja sijoituspalvelu yrityksistä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Rahoitustarkastuksella olisi oikeus laissa tarkemmin säädettävien edellytyksin kieltää epäsovivaksi katsottua henkilöä osallistumasta luottolaitoksen tai sijoituspalvelu yrityksen tai niiden omistusyhteisön hallintoelimiin. Ehdotetun 11 kohdan mukaan tällainen päätös olisi aina tehtävä johtokunnassa.

Ehdotetun 12 kohdan mukaan johtokunnan tehtävänä olisi päättää rahoitusmarkkinoiden yleistä kehitystä koskevien merkittävien kannanottojen antamisesta julkisuuteen. Tällä tavoin Rahoitustarkastus voisi mahdollisimman arvovaltaisella tavalla harkintansa mukaan puuttua aikaisessa vaiheessa sellaisiin rahoitusmarkkinoilla havaitsemiinsa kehityspiirteisiin, jotka saattaisivat myöhemmin vaarantaa rahoitusmarkkinoiden vakaata kehitystä, mutta joihin Rahoitustarkastus ei vielä voisi varsinaisten valvontavaltuuksien nojalla puuttua. Vaikka tällaiset mahdolliset kannanotot eivät sitoisi rahoitusmarkkinoilla toimivia, ne olisivat, edustaessaan kaikkien rahoitusmarkkinaviranomaisten yhteistä näkemystä, omiaan vaikuttamaan sekä yleisön että rahoitusmarkkinoilla toimivien käsityksiin markkinoilla vallitsevista riskeistä. Säännös on tarkoitettu sovellettavaksi harvoissa, markkinoiden kehityksen kannalta merkittävässä tilanteissa, eikä se rajoittaisi johtajalle ehdotetun 11 §:n mukaisen yleis-toimivallan perusteella kuuluvaa oikeutta tiedottaa julkisuuteen merkittävistä rahoitusmarkkinoiden tapahtumista tai oikeutta muuten ottaa kantaa rahoitusmarkkinoiden kehitykseen. Johtokunnan olisi siten ehdotetun säännöksen nojalla käsiteltävä lähinnä sellaiset merkittävät kannanotot, joissa eri rahoitusmarkkinaviranomaisten kannanottoja on tarpeen erityisesti koordinoita.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Rahoitustarkastuksen hallintoon liittyvistä tehtävistä. Momentin 1 kohdan mukaan johtokunta päättäisi Rahoitustarkastuksen yleiskustannusten kattamiseksi perittävistä valvontamaksuista.

Rahoitustarkastus toimii Suomen Pankin yhteydessä ja kuuluu sen suunnittelujärjestelmän piiriin. Keskuspankkiin olevan hallinnollisen yhteyden vuoksi Rahoitustarkas-

tus ei pääte omasta talousarviostaan, vaan päätöksenteko kuuluu Suomen Pankin johtokunnalle. Momentin 2 kohdan mukaan Rahoitustarkastuksen johtokunta kuitenkin käsittelee, kuten nykyisenkin lain mukaan, Rahoitustarkastuksen vuotuisen talousarvion ennen sen esittämistä Suomen Pankin johtokunnalle.

Ehdotetun 7 §:n 6 kohdan mukaan pankkivaltuusto vahvistaa Rahoitustarkastuksen työjärjestyksen johtokunnan esityksestä. Tätä säännöstä vastaavasti momentin 3 kohdassa säädettäisiin johtokunnan tehtäväksi esittää Rahoitustarkastuksen työjärjestys pankkivaltuuston vahvistettavaksi. Työjärjestyksen sisällöstä päättäisi siten johtokunta. Pankkivaltuusto voisi hyväksyä johtokunnan esityksen sellaisenaan tai jättää sille esitetyn työjärjestyksen vahvistamatta. Jos työjärjestys jäisi vahvistamatta, johtokunnan tulisi päättää siihen tarvittavista muutoksista ja saattaa muutettu työjärjestys pankkivaltuuston uudelleen käsiteltäväksi. Säännös vastaisi nykyistä lakia.

Momentin 4 ja 5 kohtien mukaan johtokunta nimittäisi ja irtisanoisi johtajaa lukuun ottamatta Rahoitustarkastuksen ylimmät virkamiehet sekä päättäisi nimittämänsä virkamiehen osalta virantoimituksesta pidättämisestä ja varoituksen antamisesta. Ylimmillä virkamiehillä tarkoitettaisiin osastopäällikköjä, päälakimiestä ja muita vastaavia johtajan välittömässä alaisuudessa olevia virkamiehiä. Virantoimituksesta pidättämisen ja varoituksen antamisen perusteista säädetään Suomen Pankin virkamiehistä annetussa laissa. Lain 31 §:n mukaan virkamies voidaan pidättää virantoimituksesta muun muassa rikossyytteen ja sen edellyttämien tutkimusten ajaksi, jos näillä voi olla vaikutusta virkamiehen edellytyksiin hoitaa tehtävänsä. Virkamiehelle voidaan Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain 18 §:n mukaan antaa kirjallinen varoitus, jos hän toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä. Ylimmät virat, joita johtokunnan päätöksenteko koskisi, määriteltäisiin Rahoitustarkastuksen työjärjestyksessä. Säännös vastaisi nykyistä lakia.

Rahoitustarkastuksen työjärjestyksessä voitaisiin määrätä johtokunnan ratkaistavaksi Rahoitustarkastuksen sisäistä hallintoa koskevia asioita. Johtokunta ratkaisisi, kuten ny-

kyisenkin lain mukaan, nämä asiat ehdotetun 6 kohdan nojalla.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin johtokunnan velvollisuudesta toimittaa vuotuinen kertomus Rahoitustarkastuksen toiminnasta pankkivaltuustolle. Kyseessä on hallinnollinen edellistä toimintavuotta koskeva kertomus, jossa käsitellyjä asioita voidaan pankkivaltuuston harkinnan mukaan sisällyttää pankkivaltuuston Suomen Pankista annetun lain 11 §:n nojalla eduskunnalle antamaan kertomukseen Suomen Pankin toiminnasta ja hallinnosta sekä pankkivaltuuston käsittelemistä tärkeimmistä asioista. Vastaavaa säännöstä ei ole nykyisessä laissa, mutta ehdotettu säännös vastaa vakiintunutta käytäntöä.

Lakiehdotuksen yhtenä tarkoituksena on vahvistaa Rahoitustarkastuksen kasvavaa yhteiskunnallista merkitystä saaneen toiminnan yhteiskunnallista vastuunalaisuutta ja läpinäkyvyyttä. Vastuunalaisuuden yhteydessä on ratkaistava kysymys Rahoitustarkastuksen julkisesta valvonnasta. Tähän ei riitä toiminnan linjauksia ja tärkeimpiä valvontaratkaisuja koskevien päätösten keskittäminen johtokunnalle, vaan tarvitaan lisäksi jälkikäteistä ulkopuolisen tahon arviota siitä, miten Rahoitustarkastus on tehtävässään kokonaisuudessaan onnistunut. Tämän vuoksi johtokunnan tulisi momentin 8 kohdan mukaan antaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa, pankkivaltuustolle kertomus Rahoitustarkastuksen toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta. Pankkivaltuusto voisi kertomuksen saatuaan arvioida Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Säännös korostaisi pankkivaltuuston yleistä vastuuta Rahoitustarkastuksen toiminnan valvonnassa. Pankkivaltuusto voisi halutessaan käsitellä johtokunnan kertomusta osana kertomustaan eduskunnalle Suomen Pankin toiminnasta ja hallinnosta ja tällä tavoin saattaa yhteiskunnallisesti merkittävät Rahoitustarkastuksen toimintalinjaukset ja ratkaisut tarvittaessa myös eduskunnassa tapahtuvan keskustelun kohteeksi. Johtokunnan kertomus samoin kuin pankkivaltuuston vastaus siihen olisivat julkisia.

Johtokunta voisi ottaa pykälän 3 momentin nojalla ratkaistavakseen asian, joka lain tai

Rahoitustarkastuksen työjärjestyksen mukaan kuuluu johtajan tai muun virkamiehen ratkaistavaksi. Johtokunnalla ei ole nyt tätä oikeutta, vaan muiden kuin laissa nimenomaisesti säädettyjen asioiden saattaminen johtokunnan käsiteltäväksi riippuu Rahoitustarkastuksen johtajan päätöksestä. Nykyisen rahoitustarkastuslain 7 §:n mukaan johtokunta muun ohella ratkaisee ne laajakantoiset periaatteellisesti tärkeät asiat, jotka johtaja saattaa sen käsiteltäväksi. Uuden lain yhtenä tarkoituksena on vahvistaa johtokunnan asemaa Rahoitustarkastuksen päätöksenteossa. Johdonmukaista tämän kanssa on, että johtokunnalla olisi itsenäinen oikeus harkita, onko yksittäinen, muuten johtajan tai muun virkamiehen vastuulla oleva asia merkittävyydeltään sellainen, että sen käsittelemistä johtokunnassa voidaan pitää perusteltuna. Tämän vuoksi momentin soveltamisen edellytyksenä olisi, että asian arvioidaan voivan merkittävästi vaikuttaa rahoitusmarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi rahoitusmarkkinoiden kehitykseen. Säännöksen soveltaminen edellyttää, että johtokunta pidetään tietoisena vireille tulevista tärkeimmistä asioista.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta siirtää työjärjestyksessä johtokunnalle 1 momentin 2, 5 ja 6 kohdan mukaan kuuluvaa päätösvaltaa merkitykseltään vähäisissä asioissa johtajalle. Momentissa tarkoitettuja merkitykseltään vähäisiä asioita voisivat olla sellaiset asiat, jotka eivät merkittävästi vaikuta valvottavan toimintaan eivätkä rahoitusmarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi rahoitusmarkkinoiden kehitykseen. Johtajalle voitaisiin siten ehdotuksen mukaan siirtää toimivaltaa määräysten antamisessa (1 momentin 2 kohta), toimilupa-asioissa (5 kohta) ja sääntöjen vahvistamisessa (6 kohta) siten kuin edellä mainituissa kohdissa on tarkemmin sanottu. Sitä vastoin muut 1 momentissa mainitut päätökset ovat luonteeltaan sillä tavoin aina merkittäviä, että niitä koskeva päätöksenteko on riittävän laaja-alaisen, monipuolisen ja syvällisen harkinnan varmistamiseksi tarpeen pidetään kaikissa tapauksissa johtokunnalla. Päätöstä toimilupahakemuksen hylkäämisestä, toimiluvan peruuttamisesta ja toiminnan rajoittamisesta olisi lisäksi aina pidettävä sel-

laisena momentissa tarkoitettuna muuna kuin merkitykseltään vähäisenä päätöksenä, joka olisi käsiteltävä johtokunnassa.

11 §. Johtaja. Pykälässä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen johtajan asemasta, nimitysmenettelystä, kelpoisuusvaatimuksesta ja sijaisen määräämisestä. Pykälän 1 momentin mukaan johtaja olisi Rahoitustarkastuksen päällikkö. Säännös vastaisi sisältöään nykyistä lakia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin johtajan nimityksestä. Johtajan nimittäisi ja erottaisi, kuten nykyisenkin lain mukaan, tasavallan presidentti. Pankkivaltuusto tekisi valtioneuvostolle esityksen viran täyttämistä. Perustuslain 58 §:n mukaan presidentti tekee nimityspäätöksen valtioneuvoston esityksestä. Valtioneuvosto ei omassa esityksessään ole sidottu pankkivaltuuston esitykseen eikä presidentti valtioneuvoston ratkaisuehdotukseen. Nimitysmenettely olisi siten sama kuin menettely täytettäessä Suomen Pankin johtokunnan jäsenen virkaa. Johtajan virkaan sovelletaan Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain 5 §:n 2 momentin säännöstä, jonka mukaan virkaan voidaan nimittää määrääjäksi tai muuten rajoitetuksi ajaksi, jos viran luonteeseen liittyvä perusteltu syy sitä vaatii. Rahoitustarkastuksen johtajan virkaan on käytännössä nimitetty määrääjäksi. Säännös vastaisi nykyistä lakia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin johtajan kelpoisuusvaatimuksista. Rahoitustarkastuksen johtajalla tulisi olla virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys rahoitusmarkkinoihin sekä käytännössä osoitettu johtamistaito. Ehdotus vastaa valtiohallinnon ylimpien johtotehtävissä toimivien virkamiesten kelpoisuusvaatimuksia. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Rahoitustarkastuksen toiminnan turvaamiseksi johtajalla tulisi olla sijainen, joka hoitaisi tämän tehtäviä tarvittaessa. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että johtajan sijaisena tämän estyneenä ollessa toimisi pankkivaltuuston tähän tehtävään määräämä Rahoitustarkastuksen virkamies.

12 §. *Johtajan tehtävät.* Pykälässä säädettäisiin johtajan tehtävistä. Johtajan tehtävistä säädettäisiin nykyistä lakia yksityiskohtaisemmin, mutta säännöksen sisältö ei muut-

tuisi, lukuun ottamatta sitä, mitä ehdotetussa 11 §:ssä säädettäisiin eräiden valvottavien asemaan tai rahoitusmarkkinoiden vakautteen merkittävästi vaikuttavien päätösten siirtämisestä johtokunnan tehtäväksi. Johtajan tehtävänä olisi 1 momentin 1 kohdan mukaan johtaa Rahoitustarkastuksen toimintaa ja tehdä muut kuin johtokunnalle kuuluvat Rahoitustarkastuksen päätökset. Pykälän mukaan johtokunnan ja johtajan toimivallan oikeudellinen määräytymistapa säilyisi ennallaan. Johtajalle kuuluisi yleistä toimivaltaa, johtokunnalle erityistoimivaltaa eli johtokunnan tehtävät luokiteltaisiin erikseen ja tyhjentävästi.

Momentin 2 kohdan mukaan johtaja vastaisi siitä, että Rahoitustarkastukselle kuuluvat tehtävät hoidetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti sekä johtokunnan antamien ohjeiden mukaisesti. Kohdassa säädettäisiin siten julkishallintoa yleensäkin koskevasta tehokkuusvaatimuksesta. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin. Johtaja vastaisi momentin 3 kohdan mukaan johtokunnassa käsiteltävien asioiden asianmukaisesta valmistelusta. Johtajan olisi siten huolehdittava siitä, että johtokunnalle tehtäviksi esitettyjen päätösten pohjaksi on hankittu ja laadittu riittävät selvitykset, että valmistelu ja esittely johtokunnalle perustuvat kattavaan ja analyttiseen harkintaan ja että päätösten oikeudellinen moitteettomuus on varmistettu. Johtokunnan päätösmenettelystä ja sen yhteydessä käytettävästä esittelystä voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä työjärjestyksessä. Työjärjestyksessä voitaisiin määrätä, että esittelijänä johtokunnassa toimisi johtaja tai johtajan määräämä virkamies. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Momentin 4 kohdan mukaan johtajan tulisi pitää johtokunta tietoisena Rahoitustarkastuksen toiminnan kautta tietoon tulleista rahoitusmarkkinoiden kehityksestä vaikuttavista seikoista. Johtajan tulisi lisäksi vastata muista johtokunnalle annettavista selvityksistä. Johtokunnan tehtävästä Rahoitustarkastuksen toiminnan erityisten tavoitteiden asettajana ja toimintalinjoista päättävänä sekä tärkeimmät valvontapäätökset tekevänä elementinä seuraa, että johtokunnan on oltava hyvin selvillä Rahoitustarkastuksen valvontatoiminnan yhteydessä saaduista sellaisista seikoista, joilla on merkitystä markkinoiden

vakaudelle tai merkittävien markkinaosa-puolien toiminnalle taikka jotka muuten olennaisesti vaikuttavat Rahoitustarkastuksen toimintaan. Johtajan velvollisuus tässä tarkoitettujen selvitysten antamiseen voitaisiin täyttää esimerkiksi siten, että selvitykset annettaisiin johtokunnan kokousten yhteydessä tai johtokunnan jäsenille kirjallisesti erikseen. Säännöksen tehokas soveltaminen edellyttää, että siinä tarkoitettut tiedot annetaan johtokunnalle niin hyvissä ajoin, että ne voidaan päätöksenteossa ottaa huomioon. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Momentin 5 kohdan mukaan johtaja nimitäisi ja irtisanoisi muut kuin ylimmät Rahoitustarkastuksen virkamiehet. Johtajalla olisi siis niiden virkamiesten nimitysvalta, joiden nimittäminen ei kuuluisi Rahoitustarkastuksen johtokunnalle. Ehdotus vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Johtokunnan nimitettävät Rahoitustarkastuksen ylimmät virkamiehet määriteltäisiin työjärjestyksessä.

Johtaja päättäisi momentin 6 kohdan mukaan, kuten nykyisinkin, myös nimittämänsä virkamiehen virantoimituksesta pidättämisestä ja varoituksen antamisesta.

Jos johtokunnalle kuuluva päätös valvottavan toiminnan rajoittamisesta olisi tehtävä kiireellisesti, johtaja voisi pykälän 2 momentin nojalla ratkaista asian. Johtajan päätös olisi kuitenkin saatettava johtokunnan vahvistettavaksi. Säännös johtajan ratkaisuvallasta on tarpeellinen, sillä päätös valvottavan toiminnan rajoittamisesta voidaan käytännössä valvottavan asiakkaiden suojaamiseksi joutua tekemään ja saattamaan voimaan välittömästi sen jälkeen, kun rajoittamista edellyttävä häiriö valvottavan toiminnassa on havaittu. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Pykälän 3 momentin mukaan johtajan tehtävistä voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä työjärjestyksessä, jonka pankkivaltuusto ehdotetun 7 §:n nojalla vahvistaisi. Työjärjestyksessä voitaisiin myös antaa johtajalle kuuluvaa ratkaisuvallata Rahoitustarkastuksen muulle virkamiehelle. Tällainen delegointi ei kuitenkaan olisi mahdollista niiden johtokunnalle 10 §:n mukaan kuuluvien tehtävien osalta, jotka työjärjestyksessä on mainitun pykälän 4 momentin nojalla siirretty johtajan päätettäväksi. Vastaava säännös sisältyy nykyiseen lakiin.

kyiseen lakiin.

13 §. *Työjärjestys.* Rahoitustarkastuksessa noudatettavasta asioiden käsittelystä, päätöksenteosta ja virkamiesten tehtävistä sekä Rahoitustarkastuksen sisäisen hallinnon järjestämisestä annettaisiin tarkempia määräyksiä Rahoitustarkastuksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksessä voitaisiin antaa määräyksiä muun muassa Rahoitustarkastuksen ylimmistä virkamiehistä, johtoryhmän kokoonpanosta ja tehtävistä, asioiden ratkaisemisesta Rahoitustarkastuksessa ja toimituskirjojen allekirjoittamisesta. Säännös vastaisi sisällöltään nykyistä lakia. Nykyisestä laista poiketen työjärjestyksestä ei kuitenkaan julkaistaisi Suomen Säädoskokoelmassa.

3 luku. Valvontavaltuudet

14 §. *Koollekutsumis- ja läsnäolo-oikeus.* Ehdotetun 1 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen edustajalla olisi voimassa olevaa lakia vastaavasti oikeus olla läsnä valvottavan päätös- ja hallintovaltaa käyttävien elinten kokouksissa sekä oikeus kutsua ne koolle tarvittaessa. Lisäksi Rahoitustarkastuksen edustajalla olisi oikeus käyttää mainituissa kokouksissa puhevaltaa. Rahoitustarkastuksen edustajalla olisi myös oikeus saada pöytäkirjaan merkityksi ne huomautukset, joihin hän katsoo olevan aihetta. Rahoitustarkastuksen edustaja voisi olla Rahoitustarkastuksen virkamies tai muu Rahoitustarkastuksen tehtävään valtuuttama henkilö, joka toimisi ehdotetun 18 §:n mukaan virkavastuulla. Ulkopuolisilla henkilöillä ei ole oikeutta osallistua esimerkiksi yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston kokouksiin. Tämän vuoksi Rahoitustarkastuksen edustajan osallistumisoikeudesta olisi säädettävä laissa.

Valvottavan päätös- ja hallintovaltaa käyttävän elimen kutsuminen koolle olisi poikkeuksellinen toimenpide, jota voitaisiin käyttää esimerkiksi silloin, kun valvottavan toiminnassa tai taloudellisessa tilanteessa on havaittu seikkoja, jotka tulee oikaista toiminnan jatkumiseksi. Rahoitustarkastuksen edustajalla olisi oikeus käyttää kokouksessa puhevaltaa ja esittää valvontaviranomaisen käsitys tilanteesta ja sen korjaamiseksi vaadittavista toimenpiteistä. Rahoitustarkastuksen

edustajalla ei olisi kuitenkaan oikeutta osallistua itse päätöksentekoon, vaan kaikki päätökset valvottavassa tekee asianomainen päätös- ja hallintovaltaa käyttävä elin valvottavaan sovellettavien yhteisöoikeudellisten säännösten mukaisesti.

Päätös- ja hallintovaltaa käyttävillä elimillä tarkoitetaan säännöksessä esimerkiksi yhtiökokousta, hallintoneuvostoa ja hallitusta sekä niihin rinnastuvia valvottavien yhteisöoikeudellisia päätöksenteko- ja hallintoelimiä. Sijoitusrahastolaissa tarkoitettu sijoitusrahasto ja erikoissijoitusrahasto eivät ole oikeushenkilöitä eivätkä Rahoitustarkastuksen valvottavia. Tämän vuoksi 2 momentissa säädettäisiin, että 1 momentin säännöksiä sovellettaisiin myös sijoitusrahastolaissa tarkoitettuun rahasto-osuuden omistajien kokoukseen. Lisäksi sijoitusrahaston säännöissä voidaan määrätä, että rahastoyhtiön hallinnoimien sijoitusrahastojen rahasto-osuuden omistajien kokoukset valitsevat edustajiston, jonka tehtävänä on päättää sijoitusrahastoja koskevista yhteisistä asioista. Tämän vuoksi säännöstä sovellettaisiin myös edustajiston kokoukseen. Muutoin ehdotus vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

15 §. *Tarkastus- ja tietojensaantioikeus.* Pykälän 1 momentti korvaisi voimassa olevan lain 11 §:n 1 momentin. Rahoitustarkastuksella olisi oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan toimipaikassa tehtävänsä suorittamisen kannalta tarpeelliset valvottavaa ja sen asiakasta koskevat asiakirjat ja muut tallenteet. Tarkastusoikeuden laajuus määräytyisi valvottavaa koskevassa aineellisessa lainsäädännössä valvottavalle asetettujen vaatimusten perusteella. Tarkastusoikeus käsittäisi valvottavan hallussa olevat sähköisessä ja paperimuodossa olevat asiakirjat, valvottavan tietojärjestelmät sekä valvottavan kassa- ja muut varat. Tietojärjestelmällä tarkoitettaisiin momentissa sekä laitteita, niihin kuuluvia ohjelmia, että tietojärjestelmään tallennettuja tietoja. Kassa- ja muilla varoilla tarkoitettaisiin käteistä rahaa, jalometalleja, arvopapereita ja muuta sellaista fyysisessä muodossa olevaa valvottavan rahoitusvarallisuutta. Säännös vastaisi tältä osin nykyistä lakia.

Momentissa säädettäisiin nykyisen lain 11 §:n 6 momenttia vastaavasti Rahoitus-

tarkastuksen oikeudesta saada valvottavalta myös jäljennöksiä tarkastettavista asiakirjoista. Säännöksellä estettäisiin sellaiset käytännön valvontatyössä esiintyneet tilanteet, joissa valvottavat ovat nimenomaisen säännöksen puuttuessa kieltäytyneet luovuttamasta tällaisia jäljennöksiä pankkisalaisuuteen vedoten. Lisäksi voimassa olevan lain viittaus tietojenkäsittely- ja muihin järjestelmiin korvattaisiin viittauksella tietojärjestelmiin.

Momenttia laajennettaisiin lisäksi kosemaan Rahoitustarkastuksen oikeutta saada tarkastettavakseen muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön ja säätiön kuin valvottavan toimipaikassa tehtävänsä suorittamisen kannalta tarpeelliset yhteisöä tai säätiötä koskevat asiakirjat ja muut tallenteet sekä saada niistä tarpeelliset jäljennökset. Muilla rahoitusmarkkinoilla toimivilla yhteisöillä ja säätiöillä tarkoitettaisiin niitä 6 §:ssä määriteltyjä muita rahoitusmarkkinoilla toimivia kuin valvottavia, jotka eivät ole luonnollisia henkilöitä. Rahoitustarkastuksen tarkastusoikeuden ulottaminen luonnollisiin henkilöihin olisi ongelmallista muun muassa perustuslain 10 §:ssä säädetyn kansalaisten yksityiselämän suojan kannalta. Säännös vastaisi olennaisilta osiltaan sitä, mitä Rahoitustarkastuksen tarkastusoikeudesta säädetään voimassa olevan arvopaperimarkkinalain 7 luvun 1 §:n 2 momentissa.

Pykälän 2 momentti korvaisi voimassa olevan lain 11 §:n 2 momentin. Momentin mukaan Rahoitustarkastuksella olisi oikeus saada ilman aiheetonta viivytystä valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Tietojensaantioikeuden laajuus määräytyisi, kuten 1 momentissakin, valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle sitä koskevassa aineellisessa lainsäädännössä asetettujen vaatimusten perusteella. Tiedoilla ja selvityksillä tarkoitetaan tässä yksittäisiä tietoja ja tiettyä asiakokonaisuutta koskevia ad hoc -luonteisia selvityksiä. Momentti vastaisi tältä osin nykyistä rahoitustarkastuslakia.

Edellä mainittua tietojensaantioikeutta sovellettaisiin lisäksi 6 §:ssä tarkoitettuihin muihin rahoitusmarkkinoilla toimiviin yhteisöihin ja säätiöihin sekä 1 momentista poiketen myös mainitussa pykälässä tarkoitettuihin luonnollisiin henkilöihin. Momentti vastaisi

tältä osin eräin vähäisin tarkistuksin sisällöltään nykyistä arvopaperimarkkinalakia.

Momenttiin sisällytettäisiin lisäksi voimassa olevasta laista poiketen erityinen valtuutussäännös, jonka mukaan Rahoitustarkastus voisi antaa määräyksiä valvottavien jatkuvasta tietojenantovelvollisuudesta. Myös jatkuva tietojenantovelvollisuus rajoittuisi valvonnan kannalta tarpeellisiin tietoihin ottaen huomioon kutakin valvottavaa koskeva aineellinen lainsäädäntö. Tällainen pysyvää määräkseen perustuva säännöllinen tietojenantovelvollisuus voisi koskea ensinnäkin valvottavan taloudellista asemaa, kuten tilinpäätöstietoja sekä lakisääteisten vaatimusten, kuten vakavaraisuussuhteen sekä suurien asiakasriskien ja elinkeinoyhteisöjen ja kiinteistöjen omistusta koskevien rajoitusten laskemiseksi tarvittavia tietoja. Taloudellista asemaa koskeva säännöllinen tietojenantovelvollisuus voisi koskea myös muiden kuin lakisääteisten vaatimusten laskemiseksi tarvittavia tietoja, kuten korko-, valuutta- ja maarisien arvioimiseksi tarvittavia tietoja. Määräysten tulisi kuitenkin rajoittua tietojen toimittamiseen eikä niissä voisi asettaa esimerkiksi tällaisia riskiasemia koskevia lakiin perustumattomia rajoituksia. Valtuutussäännöksen nojalla voitaisiin lisäksi saada valvottavan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, hallinto- ja valvontaelimiä ja toimihenkilöitä, kuten nimi- ja kotipaikkatietoja sekä luotettavuutta ja pätevyyttä koskevia tietoja, sekä toimipaikkoja koskevia osoite-, lukumäärä- ja muita sellaisia tietoja. Momentin säännös ei koskisi muita rahoitusmarkkinoilla toimivia kuin valvottavia, koska niille ei ole lainsäädännössä asetettu sellaisia velvollisuuksia, jotka edellyttäisivät tietojen säännöllistä raportointia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin voimassa olevan lain 11 §:n 3 momenttia vastaavasti Rahoitustarkastuksen oikeudesta saada valvottavan tilintarkastajalta kaikki tällä olevat näitä koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot. Rahoitustarkastuksella olisi myös oikeus saada tilintarkastajalta jäljennökset tilintarkastajan hallussa olevista valvottavaa koskevista valvonnan kannalta tarpeellisista asiakirjoista ja muista tallenteista. Tällaisia olisivat myös tilintarkastajan itsensä laatimat valvottavaa tai muuta rahoitusmark-

kinoilla toimivaa yhteisöä tai säätiötä koskevat muistiot, pöytäkirjat ja muut tilintarkastuksen yhteydessä syntyneet asiakirjat. Nykyisestä laista poiketen momenttia sovellettaisiin myös muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön kuin valvottavan tilintarkastajaan.

Pykälän 4 momentti korvaisi voimassa olevan lain 11 §:n 4 momentin. Momentissa säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti 1—3 momentissa tarkoitettun tarkastus- ja tietojensaantioikeuden ulottamisesta koskemaan myös valvottavan kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvaa yritystä ja valvottavan osakkuusyritystä. Momenttia täydennettäisiin voimassa olevaan lakiin verrattuna selvyuden vuoksi viittauksella rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettuun lakiin. Mainitun lain 17 §:ssä säädetään koordinoivan viranomaisen ja toisen valvontaviranomaisen välisestä työnjaosta laissa tarkoitettujen ryhmittymien valvonnassa. Rahoitustarkastuksen oikeuteen tarkastaa tällaiseen ryhmittymään kuuluvaa yritystä sovellettaisiin siten tämän momentin säännöksiä ainoastaan, jos mainitussa laissa ei toisin säädetä.

Nykyisestä laista poiketen momentissa todettaisiin selvyuden vuoksi, että siinä tarkoitettu tarkastus- ja tietojensaantioikeus kohdistuu ainoastaan suomalaisiin yrityksiin, koska Suomen laissa ei voida säätää oikeudesta tarkastaa ulkomaisia yrityksiä. Rahoitustarkastuksella olisi kuitenkin oikeus saada valvottavalta sillä olevat valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot sellaisista ulkomaisista yrityksistä, jotka kuuluvat valvottavan kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään tai jotka ovat valvottavan osakkuusyrityksiä (jäljempänä ulkomainen konserni- tai osakkuusyritys) sekä tarkastettavakseen valvottavalla olevat ulkomaista konserni- tai osakkuusyritystä koskevat asiakirjat ja tallenteet tai niiden jäljennökset. Säännöksellä varmistettaisiin se, että valvottava ei voisi kieltäytyä pankkisalaisuuteen vedoten antamasta Rahoitustarkastukselle hallussaan olevia ulkomaisia konserni- ja osakkuusyrityksiä koskevia tietoja. Rahoitustarkastus on lisäksi direktiivin 2000/12/EY artiklan 56.2 nojalla oikeutettu saamaan konsolidoidun valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot asianomaiselta ul-

komaan valvontaviranomaiselta. Rahoitustarkastus voisi ulkomaisten valvontaviranomaisten kanssa tehtävillä valvontapöytäkirjoilla varmistautua siitä, että ulkomaisia konserni- ja osakkuusyhtiöitä koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot ovat riittävässä laajuudessa Rahoitustarkastuksen käytettävissä. Myös valvottavan toimiluvan ehdoksi voidaan asettaa, että Rahoitustarkastus saa valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot myös valvottavan ulkomaisista konserni- ja osakkuusyhtiöistä.

Pykälän 5 momentissa tarkastusoikeus ulotettaisiin nykyisestä laista poiketen koskemaan myös sellaisen yrityksen toimipaikkoja, joka toimii valvottavan asiamiehenä tai joka valvottavan toimeksiannosta hoitaa tämän kirjanpitoon, tietojärjestelmiin taikka riskienhallintaan tai muuhun sisäiseen valvontaan liittyviä tehtäviä. Luottolaitostoinnasta annetun lain 25 ja 68 §:ssä sekä sijoituspalveluyhtiöistä annetun lain 16 b ja 29 §:ssä säädetään vaatimuksista, jotka koskevat tällaisten tehtävien siirtämistä toisen yrityksen hoidettavaksi. Mainittujen säännösten mukaan niissä tarkoitettujen tehtävien siirtäminen toisen yrityksen hoidettavaksi edellyttää muun muassa, että tehtävät vastaanottava yritys sitoutuu luovuttamaan luottolaitokselle tai sijoituspalveluyhtiölle kaikki valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot. Koska mainituissa säännöksissä tarkoitettujen toimintojen ulkoistamiseen liittyy merkittäviä toiminnallisia riskejä, ehdotetaan, että Rahoitustarkastuksella olisi suoraan lain nojalla oikeus tarkastaa sellaisia yrityksiä, jotka luottolaitoksen tai sijoituspalveluyhtiön toimeksiannosta hoitavat mainituissa lainkohdissa tarkoitettuja luottolaitoksen tai sijoituspalveluyhtiön toimintoja. Rahoitustarkastuksen momentissa tarkoitettu tarkastusoikeus rajoittuisi pelkästään sen varmistamiseen, että tällaisen yrityksen luottolaitokselle tai sijoituspalveluyhtiölle sopimuksen nojalla luovuttamat tiedot pitävät paikkansa.

Jotta Rahoitustarkastus voisi arvioida, täytävätkö sen valvottavan omistaja, hallintohenkilöt, hallituksen jäsenet ja niiden palveluksessa olevat laissa säädetyn vaatimuksen luotettavuudesta, Rahoitustarkastuksella olisi oltava oikeus saada tätä varten

tarpeelliset tiedot sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä. Rahoitustarkastuksella olisi tällainen oikeus ehdotetun 6 momentin nojalla. Edellä tarkoitettujen henkilöiden luotettavuutta koskevat rikosrekisteritiedot Rahoitustarkastukselle voidaan luovuttaa rikosrekisterilain (770/1993) 4 a §:n nojalla. Momenttia vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Pykälässä ei ehdoteta säädettäväksi erikseen nykyisen lain 11 §:n 5 momenttiin sisältyvästä Rahoitustarkastuksen oikeudesta saada tietoja arvopaperikeskukselta, koska mainitussa momentissa säädetty tietojensaantioikeus sisältyy ehdotettuihin tämän pykälän 1 ja 2 momenttiin.

Päätöksen tässä pykälässä tarkoitettujen tarkastusten tekemisestä ja tietojen hankkimisesta voisi ehdotettujen Rahoitustarkastuksen hallintoelinten työnjakoa koskevien säännösten mukaan aina tehdä Rahoitustarkastuksen johtaja. Pykälän 2 momentissa tarkoitettun määräyksen antamisesta olisi kuitenkin päätettävä johtokunnassa, jos se vaikuttaisi merkittävästi valvottavien toimintaan esimerkiksi raportoinnista valvottaville aiheutuvien merkittävien lisäkustannusten johdosta.

16 §. *Tutkimuksen ilmaisukielto.* Rahoitustarkastuksen tehtävänä on muun muassa tutkia epäiltyjä arvopaperimarkkinalain rikkomuksia sen selvittämiseksi, onko henkilöä syytä epäillä rikoksesta ja tarvittaessa saattaa asia poliisille esitutkintaan. Jos tutkinnan kohteelle kerrotaan Rahoitustarkastuksessa käynnissä olevasta tutkimuksesta jo siinä vaiheessa, kun asia on vielä selvittettävänä Rahoitustarkastuksessa, tutkinta voi vaarantua ennen kuin poliisilla on mahdollisuus antaa esitutkintalain (449/1987) mukainen kieltö ilmaista tutkintaan liittyviä seikkoja. Tämän vuoksi pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että Rahoitustarkastus voisi kieltää antamasta rikoksen tai rikkomuksen tutkimiseksi toimeenpanemastaan tarkastuksesta tai pyytämistään tiedoista ja selvityksistä tietoa sille, johon tutkimus kohdistuu, tai muulle henkilölle. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

Pykälässä tarkoitettu kieltö olisi annettava kirjallisena. Kiellon edellytyksiin ja voi-

massaoloon sovellettaisiin, mitä esitutkintalain 48 §:ssä säädetään. Tämän mukaisesti edellytyksenä kiellon antamiselle olisi, että pykälässä tarkoitettujen seikkojen ilmitulo voisi vaikeuttaa rikoksen selvittämistä taikka aiheuttaa asianosaiselle tai muille vahinkoa tai haittaa. Kielto olisi esitutkintalakia vastaavasti voimassa korkeintaan kolme kuukautta kerrallaan. Rahoitustarkastus voisi peruuttaa kiellon ennen sen voimassaolon päättymistä, jos kiellon ylläpitäminen ei enää ole tarpeen. Kieltoa olisi noudatettava ehdotun 39 §:n 2 momentin mukaan muutoksenhausta huolimatta.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin esitutkintalain 48 §:n 2 momenttia vastaavasti, että rangaistus 1 momentissa säädetyn kiellon rikkomisesta tuomittaisiin rikoslain 38 luvun 1 tai § 2:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Rikoslain 38 luvun 1 §:ssä säädetään salassapitorikoksesta, josta tuomitaan sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi. Rikoslain 38 luvun 2 §:ssä säädetään salassapitorikkomuksesta, josta tuomitaan sakkorangaistus.

Päätöksen pykälässä tarkoitettun ilmaisukiellon antamisesta voisi ehdotettujen Rahoitustarkastuksen hallintoelinten työnjakoa koskevien säännösten mukaan aina tehdä Rahoitustarkastuksen johtaja.

17 §. *Tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti valvottavan tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuudesta Rahoitustarkastukselle. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että Rahoitustarkastus saa viipymättä ja suoraan valvottavan tilintarkastajalta ilmoituksen, jos tilintarkastaja tehtävässään saa tietoonsa puutteita tai epäkohtia, joilla voidaan katsoa olevan vaikutuksia valvottavan toimintaan.

Pykälän 1 momentin mukaan valvottavan tilintarkastajan olisi viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle valvottavaa koskevista seikasta tai päätöksestä, jonka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja jonka voidaan katsoa olennaisesti rikkovan valvottavaa tai sen toimintaa koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä, joissa säädetään tai määrätään toimitilun pua koskevista edellytyksistä tai jotka koskevat toiminnan harjoittamista taikka vaarantavan

valvottavan toiminnan jatkumisen. Tilintarkastajan olisi myös ilmoitettava Rahoitustarkastukselle sellaisista seikoista ja päätöksistä, jotka johtavat tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen. Tilintarkastuksessa esitettävästä muistutuksesta säädetään yleisesti tilintarkastuslain (936/1994) 19 §:n 2 momentissa.

Pykälän 2 momentin mukaan valvottavan tilintarkastaja olisi myös velvollinen ilmoittamaan Rahoitustarkastukselle 1 momentissa tarkoitettua seikasta tai päätöksestä, jonka hän saa tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä valvottavan kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvassa yhteisössä taikka sellaisessa yhteisössä, jolla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta valvottavaan tai johon valvottavalla on edellä tarkoitettu määräysvalta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, ettei vilpittömässä mielessä toiminut tilintarkastaja joudu korvausvastuuseen pykälässä tarkoitettun ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta, vaikka siitä aiheutuisi taloudellista vahinkoa. Toisaalta, jos tilintarkastaja jättää ilmoittamatta Rahoitustarkastukselle 1 momentissa mainituista seikoista tai päätöksistä ja siitä aiheutuu vahinkoa, laiminlyönnistä saattaa seurata tilintarkastajalle vahingonkorvausvelvollisuus tilintarkastuslain 44 §:n nojalla.

Muun muassa tilintarkastuslain 37 §:n 2 momentista johtuu, että valvottavan tilintarkastaja voi muissakin kuin tässä pykälässä tarkoitettussa tilanteissa antaa valvottavaa koskevia tietoja Rahoitustarkastukselle. Vastaavasti Rahoitustarkastuksella olisi ehdotettun 16 §:n 3 momentin perusteella oikeus saada tilintarkastajalta valvottavaa koskevia tietoja.

Ehdotettua ilmoittamisvelvollisuutta on pidettävä valvonnan kannalta tärkeänä. Tilintarkastajan erottamista pelkästään sen vuoksi, että hän on noudattanut laissa säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta, voidaan pitää hyvän tavan vastaisena menettelynä. Rahoitustarkastuksen tulisi valvontaviranomaisena ryhtyä selvittämään asiaa, jos näin käytännössä tapahtuu.

18 §. *Ulkopuolisen asiantuntijan käyttämi-*

nen. Pykälän 1 momentin mukaan Rahoitustarkastus voisi valvonnan kannalta tarpeellisen asian selvittämiseksi käyttää tilintarkastajaa tai muuta ulkopuolista asiantuntijaa. Säännös vastaisi tarkoitukseltaan nykyisen lain erityistarkastuksen määräämistä koskevaa 12 §:ää. Oikeus käyttää ulkopuolista tarkastajaa on tarpeen esimerkiksi silloin, kun tarkastuksessa tarvitaan sellaista erityisasiantuntemusta, jota Rahoitustarkastuksella ei ole. Ulkopuolisena asiantuntijana voitaisiin käyttää esimerkiksi tilintarkastajia, asianajajia tai riskiasiantuntijoita siitä riippuen, mikä asia on selvityksen kohteena. Asiantuntijalla olisi oltava tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden riittävä rahoitustoiminnan, kirjanpidon ja oikeudellisten asioiden tuntemus. Ulkopuolisella asiantuntijalla olisi tehtävässään 15 §:n mukaiset tarkastus- ja tietojensaantioikeudet ja hän toimisi tehtävässään virkavastuulla. Ulkopuolisen asiantuntijan riippumattomuuteen sovellettaisiin, mitä 33 §:ssä säädetään. Ulkopuoliseen asiantuntijaan sovellettaisiin siten sekä 33 §:n erityisiä riippumattomuussäännöksiä että hallintomenettelylain (598/1982) esteellisyysäännöksiä. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että Rahoitustarkastuksen ulkopuolinen asiantuntija voisi suorittaa tehtävänsä riittävässä laajuudessa ja että ulkopuolisen asiantuntijan tietojensaantioikeus olisi turvattu.

Säännös koskisi nykyisestä laista poiketen ulkopuolisen asiantuntijan käyttämistä myös muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön kuin valvottavan tarkastamisessa.

Pykälän 2 momentin mukaan Rahoitustarkastus voisi määrätä asiantuntijan palkkion maksettavaksi valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön varoista, jos tällaisen asiantuntijan käyttämiselle on erityinen, valvottavan tai muun yhteisön tai säätiön toiminnasta johtuva syy. Palkkion tulisi olla alan yleistä palkkiotasoa vastaava. Jos palkkiota ei saada perityksi valvottavalta tai muulta rahoitusmarkkinoilla toimivalta yhteisöltä tai säätiöltä, Rahoitustarkastuksen olisi maksettava palkkio.

Päätöksen pykälässä tarkoitettua asiantuntijan käyttämisestä voisi ehdotettujen Rahoitustarkastuksen hallintoelinten työnjakoa koskevien säännösten mukaan aina tehdä

Rahoitustarkastuksen johtaja.

19 §. *Toimeenpanokiello*. Säännös vastaisi sisällöltään olennaisilta osiltaan nykyistä rahoitustarkastuslakia. Pykälän 1 momenttia sovellettaisiin kaikkiin valvottavan tekemiin päätöksiin. Säännös kattaisi siten sekä yhtiökokouksen ja siihen rinnastettavan valvottavan ylintä päätösvaltaa käyttävän elimen päätökset että hallintoneuvoston, hallituksen ja toimitusjohtajan tekemät päätökset samoin kuin päätökset, jotka valvottavan palveluksessa oleva henkilö on tehnyt. Momentti koskisi voimassa olevan lain tavoin myös sellaisia valvottavan suunnittelemaa toimenpiteitä ja muuta menettelyä, joista ei erikseen tehdä päätöstä. Valvottavan tekemän päätöksen tai valvottavan suunnitteleman toimenpiteen toteutus voitaisiin momentin nojalla kieltää ennen kuin päätös on pantu täytäntöön tai toimenpide toteutettu, jos se on rahoitusmarkkinoita koskevan säännöksen tai sen nojalla annetun määräyksen taikka näihin säännöksiin perustuvien valvottavan sääntöjen tai toimiluvan ehtojen vastainen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti Rahoitustarkastuksen oikeudesta vaatia valvottavaa ryhtymään toimenpiteisiin 1 momentissa tarkoitettua päätöksen täytäntöönpanon tai muun 1 momentissa tarkoitettua toimenpiteen tai menettelyn peruuttamiseksi tai oikaisemiseksi sen jälkeen, kun päätös on pantu täytäntöön tai toimenpide toteutettu. Momentissa ei voimassa olevasta laista poiketen erikseen viitattaisi toimenpiteisiin, jotka on tehty käyttäen samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvaa yritystä tai kolmannen kanssa tehdyn sopimuksen nojalla. Valvottava vastaa yleisten oikeudellisten periaatteiden mukaisesti asiamestä käyttäen tehdyistä oikeustoimista eikä siitä sen vuoksi ole tarpeen erikseen säätää. Toisaalta sellaista toimenpidettä, jonka toinen yritys omissa nimissään laillisesti toteuttaa ei voi pitää valvottavaa koskevien säännösten vastaisena vaikka se valvottavan tekemänä olisi lainvastainen. Tämän momentin säännökset eivät siten voisi tulla sovellettaviksi esimerkiksi sellaiseen tilanteeseen, että valvottavan tytäryritys laillisesti hankkii sellaista omaisuutta, jota lain mukaan valvottava ei saa omistaa. Jos taas valvottava on lain kiertämiseksi käyttänyt

toista yritystä valvottavan kannalta lain vastaisen oikeustoimen tekemiseen siten, että oikeustoimi on pelkästään muodollisesti tehty toisen yrityksen (bulvaanin) nimissä mutta yksinomaan valvottavan lukuun, tällainen oikeustoimi voitaisiin yleisen oikeuskäytännön (esimerkiksi KKO 1970 II 44) mukaan ilman erityistä säännöstäkin katsoa valvottavan tekemäksi ja siihen voitaisiin soveltaa ehdotettua momenttia ilman erityistä säännöstäkin. Lain sisältö ei siten tältä osin muuttuisi nykyisestä.

Pykälässä tarkoitettu peruutus- tai oikaisu-toimenpide voisi tyypillisesti olla jo tehtyyn sopimukseen perustuvan sopimusvelvoitteen täyttämättä jättäminen. Valvottavalla olisi Rahoitustarkastuksen päätöksen perustella oikeus ja velvollisuus kieltäytyä sopimusvelvoitteen täyttämistä huolimatta sopimuspuolen vilpittömästä mielestä. Valvottava olisi kuitenkin tällöin sopimuspuoleen nähden korvausvelvollinen yleisten sopimusoi-keudellisten periaatteiden mukaisesti, jos valvottava ei ole sopimusehdoissa erikseen varautunut tällaiseen tilanteeseen.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettulla päätöksellä ei olisi suurta käytännön merkitystä, jos sitä ei voitaisi soveltaa sopimusvelvoitteisiin silloin, kun sopimuksen toinen osapuoli on vilpittömässä mielessä. Ehdotetun momentin mukaan päätös voitaisiin kuitenkin tehdä ainoastaan, jos toimenpiteen peruuttamatta tai oikaisematta jättäminen voisi vaarantaa tallettajien tai velkojien aseman tai rahoitusmarkkinoiden vakauden taikka muuten voisi aiheuttaa vakavia häiriöitä rahoitusmarkkinoilla. Tällaisissa tapauksissa toimivaltuuden käyttämiselle olisi niin painava yhteiskunnallinen peruste, että se voisi syrjäyttää yksityisen edun. Vastaavaa rajoitusta ei sitä vastoin ole tarpeen säätää 1 momentissa tarkoitettun toimivaltuuden käytölle, koska toimivaltuuden käytöllä ei voitaisi puuttua kolmansille jo syntyneisiin oikeuksiin.

Nykyisestä laista poiketen säännöstä ei sovellettaisi päätökseen tai toimenpiteeseen, jotka ovat yksinomaan valvottavan yhtiöjärjestyksen tai yhtiöjärjestykseen rinnastettavien sääntöjen vastaisia, koska osakkeenomistajat tai jäsenet voivat yksimielisesti poiketa yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen määräyksistä, jos poikkeaminen ei ole ristiriidassa lain pa-

kottavien säännösten kanssa, eikä tällaista yhtiöoikeudellista päätöksentekoa ole tarpeen valvontaan liittyvistä syistä rajoittaa.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettu päätös olisi aina valvottavan toimintaan sillä tavoin merkittävästi vaikuttava, että se olisi ehdotettujen Rahoitustarkastuksen hallintoelinten työnjakoa koskevien säännösten mukaisesti aina tehtävä Rahoitustarkastuksen johtokunnassa. Sitä vastoin 1 momentissa tarkoitettun päätöksen voisi tehdä johtaja.

Pykälän 3 momentin mukaan valvottavan tekemään päätökseen rinnastettaisiin sijoitusrahastolaissa tarkoitettun sijoitusrahastosuuden omistajien kokouksen ja edustuston tekemä päätös.

20 §. *Varojen jakamisen rajoittaminen.* Ehdotettu pykälä korvaisi nykyisen rahoitustarkastuslain 14 §:n 2 momentin. Ehdotetun pykälän mukaan Rahoitustarkastus voisi rajoittaa valvottavan, jolle laissa on säädetty vakavaraisuusvaatimus, voitonjakoa muuhun tarkoitukseen kuin vakavaraisuuden vahvistamiseen, jos valvottava ei tilinpäätöksessään ole tehnyt riittäviä poistoja tai varauksia. Säännös vastaisi tältä osin voimassa olevaa lakia. Voimassa olevasta laista poiketen Rahoitustarkastus voisi rajoittaa pykälässä mainittujen edellytysten vallitessa myös varojen jakamista osakkeen- tai osuudenomistajille valvottavan osake- tai osuuspääomaa tai muuta sellaista sidottua omaa pääomaa alentamalla. Rahoitustarkastus voisi tehostaa säännöksen soveltamista antamalla ehdotetun 15 §:n 2 momentin nojalla määräyksen, jolla valvottavat velvoitettaisiin antamaan Rahoitustarkastukselle tiedot kutakin tilikautta koskevasta voitonjakoehdotuksesta sekä suunnitellusta muusta varojen jakamisesta osakkeen- tai osuudenomistajille. Säännöksessä tarkoitettuja valvottavia olisivat lähinnä talletuspankit ja muut luottolaitokset sekä sijoituspalveluyritykset.

Ehdotettu säännös voidaan tulkita puuttumiseksi osakkeen- tai osuudenomistajien perustuslaissa säädettyyn omaisuuden suojaan. Tämän vuoksi pykälässä tarkoitettun valtuuden käytön edellytykseksi säädettäisiin edellä ehdotettua 19 §:n 2 momenttia vastaavasti, että varojen jakaminen voisi vaarantaa tallettajien tai velkojien aseman tai rahoitusmarkkinoiden vakauden taikka muuten aiheuttaisi

vakavia häiriöitä rahoitusmarkkinoilla. Tällöin säännöksen soveltamiselle voitaisiin katsoa olevan sellainen painava yhteiskunnallinen peruste, joka voisi syrjäyttää yksityisen edun. Säännös tulisi siten sovellettavaksi esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, joissa Rahoitustarkastus arvioi, että valvottava on jättänyt kirjaamatta tilinpäätöksessä todennäköisiä luottotappioita niin suuren määrän, että luottotappioiden realisoituminen merkittävän osingonjaon tai muun varojen jakamisen jälkeen vaarantaisi valvottavan maksukyvyyn ja siten aiheuttaisi vahinkoa tallettajille tai muille velkojille.

Tässä pykälässä tarkoitettua päätöksentekoa olisi aina pidettävä sillä tavoin valvottavan toimintaan merkittävästi vaikuttavana, että päätös olisi tehtävä Rahoitustarkastuksen johtokunnassa.

21 §. *Kirjanpito määräysten antaminen.* Säännös korvaisi nykyisen rahoitustarkastuslain 14 §:n 1 momentin. Nykyisestä laista poiketen määräystenanto-oikeus rajoitettaisiin liiketapahtumien kirjaamiseen juoksevaan kirjanpitoon sekä taseen ulkopuolisten vastuiden kirjaamiseen valvottavan juoksevan kirjanpitoon, koska säännös ei nykyisellään ole riittävän tarkkarajainen ja erityisesti luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten tilinpäätöksestä säädetään erikseen aineellisessa lainsäädännössä. Valtuutuksen tarkkarajaisuuden lisäämiseksi pykälässä säädettäisiin lisäksi nykyisestä laista poiketen, että poikkeukset voisivat kohdistua ainoastaan kirjanpitolain 2 luvun 4—10 §:ään ja niiden nojalla annettuihin säännöksiin. Mainituissa pykälissä säädetään liiketapahtumien kirjausjärjestyksestä ja -ajankohdasta, kirjanpitositteelle asetettavista vaatimuksista, kirjausketjusta, kirjanpitomerkintöjen selväkielisuudesta, konekielisten tietojen hyväksikäytöstä, kirjanpitoaineiston säilyttämisestä ulkomailla sekä kirjanpitoaineiston säilytysajasta. Pykälässä tarkoitettut poikkeukset voisivat kohdistua myös kauppa- ja teollisuusministeriön mainittujen pykälien nojalla antamiin asetuksiin. Lisäksi lakiin lisättäisiin vaatimus siitä, että määräysten antaminen on voitava perustella valvontatarpeella. Pykälässä tarkoitettujen määräysten antaminen voitaisiin useimmissa tapauksissa ehdotettujen Rahoitustarkastuksen hallintoelinten työnja-

koa koskevien säännösten mukaisesti työjärjestyksessä delegoida johtajan päätettäväksi, koska tällaiset määräykset eivät yleensä vaikuttaisi merkittävästi valvottavien toimintaan.

22 §. *Asiamiehen asettaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti Rahoitustarkastukselle oikeus asettaa asiamies valvomaan valvottavan toimintaa. Asiamiehen asettaminen olisi mahdollista vain, jos valvottavan asiain hoidossa on esiintynyt taitamattomuutta, varomattomuutta tai väärinkäytöksiä tai muu erityinen syy sitä edellyttää. Asiamiehen tulisi olla tehtävään soveltuva henkilö. Rahoitustarkastus määräisi asiamiehelle valvottavan varoista maksettavan palkkion. Rahoitustarkastuksen olisi kuitenkin maksettava palkkio, jota ei saada perityksi valvottavalta.

Pykälän 2 momentin mukaan Rahoitustarkastus voisi myös määrätä asiamiehen valvomaan valvottavan omaisuuden rahaksi muuttoa, kun valvottava on asetettu konkurssiin. Rahoitustarkastus määräisi asiamiehen palkkion, joka olisi maksettava valvottavan varoista niin kuin konkurssisäännössä uskotujen miesten ja toimitsijamiesten palkkiosta säädetään. Nykyisestä laista poiketen säännös ulotettaisiin koskemaan lisäksi valvottavan selvitystilaa, koska myös selvitystilassa omaisuuden rahaksi muutolla saattaa olla merkittävä vaikutus tallettajien tai muiden velkojien asemaan. Myös tässä tapauksessa asiamiehen palkkio maksettaisiin valvottavan varoista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin asiamiehen koollekutsumis- ja läsnäolo-oikeudesta sekä tietojensaanti- ja tarkastusoikeudesta. Asiamiehellä olisi tehtävässään ehdotettujen 14 ja 15 §:n mukaiset oikeudet. Asiamies voisi siten osallistua valvottavan hallintoelinten kokouksiin, käyttää niissä puhevaltaa ja saada huomautuksensa merkityksi pöytäkirjaan. Asiamiehellä olisi myös samat tietojensaanti- ja valvontaoikeudet kuin Rahoitustarkastuksella. Asiamiehellä olisi oltava tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden riittävä rahoitustoiminnan ja oikeudellisten asioiden tuntemus. Asiamiehen riippumattomuuteen sovellettaisiin, mitä ehdotetussa 33 §:ssä säädetään Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsenen ja varajäsenen sekä virka-

miehen riippumattomuudesta. Asiamiehen esteellisyydestä säädetään hallintomenettelylaissa. Asiamies toimisi tehtävässään virkavastuulla.

Pykälässä tarkoitetun päätöksen asiamiehen asettamisesta voisi ehdotettujen Rahoitustarkastuksen hallintoelinten työnjakoa koskevien säännösten mukaan aina tehdä Rahoitustarkastuksen johtaja.

23 §. *Sijoituspalvelujen tarjoamisen rajoittaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti Rahoitustarkastuksen oikeudesta kieltää määrääjäksi sijoituspalveluyritystä tai luottolaitosta tarjoamasta sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettuja sijoituspalveluita sekä mainitun lain 16 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua säilytys- ja hoitopalvelua. Kielon tai rajoituksen määräämisen edellytyksenä olisi, että Rahoitustarkastuksella on sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen taloudellisen tilan perusteella aihetta epäillä, että sijoituspalveluyritystä tai luottolaitosta ilmeisesti uhkaa maksukyvyttömyys ja että sijoittajien korvausrahasto voi ilmeisesti joutua korvaamaan sijoittajien saamiset. Koska kysymyksessä on perustavaa laatua oleva puuttuminen yrityksen toimintaan, voisi kieltö olla vain määräaikainen ja enintään kolmen kuukauden pituinen. Rahoitustarkastuksen kieltö-oikeuden tarkoituksena on yhtäältä suojata sijoittajia ja muita sijoituspalveluja tarjoavien yritysten asiakkaita ja toisaalta pyrkiä varmistamaan, ettei sijoittajien korvausrahaston velvollisuutta mahdollisten korvausten maksuun aiheuttomasti kasvateta.

Pykälän 2 momentin mukaan säännöstä sovellettaisiin myös sijoittajien korvausrahaston jäsenenä olevan ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen Suomessa olevaan sivuliikkeeseen tai ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevaan sivukonttoriin. Edellytyksenä olisi lisäksi, että ulkomainen sijoituspalveluyritys tai ulkomainen luottolaitos on sijoittajien korvausrahaston jäsen.

Vastaavaa säännöstä ei olisi tarpeen soveltaa muiden rahoituspalvelujen kuin sijoituspalvelujen tarjontaan, koska talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä annettuun lakiin (1508/2001) sisältyvät vastaavat säännökset talletusten vastaanoton rajoittamisesta eikä muiden valvot-

tavien toimintaan liity tarvetta suojata asiakkaiden taloudellista asemaa.

Toiminnan rajoittamista olisi aina pidettävä sellaisena valvottavan toimintaan merkittävästi vaikuttavana päätöksenä, että se olisi aina tehtävä Rahoitustarkastuksen johdoksessa.

24 §. *Uhkasakko.* Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti Rahoitustarkastuksen oikeudesta määrätä uhkasakko. Säännöksen soveltamisalaa laajennettaisiin kuitenkin nykyisestä laista siten, että muun muassa 15 §:ssä säädetyn Rahoitustarkastuksen tarkastus- ja tietojensaantioikeuden tehostamiseksi uhkasakko voitaisiin asettaa myös muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle yhteisölle, säätiölle tai luonnolliselle henkilölle kuin valvottavalle. Jos valvottava tai muu rahoitusmarkkinoilla toimiva on toiminnassaan laiminlyönyt noudattaa rahoitusmarkkinoita koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä taikka jos valvottava on laiminlyönyt noudattaa sääntöjään tai toimilupansa ehtoja, Rahoitustarkastus voisi pykälän 1 momentin mukaan uhkasakolla velvoittaa valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan täyttämään velvollisuutensa. Uhkasakko asetetaan määräämällä päävelvoite asianosaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Uhkasakon suuruutta harkittaessa on uhkasakkolain (1113/1990) 8 §:n mukaan otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitteen maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Ennen uhkasakon asettamista on varattava asianosaiselle tilaisuus selityksen antamiseen siten kuin hallintomenettelylaissa säädetään. Säännöstä täsmennettäisiin nykyiseen lakiin verrattuna siten, että uhkasakkoa ei voisi määrätä, jos laiminlyönti on vähäinen.

Pykälän 2 momentin mukaan Rahoitustarkastus voisi uhkasakolla velvoittaa valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön tilintarkastajan ja 15 §:n 4 momentissa tarkoitetun yrityksen täyttämään velvollisuutensa, jos nämä kieltäytyvät noudattamasta, mitä niiden velvollisuudeksi 15 §:ssä säädetään, eikä laiminlyönti ole vähäinen.

Pykälän 3 momentin mukaan uhkasakon tuomitsisi maksettavaksi Rahoitustarkastus.

Rahoitustarkastuksessa uhkasakon asettamisesta päättäisi Rahoitustarkastuksen johtaja. Uhkasakon tuomitsisi maksettavaksi johtokunta. Uhkasakko voidaan uhkasakkolain 10 §:n mukaan tuomita maksettavaksi, jos palveluotteita ei ole noudatettu eikä noudattamatta jättämiseen ole pätevää syytä. Edellytyksenä on lisäksi, että uhkasakon asettamista koskeva päätös on lainvoimainen. Asianosaiselle on varattava tilaisuus antaa selitys ennen uhkasakon maksettavaksi tuomitsemista.

4 luku. Hallinnolliset seuraamukset

25 §. *Julkinen huomautus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Rahoitustarkastukselle oikeus antaa julkinen huomautus. Nykyiseen lakiin ei sisälly vastaavaa säännöstä.

Pykälän 1 momentin mukaan Rahoitustarkastus voisi antaa valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoille toimivalle yhteisölle ja säätiölle julkisen huomautuksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee rahoitusmarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten taikka toimilupansa ehtojen vastaisesti. Rahoitusmarkkinoita koskevilla säännöksillä tarkoitettaisiin edellä 1 §:n kohdalla mainittuja lakeja ja niiden nojalla annettuja asetuksia.

Julkisen huomautuksen antamisen edellytyksenä olisi, että rikkomus on niin vähäinen, että asia ei kokonaisuutena harkiten anna aiheutta ankarampiin toimenpiteisiin. Julkinen huomautus voitaisiin siten antaa rangaistavastakin teosta silloin, kun rikkomus on ilmeinen ja niin vähäinen, ettei Rahoitustarkastus tee asiasta rikosilmoitusta. Rahoitustarkastus voisi siten kussakin tapauksessa harkita, onko rikkomus sellainen, että seuraamuksen yleis- ja erityisestävä vaikutus toteutuu tehokkaammin antamalla julkinen huomautus kuin tekemällä asiasta rikosilmoitus. Julkista huomautusta ei tulisi antaa, jos valvottava tai muu rahoitusmarkkinoilla toimiva on oma-aloitteisesti ja välittömästi virheen havaittuaan ryhtynyt asiassa korjaaviin toimenpiteisiin.

Julkinen huomautuksen antaminen valvottavalle tai muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle yhteisölle tai säätiölle edellyttäisi

pääsääntöisesti sitä, että valvottavan johto on tiennyt tai sen olisi pitänyt tietää rikkomuksesta tai laiminlyönnistä taikka että johto on laiminlyönyt valvontavelvollisuutensa.

Julkinen huomautus voitaisiin julkistaa esimerkiksi Rahoitustarkastuksen Internet-sivuilla. Jos huomautuksella olisi yleisempää merkitystä tai siihen olisi muu erityinen syy, huomautuksen antamisesta voitaisiin myös tiedottaa. Sen sijaan huomautusta ei tarvitsisi julkaista Virallisessa lehdessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin julkisen huomautuksen antamisesta 6 §:ssä tarkoitettulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle luonnolliselle henkilölle. Julkinen huomautus voitaisiin antaa luonnolliselle henkilölle 1 momentissa säädetyin edellytyksin sellaisten velvollisuuksien rikkomisesta, jotka lainsäädännössä on asetettu suoraan tällaiselle henkilölle. Tällaisia velvollisuuksia ovat esimerkiksi arvopaperimarkkinalain 4 luvussa säädetyt meklaria koskevat velvollisuudet.

Hallintomenettelylain 15 §:n nojalla asianosaista on kuultava kirjallisesti ennen asian ratkaisemista. Kun Rahoitustarkastus antaa julkisen huomautuksen, päätös on myös hallintomenettelylain mukaan perusteltava. Päätöksestä voisi valittaa ehdotetun 39 §:n mukaan Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään valituksen tekemisestä valtioneuvoston ja ministeriön päätökseen.

Päätös olisi julkinen muutoksenhausta huolimatta. Julkiseen huomautukseen olisi kuitenkin sitä julkistettaessa liitettävä tieto siitä, onko päätökseen haettu muutosta. Rahoitustarkastus ei siten voisi tiedottaa päätöksestä julkisuuteen ennen kuin muutoksenhauille säädetty määräaika on kulunut umpeen tai valitus on sitä ennen tehty. Päätös sinänsä olisi julkinen viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti heti, kun se on tehty, siltä osin kuin siihen ei sisälly mainitun lain nojalla salassapidettäviä seikkoja.

Jos päätös myöhemmin muutoksenhaun johdosta kumotaan, Rahoitustarkastuksen olisi ehdotetun 3 momentin nojalla tiedotettava muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin se on tiedottanut julkisen huomautuksen antamisesta.

Julkinen huomautuksen antaminen ei riippuisi siitä, velvoitetaanko sen kohteena oleva

samalla uhkasakon uhalla korjaamaan huomautuksen perusteena oleva laiminlyönti. Uhkasakon tarkoituksena on painostaa sen kohteena oleva täyttämään lakisääteinen velvollisuutensa. Julkisen huomautuksen käyttö taas perustuisi ensisijaisesti sen yleisestävään vaikutukseen. Tämän vuoksi julkista huomautusta ja uhkasakkoa ei ole tarkoituksenmukaista pitää toisensa poissulkevinä seuraamuksina.

Julkisen huomautuksen antamista pidettäisiin muun muassa sen herättämän julkisen huomion vuoksi sellaisena valvottavan toimintaan merkittävästi vaikuttavana päätöksenä, että se olisi aina tehtävä Rahoitustarkastuksen johtokunnassa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin selvyden vuoksi siitä, että pykälän säännökset eivät vaikuta siihen, mitä Rahoitustarkastuksen velvollisuudesta tuottaa ja jakaa tietoa toiminnastaan erikseen säädetään. Ehdotetut säännökset eivät siten rajoittaisi esimerkiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain soveltamista Rahoitustarkastuksen tiedotustoimintaan.

26 §. *Julkinen varoitus.* Pykälässä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen oikeudesta antaa julkinen varoitus. Nykyiseen lakiin ei sisälly vastaavaa säännöstä.

Julkinen varoitus olisi julkista huomautusta ankarampi hallinnollinen seuraamus. Rahoitustarkastus voisi antaa valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoille toimivalle julkisen varoituksen, jos edellä 25 §:ssä tarkoitettu menettely tai laiminlyönti on jatkuvaa tai toistuvaa taikka muuten niin moitittavaa, ettei julkista huomautusta ole pidettävä riittävässä seuraamuksena. Julkista varoitusta voisi edeltää julkinen huomautus. Varoitus voitaisiin antaa huomautuksen jälkeen esimerkiksi silloin, kun tilanne ei ole korjaantunut julkisen huomautuksen antamisesta huolimatta. Julkinen varoitus voisi myös edeltää toimiluvan peruuttamista tai toiminnan rajoittamista sellaisessa tilanteessa, jossa välitön toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen vaikuttaa liian ankaralta toimenpiteeltä.

Julkisen varoituksen antamiseen ja julkistamiseen sovellettaisiin muuten, mitä edellä on sanottu julkisesta huomautuksesta.

5 luku. Valvontayhteistyö ulkomaan valvontaviranomaisen kanssa

27 §. *Markkinariskien valvonta.* Sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävydestä annetun neuvoston direktiivin (93/6/ETY) 9.4 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten erityisestä yhteistyövelvollisuudesta direktiivissä tarkoitettujen markkinariskien valvonnassa. Pykälässä säädettäisiin mainitun artiklan täytäntöön panemiseksi, että Rahoitustarkastuksella olisi velvollisuus olla yhteistyössä luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen Euroopan talousalueeseen kuuluvan kotivaltion valvontaviranomaisen kanssa niiden markkinariskien valvonnassa, jotka ovat syntyneet Suomen rahoitusmarkkinoilla suoritetuista toimista. Yhteistyön tarkemmasta sisällöstä ja kummankin valvontaviranomaisen tehtävistä on tarkoituksenmukaista sopia valvontaviranomaisten välillä solmittavissa valvontapöytäkirjoissa.

28 §. *Ulkomaisten sivukonttorin ja sivuliikkeen isäntävaltion lainsäädännön noudattamisen valvonta.* Pykälässä säädettäisiin menettelystä, jos suomalaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen Euroopan talousalueelle Suomen ulkopuolelle sijoittunut sivukonttori tai sivuliike ei noudata kyseisessä maassa voimassa olevia säännöksiä. Vastava menettely soveltuu tilanteeseen, jossa luottolaitos tai sijoituspalveluyritys muuten tarjoaa palveluja Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon. Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen ilmoitettua säännösten noudattamatta jättämisestä Rahoitustarkastukselle, Rahoitustarkastuksen olisi ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että säännösten vastainen toiminta lopetetaan. Rahoitustarkastuksen olisi myös ilmoitettava ilmoituksen tehneen valtion valvontaviranomaiselle niistä toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt. Yhteistyön tarkemmasta sisällöstä ja kummankin valvontaviranomaisen tehtävistä on tarkoituksenmukaista sopia valvontaviranomaisten välillä solmittavissa valvontapöytäkirjoissa. Pykälä vastaisi nykyisen rahoitustarkastuslain 16 b §:ää, kuitenkin siten, että pykälän soveltamisala koskisi nykyisestä laista poiketen myös sijoituspalveluyrityksiä.

Pykälä perustuisi direktiivin 2000/12/EY artiklaan 22 sekä direktiivin 93/22/ETY artiklaan 19.

29 §. *Suomeen sijoittuneen sivukonttorin ja sivuliikkeen tarkastaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen kotivaltion valvontaviranomaisen oikeudesta tehdä tarkastuksia Suomessa olevassa sivukonttorissa tai sivuliikkeessä. Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomainen voisi suorittaa itse tai valtuuttamiensa henkilöiden välityksellä tarkastuksen kyseisestä valtiosta Suomeen sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen sivukonttorissa tai sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeessä. Tarkastuksesta olisi ilmoitettava etukäteen Rahoitustarkastukselle.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Rahoitustarkastuksen ja kotivaltion valvontaviranomaisen yhteistyöstä Suomeen sijoittuneen sivukonttorin tai sivuliikkeen tarkastamisessa. Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen pyynnöstä Rahoitustarkastus voisi toimivaltansa puitteissa tehdä tarkastuksen kysymyksessä olevasta valtiosta Suomeen sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen sivukonttorissa tai sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeessä. Rahoitustarkastus voisi myös muulla tavoin varmistaa sivukonttoria tai sivuliikettä koskevien tietojen oikeellisuuden. Säännös ei rajoittaisi Rahoitustarkastuksella muiden säännösten nojalla olevia oikeuksia tarkastaa Suomessa olevien sivukonttoreiden ja sivuliikkeiden toimintaa. Yhteistyön tarkemmasta sisällöstä ja kummankin valvontaviranomaisen tehtävistä on tarkoituksenmukaista sopia valvontaviranomaisten välillä solmittavissa valvontapöytäkirjoissa.

Ehdotettu säännös vastaa direktiivin 2000/12/EY artiklan 29.1 pakottavaa säännöstä, jonka mukaan vastaanottavan jäsenvaltion on sallittava kotivaltion viranomaisen tarkastaa vastaanottavassa jäsenvaltiossa olevia kotivaltiosta olevan luottolaitoksen sivukonttoreita.

Säännös vastaisi nykyisen lain 16 c §:ää, kuitenkin siten että, säännöksen soveltamisala koskisi nykyisestä laista poiketen myös sijoituspalveluyrityksiä.

30 §. *Ulkomaiseen luotto- tai rahoituslai-*

tokseen tai sijoituspalveluyritykseen kohdistuvista toimenpiteistä ilmoittaminen. Rahoitustarkastuksen olisi ilmoitettava Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaiselle, jos kysymyksessä olevasta valtiosta Suomeen sijoittuneen tai palveluja tarjoavan luotto- tai rahoituslaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen toiminta on säännösten tai määräysten vastaista eikä se ole ryhtynyt Rahoitustarkastuksen vaatimiin toimenpiteisiin säännösten tai määräysten vastaisen toiminnan lopettamiseksi. Yhteistyön tarkemmasta sisällöstä ja kummankin valvontaviranomaisen tehtävistä on tarkoituksenmukaista sopia valvontaviranomaisten välillä solmittavissa valvontapöytäkirjoissa.

Pykälä vastaisi nykyisen rahoitustarkastuslain 16 b §:ää, kuitenkin siten, että pykälän soveltamisala koskisi nykyisestä laista poiketen myös sijoituspalveluyrityksiä. Pykälä perustuisi direktiivin 2000/12/EY artiklaan 22 sekä direktiivin 93/22/ETY artiklaan 19.

31 §. *Tarkastus- ja tietojensaanti-oikeus ulkomaiseen konsolidointiryhmään kuuluvassa suomalaisessa yrityksessä.* Pykälässä säädettäisiin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 14 b luvun 10 §:n 2 ja 4 momenttia vastaavalla tavalla Rahoitustarkastuksen tarkastusoikeudesta eräissä ulkomaisiin ryhmittymiin kuuluvissa suomalaisissa yrityksissä. Pykälän 1 momentin mukaan Rahoitustarkastuksella olisi oikeus suorittaa tarkastus Suomessa olevassa yrityksessä, joka kuuluu ulkomaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään, ja tällaisen yrityksen emoyrityksen Suomessa olevassa tytäryrityksessä, jos kyseisen valtion rahoitusmarkkinoita valvovalla viranomaisella on toimivalta tarkastaa tällaista yritystä ja viranomaisen pyytää tarkastusta konsolidoidun valvonnan suorittamiseksi. Tarkastuksen kohteena oleva yritys voisi olla suomalainen valvottava tai muu esimerkiksi luottolaitokselle sallittua liiketoimintaa ilman toimilupaa harjoittava suomalainen yritys.

Pykälän 2 momentin mukaan toisen valtion rahoitusmarkkinoita valvovalla viranomaisella olisi ensisijaisesti velvollisuus pyytää Rahoitustarkastusta suorittamaan tarkastus 1 momentissa tarkoitettussa yrityksessä. Rahoitustarkastuksen olisi täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse tai antamalla

pyynnön esittäneen viranomaisen osallistua viraston suorittamaan tarkastukseen.

Säännös vastaisi nykyisen lain 11 b §:ää.

6 luku. **Rahoitustarkastuksen virkamiehiä koskevat säännökset**

32 §. *Sovellettavat säännökset.* Ehdotuksen mukaan Rahoitustarkastuksen virkamiehistä, viroista ja virkasuhteista olisi voimassa, mitä laissa Rahoitustarkastuksesta ja soveltuvin osin Suomen Pankin virkamiehistä annetussa laissa säädetään. Viimeksi mainitun lain tarkoituksena on turvata Suomen Pankin tehtävien hoitaminen tuloksellisesti, tarkoituksenmukaisesti ja oikeusturvavaatimukset täyttäen sekä turvata virkamiehelle oikeudenmukainen asema suhteessa työnantajaan.

Rahoitustarkastuksen henkilöstö on palvelussuhteessa Suomen Pankkiin. Suomen Pankin virkamiehistä annetun lain säännöksiä sovellettaisiin Rahoitustarkastukseen siltä osin kuin ne koskevat henkilöstön oikeuksia ja velvollisuuksia, neuvottelu- ja muita yhteistoimintajärjestelmiä sekä muita henkilöstöön liittyviä asioita. Mainitussa laissa säädetään muun muassa virkaan nimittämisestä, kelpoisuusehdoista, virkavapaudesta, virantoimituksesta pidättämisestä, varoituksen antamisesta ja virkasuhteen päättämisestä. Lisäksi laissa säädetään virkamiesten yleisistä velvollisuuksista, palvelussuhteen ehtojen määräytymisestä sekä työrauhasta ja työriitojen käsittelystä.

33 §. *Riippumattomuus.* Rahoitustarkastuksen virkamiehen sekä johtokunnan jäsenen ja varajäsenen tulee olla tehtävässään valvottavasta ja muusta rahoitusmarkkinoilla toimivasta yhteisöstä tai säätiöstä riippumaton. Riippumattomuudella tarkoitetaan sitä, että hän ei saa olla valvottavasta sillä tavoin taloudellisesti riippuvainen, tähän sidoksissa taikka muutoin valvottavan määräysvallan alainen, että se estäisi häntä hoitamasta puolueettomasti tehtävänsä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsenen, varajäsenen ja virkamiehen olisi tehtävässään oltava valvottavasta ja muusta rahoitusmarkkinoilla toimivasta yhteisöstä tai säätiöstä riippumaton eikä hän saisi kuulua valvottavan hallintoneuvostoon,

hallitukseen, johtokuntaan, edustajistoon, isäntiin ja, tilintarkastajiin. Edellä mainitut henkilöt eivät myöskään saisi olla valvottavan eikä muun rajoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön palveluksessa. Säännös vastaisi tältä osin nykyistä lakia lukuun ottamatta viittausta valtuutettuihin, joita koskevia säännökset on kumottu säästöpankki-laista.

Pykälässä säädettäisiin selvyuden vuoksi, että pykälässä tarkoitettuja henkilöitä koskevat lisäksi hallintomenettelylain esteellisyys-säännökset. Ehdotetut erityiset riippumattomuussäännökset on kuitenkin tarpeen säilyttää laissa, koska ehdotetut säännökset määrittelevät esteellisyuden laajemmin kuin hallintomenettelylain säännökset ja tällaisia ankarampia riippumattomuussäännöksiä on rahoitusvalvonnan uskottavuuden kannalta pidettävä perusteltuina. Vastaavia riippumattomuussäännöksiä, mukaan lukien hallintomenettelylain esteellisyys-säännökset, sovellettaisiin myös edellä ehdotetun 18 §:n nojalla siinä tarkoitettuun asiantuntijaan sekä ehdotetun 22 §:n nojalla siinä tarkoitettuun asiamieheen.

34 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Taloudellisen riippumattomuuden varmistamiseksi säädettäisiin pykälän 1 momentissa, että Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsen, varajäsen ja Rahoitustarkastuksen virkamies olisi velvollinen ilmoittamaan valvottavalta saamastaan luotosta taikka valvottavan hänen puolestaan myöntämästä takauksesta tai muusta vastuusitoumuksesta Rahoitustarkastuksen johtokunnan pitämään luetteloon. Ehdotetun 7 §:n mukaan tässä pykälässä säädetyt ilmoitusvelvollisuuden noudattamista valvoisi johtokunnan jäsenten osalta pankkivaltuusto.

Pykälän 2 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsenellä, varajäsenellä ja virkamiehellä olisi arvopaperimarkkinalain 5 luvun säännöksiä vastaava ilmoitusvelvollisuus Rahoitustarkastuksen johtokunnan pitämään luetteloon. Arvopaperimarkkinalain tarkoittama ilmoitusvelvollisuus koskee henkilön omistamia arvopapereita sekä näillä tehtyjä kauppvoja ja muita luovutuksia.

35 §. *Tehtävästä pidättäminen.* Pykälässä säädettäisiin Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsenen virkasyytteestä Rahoitus-

tarkastuksessa aiheutuvista toimenpiteistä. Jos johtokunnan jäsen tai johtokunnan varajäsen on syytteessä rikoksesta tai tutkimuksen alaisena rikoksesta, pankkivaltuusto voisi määrätä hänet syytteen tai tutkimuksen ajaksi pidettäväksi tehtävästään ja menettämään palkkioetunsa. Säännös on tarpeellinen, koska johtokunnan jäsenet eivät ole Rahoitustarkastuksen virkamiehiä. Rahoitustarkastuksen virkamiesten virantoimituksesta pidättämisestä säädetään Suomen Pankin virkamiehistä annetussa laissa.

Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

7 luku. Erinäiset säännökset

36 §. *Tietojenanto-oikeus.* Pykälässä säädetäisiin Rahoitustarkastuksen tietojenanto-oikeudesta pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavasti. Pykälän 1 momentissa säädetäisiin niistä tahoista, joille Rahoitustarkastuksella olisi oikeus antaa tietoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä. Rahoitustarkastuksella olisi oikeus antaa tietoja Vakuutusvalvontavirastolle tai muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle tai niiden toimivuudesta vastaavalle viranomaiselle tai sellaiselle yhteisölle, joka kotimaassaan lain nojalla hoitaa vastaavia tehtäviä, ja Valtion vakuusrahastolle niiden tehtävien hoitamista varten sekä esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi. Lisäksi Rahoitustarkastuksella olisi oikeus antaa valvottavan selvitystila- tai konkurssimenettelyyn osallisena olevien toimielinten valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle tietoja, jotka liittyvät valvottavan selvitystila- tai konkurssimenettelyyn, ja valvottavan tilintarkastajan valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle tietoja, jotka liittyvät valvottavan tilintarkastajan valvontaan. Markkinoiden toimivuudesta vastaavalla viranomaisella tarkoitettaisiin valtiovarainministeriötä, jolle tämä tehtävä nykyisin kuuluu. Säännöksessä tarkoitettuja muita rahoitusmarkkinoita valvovia tai niiden toimivuudesta vastaavia viranomaisia ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Pankki. Nykyisestä laista poiketen säännöstä

sovellettaisiin valvottavien ja arvopapereiden liikkeeseenlaskijoiden tilintarkastusta sekä selvitystila- ja konkurssimenettelyä valvovien viranomaisten lisäksi myös muita ehdotetussa 6 §:ssä tarkoitettuja rahoitusmarkkinoilla toimivia yhteisöjä ja säätiöitä valvoviin vastaaviin viranomaisiin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan Rahoitustarkastuksella olisi oikeus ilmoittaa valvottaville, jos samalla velallisella havaitaan olevan niiltä huomattavia sitoumuksia tai velvoitteita taikka jos on syytä epäillä jonkun niiden asiakkaan toiminnan aiheuttavan niille vahinkoa. Lisäksi Rahoitustarkastuksella olisi oikeus antaa valvottavaa koskevia tietoja arvopaperimarkkina- ja kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettulle optioyhteisölle, jos tietojen antaminen on tarpeen selvitysyhteisön toiminnan tai optioyhteisön harjoittaman optiokauppojen selvitystoiminnan luotettavuuden turvaamiseksi. Tältä osin ehdotus vastaisi voimassa olevaa lakia.

Samassa momentissa Rahoitustarkastukselle säädettyä oikeutta antaa valvottavia koskevia tietoja ehdotetaan kuitenkin laajennettavaksi siten, että tietojenanto-oikeus laajennetaan koskemaan selvitysyhteisön ja optioyhteisön lisäksi myös arvopaperimarkkina- ja kaupankäynnin julkisen kaupankäynnin järjestäjää sekä arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta, jos tietojen antaminen niille on tarpeen mainituille yhteisöille laissa säädetyn valvontatehtävän turvaamiseksi. Tietojenanto-oikeus laajenisi myös koskemaan julkisen kaupankäynnin järjestäjälle annettavia, muita arvopaperimarkkinoilla toimivia yhteisöjä ja säätiöitä, kuten pörssi-yhtiöitä koskevia tietoja. Lainkohdassa tarkoitettujen yhteisöjen valvontavelvollisuutta täsmennettiin ja täydennettiin 1.1.2002 voimaan tulleilla arvopaperimarkkinalain, kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain sekä arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muutoksilla. Kyseisten yhteisöjen harjoittama arvopaperimarkkinoiden ja niillä toimivien osapuolten valvonta, kuten kurssin vääristämisen ja pörssi-yhtiöiden tiedonantovelvollisuuden valvonta sekä pörssi- ja kaupankäynnin, selvitystoimintaan sekä kirjaamistoimin-

taan osallistuvien osapuolten valvonta, on osin rinnakkaista Rahoitustarkastuksen harjoittaman valvonnan kanssa. Nyt ehdotetulla muutoksella pyritään turvaamaan riittävä tietojenvaihto Rahoitustarkastuksen ja kyseisten yhteisöjen välillä ja siten tehostamaan arvopaperimarkkinoiden valvontaa. Tietojen antamisessa on yleisesti noudatettava tarkkaa harkintaa, mutta voi olla tilanteita, joissa toistaiseksi vain yhden selvitysjärjestelmän osapuolen ja valvontaviranomaisen tiedossa olevat ongelmat voivat ilman asianmukaisia toimenpiteitä aiheuttaa vakavia häiriöitä arvopaperi- ja johdannaiskauppojen selvityksessä. Ehdotus vastaisi voimassa olevaa lakia.

Pykälän 3 momentin mukaan Rahoitustarkastus ei saisi luovuttaa toisen valtion valvontaviranomaiselta taikka toisessa valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja salassa pidettäviä tietoja edelleen, ellei tiedon antanut valvontaviranomainen taikka sen ulkomaan muu asianomainen valvontaviranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voitaisiin käyttää ainoastaan tämän lain mukaisten tehtävien hoitamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten suostumus on annettu. Säännöksellä turvataan Rahoitustarkastuksen tietojensaantimahdollisuudet ulkomaisilta viranomaisilta. Käytännössä tiedon saaminen viranomaisyhteistyössä ulkomailta usein edellyttää tiedon edelleen luovuttamismahdollisuuksien selvittämistä ulkomaisille viranomaisille. Ehdotus vastaa voimassa olevaa lakia.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Rahoitustarkastukselle nimenomainen velvollisuus ilmoittaa valtiovarainministeriölle ja Suomen Pankille sellaisista valvonnan yhteydessä tietoonsa saamistaan seikoista, jotka saattavat vaarantaa rahoitusmarkkinoiden vakauden tai aiheuttaa vakavia häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa. Tiedot olisi annettava Suomen Pankille ja valtiovarainministeriölle ottaen huomioon näiden tehtävät rahoitusmarkkinoiden toimivuuden turvaamisessa. Ilmoitettavia tietoja olisivat siten esimerkiksi sellaiset koko rahoitusmarkkinoiden kannalta merkittävän kokoisessa talletuspankissa ilmenevät suuret tappiot tai maksuvalmiusongelmat, jotka vaarantavat tällaisen luottolai-

toksen toiminnan jatkuvuuden ja siten antavat aiheita harkita esimerkiksi hätärahoituksen tai julkisen pääomatuen myöntämistä. Säännös olisi tarkoitettu sovellettavaksi ainoastaan poikkeuksellisissa, koko rahoitusmarkkinoiden vakautta taikka maksu- tai selvitysjärjestelmien toimintaa uhkaavissa tilanteissa ja sillä varmistettaisiin rahoitusmarkkinaviranomaisten yhteistyö riittävän aikaisessa vaiheessa. Vastaavaa säännöstä ei sisälly nykyiseen lakiin.

37 §. *Muutoksenhaku.* Pykälässä säädettäisiin muutoksenhausta Rahoitustarkastuksen päätökseen. Pykälän 1 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen päätöksestä saisi valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään valituksen tekemisestä valtioneuvoston ja ministeriön päätökseen. Pykälää sovellettaisiin, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Nykyisin Rahoitustarkastuksen päätöksestä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muuten momentti vastaisi nykyistä lakia. Rahoitustarkastukselle ehdotetaan siirrettäväksi valtiovarainministeriölle kuulunutta toimivaltaa valvottavien toimilupien myöntämisessä. Rahoitustarkastukselle ehdotetut uudet valtuudet, eli julkinen huomautus ja varoitus, voivat kohdistua myös luonnolliseen henkilöön. Muun muassa näistä syistä on katsottu perustelluksi muuttaa Rahoitustarkastuksen päätökseen kohdistuva muutoksenhaku kaksiosittaiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan Rahoitustarkastuksen antama päätös, josta on valitettu, olisi muutoksenhausta huolimatta toistaiseksi voimassa, jollei valitusviranomainen toisin määrää tai asiasta muualla toisin säädetä. Ehdotus vastaa nykyistä lakia. Erityisiä säännöksiä muutoksenhausta Rahoitustarkastuksen päätökseen on arvopaperimarkkinolain 10 luvussa.

Pykälän 3 momentin mukaan 2 momenttia ei kuitenkaan sovellettaisi Rahoitustarkastuksen päätökseen, joka koskee toimiluvan peruuttamista tai sääntöjen vahvistamisen peruuttamista. Nämä päätökset ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden täytäntöönpanosta aiheutuvien vaikutusten vuoksi muutoksenhaku jäisi käytännössä merkityksettömäksi.

8 luku. Voimaantulo

38 §. *Voimaantulo ja siirtymäsäännöt.* Laki kumoaisi voimassa olevan rahoitustarkastuslain muutoksineen.

Pykälän 2 momentin mukaan kumottavan lain 20 §:ää, jossa säädetään valvontamaksusta, sovellettaisiin kuitenkin ehdotetun 1 momentin estämättä 31.12.2004 saakka. Valvontamaksut voitaisiin siten määrätä Rahoitustarkastuksen johtokunnassa mainittuun ajankohtaan saakka samalla tavalla kuin nykyisin.

Kumottavan lain 26 §:ään sisältyvän siirtymäsäännöksen mukaan Rahoitustarkastus jatkoi pankkitarkastusviraston toimintaa ja sen varat ja velat siirtyivät Suomen Pankille, joka tuli lain 1 päivänä lokakuuta 1993 tapahtuneen voimaantulon jälkeen vastaamaan kaikista pankkitarkastusviraston sopimusvelvoitteista. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että tämä Suomen Pankin vastuu jatkuu myös rahoitustarkastuslain kumoamisen jälkeen.

Pykälän 4 momentin mukaan kumottavan rahoitustarkastuslain nojalla nimitetyn johtokunnan toimikausi päättyisi ehdotetun lain voimaantullessa. Ennen ehdotetun lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin lain 9 §:ssä tarkoitetun johtokunnan jäsenten ja varajäsenten nimittämiseksi ja 13 §:ssä tarkoitetun työjärjestyksen vahvistamiseksi.

Pykälän 4 momentin mukaan muussa laissa olevaa viittausta ehdotetulla lailla kumottavaan rahoitustarkastuslakiin katsottaisiin merkitsevän viittausta ehdotettuun lakiin Rahoitustarkastuksesta.

1.2. Laki luottolaitostoiminnasta

8 §. *Toiminimi.* Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että momentissa tarkoitetun luvan käyttää talletuspankin konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen toiminimessä nimitystä ”pankki” tai viittausta talletuspankkitoimintaan, myöntäisi valtiovarainministeriön sijasta Rahoitustarkastus. Muutos olisi yhdenmukainen sen kanssa mitä, mitä ehdotetaan muiden lupa-asioiden siirtämisestä valtiovarainministeriöltä Rahoitustarkastukselle.

10 §. *Toimilupa.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että toimiluvan myöntävä viranomaisena olisi Rahoitustarkastus eikä valtiovarainministeriö kuten nykyisin. Lisäksi momenttia muutettaisiin siten, että kaikista toimilupahakemuksessa annettavista selvityksistä säädettäisiin valtiovarainministeriön asetuksella. Muutos selkeyttäisi nykyistä käytäntöä, jonka mukaan toimiluvan myöntämisen edellytyksenä olevista selvityksistä säädetään osittain laissa ja osittain Rahoitustarkastuksen ohjeissa.

Pykälän 2—4 momenttia muutettaisiin vastaamaan 1 momenttiin ehdotettuja muutoksia.

11 §. *Toimiluvan myöntäminen.* Pykälään lisättäisiin uusi 1 momentti, jossa säädettäisiin selvyyden vuoksi, että toimiluvan myöntämisen edellytyksinä ovat paitsi voimassa olevassa 1 momentissa säädetyt edellytykset myös muiden tässä laissa luottolaitoksen toiminnalle asetettujen vaatimusten täyttäminen. Tällaisia muualta laista tulevia vaatimuksia ovat muun muassa liiketoiminnan rajoittuminen 20 §:ssä säädettyyn luottolaitokselle sallittuun toimintaan, 13 §:ssä säädetty oman pääoman vähimmäismäärä, 21 ja 22 §:ssä säädettyjen osakkeen- ja kiinteistönomistusta koskevien rajoitusten noudattaminen sekä 7, 8 ja 9 luvussa säädetyt sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, maksuvalmiutta ja omien varojen vähimmäismäärää koskevat vaatimukset. Lisäksi momentissa säädettäisiin nimenomaisesti, että toimilupa voidaan myöntää myös perustettavan yrityksen lukuun. Perustettavan yrityksen olisi kuitenkin toimilupaa myönnettäessä täytettävä kaikki toimiluvan myöntämisen edellytykset. Jäljempänä ehdotetun 4 momentin mukaisesti luottolaitos ei saisi aloittaa toimintaansa ennen kuin se on rekisteröity. Rekisteröinnin edellytyksenä puolestaan on voimassa olevan lainsäädännön mukaan, että perustamis pääoma on kokonaan maksettu.

Voimassa olevan 1 momentin, joka siirtyisi 2 momentiksi, johtolausetta tarkistettaisiin ehdotetun uuden 1 momentin johdosta. Momentin asiasisältö ei muuttuisi.

Voimassa olevan 2 momentin, joka siirtyisi 3 momentiksi, viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi

täsmennettäisiin Rahoitustarkastuksen oikeutta liittää toimilupaan rajoittavia ehtoja siten, että tällaisten ehtojen tulisi olla valvonnan kannalta tarpeellisia. Ehtojen asettaminen olisi siten voitava perustella valvonnan tavoitteilla, kuten rahoitusmarkkinoiden vakauden, maksujärjestelmien häiriöttömän toiminnan tai tallettajien tai muiden velkojien edun turvaamisella. Lisäksi momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta toimiluvan myöntämisen jälkeen muuttaa toimiluvan ehtoja luottolaitoksen hakemuksesta. Ehtoja voitaisiin muuttaa esimerkiksi tapauksessa, jossa toimilupa on alunperin koskenut vain osaa luottolaitoksille sallitusta liiketoiminnasta ja luottolaitos haluaa laajentaa liiketoimintaansa.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin selvyuden vuoksi, että luottolaitos voi aloittaa toimintansa, jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty, perustettava yritys 11 a §:n mukaisesti rekisteröity ja luottolaitos on toimittanut Rahoitustarkastukselle 17 §:ssä tarkoitettut tiedot. Laissa ei erikseen säädettäisi toiminnan aloittamisen edellytykseksi, että 13 §:ssä säädetty vähimmäispääoma on maksettu, koska kaikkien luottolaitosmuotojen osalta laissa säädetään erikseen siitä, että perustamista ei saa rekisteröidä, ennen kuin perustamis pääoma on kokonaan maksettu. 11 a §. *Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi.* Pykälässä oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastamaan 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi säädettäisiin ehdotetun 11 §:n 1 momentin johdosta, että perustettavalle yritykselle myönnettyä toimilupaa ei saa rekisteröidä ennen kuin perustettava yritys on merkitty kaupparekisteriin. 12 §. *Toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen.* Pykälän 1 momentin johtolauseessa sekä 3, 4 ja 7 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastamaan 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi 5 momentin ja talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä annetun lain (1509/2001) 3 §:ssä säädettyjen toiminnan keskeyttämisedellytysten sanamuotoa yhdenmukaistettaisiin. Rahoitustarkastus voisi siten momentin mukaisesti rajoittaa luottolaitoksen uusia liiketoimia sa-

mojen edellytysten vallitessa kuin valtiovarainministeriö voisi keskeyttämässään nösten nojalla puuttua myös olemassa oleviin sopimusvelvoitteisiin. Lisäksi toiminnan määräaikaisen rajoittamisen sijasta Rahoitustarkastus voisi pysyvästi muuttaa toimiluvan ehtoja, jos se olisi tarpeen rahoitusmarkkinoiden vakauden, maksujärjestelmien häiriöttömän toiminnan tai velkojien edun turvaamiseksi eikä tilanne ole korjaantunut toimiluvan ehtojen mukaisen toiminnan määräaikaisen rajoittamisen kautta.

17 §. *Rahoitustarkastukselle toimitettavat tiedot.* Pykälän 1 momentin 1 kohta kumottaisiin 10 §:ään ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

17 a §. *Luottolaitoksen ja omistusyhteisön johtaminen.* Pykälässä säädettäisiin luottolaitoksen hallituksen jäseniä ja toimitusjohtajaa koskevista vaatimuksista. Pykälän 1 momentin henkilön luotettavuutta koskevia vaatimuksia ehdotetaan täsmennettäväksi. Ehdotetut muutokset eivät asiallisesti juuri muuttaisi säännöksen sisältöä. Säännöksen pohjana olevan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 295/1992 vp) mainitut vaatimukset otettaisiin itse säännökseen. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan ammatillisia vaatimuksia ei sen sijaan muutettaisi.

Luottolaitoksen hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan olisi oltava luotettavia. Hallituksen jäsenenä ja toimitusjohtajana ei voisi olla henkilö, joka on konkurssissa tai jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu. Rahoitustarkastus voi kelpoisuusarvioinnin yhteydessä todeta konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä, onko hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi ilmoitettu henkilö asetettu konkurssiin. Holhousoimesta annetun lain (442/1999) 67 §:n 4 momentin nojalla henkilön toimintakelpoisuuden rajoittamista koskevat tiedot Rahoitustarkastuksella on oikeus saada holhousasioiden rekisteristä.

Pykälän 2 momentin mukaan luottolaitoksen hallituksen jäsentä ja toimitusjohtajaa ei pidettäisi luotettavana, jos hänet on lainvoimaisesti tuomittu viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton luot-

tolaitoksen hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi. Momentissa mainitut määräajat olisi laskettava tuomion lainvoimaiseksi tulon päivämäärästä siihen, kun hallituksen jäsenen toimikausi tai toimitusjohtajan tehtävä alkaa.

Ilmeisen sopimattomuuden voitaisiin katsoa ilmenevän erityisesti sellaisista lainvastaisista toimista, joilla on pyritty taloudellisen hyödyn tavoitteluun toisen kustannuksella. Tällaisia rikoksia ovat esimerkiksi petos ja kavallus. Myös liiketoimintavelvollisuuksien laiminlyönteihin liittyviä rikoksia, esimerkiksi arvopaperimarkkinarikosta ja kirjanpitorikosta, voitaisiin pitää sellaisina, jotka osoittavat henkilön ilmeistä sopimattomuutta toimimaan erityistä luotettavuutta edellyttävässä luottolaitoksen hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan asemassa.

Rahoitustarkastuksen tehtävänä olisi arvioida, onko rikos sellainen, että se kaikki asiaan vaikuttavat seikat huomioon ottaen osoittaa henkilön ilmeistä sopimattomuutta luottolaitoksen hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi. Luotettavuutta tulisi arvioida nimenomaan hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan tehtävien hoidon kannalta.

Rikosrekisterilain 4 a §:n nojalla Rahoitustarkastukselle voidaan luovuttaa rikosrekisteristä tietoja luottolaitoksen hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan luotettavuuden selvittämiseksi. Lisäksi ehdotetun Rahoitustarkastuksesta annettavan lain 16 §:n 6 momentin mukaan Rahoitustarkastuksella olisi oikeus saada hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan luotettavuutta koskevia tietoja sakorekisteristä.

Henkilön ilmeinen sopimattomuus ei välttämättä edellyttäisi sitä, että hänet on tuomittu rikoksesta rangaistukseen. Henkilö on voitu määrätä liiketoimintakiellosta annetun lain (1059/1985) mukaisesti liiketoimintakieltoon. Kieltoon ovat saattaneet johtaa esimerkiksi verovelvollisuuteen tai kirjanpitoon liittyvät laiminlyönnit. Liiketoimintakieltoon määrääminen ei edellytä, että laiminlyönnistä on tuomittu rangaistus. Liiketoimintakieltoon määrätty ei saa toimia luottolaitoksen hallituksen jäsenenä, varajäsenenä tai toimitusjohtajana taikka muuhun niihin rinnastettavassa asemassa mainitun lain nojalla. Liiketoimintakieltoa koskevat tiedot Rahoitustar-

kastus saa oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämästä liiketoimintakielto rekisteristä.

Voimassa oleva pykälä ei sisällä säännöksiä Rahoitustarkastuksen toimivaltuuksista tilanteissa, joissa luottolaitoksen johto ei täytä pykälän vaatimuksia. Rahoitustarkastuksen ainoa muodollinen keino puuttua asiaan voimassa olevan lain mukaan on esittää valtiovarainministeriölle toimiluvan peruuttamista.

Käytännössä luottolaitoksen johdon sopivuuden ja luotettavuuden valvonta on tapahtunut epämuodollisesti. Luottolaitoksen tehtyä lain edellyttämän ilmoituksen muutoksesta johdossaan Rahoitustarkastus arvioi henkilön luotettavuuden ja sopivuuden tehtävänsä. Jos Rahoitustarkastus päätyy arviotseen siihen, ettei henkilö ole lain tarkoittamalla tavalla luotettava tai sopiva luottolaitoksen hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi, se ilmoittaa tästä luottolaitokselle. Luottolaitoksen on välttyäkseen toimiluvan peruuttamiselta vaihdettava kyseinen hallituksen jäsen tai valittava uusi toimitusjohtaja.

Vallitseva tilanne ei ole valvojan kannalta tyydyttävä. Luottolaitoksen toimiluvan peruuttaminen vain sillä perusteella, että yksittäinen hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei täytä lain tälle asettamia vaatimuksia, on useimmiten liian voimakas toimenpide. Toimiluvan peruuttaminen voi vaarantaa rahoitusmarkkinoiden vakauden. Tällöin Rahoitustarkastus omalla toiminnallaan aiheuttaisi ongelmia, joiden ennalta estäminen on sen keskeisimpiä tehtäviä. Toimiluvan peruuttaminen voi aiheuttaa myös kohtuutonta vahinkoa luottolaitokselle, tallettajille ja sijoittajille sekä luottolaitoksen velkojille. Vallitseva tilanne on kohtuuton myös luotettavuusarvioinnin kohteena olevien henkilöiden kannalta. Erityisen ongelmallista on se, ettei henkilöllä, jonka Rahoitustarkastus toteaa olevan sopimaton toimimaan luottolaitoksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana, ole oikeusturvakeinoja, koska Rahoitustarkastus ei tee asiassa valituskelpoista päätöstä.

Mainittujen epäkohtien poistamiseksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka nojalla Rahoitustarkastus voisi laissa säädetyin edellytyksin määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilön toimimasta luottolaitoksen hallituksen jäse-

nenä tai toimitusjohtajana. Momentissa tarkoitettu päätös olisi ehdotetun Rahoitustarkastuksesta annettavan lain 10 §:n 1 momentin 12 kohdan nojalla aina tehtävä Rahoitustarkastuksen johtokunnassa tällaiseen päätökseen liittyvien erityisten oikeusturvanäkökohtien vuoksi.

Rahoitustarkastus voisi ensinäkin kieltää henkilöä toimimasta hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana, jos hän toiminnallaan on osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton tehtäväänsä. Momentin 1 kohdan mukaan sopimattomuus ilmenisi siitä, että kyseinen henkilö on tehtävänsä hoidossa osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta. Lisäksi edellyttäisiin, että on ilmeistä, että menettely voi vakavasti vahingoittaa luottolaitoksen vakaata toimintaa, tallettajien tai sijoittajien asemaa taikka velkojien etua. Rahoitustarkastus voisi lisäksi momentin 2 kohdan nojalla kieltää henkilöä toimimasta luottolaitoksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana, jos tämä ei täytä pykälän 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia. Kohtaa sovellettaessa 1 momentissa tarkoitettua määrääjät laskettaisiin tuomion lainvoimaiseksi tulon päivämäärästä Rahoitustarkastuksen kieltopäätöksen päivämäärään. Kiellon kohteena olevaan henkilöön sovellettaisiin samoja yhtiöoikeudellisia periaatteita kuin tehtävästään erotettuun hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajaan.

Luotettavuusarvioinnin kohteena olevien henkilöiden oikeusturva parantuisi myös selvästi, koska Rahoitustarkastuksen päätökseen saataisiin ehdotetun Rahoitustarkastuksesta annettavan lain 41 §:n mukaan hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen.

Pykälän vaatimukset koskevat myös hallituksen varajäseniä ja varatoimitusjohtajaa. Liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1501/2001) liikepankkeihin ja muihin osakeyhtiömuotoisiin luottolaitoksiin sovelletaan osakeyhtiölakia (734/1979), jollei mainitussa laissa tai luottolaitostoiminnasta annetussa laissa toisin säädetä. Osakeyhtiölain 8 luvun 1 §:n 4 momentin mukaan, mitä osakeyhtiölaissa säädetään hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäsenen ja 8 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan, mitä laissa

säädetään toimitusjohtajasta, sovelletaan vastaavasti hänen sijaiseensa. Vastaavat säännökset sisältyvät osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annettuun lain (1503/2001) 1 §:ään sekä osuuskuntalain (1488/2001) 5 luvun 1 §:n 5 momenttiin ja 4 §:n 5 momenttiin. Säästöpankilain (1502/2001) 42 §:n 4 momentin mukaan hallituksen varajäsenen ja toimitusjohtajan sijaiseen sovelletaan vastaavasti, mitä laissa säädetään hallituksen jäsenestä ja toimitusjohtajasta.

Pykälään ehdotettujen muutosten tarkoituksena ei ole muuttaa yleisiä yhtiöoikeudellisia periaatteita luottolaitosten päätöksenteko- ja hallintoelinten yleisistä toimivallasta tai kelpoisuusedellytyksistä, vaan niillä varmistettaisiin ainoastaan Rahoitustarkastuksen mahdollisuus puuttua luottolaitoksen hallintoon silloin, kun hallinnon luotettavuus ei enää vastaa toimiluvan edellytyksiä.

Voimassa olevan lain mukaisesti pykälän säännöksiä sovellettaisiin 4 momentin mukaan myös luottolaitoksen omistajayhteisön hallituksen jäseniin ja toimitusjohtajaan.

27 §. *Sivukonttorin perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus lupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi luvan edellytykseksi asetettaisiin yhdenmukaisesti sijoituspalveluyrityksistä annetun lain kanssa, että sivukonttorin perustaminen ei saa luottolaitoksen hallinto ja taloudellinen asema huomioon ottaen olla omiaan vaarantamaan luottolaitoksen toimintaa. Lisäksi Rahoitustarkastuksen oikeutta liittyy lupaan ehtoja rajoitettaisiin siten, että ehtojen tulisi olla valvonnan kannalta tarpeellisia.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin ehdotettua 10 §:n 1 momenttia vastaavasti valtiovarainministeriölle oikeus asetuksella säätää lupahakemukseen liitettävistä tiedoista.

28 §. *Ulkomailla olevan sivukonttorin lakkauttaminen.* Pykälässä oleva viittaus lupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 27 §:ään ehdotettua muutosta. Lisäksi pykälää täsmennettäisiin säätämällä lakkauttamisedellytyksistä nykyistä tarkemmin siten, että sivukonttorin lakkauttamiseen sovellettaisiin soveltuvin osin, mitä luottolaitoksen lakkaut-

tamisesta on säädetty. Pykälä vastaisi tältä osin voimassa olevaa sijoituspalveluyritysten ulkomaisiin sivuliikkeisiin sovellettavaa sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 19 §:ää.

65 p §. *Toimiluvan peruuttaminen sekä tallettajien ja sijoittajien saamiset.* Pykälässä oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

70 §. *Asiakasriskejä koskevat rajoitukset.* Pykälän 3 momentissa olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

80 §. *Omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen kartuttamisvelvollisuus.* Pykälässä olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

104 §. *Omien varojen vähimmäismäärä.* Pykälän 4 momenttia muutettaisiin yhdenmukaisesti ehdotetun 80 §:n muutoksen kanssa.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa tehdyn toimilupahakemuksen käsittelyyn sovellettaisiin hakemuksen tekohetkellä voimassaolevaa lainsäädäntöä.

1.3. Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista

7 §. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

14 §. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

17 §. Pykälässä oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

19 §. Pykälässä olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

20 §. Pykälän 1—4 momentissa olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi pykälän 2 momentissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta tarkennettaisiin lisäämällä viittaus luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 luvussa tarkoitettuun vakuusrahaan.

22 §. Pykälän 1 momentissa olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

1.4. Säästöpankkilaki

76 §. Pykälän 5 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

84 §. Pykälän 4 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

101 §. Pykälän 2 momentin 2 kohdassa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

103 §. Pykälässä olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

104 §. Pykälän 1 ja 3 momentissa olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

108 §. Pykälässä olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

110 §. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

119 §. Pykälän 1 momentissa olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

1.5. Laki osuuspankeista ja muista osuus-kuntamuotoisista luottolaitoksista

7 §. Pykälän 2 momentissa olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

8 §. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

9 §. Pykälässä oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

15 §. Pykälässä oleva viittaus valtiovarainministeriöön muutettaisiin koskemaan Rahoitustarkastusta. Muutos vastaisi luottolaitostoiminnasta annetun lain 8 §:n 3 momenttiin ehdotettua muutosta.

17 §. Pykälässä oleva viittaus valtiovarainministeriöön muutettaisiin koskemaan Rahoitustarkastusta. Muutos olisi yhdenmukainen luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotetun muutoksen kanssa.

25 §. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

33 §. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

36 §. Pykälässä oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

38 §. Pykälässä olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

39 §. Pykälän 1 - 4 momentissa olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi pykälän 2 momentissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta tarkennettaisiin ehdotettua liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 20 §:n 2 momentin muutosta vastaavasti.

41 §. Pykälässä olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

50 §. Pykälään lisättäisiin 2 momentti, jonka mukaan Rahoitustarkastuksen olisi kuultava keskusyhteisöä ennen sellaisen päätöksen tekemistä, joka voi vaikuttaa merkittävästi yhteenliittymän tai sen jäsenluottolaitoksen toimintaan tai toimintaedellytyksiin. Säännös on tarpeen sen vuoksi, että keskusyhteisöllä on lain mukaan velvollisuus valvoa yhteenliittymän toimintaa.

51 §. Pykälässä oleva viittaus rahoitustarkastuslakiin muutettaisiin vastaamaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) yhteydessä rahoitustarkastuslakiin tehtyä muutosta.

52 §. Pykälässä olevat viittaukset rahoitustarkastuslain pykäliin muutettaisiin viittauksiksi vastaaviin pykäliin esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi Rahoitustarkastuksesta.

54 §. Pykälässä olevat viittaukset rahoitustarkastuslain pykäliin muutettaisiin viittauksiksi vastaaviin pykäliin esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi Rahoitustarkastuksesta.

1.6. Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa

9 §. *Sivukonttorin toimilupa.* Pykälän ot-sikkaa tarkistettaisiin vastaamaan pykälässä muuten noudatettua terminologiaa. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yhdenmukaisesti sen kanssa, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi luottolaitoksen toimilupaviranomaisesta, että Rahoitustarkastus myöntäisi toimiluvan myös pykälässä tarkoitetulle sivukonttorille. Lisäksi säädettäisiin luottolaitoksen toimiluvan osalta ehdotettuja säännöksiä vastaavasti, että määräykset hakemukseen liitettävistä selvityksistä annettaisiin valtiovarainministeriön asetuksella.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin lisäksi sivukonttorin toimiluvan myöntämisen edellytyksiä. Toimilupa olisi myönnettävä, jos luottolaitoksen kotivaltion lainsäädännön mukaan luottolaitokseen sovelletaan kansainvälisesti hyväksytyjä suosituksia rahoitus-

valvonnasta ja rahoitusjärjestelmän rikollisen hyväksikäytön estämisestä. Tällaisia kansainvälisesti hyväksytyjä suosituksia olisivat ainakin Baselin pankkivalvontakomitean suositukset pankkivalvonnan ydinperiaatteista (*Core Principles of Banking Supervision*) ja pankkien vakavaraisuudesta (*the Basel Capital Accord*) sekä rahanpesun ja rahoitusjärjestelmän käyttöä terrorismin tukemiseen estämistä koskevat kansainvälisten järjestöjen antamat suositukset. Lisäksi toimiluvan edellytyksenä olisi, että luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiset kykenevät tehokkaasti valvomaan näiden vaatimusten noudattamista. Toimilupaa ei siten voisi myöntää esimerkiksi siinä tapauksessa, että luottolaitoksen vakavaraisuus ei tosiasiallisesti täytä kansainvälisten suositusten mukaista vakavaraisuusvaatimusta. Lain 8 §:n mukaan edellytyksenä olisi lisäksi, että luottolaitoksen harjoittama toiminta ei olennaisesti eroa suomalaiselle luottolaitokselle sallitusta toiminnasta. Toimilupaa ei siten voisi myöntää sellaisen luottolaitoksen sivukonttorille, joka harjoittaa merkittävässä määrin muuta liiketoimintaa kuin rahoituspalvelujen tarjoamista.

9 b §. *Sivukonttorin erottaminen talletus- suojarahaston jäsenyydestä.* Pykälän 1 momentissa olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 9 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

10 §. *Toimiluvan peruuttaminen ja rajoittaminen.* Pykälässä olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 9 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi 2 momentin sanamuotoa tarkistettaisiin vastaamaan ehdotettua luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 §:n 5 momentin muutosta.

25 §. *Toimiluvan peruuttamisen vaikutukset.* Pykälän 2 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 9 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa tehdyn toimilupahakemuksen käsittelyyn sovellettaisiin hakemuksen tekohetkellä voimassaolevaa lain-

säädäntöä.

1.7. Laki talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä

3 §. *Keskeytyksen edellytykset.* Pykälän 2 momentin sanamuoto yhdenmukaistettaisiin ehdotetun luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 §:n 5 momentin muutoksen kanssa. Säännöksen asiasisältö ei muuttuisi.

5 §. *Asiamiehen asettaminen pankkiin.* Pykälässä olevat viittaukset rahoitustarkastuslain pykäliin muutettaisiin viittauksiksi vastaaviin pykäliin esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi Rahoitustarkastuksesta.

11 §. *Toimenpidesuunnitelma.* Pykälän 2 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

1.8. Kiinnitysluottopankkilaki

14 §. *Rahoitustarkastuksen harjoittama valvonta.* Pykälässä oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

17 a §. *Vakuuksien hallinnointi selvitystilän ja konkurssin aikana.* Pykälässä olevat viittaukset rahoitustarkastuslain pykäliin muutettaisiin viittauksiksi vastaaviin pykäliin esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi Rahoitustarkastuksesta.

1.9. Laki hypoteekkiyhdistyksistä

2 §. Pykälän 3 momentin säännös valtiovarainministeriön oikeudesta antaa hypoteekkiyhdistykselle lupa muunkielisen toiminnan käyttämiseen ehdotetaan kumottavaksi yhdenmukaisesti sen kanssa, mitä esityksessä on ehdotettu valtiovarainministeriön toimivallan kumoamisesta muissa luottolaitoksia koskevissa lupa-asioissa. Toisaalta muista lupa-asioista poiketen vastaavaa toimivaltaa ei ole tarpeen säätää Rahoitustarkastukselle, koska Rahoitustarkastuksella ei ole tällaista toimivaltaa muidenkaan luottolaitosten osalta, vaan yleisen toiminimilainsäädännön säännökset on tältä osin katsottu riittäviksi.

5 §. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus

lupaviranomaiseen ehdotetaan muutettavaksi yhdenmukaisesti sen kanssa, mitä muiden lupa-asioiden osalta ehdotetaan valtiovarainministeriön toimivallan siirtämisestä Rahoitustarkastukselle. Samalla momentti muutettaisiin muiltakin osin vastamaan, mitä muiden luottolaitosmuotojen osalta säädetään.

6 §. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, koska hypoteekkiyhdistyksen toimilupaan sovelletaan luottolaitostoiminnasta annetun lain säännöksiä eikä hypoteekkiyhdistyksen osalta ole tarpeen säätää näistä säännöksistä poikkeavasti.

9 §. Pykälä kumottaisiin edellä 6 §:n yhteydessä sanotuin perustein.

17 §. Pykälän 2 momentti muutettaisiin edellä 5 §:n yhteydessä sanotuin perustein.

27 §. Pykälän 3 momentti muutettaisiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

28 §. Pykälän 2 momentti muutettaisiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

1.10. Laki sijoituspalveluyrityksistä

9 §. *Toimilupa.* Pykälä muutettaisiin luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta vastaavasti siten, että toimiluvan myöntävä viranomaisena olisi Rahoitustarkastus eikä valtiovarainministeriö kuten nykyisin ja että kaikista toimilupahakemuksessa annettavista selvityksistä säädettäisiin valtiovarainministeriön asetuksella. Näitä selvityksiä olisivat muun muassa riittävä selvitys hakijasta, hakijan tärkeimmistä osakkeenomistajista, osakkeenomistajien omistusosuuksista, sijoituspalveluyrityksen toimipaikasta, harjoitettavaksi aiotusta toiminnasta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä.

10 §. *Toimiluvan myöntäminen.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin ehdotettua luottolaitostoiminnasta annetun lain 11 §:n 1 momentin muutosta vastaavasti siten, että toimilupa voitaisiin myöntää myös perustettavalle yritykselle. Lisäksi toimilupaedellytyksiä tarkistettaisiin ehdotetun 9 §:n johdosta.

Pykälän 2 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 9 §:ään ehdotettua muutosta ja momenttia

täydennettäisiin lisäksi vastamaan luottolaitoslain 10 §:ssä olevia vastaavia säännöksiä.

Pykälän 3 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 9 §:ään ehdotettua muutosta.

Pykälän 4 momenttia täydennettäisiin yhdenmukaisesti ehdotetun luottolaitoslain 11 §:n 4 momentin kanssa siten, että toiminnan aloittamisen edellytyksenä olisi toimiluvan myöntämisen lisäksi, että perustettava yritys on rekisteröity.

10 a §. *Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi.* Pykälässä oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 9 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

11 §. *Toimiluvan ehdot.* Pykälän 1 momenttia tarkistettaisiin siten, että Rahoitustarkastus voisi toimiluvan myöntämisen jälkeen sijoituspalveluyrityksen hakemuksesta muuttaa sijoituspalveluyrityksen toimilupaa siltä osin kuin toimiluvassa on säädetty niistä 3 §:ssä tarkoitetuista sijoituspalveluista ja 16 §:ssä tarkoitetuista muista palveluista, joita sijoituspalveluyritys saa toimilupansa nojalla harjoittaa.

Pykälän 2 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 9 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi Rahoitustarkastuksen oikeutta asettaa toimilupaan rajoittavia ehtoja täsmennettäisiin siten, että ehtojen tulee olla sijoituspalveluyrityksen valvonnan kannalta tarpeellisia. Ehtojen asettaminen olisi siten voitava perustella valvonnan tavoitteilla, kuten arvopaperimarkkinoiden vakauden tai sijoittajien edun turvaamisella.

Pykälän 3 momentti kumottaisiin 9 §:n 1 momenttiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta ja koska Rahoitustarkastuksen oikeudesta saada valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja säädettäisiin yleisesti laissa Rahoitustarkastuksesta.

12 §. *Toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen.* Pykälän 1 momentin johdolla useissa ja 2, 4 ja 5 momentissa olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastamaan 9 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi 1 momentista poistettaisiin viittaus toimiluvan osittaiseen peruuttamiseen. Toimiluvan osittaisen peruuttamisen sijasta Rahoitustarkastus voisi ehdo-

tetun 2 momentin mukaisesti määräajaksi rajoittaa toimiluvan alaista toimintaa taikka muuttaa toimiluvan ehtoja, jos se olisi tarpeen arvopaperimarkkinoiden vakauden tai sijoittajien aseman turvaamiseksi eikä tilanne ole korjaantunut toimiluvan ehtojen mukaisen toiminnan määräaikaisen rajoittamisen kautta.

Pykälän 3 momentti kumottaisiin tarpeettomana 9 §:n 1 momenttiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta ja koska viranomaisen velvollisuudesta kuulla asianosaisia hallintoasioissa säädetään yleisesti hallintomenettelylaissa.

12 b. *Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtaminen.* Yhdenmukaisesti luottolaitostoiminnasta annetun lain 17 a §:ään ehdotettujen muutosten kanssa sijoituspalveluyritysten ja niiden omistajayhteisöjen hallituksen jäseniä ja toimitusjohtajaa koskevia vaatimuksia täsmennettäisiin sekä lisättäisiin uusi säännös Rahoitustarkastuksen oikeudesta kieltää henkilöä toimimasta sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana.

18 §. *Sivuliikkeen perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus lupaviranomaiseen muutettaisiin vastamaan 9 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta. Lisäksi Rahoitustarkastuksen oikeutta liittyy lupaan ehtoja tarkennettaisiin yhdenmukaisesti luottolaitostoiminnasta annetun lain 27 §:ään ehdotetun muutoksen kanssa.

Pykälän 2 momentissa oleva säännös ministeriön oikeudesta antaa määräyksiä hakemuksesta esitettävistä tiedoista muutettaisiin vastaamaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 27 §:ään ehdotettua vastaavaa säännöstä.

19 §. *Ulkomaisen sivuliikkeen lakkauttaminen.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus lupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 18 §:ään ehdotettua muutosta.

31 §. *Omien varojen vähimmäismäärä ja sisäisten liiketoimien ilmoittaminen.* Pykälän 5 momentissa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 9 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

34 §. *Korvausrahoston hallinto.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 9

§:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

39 §. *Korvausrahoston suoritusvelvollisuuden alkaminen.* Pykälän 3 momenttia muutettaisiin 9 §:n 1 momenttiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

42 §. *Sijoituspalveluyritysten yhteisvastuu ja sijoittajien saamisten maksaminen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin 9 §:n 1 momenttiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

45 §. *Korvausrahosta erottaminen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin 9 §:n 1 momenttiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa tehdyn toimilupahakemuksen käsittelyyn sovellettaisiin hakemuksen tekohetkellä voimassaolevaa lainsäädäntöä.

1.11. Laki ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa

4 a §. *Sivuliikkeen lisäsuoja.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin 7 §:ään ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

4 a §. *Sivuliikkeen erottaminen korvausrahosta.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin 7 §:ään ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

6 §. *Toimintaoikeuksien peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen.* Pykälän 3 - 5 momenttia muutettaisiin jäljempänä 7 §:ssä ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

7 §. *Sivuliikkeen toimilupa.* Pykälässä oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 9 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta siten, että toimilupaviranomaisena olisi valtiovarainministeriön sijasta Rahoitustarkastus.

8 §. *Toimiluvan myöntäminen.* Pykälässä olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 7 §:ään ehdotettua muutosta. Lisäksi pykälän 1 momenttia muu-

tettaisiin siten, että toimilupaviranomaisen oikeus määrätä korvausrahan jäsenyyden ehdoista kumottaisiin, koska sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 35 §:n 2 momentin mukaan korvausrahan säännöistä on käytävä ilmi sivuliikkeen jäsenyyden perusteet ja koska viranomaiselle lainkohdassa delegoitu harkintavalta on muutoinkin varsin laaja.

Pykälän 2 momentin sanamuotoa tarkistettaisiin vastaamaan sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 11 §:n 2 momenttia.

8 b §. *Sivuliikkeen erottaminen korvausrahanostosta.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin 7 §:ään ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

9 §. *Toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen.* Pykälässä olevat viittaukset toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastamaan edellä 7 §:ään ehdotettua muutosta. Pykälän 3 momentti kumottaisiin edellä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 12 §:n 3 momentin osalta sanotuin perustein.

12 §. *Sijoituspalvelun tarjoamisen vapaus.* Pykälässä oleva viittaus toimilupaviranomaiseen muutettaisiin vastaamaan 7 §:ään ehdotettua muutosta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa tehdyn toimilupahakemuksen käsittelyyn sovellettaisiin hakemuksen tekohetkellä voimassaolevaa lainsäädäntöä.

1.12. Laki panttilainauslaitoksista

4 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yhdenmukaisesti sen kanssa, mitä edellä on ehdotettu valtiovarainministeriön toimivallan siirtämisestä lupa-asioissa Rahoitustarkastukselle, että panttilainauslaitoksen toimiluvan myöntäisi Rahoitustarkastus. Pykälän 2 ja 3 momenttia tarkistettaisiin vastaavasti. Lisäksi säännöksiä toimiluvan myöntämistä perustettavalle panttilainauslaitokselle tarkistettaisiin vastamaan, mitä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi toimiluvan myöntämisestä perustettavalle luottolaitokselle ja sijoituspalveluyritykselle.

5 §. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin 4

§:n 1 momenttiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

5 a §. Pykälän 1 momentin johtolausetta ja 2 ja 3 momenttia muutettaisiin 4 §:n 1 momenttiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

5 b §. Pykälää muutettaisiin 4 §:n 1 momenttiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

30 §. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin 4 §:n 1 momenttiin ehdotetun toimilupaviranomaista koskevan muutoksen johdosta.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa tehdyn toimilupahakemuksen käsittelyyn sovellettaisiin hakemuksen tekohetkellä voimassaolevaa lainsäädäntöä.

1.13. Sijoitusrahastolaki

122 §. Pykälässä olevat viittaukset rahoitustarkastuslain pykäliin muutettaisiin viittauksiksi vastaaviin pykäliin esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi Rahoitustarkastuksesta.

1.14. Arvopaperimarkkinalaki

2 luku. Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

11 §. Pykälän 4 momentissa olevat viittaukset rahoitustarkastuslain pykäliin muutettaisiin viittauksiksi vastaaviin pykäliin esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi Rahoitustarkastuksesta. Lisäksi pykälän 4 ja 5 momentissa otettaisiin huomioon se, että Vakuutusvalvontaviraston valvottaviin kuuluu myös muita yhteisöjä kuin vakuutusyhtiöitä. Siltä osin kuin näihin yhteisöihin tulisivat sovellettaviksi arvopaperimarkkinalain velvoitteet, momenteissa tarkoitettujen poikkeukset myöntäisi Vakuutusvalvontavirasto

4 luku. Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen

5 a §. Pykälän 4 momentissa olevat viittaukset rahoitustarkastuslain pykälään muutettaisiin viittauksiksi vastaaviin pykälään esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi Rahoitustarkastuksesta. Lisäksi ehdotetaan, että momentissa tarkoitettujen arvopaperin takaisinosto- ja lainaussopimusten ehtojen hyväksyntää voisi hakea myös arvopaperinvälittäjien yhteisö. Tällainen yhteisö ei ole Rahoitustarkastuksen valvottava, mutta sopimusehtojen vakioehtoistumista on syytä edelleen edistää. Tällä hetkellä työtä sopimusehtojen vakioehtoistamiseksi on tehnyt Arvopaperivälittäjien yhdistys ry.

5 luku. Sisäpiiriä koskevat säännökset

5 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan johdonmukaisuuden vuoksi muutettavaksi vastaamaan lukuun lailla 1517/2002 toteutettuja muutoksia. Sisäpiirin omistuksesta pidettävään rekistereihin olisi suoraan lain nojalla merkittävä omistukset julkisen kaupankäynnin kohteena olevissa osakkeissa ja osakkeeseen oikeuttavissa arvopapereissa sekä tällaisiin arvopapereihin oikeuttavissa muissa arvopapereissa. Lisäksi momentissa ehdotetaan muutettavaksi ilmaus holhottava vastaamaan holhoustoimesta annetussa laissa (442/1999) käytettyä termistöä.

7 luku. Arvopaperimarkkinoiden valvonta

1 §. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin poistamalla siitä viittaus ohjeiden noudattamisen valvontaan, koska ohjeet eivät ole sellaisia sitovia normeja, joita valvottavat tai muut rahoitusmarkkinoilla toimivat olisivat velvollisia noudattamaan.

Pykälän 2—4 momentti kumottaisiin edellä ehdotetun lain Rahoitustarkastuksesta 16 §:n johdosta, johon ehdotetaan lisättäväksi kumottavia momenteja vastaavat säännökset. Lain sisältö ei merkittävästi muuttuisi..

10 luku. Erinäisiä säännöksiä

3 §. Pykälän 5 momentissa olevat viittauk-

set rahoitustarkastuslain pykälään muutettaisiin viittauksiksi vastaaviin pykälään ehdotetussa laissa Rahoitustarkastuksessa.

1.15. Laki kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä

4. luku. Johdannaismarkkinoiden valvonta

3 §. *Velvollisuus antaa tietoja.* Pykälän 1 ja 2 momentti kumottaisiin ehdotetun Rahoitustarkastuksesta annettavan lain johdosta. Muutoksen johdosta pykälän otsikkoa muutettaisiin. Lain sisältö ei muuttuisi.

1.16. Laki valtion vakuusrahastosta

19 a §. *Yhtiöitä koskevat eräät säännökset.* Pykälässä olevat viittaukset rahoitustarkastuslain pykälään muutettaisiin viittauksiksi vastaaviin pykälään esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi Rahoitustarkastuksesta.

1.17. Laki perintätoiminnan luvanvaraisuudesta

1 §. Perintätoiminnan luvanvaraisuus. Pykälässä olevat viittaukset rahoitustarkastuslain pykälään muutettaisiin viittauksiksi vastaaviin pykälään esitykseen sisältyvään ehdotukseen laiksi Rahoitustarkastuksesta.

2. Voimaantulo

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

3. Säättämisjärjestys

Esityksessä ehdotetaan, että toimivalta myöntää ja peruuttaa rahoitus- ja pääomamarkkinoilla toimivien toimilupia siirretään valtiovarainministeriöstä Rahoitustarkastukselle. Päätöksen toimilupa-asioissa tekisi Rahoitustarkastuksessa pääsääntöisesti sen johdosta. Toimilupien saannin ja peruuttamisen edellytyksistä säädetään erikseen laissa eikä niihin ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

Toimilupia koskevat säännökset ovat laissa varsin täsmällisiä ja tarkkarajaisia. Lisäksi sääntely rakentuu viranomaisen sidotun harkintavallan varaan. Näin ollen toimilupia koskeva sääntely vastaa perustuslakivaliokunnan vakiintunutta tulkintaa perustuslain 18 §:n 1 momentin turvaaman elinkeinon ja ammattin harjoittamisen oikeutta koskevasta sääntelystä (esim. PeVL 35/1998 vp, PeVL 23/2000 vp ja PeVL 24/2000 vp) eikä lupaviranomaisen vaihtuminen valtiovarainministeriöstä Rahoitustarkastukseksi ole lain-sääntämisyjärjestyksen kannalta merkitystä.

Ehdotus sisältää eräitä uusia norminantovaltuussäännöksiä sekä muutoksia säännöksiin, joiden antaminen on tapahtunut ilman perustuslakivaliokunnan myötävaikutusta. Luottolaitostoiminnasta annetun lain 10 §:n 1 momentin mukaan valtiovarainministeriön asetuksella säädetään toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä. Rahoitustarkastuksesta annetun lain 15 §:n 2 momentin mukaan Rahoitustarkastuksella olisi oikeus antaa määräyksiä muun muassa valvottavan taloudellista asemaa, omistajia sekä sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta. Mainitun lain 21 §:n mukaan Rahoitustarkastuksella on oikeus antaa kirjanpitolukemääräyksiä valvottaville säännöksessä erikseen määritellyistä seikoista.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan myös muu viranomainen kuin ministeriö voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisiin valtuutuksiin sisältyy asetuksenantovaltuuksiin verrattuna yleistä tarkkarajaisuutta koskeva pidemmälle menevä vaatimus, jonka mukaan valtuuden kattamat asiat on määriteltävä tarkasti laissa. Valtuutuksen tulee lisäksi perustuslain nimenomaisen säännöksen mukaan olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu. Muiden viranomaisten norminantovalta on perustuslain näkökulmasta poikkeuksellista. Perustuslakiuudistuksen yhteydessä mainittiin esimerkkinä viranomaisen norminantovallasta tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä (HE 1/1998 vp, s. 133/II).

Ehdotetut uudet norminantovaltuudet ovat pääasiassa joko teknisluonteisia yksityiskohtia koskevia tai luonteeltaan täytäntöönpanosäännöksiä. Perustuslakivaliokunta katsoi hallituksen esityksestä laiksi rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 165/2001 vp) antamassaan lausunnossa (PeVL 52/2001 vp) rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annettuun lakiin sisältyvien vastaavan tyyppisten säännösten täyttävän perustuslain vaatimukset.

Ehdotetut Rahoitustarkastuksesta annettavan lain 20 ja 21 § sisältävät säännöksiä joiden voidaan katsoa puuttuvan sopimusten pysyvyyteen ja perustuslain mukaiseen omaisuuden suojaan. Tämän vuoksi näiden säännösten soveltamisen edellytykseksi asetetaan, että toimivaltuuksien käyttämättä jättäminen vaarantaisi tallettajien tai valvottavan muiden velkojien aseman tai rahoitusmarkkinoiden vakauden taikka muuten aiheuttaisi vakavia häiriöitä rahoitusmarkkinoiden toiminnalle. Näiden säännösten osalta toimivaltuuksien käytölle voitaisiin osoittaa sellainen yhteiskunnallisesti painava peruste, että se voisi syrjäyttää yksityisen edun perustuslain säännösten estämättä.

Ehdotetun Rahoitustarkastustarkastuksesta annetun lain 29 §:n mukaan toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisella olisi oikeus tarkastaa tällaisesta valtiosta olevan luottolaitoksen Suomessa olevaa sivukonttoria. Vastaava tarkastusoikeus koskisi ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen Suomessa olevaa sivuliikettä. Säännös on perustuslain kannalta jossain määrin ongelmallinen, koska siinä annetaan ulkomaan viranomaiselle oikeus käyttää Suomessa julkista valtaa. Säännös perustuu kuitenkin direktiivin 2000/12/EY artiklassa 22 sekä direktiivin 93/23/ETY artiklassa 24 olevaan pakottavaan määräykseen. Lisäksi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten valvonta on Euroopan talousalueella laajalti harmonisoitu ja muutenkin yhdenmukaistunut eikä ulkomaan viranomaisen harjoittama tarkastustoiminta siten käytännössä poikkeaisi merkittävästi Suomen viranomaisen vastaavasta toiminnasta.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 17 a §:n ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain

12 b §:n yritysten johtoa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi. Johdon luotettavuuden arviointikriteereitä ehdotetaan täsmennettäväksi. Lisäksi mainittuihin pykäliin ehdotetaan lisättäväksi säännökset Rahoitustarkastuksen oikeudesta kieltää henkilö toimimasta luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana. Perustuslakivaliokunta arvioi hallituksen esityksestä HE 165/2001 vp antamassaan lausunnossa (PeVL 52/2001 vp) voimassa olevia säännöksiä perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatun elinkeinon ja ammatin harjoittamisen kannalta ja katsoi, että ne voitiin säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten johdon luotettavuutta koskevia vaatimuksia koskevat muutokset täsmentäisivät voimassa olevan lain säännöksiä. Säännökset eivät voimassa olevaan lakiin verrattuna lisäisi viranomaisen harkintavaltaa tai rajoittaisi henkilöiden mahdollisuutta toimia säännösten tarkoittamissa tehtävissä.

Rahoitustarkastuksella olisi esityksen mukaan myös mahdollisuus kieltää henkilöä toimimasta luottolaitoksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana. Säännöksessä säädetään myös edellytykset kieltopäätöksen tekemiselle. Voimassa olevia säännöksiä koskevissa perusteluissa (HE 165/2001 vp) todetaan säännösten tarkoituksena olevan nimenomaisesti antaa valvontaviranomaiselle mahdollisuus puuttua luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen hallintoon. Kyseisten yritysten ja erityisesti arvioinnin kohteena olevien henkilöiden kannalta se, ettei asiassa tehdä valituskelpoista päätöstä, on epätydyttävää. Ehdotetut muutokset korjaisivat tämän puutteen, koska Rahoitustarkastuksen kieltopäätöksestä olisi Rahoitustarkastuksesta annettavan lain 41 §:n mukaan mahdollista valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen. Lisäksi Rahoitustarkastuksen olisi asiaa valmisteltava hallintomenettelylain mukaisesti kuuluttava asianosaisia.

Nykyisen rahoitustarkastuslain 20 §:ssä säädetään Rahoitustarkastuksen kustannusten kattamiseksi perittävistä valvontamaksusta. Valvontamaksu on luonteeltaan rinnastettavissa veroon, jonka suuruuden määräytymisperusteista on perustuslain 81 §:n mukaan

säädettävä laissa. Tämän vuoksi lakia on tarpeen tältä osin muuttaa. Nykyisen lain riittämättömyys tältä osin on kuitenkin ilmennyt vasta esityksen valmistelun loppuvaiheessa eikä nykyisin johtokunnan päätöksellä vahvistettujen maksuperusteiden siirtäminen lain tasolle ole mahdollista ilman asian erillistä, riittävän laaja-alaista ja perusteellista valmistelua. Voimassaolevaa säännöstä on sovellettu koko rahoitustarkastuslain voimassaolon ajan ja valvonnassa olevien maksuosuudet ovat siten vakiintuneet, minkä vuoksi äkilliset muutokset valvontamaksun määräytymisperusteisiin saattaisivat lisäksi aiheuttaa merkittäviä ja ennalta arvaamattomia muutoksia valvonnassa olevien vakiintuneisiin maksuosuuksiin. Tämän vuoksi perustuslain vaatimukset on katsottu voitavan vallitsevassa tilanteessa ottaa parhaiten huomioon siten, että nykyisen lain säännös jätetään määrääjäksi voimaan siitä huolimatta, että laki muilta osin kumottaisiin, ja ehdotetun siirtymäajan kuluessa valmisteltaisiin erikseen tarvittavat, perustuslain vaatimukset täyttävät säännökset Rahoitustarkastuksen toiminnan kustannusten kattamisesta. Ehdotetulla tavalla voitaisiin varmistaa säännösten riittävän huolellinen valmistelu ja välttää äkilliset muutokset valvonnassa olevien nykyisiin maksuosuuksiin.

Rahoitustarkastuslain 41 §:ssä säädettäisiin oikeudesta hakea muutosta Rahoitustarkastuksen päätöksiin. Muutoksenhakusäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassa olevan lain mukaisen yhden muutoksenhakuasteen sijasta muutoksenhakuasteita olisi hallintolainkäyttölain pääsäännön mukaisesti kaksi. Pykälän 2 momentissa olisi edelleen säännös, että Rahoitustarkastuksen päätökset olisivat muutoksenhausta huolimatta voimassa toistaiseksi, jollei muutoksenhakuviranomaisen toisin päätä.

Pääosa Rahoitustarkastuksen päätöksistä on luonteeltaan sellaisia, että ne menettävät merkityksensä, jos niitä ei panna täytäntöön välittömästi. Perustuslain 21 §:n edellyttämä oikeusturva on kuitenkin säännöksessä turvattu, koska muutoksenhakuviranomaisen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Edellä esitetyn perusteella hallitus katsoo, että ehdotetut lait voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Voi-

massa oleva rahoitustarkastuslaki on kuitenkin säädetty ilman, että perustuslakivaliokunta olisi arvioinut sen säännösten perustuslainmukaisuutta, minkä vuoksi perustuslakivaliokunnan lausunnon hankkimista esityk-

sestä on pidettävä tarpeellisena.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Rahoitustarkastuksesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Rahoitustarkastuksen asema

Rahoitusmarkkinoilla toimivia valvoo Suomen Pankin yhteydessä oleva Rahoitustarkastus siten kuin tässä ja muussa laissa säädetään.

Rahoitustarkastuksen hallintoon sovelletaan tämän lain lisäksi lakia Suomen Pankista (214/1998) ja muita Suomen Pankkia koskevia säännöksiä, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Rahoitustarkastusta koskevien asioiden käsittely valtioneuvostossa kuuluu valtiovaraministeriölle.

Vakuutus- ja eläkelaitosten ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta säädetään erikseen.

2 §

Tavoite

Rahoitustarkastuksen toiminnan tavoitteena on luottamuksen säilyminen rahoitusmarkkinoiden toimintaan.

3 §

Tehtävä

Rahoitustarkastus valvoo sen valvottaviksi säädettyjen rahoituspalvelujen tarjoajien toiminnan vakautta ja niiden sekä muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnan luotet-

tavuutta. Rahoitustarkastus ohjaa lisäksi rahoitusmarkkinoilla toimivia noudattamaan toiminnassaan hyviä menettelytapoja sekä edistää yleisön tietämystä rahoitusmarkkinoista.

4 §

Toiminta

Tehtävänsä toteuttamiseksi Rahoitustarkastus

1) myöntää toimilupia valvottaviksi säädetuille ja vahvistaa niiden sääntöjä sekä päättää toimilupien peruuttamisesta;

2) valvoo, että Rahoitustarkastuksen valvottaviksi säädettyt noudattavat rahoitusmarkkinoita koskevia säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä sekä sääntöjään ja toimilupansa ehtoja;

3) valvoo rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskua ja niillä tapahtuvaa kaupankäyntiä sekä selvitys- ja säilytystoimintaa koskevien säännösten ja niiden nojalla annettujen määräysten noudattamista;

4) antaa lain soveltamisen kannalta tarpeellisia määräyksiä niin kuin laissa erikseen säädetään;

5) ohjaa ja valvoo säästöpankkitarkastuksen toimintaa;

6) seuraa ja arvioi valvottaviksi säädettyjen taloudellista asemaa, johtamis-, valvonta- ja riskienhallintajärjestelmiä, toimintaedellytyksiä sekä toimintaympäristön muutoksia;

7) tekee aloitteita rahoitusmarkkinoilla tarvittavasta lainsäädännöstä ja muista tarvittavista toimenpiteistä sekä osallistuu lainsäädännön valmisteluun;

8) edistää hyvien menettelytapojen noudattamista valvottaviksi säädettyjen ja muiden rahoitusmarkkinoilla toimivien toiminnassa;

9) edistää rahoitusmarkkinoiden toimintaa koskevan tietoaineiston saatavuutta;

10) osallistuu viranomaisten kotimaiseen ja kansainväliseen yhteistyöhön;

11) osallistuu rahoitusjärjestelmän lainvas-
taisen hyväksikäytön estämiseen;

12) suorittaa sille laissa säädettyt muut tehtävät.

5 §

Valvottavat

Valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

1) luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (1607/1993) tarkoitettua luottolaitosta;

2) luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua vakuusrahastoa ja talletus-
suojarahastoa;

3) ulkomaisten luotto- ja rahoituslaitosten toiminnasta Suomessa annetussa laissa (1608/1993) tarkoitettua ulkomaisen luotto-
laitoksen sivukonttoria ja edustustoa;

4) sijoitusrahastolaissa (48/1999) tarkoitettua rahastoyhtiötä ja säilytysyhteisöä;

5) sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa (579/1996) tarkoitettua sijoituspalveluyritystä;

6) sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettua sijoittajien korvausrahastoa;

7) ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetussa laissa (580/1996) tarkoitettua ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sivuliikettä ja edustustoa;

8) arvopaperimarkkinalaissa (495/1989) tarkoitettua arvopaperipörssiä;

9) kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa (772/1988) tarkoitettua optioyhteisöä;

10) arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua selvitysyhteisöä ja selvitysosapuolta;

11) arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa (826/1991) tarkoitettua arvopaperikeskusta ja kirjausrahastoa sekä arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettua selvitysrahastoa;

12) arvo-osuusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua tilinhoitajayhteisöä sekä tilinhoitajayhteisön oikeudet saaneen muun

ulkomaisen yhteisön Suomessa sijaitsevaa toimipaikkaa;

13) panttilainauslaitoksista annetussa laissa (1353/1992) tarkoitettua panttilainauslaitosta;

14) osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1504/2001) tarkoitettua osuuspankkien yhteenliittymää ja keskusyhteisöä;

15) luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisöä;

16) yhteisöä, jonka määräysvallassa arvopaperimarkkinalain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla arvopaperipörssi, optioyhteisö, selvitysyhteisö tai arvopaperikeskus on;

17) rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (44/2002) tarkoitettua ryhmittymän omistusyhteisöä, jos Rahoitustarkastus toimii mainitussa laissa tarkoitettuna ryhmittymän koordinoivana valvontaviranomaisena.

6 §

Muu rahoitusmarkkinoilla toimiva

Muulla rahoitusmarkkinoilla toimivalla tarkoitetaan tässä laissa:

1) julkisen kaupankäynnin ja muun arvopaperimarkkinalain 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijaa ja muuta, joka on velvollinen julkistamaan arvopaperimarkkinalain 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettua esitteen;

2) arvopaperimarkkinalain 4 luvun 9 §:ssä tarkoitettuja meklaria ja arvopaperivälittäjän palveluksessa olevaa muuta henkilöä;

3) arvopaperimarkkinalain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua muuta arvopaperipörssissä toimivaa kuin arvopaperinvälittäjää ja mainitun luvun 12 a §:ssä tarkoitettua muun julkisen kaupankäynnin muuta osapuolta kuin arvopaperinvälittäjää sekä kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain 2 luvun 13 §:ssä tarkoitettua ulkomaista optioyhteisöä ja mainitun luvun 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua muuta optioyhteisössä toimivaa;

4) arvopaperimarkkinalain 5 luvun 2 ja 4 §:ssä ja sijoitusrahastolain 99 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollista;

5) arvopaperimarkkinalain 6 luvun 1 §:ssä tarkoitettun ostotarjouksen tekijää sekä mainitun luvun 6 §:ssä tarkoitettua lunastusvelvollista ja mainitussa pykälässä tarkoitettua muuta henkilöä;

6) sitä, joka arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 ja 10 §:n nojalla on velvollinen julkitamaan osakkeiden tai osuuksien hankinnan ja luovutuksen;

7) sitä, joka arvopaperimarkkinalain 3 luvun 2 d §:n tai 4 a luvun 3a §:n, kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termeineillä annetun lain 1 luvun 3 a §:n, sijoitusrahastolain 16 §:n, luottolaitostoiminnasta annetun lain 18 §:n, sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 14 §:n tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 8 §:n nojalla on velvollinen tekemään Rahoitustarkastukselle ilmoituksen osakkeiden tai osuuksien hankinnasta ja luovutuksesta.

2 luku

Hallinto

7§

Toimielimet

Rahoitustarkastuksen toimintaa ohjaa johtokunta.

Pankkivaltuustolla on Rahoitustarkastuksessa hallintoon ja toiminnan valvontaan kuuluvia tehtäviä sen mukaan kuin tässä laisaa säädetään.

8 §

Pankkivaltuusto

Pankkivaltuuston tehtävänä on:

1) valvoa Rahoitustarkastuksen toiminnan yleistä tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta;

2) nimittää johtokunnan jäsenet ja varajäsenet;

3) määrätä yksi valtiovarainministeriön tai Suomen Pankin ehdotuksen perusteella nimitetyistä johtokunnan jäsenistä johtokunnan puheenjohtajaksi ja yksi näistä jäsenistä varapuheenjohtajaksi sekä johtokunnan esityksestä johtajan sijainen;

4) päättää johtajan palkkauksen, virkavapauden ja vuosiloman määräytymisen perusteista sekä muista tämän virkasuhteeseen liittyvistä asioista;

5) päättää varoituksen antamisesta johtajalle;

6) vahvistaa johtokunnan esityksestä Rahoitustarkastukselle työjärjestys;

7) valvoa johtokunnan jäsenille ja varajäsenille 34 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden noudattamista.

9 §

Johtokunta

Rahoitustarkastuksen johtokuntaan kuuluu kuusi jäsentä ja kolme varajäsentä. Jäsenet ja varajäsenet nimitetään siten, että kaksi jäsentä ja yksi varajäsen nimitetään valtiovarainministeriön ehdotuksen perusteella, yksi jäsen ja yksi varajäsen Suomen Pankin ehdotuksen perusteella sekä yksi jäsen ja yksi varajäsen sosiaali- ja terveysministeriön ehdotuksen perusteella. Lisäksi johtokuntaan kuuluu Rahoitustarkastuksen johtaja ja Vakuutusvalvontaviraston ylijohtaja. Johtokunnan jäsenellä ja varajäsenellä on oltava hyvä perehtyneisyys rahoitusmarkkinoiden toimintaan.

Johtokunnan toimikausi on kolme vuotta.

Johtokunta on päätösvaltainen neljän jäsenen tai varajäsenen ollessa läsnä. Läsnä olevista yhden on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni.

10 §

Johtokunnan tehtävät

Johtokunnalla on seuraavat rahoitusmarkkinoiden valvontaa koskevat tehtävät:

1) asettaa erityiset tavoitteet Rahoitustarkastuksen toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjata ja valvoa näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista;

2) päättää säännösten nojalla annettavien määräysten antamisesta;

3) päättää Rahoitustarkastuksen kansainvälisessä yhteistyössä noudatettavista periaatteista;

4) huolehtia rahoitusmarkkinoita valvovien viranomaisten yhteistyön kehittämisestä ja vahvistaa Vakuutusvalvontaviraston kanssa tehtävän yhteistyön periaatteet;

5) päättää toimiluvan myöntämisestä valvottavalle ja toimilupaehtojen muuttamisesta sekä toimiluvan peruuttamisesta ja osuuspankkien yhteenliittymän purkamisesta samoin kuin valvottavan toiminnan rajoittamisesta taikka, jos asiasta päättäminen kuuluu muulle viranomaiselle, toimiluvan peruuttamista tai toiminnan rajoittamista koskevasta esityksestä;

6) päättää valvottavien sääntöjen vahvistamisesta;

7) päättää julkisen huomautuksen ja varoituksen antamisesta;

8) päättää valvottavan velvoittamisesta ryhtymään toimenpiteisiin tekemänsä päätöksen täytäntöönpanon taikka toteuttamansa toimenpiteen tai menettelyn peruuttamiseksi tai oikaisun aikaansaamiseksi;

9) päättää valvottavan varojen jakamisen rajoittamisesta;

10) tuomita maksettavaksi Rahoitustarkastuksen asettama uhkasakko;

11) päättää luottolaitostoiminnasta annetun lain 17 a §:n 3 momentissa ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 12 b §:n 3 momentissa tarkoitetusta kiellosta;

12) päättää rahoitusmarkkinoiden yleistä kehitystä koskevien merkittävien kannanottojen antamisesta julkisuuteen.

Johtokunnalla on seuraavat Rahoitustarkastuksen hallintoa koskevat tehtävät:

1) päättää valvontamaksuista;

2) käsitellä Rahoitustarkastuksen vuotuinen talousarvio;

3) esittää pankkivaltuuston vahvistettavaksi Rahoitustarkastuksen työjärjestys;

4) nimittää ja irtisanoa johtajaa lukuun ottamatta Rahoitustarkastuksen ylimmät virkamiehet;

5) päättää nimittämänsä virkamiehen viran-toimituksesta pidättämisestä ja varoituksen antamisesta;

6) ratkaista sellaiset Rahoitustarkastuksen sisäistä hallintoa koskevat asiat, jotka työjärjestyksessä sen ratkaistaviksi määrätään;

7) toimittaa vuotuinen kertomus Rahoitustarkastuksen toiminnasta pankkivaltuustolle;

8) antaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa, pankkivaltuustolle kertomus Rahoitustarkastuksen toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta.

Johtokunta voi ottaa ratkaistavakseen asian, joka lain tai Rahoitustarkastuksen työjärjestyksen mukaan kuuluu johtajan tai muun virkamiehen ratkaistavaksi, jos asia voi merkittävästi vaikuttaa rahoitusmarkkinoiden vakauteen tai muuten merkittävästi rahoitusmarkkinoiden kehitykseen.

Johtokunnalle 1 momentin 2, 5 ja 6 kohdan mukaan kuuluvaa päätösvaltaa voidaan työjärjestyksessä siirtää johtajalle merkityksellään vähäisten asioiden osalta.

11 §

Johtaja

Rahoitustarkastuksen päällikkönä on johtaja.

Johtajan nimittää ja erottaa tasavallan presidentti. Pankkivaltuusto tekee valtioneuvostolle esityksen viran täyttämistä.

Kelpoisuusehtona johtajan virkaan on virkaan soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, hyvä perehtyneisyys rahoitusmarkkinoihin ja käytännössä osoitettu johtamistaito.

Johtajan sijaisena tämän estyneenä ollessa toimii pankkivaltuuston tähän tehtävään määräämä Rahoitustarkastuksen virkamies.

12 §

Johtajan tehtävät

Johtajan tehtävänä on:

1) johtaa Rahoitustarkastuksen toimintaa ja tehdä muut kuin johtokunnalle kuuluvat Rahoitustarkastuksen päätökset;

2) vastata siitä, että Rahoitustarkastukselle kuuluvat tehtävät hoidetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti sekä johtokunnan antamien ohjeiden mukaisesti;

3) vastata johtokunnassa käsiteltävien asioiden asianmukaisesta valmistelusta;

4) pitää johtokunta tietoisena Rahoitustarkastuksen toiminnan kautta tietoon tulleista rahoitusmarkkinoiden kehitykseen vaikutta-

vista seikoista sekä vastata muista johtokunnalle annettavista selvityksistä;

5) nimittää ja irtisanoa muut kuin ylimmät Rahoitustarkastuksen virkamiehet;

6) päättää nimittämänsä virkamiehen osalta virantoimituksesta pidättämisestä ja varoituksen antamisesta.

Jos johtokunnalle kuuluva päätös valvottavan toiminnan rajoittamisesta on tehtävä kiireellisesti, johtaja voi ratkaista asian. Johtajan päätös on saatettava johtokunnan vahvistettavaksi.

Johtajan tehtävistä voidaan antaa tarkempia määräyksiä työjärjestyksessä. Johtajalle 1 momentin mukaan kuuluvaa ratkaisuvalltaa voidaan työjärjestyksessä antaa myös Rahoitustarkastuksen muulle virkamiehelle.

13 §

Työjärjestys

Rahoitustarkastuksessa noudatettavasta asioiden käsittelystä, päätöksenteosta ja virkamiesten tehtävistä sekä Rahoitustarkastuksen muusta sisäisestä hallinnosta annetaan tarkempia määräyksiä työjärjestyksessä.

3 luku

Valvontavaltuudet

14 §

Koollekutsumis- ja läsnäolo-oikeus

Rahoitustarkastuksen edustajalla on oikeus olla läsnä valvottavan päätös- ja hallintovaltaa käyttävien elinten kokouksissa sekä oikeus kutsua ne koolle tarvittaessa. Rahoitustarkastuksen edustajalla on oikeus käyttää kokouksissa puhevaltaa ja saada pöytäkirjaan merkityksi ne huomautukset, joihin hän katsoo olevan aihetta.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös sijoitusrahastolaissa tarkoitettuun rahasto-osuuden omistajien ja edustajiston kokoukseen.

15 §

Tarkastus- ja tietojensaantioikeus

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan toimipaikassa tehtävänsä suorittamisen kannalta tarpeelliset valvottavaa ja sen asiakasta koskevat asiakirjat ja muut tallenteet sekä saada niistä tarpeelliset jäljennökset. Rahoitustarkastuksella on myös oikeus saada tarkastettavakseen valvottavan tietojärjestelmät sekä kassa- ja muut rahoitusvarat. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus saada tarkastettavakseen muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön toimipaikassa tehtävänsä suorittamisen kannalta tarpeelliset yhteisöä tai säätiötä koskevat asiakirjat ja muut tallenteet sekä saada niistä tarpeelliset jäljennökset.

Valvottavan ja muun rahoitusmarkkinoilla toimivan on ilman aiheetonta viivytystä toimitettava Rahoitustarkastukselle sen pyytämät valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Rahoitustarkastus voi antaa määräyksiä valvottavan taloudellista asemaa, omistajia, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa, hallinto- ja valvontaelinten jäseniä ja toimihenkilöitä sekä toimipaikkoja koskevien tietojen säännöllisestä toimittamisesta Rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada valvottavan ja muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön tilintarkastajalta kaikki tällä olevat näitä koskevat valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot sekä saada valvonnan kannalta tarpeelliset jäljennökset tilintarkastajan hallussa olevista valvottavaa tai muuta rahoitusmarkkinoilla toimivaa yhteisöä tai säätiötä koskevista asiakirjoista ja tallenteista.

Mitä 1—3 momentissa säädetään valvottavasta, sovelletaan myös suomalaisen yritykseen, joka kuuluu valvottavan kanssa samaan koti- tai ulkomaiseen konserniin tai konsolidointiryhmään taikka joka on valvottavan osakkuusyritys. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus saada valvottavalta valvottavan kanssa samaan konserniin tai konsolidointiryhmään kuuluvaa ulkomaista yritystä ja valvottavan ulkomaista osakkuusyritystä koskevat 2 momentissa tarkoitettut tiedot sekä

tarkastettavakseen valvottavalla olevat tällaisia tietoja sisältävät asiakirjat ja muut tallenteet ja tarpeelliset jäljennökset niistä. Rahoitustarkastuksen oikeudesta saada tietoja valvottavan kanssa samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvasta yrityksestä säädetään rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa.

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada tarkastettavakseen valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot sellaisen yrityksen toimipaikassa, joka toimii valvottavan asiamiehenä tai joka valvottavan toimeksiannosta hoitaa tämän kirjanpitoon, tietojärjestelmään tai riskienhallintaan liittyviä tehtäviä.

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada sakkon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettu sakkorekisteristä tiedot, jotka ovat tarpeen valvottavan omistajan, hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan tai palveluksessa olevan laissa säädetyn luotettavuuden selvittämiseksi. Oikeudesta saada tietoja rikosrekisteristä säädetään erikseen.

16 §

Tutkimuksen ilmaisukielto

Rahoitustarkastus voi kieltää antamasta rikoksen tai rikkomuksen tutkimiseksi toimeenpanemastaan tarkastuksesta tai pyytämistään tiedoista ja selvityksistä tietoa sille, johon tutkimus kohdistuu, tai muulle henkilölle. Kielto on annettava kirjallisena. Kielton edellytyksiin ja voimassaoloon sovelletaan, mitä esitutkintalain (449/1987) 48 §:ssä säädetään.

Rangaistus 1 momentissa säädetyn kiellon rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

17 §

Tilintarkastajan ilmoitusvelvollisuus

Valvottavan tilintarkastajan on viipymättä ilmoitettava Rahoitustarkastukselle valvottavaa koskevasta seikasta tai päätöksestä, jonka hän on saanut tietoonsa tehtävänsä suorittaessaan ja jonka voidaan katsoa:

1) olennaisesti rikkovan valvottavaa tai sen toimintaa koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä, joissa säädetään tai määrätään toimilupaa koskevista edellytyksistä tai jotka koskevat toiminnan harjoittamista;

2) vaarantavan valvottavan toiminnan jatkumisen; tai

3) johtavan tilintarkastuskertomuksessa muistutukseen tai tilinpäätöksen vahvistamista koskevan kielteisen lausunnon esittämiseen.

Valvottavan tilintarkastaja on myös velvolinen ilmoittamaan Rahoitustarkastukselle 1 momentissa tarkoitettu seikasta tai päätöksestä, jonka hän saa tietoonsa suorittaessaan tehtävänsä valvottavan kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvassa yhteisössä taikka sellaisessa yhteisössä, jolla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta valvottavaan tai johon valvottavalla on edellä tarkoitettu määräysvalta.

Vilpittömässä mielessä toimineelle tilintarkastajalle ei aiheudu vastuuta tämän pykälän mukaisista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta.

18 §

Ulkopuolisen asiantuntijan käyttäminen

Rahoitustarkastus voi valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön valvonnan kannalta tarpeellisen asian selvittämiseksi käyttää tilintarkastajaa tai muuta ulkopuolista asiantuntijaa. Tällä on tehtävänsä 15 §:n mukaiset oikeudet ja hän toimii virkavastuulla. Asiantuntijalla on oltava tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden riittävä rahoitustoiminnan, kirjanpidon ja oikeudellisten asioiden tuntemus. Asiantuntijan riippumattomuuteen sovelletaan, mitä 33 §:ssä säädetään.

Rahoitustarkastus voi määrätä asiantuntijan palkkion maksettavaksi valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön varoista, jos asiantuntijan käyttämiselle on erityinen, valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön toiminnasta johtuva syy. Rahoitustarkastuksen on maksettava palkkio, jota ei saada

perityksi valvottavalta tai muulta rahoitusmarkkinoilla toimivalta yhteisöltä tai säätiöltä.

19 §

Toimeenpanokielto

Rahoitustarkastus voi kieltää valvottavan tekemän päätöksen tai valvottavan suunnitteleman toimenpiteen toteutuksen tai muun menettelyn, jos se on ristiriidassa rahoitusmarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten taikka valvottavan sääntöjen tai toimiluvan kanssa.

Jos valvottava on pannut 1 momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöön tai toteuttanut 1 momentissa tarkoitetun muun toimenpiteen tai menettelyn, Rahoitustarkastus voi velvoittaa valvottavan ryhtymään toimenpiteisiin päätöksen täytäntöönpanon taikka toimenpiteen tai menettelyn peruuttamiseksi tai oikaisun aikaansaamiseksi. Tämän momentin soveltamisen edellytyksenä on, että päätöksen täytäntöönpano taikka toimenpiteen tai menettelyn toteuttaminen voisi vaarantaa tallettajien tai muiden velkojien aseman tai rahoitusmarkkinoiden vakauden taikka muuten aiheuttaa vakavia häiriöitä rahoitusmarkkinoilla.

Mitä tässä pykälässä säädetään valvottavan tekemästä päätöksestä, sovelletaan vastaavasti sijoitusrahastolaissa tarkoitetun rahasto-osuuden omistajien ja edustajiston kokouksen tekemään päätökseen.

20 §

Varojen jakamisen rajoittaminen

Jos Rahoitustarkastus katsoo, ettei valvottava, jolle laissa on asetettu vakavaraisuusvaatimus, tilinpäätöksessään ole tehnyt riittäviä poistoja tai varauksia taikka kirjanpito ei muutoin anna oikeaa ja riittävää kuvaa valvottavan taloudellisesta asemasta, Rahoitustarkastus voi rajoittaa tämän voitonjakokelpoisten varojen käyttöä muuhun tarkoitukseen kuin valvottavan vakavaraisuuden vahvistamiseen sekä muuta varojen jakamista osakkeen- tai osuudenomistajille edellyttäen, että varojen jakaminen voisi vaarantaa tallet-

tajien tai muiden velkojien aseman tai rahoitusmarkkinoiden vakauden taikka muuten aiheuttaa vakavia häiriöitä rahoitusmarkkinoilla.

21 §

Kirjanpitomääräysten antaminen

Rahoitustarkastus voi antaa valvottavalle ja luottolaitostoiminnasta annetun lain 30 §:ssä tarkoitetulle rahoituslaitokselle valvonnan kannalta tarpeellisia määräyksiä liiketapahutumien kirjaamisesta juoksevaan kirjanpitoon sekä taseen ulkopuolisten vastuiden kirjaamisesta poiketen siitä, mitä kirjanpitolain 2 luvun 4-10 §:ssä ja niiden nojalla annetuissa säännöksissä säädetään.

22 §

Asiamiehen asettaminen

Rahoitustarkastus voi asettaa asiamiehen valvomaan valvottavan toimintaa, jos sen asiain hoidossa on esiintynyt taitamattomuutta, varomattomuutta tai väärinkäytöksiä taikka muu erityinen syy sitä edellyttää. Rahoitustarkastus määrää asiamiehelle valvottavan varoista maksettavan palkkion. Rahoitustarkastuksen on maksettava palkkio, jota ei saada perityksi valvottavalta.

Rahoitustarkastus voi määrätä asiamiehen valvomaan valvottavan omaisuuden rahaksi muuttoa, kun valvottava on asetettu selvitystilaan tai konkurssiin. Rahoitustarkastus määrää asiamiehen palkkion, joka on maksettava valvottavan varoista.

Asiamiehellä on tehtävässään 14 ja 15 §:n mukaiset oikeudet ja hän toimii virkavastuulla. Asiamiehellä on oltava tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden riittävä rahoitustoiminnan ja oikeudellisten asioiden tuntemus. Asiamiehen riippumattomuuteen sovelletaan, mitä 33 §:ssä säädetään.

23 §

Sijoituspalvelujen tarjoamisen rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi enintään kolmeksi

kuukaudeksi kieltää sijoituspalveluyritystä tai luottolaitosta tarjoamasta sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa tarkoitettuja sijoituspalveluita sekä mainitun lain 16 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua säilytys- ja hoitopalvelua, jos sillä sijoituspalveluyrityksen tai luottolaitoksen taloudellisen tilan perusteella on aihetta epäillä, että sijoituspalveluyritystä tai luottolaitosta ilmeisesti uhkaa maksukyvyttömyys ja että sijoittajien korvausrahasito voi ilmeisesti joutua korvaamaan sijoittajien saamiset.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen Suomessa olevaa sivuliikettä ja ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevaa sivukonttoria, jos ulkomainen sijoituspalveluyritys tai ulkomainen luottolaitos on Suomessa sijoittajien korvausrahasiton jäsen.

24 §

Uhkasakko

Jos valvottava tai muu rahoitusmarkkinoilla toimiva toiminnassaan laiminlyö noudattaa rahoitusmarkkinoita koskevia säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä taikka valvottava laiminlyö noudattaa sääntöjään taikka toimilupansa ehtoja, Rahoitustarkastus voi uhkasakolla velvoittaa valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan täyttämään velvollisuutensa, jos laiminlyönti ei ole vähäinen.

Rahoitustarkastus voi uhkasakolla velvoittaa valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön tilintarkastajan ja 15 §:n 4 momentissa tarkoitettun yrityksen täyttämään velvollisuutensa, jos nämä laiminlyövät noudattaa, mitä niiden velvollisuudeksi 15 §:ssä säädetään ja laiminlyönti ei ole vähäinen.

Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Rahoitustarkastus.

4 luku

Hallinnolliset seuraamukset

25 §

Julkinen huomautus

Rahoitustarkastus voi antaa valvottavalle ja muulle rahoitusmarkkinoilla toimivalle yhteisölle tai säätiölle julkisen huomautuksen, jos tämä tahallaan tai huolimattomuudesta menettelee rahoitusmarkkinoita koskevien säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten taikka toimilupansa ehtojen vastaisesti eikä asia kokonaisuutena harkiten anna aihetta ankarampiin toimenpiteisiin.

Julkinen huomautus voidaan lisäksi antaa 1 momentissa säädetyin edellytyksin 6 §:ssä tarkoitettulle luonnolliselle henkilölle, jos tämä menettelee häntä henkilökohtaisesti velvoittavien 1 momentissa tarkoitettujen säännösten tai määräysten vastaisesti.

Julkisesta huomautuksesta on siitä tiedotettaessa käytävä ilmi, onko sen antamista koskevaan Rahoitustarkastuksen päätökseen haettu muutosta. Jos muutoksenhakuviranomainen kumoaa tässä pykälässä tarkoitettun päätöksen, Rahoitustarkastuksen on tiedotettava muutoksenhakuviranomaisen päätöksestä vastaavalla tavalla kuin se on tiedottanut julkisen huomautuksen antamisesta.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei vaikuta Rahoitustarkastuksen velvollisuuteen tuottaa ja jakaa tietoa toiminnastaan siten kuin siitä erikseen säädetään.

26 §

Julkinen varoitus

Rahoitustarkastus voi antaa 25 §:ssä mainitulle julkisen varoituksen, jos mainitussa pykälässä tarkoitettu menettely tai laiminlyönti on jatkuvaa tai toistuvaa taikka muuten niin moitittavaa, ettei julkista huomautusta ole pidettävä riittävänä. Julkiseen varoitukseen sovelletaan muuten, mitä, mitä 25 §:ssä säädetään julkisesta huomautuksesta.

5 luku

Valvontayhteistyö ulkomaan valvontaviranomaisen kanssa

27 §

Markkinariskien valvonta

Rahoitustarkastuksen on toimittava yhteistyössä luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen Euroopan talousalueeseen kuuluvan kotivaltion valvontaviranomaisen kanssa sellaisten markkinariskien valvonnassa, jotka ovat syntyneet Suomen rahoitusmarkkinoilla suoritetuista toimista.

28 §

Ulkomailla olevan sivukonttorin ja sivuliikkeen isäntävaltion lainsäädännön noudattamisen valvonta

Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen ilmoitettua, että suomalainen luottolaitos sivukonttoristaan tai sijoituspalveluyritys sivuliikkeestään tai muutoin palveluja tarjotessaan ei noudata voimassa olevia säännöksiä, Rahoitustarkastuksen on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että säännösten vastainen toiminta lopetetaan. Rahoitustarkastuksen on myös ilmoitettava tuon valtion valvontaviranomaiselle niistä toimenpiteistä, joihin se on ryhtynyt.

29 §

Suomeen sijoittuneen sivukonttorin ja sivuliikkeen tarkastaminen

Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomainen voi suorittaa tai suorittaa tuosta valtiosta Suomeen sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen sivukonttorissa tai sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeessä luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen valvonnan kannalta tarpeellisen tarkastuksen ilmoitettuaan asiasta ensin Rahoitustarkastukselle.

Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaisen pyynnöstä Rahoitus-

tarkastus voi toimivaltansa puitteissa tehdä tarkastuksen tuosta valtiosta Suomeen sijoittuneen luotto- tai rahoituslaitoksen sivukonttorissa tai sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeessä tai muulla tavoin varmistaa sivukonttoria tai sivuliikettä koskevien tietojen oikeellisuuden.

30 §

Ulkomaiseen luotto- tai rahoituslaitokseen tai sijoituspalveluyritykseen kohdistuvista toimenpiteistä ilmoittaminen

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion valvontaviranomaiselle, jos tuosta valtiosta Suomeen sijoittuneen tai palveluja tarjoavan luotto- tai rahoituslaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen toiminta on säännösten tai määräysten vastaista eikä se ole ryhtynyt Rahoitustarkastuksen vaatimiin toimenpiteisiin säännösten tai määräysten vastaisen toiminnan lopettamiseksi.

31 §

Tarkastus- ja tietojensaantioikeus ulkomaiseen konsolidointiryhmään kuuluvassa suomalaisessa yrityksessä

Rahoitustarkastuksella on oikeus suorittaa tarkastus Suomessa olevassa yrityksessä, joka kuuluu ulkomaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen konsolidointiryhmään, ja tällaisen yrityksen emoyrityksen Suomessa olevassa tytäryrityksessä, jos kyseisen valtion rahoitustoimintaa valvovalla viranomaisella on toimivalta tarkastaa tällaista yritystä ja viranomaisen pyytää tarkastusta konsolidoidun valvonnan suorittamiseksi.

Jos toisen valtion rahoitustoimintaa valvovalla viranomaisella on tarvetta tarkastaa Suomessa 1 momentissa tarkoitettua yritystä koskevia konsolidoidun valvonnan kannalta olennaisia tietoja, sen on pyydettävä Rahoitustarkastukselta tarkastuksen suorittamista. Rahoitustarkastuksen on täytettävä pyyntö joko suorittamalla tarkastus itse tai antamalla pyynnön esittäneen viranomaisen osallistua viraston suorittamaan tarkastukseen.

6 luku

Rahoitustarkastuksen virkamiehiä koskevat säännökset

32 §

Sovellettavat säännökset

Rahoitustarkastuksen virkamiehistä, viroista ja virkasuhteista on voimassa, mitä tässä laissa ja soveltuvin osin Suomen Pankin virkamiehistä annetussa laissa (1166/1998) säädetään.

33 §

Riippumattomuus

Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsenen, varajäsenen ja virkamiehen on tehtävässään oltava valvottavasta ja muusta rahoitusmarkkinoilla toimivasta yhteisöstä tai säätiöstä riippumaton eikä hän saa kuulua valvottavan eikä muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön hallintoneuvostoon, hallitukseen, edustajistoon, isäntiin tai tilintarkastajiin eikä olla valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön palveluksessa. Pykälässä tarkoitettujen henkilöiden esteellisyyden sovelletaan, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) säädetään.

34 §

Ilmoitusvelvollisuus

Valvottavalta saamastaan luotosta taikka valvottavan hänen puolestaan myöntämästä takauksesta tai muusta vastuusitoumuksesta on Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsenen, varajäsenen ja Rahoitustarkastuksen virkamiehen ilmoitettava Rahoitustarkastuksen johtokunnan pitämään luetteloon.

Rahoitustarkastuksen johtokunnan jäsenellä, varajäsenellä ja virkamiehellä on arvopaperimarkkinalain 5 luvun säännöksiä vastaava ilmoitusvelvollisuus Rahoitustarkastuksen johtokunnan pitämään luetteloon.

35 §

Tehtävästä pidättäminen

Jos johtokunnan jäsen tai varajäsen on syytteessä rikoksesta tai tutkimuksen alaisena rikoksesta, pankkivaltuusto voi määrätä hänet syytteen tai tutkimuksen ajaksi pidätettäväksi tehtävästään ja menettämään palkkioetunsa.

7 luku

Erinäiset säännökset

36 §

Oikeus ja velvollisuus antaa tietoja

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyin salassapitovelvollisuuden estämättä Rahoitustarkastuksella on oikeus antaa tietoja Vakuutusvalvontavirastolle tai muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle tai niiden toimivuudesta vastaavalle viranomaiselle tai sellaiselle yhteisölle, joka kotimaassaan lain nojalla hoitaa vastaavaa tehtävää kuin Rahoitustarkastus, ja Valtion vakuusrahastolle niiden tehtävien hoitamista varten sekä esitutkintaja syyttäjäviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi. Lisäksi Rahoitustarkastuksella on oikeus antaa valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn osallisena olevien toimielinten valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle tietoja, jotka liittyvät valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn, ja valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön tilintarkastajan valvonnasta vastuussa olevalle viranomaiselle tietoja, jotka liittyvät valvottavan tai muun rahoitusmarkkinoilla toimivan yhteisön tai säätiön tilintarkastajan valvontaan.

Rahoitustarkastuksella on oikeus ilmoittaa valvottaville, jos samalla velallisella havaitaan olevan niiltä huomattavia sitoumuksia tai velvoitteita taikka jos on syytä epäillä jonkun niiden asiakkaan toiminnan aiheuttavan niille vahinkoa. Lisäksi Rahoitustarkastuksella on oikeus antaa valvottavaa koskevia

tietoja arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettulle arvopaperimarkkinalaissa tarkoitettulle julkisen kaupankäynnin järjestäjälle ja selvitysyhteisölle ja kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetussa laissa tarkoitettulle optioyhteisölle, jos tietojen antaminen on tarpeen niille säädetyn valvontatehtävän tai niiden harjoittaman selvitystoiminnan luotettavuuden turvaamiseksi.

Rahoitustarkastus ei saa luovuttaa toisen valtion valvontaviranomaiselta taikka toisessa valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja salassa pidettäviä tietoja edelleen, ellei tiedon antanut valvontaviranomainen taikka sen ulkomaan muu asianomainen valvontaviranomainen, jossa tarkastus on suoritettu, ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan tämän lain mukaisten tehtävien hoitamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten suostumus on annettu.

Rahoitustarkastuksen on viipymättä annettava valtiovarainministeriölle ja Suomen Pankille hallussaan olevat tiedot asioista, jotka saattavat vaarantaa rahoitusmarkkinoiden vakauden tai aiheuttaa merkittäviä häiriöitä rahoitusjärjestelmän toiminnassa.

37 §

Muutoksenhaku

Rahoitustarkastuksen päätöksestä saa valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään valituksen tekemisestä valtioneuvoston ja ministeriön päätökseen, jollei muualla laissa toisin säädetä.

Rahoitustarkastuksen antama päätös, josta on valitettu, voidaan muutoksenhausta huolimatta panna täytäntöön, jollei muutoksen-

hakuviranomainen toisin määrää tai asiasta muualla laissa toisin säädetä.

Mitä 2 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta Rahoitustarkastuksen päätökseen, joka koskee toimiluvan peruuttamista tai sääntöjen vahvistamisen peruuttamista.

8 luku

Voimaantulo

38 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja sillä kumotaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annettu rahoitustarkastuslaki (503/1993) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, kumottavan rahoitustarkastuslain 20 §:ää sovelletaan 31.12.2004 saakka.

Rahoitustarkastuslailla kumotun lain 1273/1990 26 §:n säännöstä Suomen Pankin vastuusta pankkitarkastusviraston sopimusvelvoitteista noudatetaan edelleen tämän lain voimaantulon jälkeen.

Kumottavan lain nojalla nimitetyn Rahoitustarkastuksen johtokunnan toimikausi päättyy tämän lain voimaantullessa. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän lain 9 §:ssä tarkoitetun johtokunnan jäsenten ja varajäsenten nimitämiseksi sekä 13 §:ssä tarkoitetun työjärjestyksen vahvistamiseksi.

Muussa laissa olevaa viittausta tällä lailla kumottavaan rahoitustarkastuslakiin katsotaan merkitsevän viittausta tähän lakiin.

2.

Laki**luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan luottolaitostoiminnasta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1607/1993) 17 §:n 1 momentin 1 kohta,

muutetaan 8 §:n 3 momentti, 10 §, 11 §:n 1 momentin johtolause ja 2 momentti, 11 a §, 12 §:n 1 momentin johtolause ja 3-5 ja 7 momentti, 17 a, 27 ja 28 §, 65 p §, 70 §:n 3 momentti, 80 § ja 104 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 3 momentti, 70 §:n 3 momentti ja 80 § laissa 1340/1997, 10 § osaksi laeissa 524/1998 ja 570/1996, 11 a § ja 12 §:n 3 ja 4 momentti laissa 1500/2001, 12 §:n 5 ja 7 momentti mainitussa laissa 570/1996, 65 p § mainitussa laissa 524/1998 ja 17 a § laissa 45/2002, sekä

lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 949/1996, uusi 1 momentti, jolloin nykyiset 1 ja 2 momentti siirtyvät muutettuina 2 ja 3 momentiksi, sekä uusi 4 momentti, seuraavasti:

8 §

Toiminimi

—————
Rahoitustarkastus voi antaa talletuspankin konsolidointiryhmään kuuluvalle yritykselle luvan käyttää toiminimessään nimitystä ”pankki” tai viittausta talletuspankin toimintaan.

10 §

Toimilupa

Rahoitustarkastus myöntää hakemuksesta luottolaitoksen toimiluvan. Toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

Talletuspankin toimilupahakemuksesta on pyydettävä talletussuojarahaston lausunto. Toimilupahakemuksesta on lisäksi pyydettyä sijoittajien korvausrahaston lausunto, jos luottolaitos voi yhtiöjärjestyksensä mukaan tarjota sijoituspalveluja. Toimilupaa hakevan yhteisön ollessa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen tytäryritys tai tällaisen

luottolaitoksen emoyrityksen tytäryritys, hakemuksesta on pyydettyävä tuon valtion rahoitusmarkkinoita valvovan valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin tällaisessa luottolaitoksessa.

Rahoitustarkastuksen on annettava luottolaitoksen toimilupaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Jos päätöstä ei ole annettu 3 momentissa säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettujen valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

11 §

Toimiluvan myöntäminen

Toimilupa on myönnettävä, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että luottolaitos täyttää 2 momentissa säädetty toimiluvan yleiset edellytykset sekä muualla tässä laissa luottolaitokselle säädetty vaatimukset. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle luottolaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimiluvan myöntämisen yleiset edellytykset ovat:

Rahoitustarkastuksella on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan luottolaitoksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja. Rahoitustarkastus voi toimiluvan myöntämisen jälkeen luottolaitoksen hakemuksesta muuttaa toimiluvan ehtoja.

Luottolaitos voi aloittaa toimintansa, jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty ja luottolaitos on toimittanut Rahoitustarkastukselle 17 §:ssä tarkoitetut tiedot sekä, jos toimilupa on myönnetty perustettavalle yritykselle, yritys on rekisteröity.

11 a §

Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi. Talletuspankin toimilupa on lisäksi ilmoitettava tiedoksi talletussuojarahastolle ja sijoituspalveluja tarjoavan luottolaitoksen toimilupa sijoittajien korvausrahastolle. Perustettavalle yritykselle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla kun yritys rekisteröidään.

12 §

Toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi peruuttaa luottolaitoksen toimiluvan, jos

Rahoitustarkastuksen on peruutettava toi-

milupa, kun luottolaitos on asetettu konkurssiin tai selvitysmiehet ovat antaneet selvitystilaa koskevan lopputilityksen.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimiluvan peruuttaminen rekisteröitäväksi. Toimiluvan peruuttaminen on lisäksi ilmoitettava tiedoksi talletussuojarahastolle, vakuusrahastolle ja sijoittajien korvausrahastolle, jos luottolaitos on rahaston jäsen.

Rahoitustarkastus voi rajoittaa määrääjäksi luottolaitoksen toimiluvan mukaista toimintaa ja, jos asiantilaa ei ole saatu korjatuksi määräajassa, määräajan päättymisen jälkeen muuttaa toimiluvan ehtoja toiminnan pysyväksi rajoittamiseksi, jos luottolaitoksen hoidossa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen voi vakavasti vahingoittaa rahoitusmarkkinoiden vakautta, maksujärjestelmien häiriötöntä toimintaa tai velkojien etua.

Rahoitustarkastuksen on peruuttaessaan toimiluvan luottolaitokselta, joka toimii myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, taikka rajoittaessaan tällaisen luottolaitoksen toimiluvan mukaista toimintaa, ilmoitettava päätöksestään asianomaisen valtion valvontaviranomaiselle.

17 a §

Luottolaitoksen ja omistusyhteisön johtaminen

Luottolaitoksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa luottolaitosta ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenenä ja toimitusjohtajalla on lisäksi oltava sellainen yleinen luottolaitostoiminnan tuntemus kuin luottolaitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangastukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voi-

daan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton luottolaitoksen hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi.

Rahoitustarkastus voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta luottolaitoksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana, jos

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa luottolaitoksen vakaata toimintaa, tallettajien tai sijoittajien asemaa taikka velkojien etua; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti omistusyhteisöön. Omistusyhteisön on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä Rahoitustarkastukselle.

27 §

Sivukonttorin perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

Luottolaitoksen, joka aikoo perustaa sivukonttorin muuhun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon, on haettava lupa sivukonttorin perustamiseen Rahoitustarkastukselta. Lupa on myönnettävä, jos sivukonttorin valvonta on riittävästi järjestettävissä ja jos sivukonttorin perustaminen ei luottolaitoksen hallinto ja taloudellinen tila huomioon ottaen ole omiaan vaarantamaan luottolaitoksen toimintaa. Lupahakemuksesta on pyydettyä Suomen Pankin lausunto. Rahoitustarkastuksella on oikeus luvan hakijaa kuultuaan asettaa lupaan sivukonttorin toimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja.

Lupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

28 §

Ulkomailla olevan sivukonttorin lakkauttaminen

Jos luottolaitos ei täytä 26 ja 27 §:ssä säädettyjä edellytyksiä, Rahoitustarkastus voi

asettaa määräajan asiantilan korjaamiseksi ja, jollei vaatimusta täytetä määräajan kuluessa, soveltuvin osin noudattaa, mitä 12 §:ssä säädetään.

65 p §

Toimiluvan peruuttaminen sekä tallettajien ja sijoittajien saamiset

Päätäessään 12 §:n nojalla talletuspankin toimiluvan peruuttamisesta Rahoitustarkastus voi samalla määrätä tallettajien saamiset maksettaviksi talletussuojarahaston varoista. Päätäessään 12 §:n nojalla luottolaitoksen toimiluvan peruuttamisesta Rahoitustarkastus voi samalla määrätä sijoittajien saamiset maksettaviksi sijoittajien korvausrahastosta siten kuin sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 6 luvussa säädetään.

70 §

Asiakasriskejä koskevat rajoitukset

Jos luottolaitoksen asiakasriski tai suurten asiakasriskien yhteismäärä ylittää 1 tai 2 momentissa säädetyn rajan, luottolaitoksen on välittömästi ilmoitettava siitä Rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin asiakasriskejä koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on, saatuaan edellä tarkoitettua ilmoituksen tai muuten tiedon 1 tai 2 momentissa säädettyjen rajojen ylittymisestä, asetettava määräaika, jonka kuluessa luottolaitoksen on toimiluvan peruuttamisen uhalla täytettävä 1 ja 2 momentissa säädetty vaatimus. Jos vaatimusta ei ole määräajan päättymisen jälkeenkään täytetty, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen toimiluvan peruuttamisesta.

80 §

Omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen kartuttamisvelvollisuus

Jos luottolaitoksen omat varat tai konsolidoidut omat varat vähenevät alle tässä laissa säädetyn vähimmäismäärän, luottolaitoksen tai omistusyhteisön on viipymättä ilmoitetta-

va siitä Rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen määrää koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on, saatuaan edellä tarkoitettun ilmoituksen tai muuten tiedon omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen vähenemisestä alle laissa säädetyn määrän, asetettava määräaika, jonka kuluessa luottolaitoksen omia varoja ja konsolidoituja omia varoja koskeva vaatimus on toimiluvan peruuttamisen uhalla täytettävä. Jos vaatimusta ei ole määräajan päättymisen jälkeenkään täytetty, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen toimiluvan peruuttamisesta.

104 §

Omien varojen vähimmäismäärä

Omien varojen vähenemiseen alle tässä pykälässä säädetyn määrän sovelletaan, mitä 80 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Jos valtiovarainministeriöltä on haettu toimilupaa ennen tämän lain voimaantuloa, toimiluvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevaa lakia.

3.

Laki

liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1501/2001) 7 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentti, 17 ja 19 §, 20 §:n 1—4 momentti ja 22 §:n 1 momentti, seuraavasti:

7 §

Kombinaatiosulautumista ei saa rekisteröidä, ellei samalla rekisteröidä 1 momentissa tarkoitettua toimilupaa.

14 §

Rahoitustarkastus voi tämän luvun mukaisesti luottolaitoksen hakemuksesta peruuttaa sen toimiluvan ilman, että luottolaitos olisi asetettava selvitystilaan.

17 §

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava 14 §:ssä tarkoitettu päätös rekisteröitäväksi. Toimiluvan peruuttaminen tulee voimaan, kun päätös on rekisteröity.

19 §

Rahoitustarkastuksen on päättäessään luottolaitoksen toimiluvan peruuttamisesta samalla määrättävä luottolaitos selvitystilaan, jollei 5 luvun säännöksistä muuta johdu. Selvitystila alkaa, kun toimiluvan peruuttamista ja selvitystilaan määräämistä koskeva Rahoitustarkastuksen päätös on tehty.

20 §

Rahoitustarkastuksen tehdessä päätöksen luottolaitoksen asettamisesta selvitystilaan, sen on samalla valittava yksi tai useampi selvitysmies. Selvitysmiehiin sovelletaan muuten, mitä osakeyhtiölain 13 luvun 6 §:ssä säädetään. Osakeyhtiölain 13 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräystä voi hakea myös Rahoitustarkastus sen lisäksi, mitä mainitussa linkohdassa säädetään.

Selvitysmiesten on tehtävä osakeyhtiölain 13 luvun 9 §:ssä tarkoitettu ilmoitus talletussuojarahastolle, vakuusrahastolle ja sijoittajien korvausrahastolle, jos luottolaitos on rahaston jäsen, sekä, jos ilmoitus perustuu muuhun kuin 19 §:ssä tarkoitettuun päätökseen, Rahoitustarkastukselle.

Selvitysmiesten on viipymättä sen jälkeen, kun Rahoitustarkastus on tehnyt päätöksen toimiluvan peruuttamisesta, kutsuttava koolle luottolaitoksen yhtiökokous päättämään toimenpiteistä luottolaitoksen sulautumisesta toiseen luottolaitokseen tai toimilupaedellytysten korjaamisesta muulla tavalla taikka luottolaitoksen purkamisesta.

Selvitysmiesten on haettava Rahoitustarkastukselta toimiluvan peruuttamista viivytyksettä sen jälkeen, kun toimiluvan edel-

lytyksiä ei enää ole tai selvityksen tarkoituksenmukainen jatkaminen ei enää edellytä toimilupaa.

22 §

Velkojan hakiessa luottolaitosta konkurssiin tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava hakemuksesta Rahoitustarkastukselle. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä enintään kuukaudella, jos Rahoitustarkastus esittää tätä koskevan pyynnön viikon kuluessa tässä momentissa tarkoitettua ilmoituksen vastaanottamisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____ .

4.

Laki

säästöpankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun säästöpankkilain (1502/2001) 76 §:n 5 momentti, 84 §:n 4 momentti, 101 §:n 2 momentin 2 kohta, 103 §, 104 §:n 1 ja 3 momentti, 108 §, 110 §:n 2 momentti ja 119 §:n 1 momentti, seuraavasti:

76 §

Kombinaatiosulautumista ei saa rekisteröidä, ellei samalla rekisteröidä sulautumisessa syntyvälle säästöpankille myönnettyä toimilupaa.

84 §

Jakautumista ei saa rekisteröidä, ellei samalla rekisteröidä jakautumisessa perustettavalle säästöpankille myönnettyä toimilupaa.

101 §

Säästöpankki voidaan asettaa selvitystilaan:

2) Rahoitustarkastuksen päätöksellä peruutettaessa säästöpankin toimilupa luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 §:n perusteella.

103 §

Rahoitustarkastuksen on päättäessään toimiluvan peruuttamisesta samalla määrättävä säästöpankki selvitystilaan.

Selvitystila alkaa välittömästi, kun toimilu-

van peruuttamista ja selvitystilaan määrittämistä koskeva Rahoitustarkastuksen päätös on tehty.

104 §

Kun säästöpankki tai Rahoitustarkastus tekee päätöksen selvitystilasta, on samalla valittava yksi tai useampia selvitysmiehiä hallituksen, toimitusjohtajan ja mahdollisen hallintoneuvoston tilalle. Mitä muualla laissa säädetään hallituksesta ja sen jäsenistä, on soveltuvin osin voimassa selvitysmiehistä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

Selvitysmiesten on viipymättä sen jälkeen, kun Rahoitustarkastus on tehnyt päätöksen toimiluvan peruuttamisesta, kutsuttava koolle säästöpankin isäntien kokous päättämään toimenpiteistä säästöpankin sulautumisesta toiseen säästöpankkiin tai toimilupaedellytysten korjaamisesta muulla tavalla taikka säästöpankin purkamisesta.

108 §

Kun isäntien kokous tai Rahoitustarkastus on tehnyt päätöksen säästöpankin asettamisesta selvitystilaan, selvitysmiesten on viivytyksettä tehtävä selvitystilaa koskevasta päätöksestä ja selvitysmiesten valinnasta ilmoitus rekisteröimistä varten. Ilmoitus on lisäksi tehtävä talletussuojarahastolle ja säästö-

pankkitarkastukselle, sekä, jos päätöksen selvitystilaan asettamisesta on tehnyt isäntien kokous, Rahoitustarkastukselle. Ilmoitus on tehtävä myös vakuusrahastolle ja sijoittajien korvausrahastolle, jos säästöpankki on rahanoton jäsen.

110 §

Selvitysmiesten on haettava Rahoitustarkastukselta toimiluvan peruuttaminen viivytyksettä sen jälkeen, kun toimiluvan edellytyksiä ei enää ole tai selvityksen tarkoituksenmukainen jatkaminen ei enää edellytä toimilupaa.

119 §

Velkojan hakiessa säästöpankkia konkurssiin tuomioistuimen on ennen konkurssi päätöksen tekemistä ilmoitettava hakemuksesta Rahoitustarkastukselle. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä enintään kuukaudella, jos Rahoitustarkastus esittää tätä koskevan pyynnön viikon kuluessa tässä momentissa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

5.

Laki

osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1504/2001) 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentti, 9, 15 ja 17 §, 25 §:n 3 momentti, 33 §:n 1 momentti, 36 ja 38 §, 39 §:n 1—4 momentti, 41 §, 51 §:n 2 momentti, 52 ja 54 §, sekä

lisätään 50 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

7 §

Jos yhteenliittymän yhteenlaskettu asiakas-

riski ylittää 1 momentissa säädetyn rajan, keskusyhteisön on viipymättä ilmoitettava siitä Rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä

toimenpiteisiin asiakasriskejä koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on, saatuaan edellä tarkoitetun ilmoituksen tai muuten tiedon 1 momentissa säädetyn rajan ylitymisestä, asetettava yhteenliittymän purkamisen uhalla määräaika, jonka kuluessa yhteenliittymän asiakasriskejä koskeva vaatimus on täytettävä. Jos vaatimusta ei ole määräajan päättymisen jälkeenkään täytetty, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen yhteenliittymän purkamisesta.

8 §

Jos yhteenliittymän omien varojen määrä laskee alle luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvun mukaisen vähimmäismäärän, keskusyhteisön on viipymättä ilmoitettava siitä Rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen määrää koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on, saatuaan edellä tarkoitetun ilmoituksen tai muuten tiedon yhteenliittymän omien varojen vähenemisestä alle laissa säädetyn määrän, asetettava määräaika, jonka kuluessa yhteenliittymän omien varojen määrää koskeva vaatimus on yhteenliittymän purkamisen uhalla täytettävä. Jos vaatimusta ei ole määräajan päättymisen jälkeenkään täytetty, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen yhteenliittymän purkamisesta.

9 §

Jos jäsenluottolaitoksen omien varojen määrä alenee alle luottolaitostoiminnasta annetun lain 104 §:n 1 momentissa säädetyn määrän tai mainitun pykälän 3 momentissa säädettyjen yhteenlaskettujen omien varojen määrän, on jäsenluottolaitokselle asetettava määräaika, jonka kuluessa omien varojen on saavutettava mainittujen säännösten mukainen vähimmäismäärä. Määräajan asettaa keskusyhteisö, jos jäsenluottolaitoksen luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 §:n mukaan laskettu omien varojen vähimmäismäärä on vähintään 10 prosenttia. Omien varojen vähimmäismäärän ollessa tätä alhaisempi määräajan asettaa Rahoitustarkastus. Jos jäsenluottolaitoksen omien varojen määrä ei määräajan kuluessa saavuta säädettyä tasoa, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen jäsen-

luottolaitoksen toimiluvan peruuttamisesta.

15 §

Rahoitustarkastus voi antaa keskusyhteisölle luvan käyttää toiminimessään nimitystä "pankki" tai viittausta talletuspankin toimintaan.

17 §

Rahoitustarkastus voi määrätä yhteenliittymän purettavaksi, jos se ei täytä edellä tässä luvussa säädettyjä vaatimuksia tai yhteenliittymä ei ole Rahoitustarkastuksen asettamassa määräajassa järjestänyt toimintaansa tämän luvun säännöksiä vastaavaksi.

25 §

Kombinaatiosulautumista ei saa rekisteröidä, ellei samalla rekisteröidä 1 momentissa tarkoitettua toimilupaa.

33 §

Rahoitustarkastus voi tämän luvun mukaisesti luottolaitoksen hakemuksesta peruuttaa sen toimiluvan ilman, että luottolaitos olisi asetettava selvitystilaan.

36 §

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava 33 §:ssä tarkoitettu päätös toimiluvan peruuttamisesta rekisteröitäväksi. Toimiluvan peruuttaminen tulee voimaan, kun päätös on rekisteröity. Edellä 33 §:n 3 momentissa tarkoitetun luottolaitoksen toimiluvan peruuttamispäätöstä ei kuitenkaan saa rekisteröidä, ellei samalla rekisteröidä vastaanottavan luottolaitoksen toimilupaa.

38 §

Rahoitustarkastuksen on päättäessään toimiluvan peruuttamisesta samalla määrättävä luottolaitos selvitystilaan, jollei 8 luvun säännöksistä muuta johdu. Selvitystila alkaa, kun toimiluvan peruuttamista ja selvitystilaan määräämistä koskeva Rahoitustarkastuksen päätös on tehty.

39 §

Rahoitustarkastuksen tehdessä päätöksen luottolaitoksen asettamisesta selvitystilaan,

sen on samalla valittava yksi tai useampi selvitysmies. Selvitysmiehiin sovelletaan muuten, mitä osuuskuntalain 19 luvun 6 §:ssä säädetään. Osuuskuntalain 19 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräystä voi hakea myös Rahoitustarkastus sen lisäksi, mitä mainitussa lainkohdassa säädetään.

Selvitysmiesten on tehtävä osuuskuntalain 19 luvun 8 §:ssä tarkoitettu ilmoitus talletus- suojarahastolle, vakuusrahastolle ja sijoittajien korvausrahastolle, jos luottolaitos on rahaston jäsen sekä, jos ilmoitus perustuu muuhun kuin 38 §:ssä tarkoitettuun päätökseen, Rahoitustarkastukselle.

Selvitysmiesten on viipymättä sen jälkeen, kun Rahoitustarkastus on tehnyt päätöksen toimiluvan peruuttamisesta, kutsuttava koolle luottolaitoksen ylin päättävä elin päättämään toimenpiteistä luottolaitoksen sulautumisesta toiseen luottolaitokseen tai toimilupaedellytysten korjaamisesta muulla tavalla taikka luottolaitoksen purkamisesta.

Selvitysmiesten on haettava Rahoitustarkastukselta toimiluvan peruuttamista viivytyksettä sen jälkeen, kun toimiluvan edellytyksiä ei enää ole tai selvityksen tarkoituksenmukainen jatkaminen ei enää edellytä toimilupaa.

41 §

Velkojan hakiessa luottolaitosta konkurssiin tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava hakemuksesta Rahoitustarkastukselle. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä enintään kuukaudella, jos Rahoitustarkastus esittää tätä koskevan pyynnön viikon kuluessa tässä momentissa tarkoitettua ilmoituksen vastaanottamisesta.

50 §

Rahoitustarkastuksen on kuultava keskusyhteisöä ennen sellaisen päätöksen tekemistä, joka voi vaikuttaa merkittävästi yhteenliittymän tai sen jäsenluottolaitoksen toimintaan

tai toimintaedellytyksiin.

51 §

Jäsenluottolaitos ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys on velvollinen antamaan keskusyhteisölle kaikki sen vaatimat tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen keskusyhteisön tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Keskusyhteisö voi asettaa määräjajan, jonka kuluessa tiedot on annettava. Rahoitustarkastuksella on oikeus viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä antaa keskusyhteisölle tässä momentissa tarkoitettuja tietoja, jos keskusyhteisö ei saa tietoja jäsenluottolaitokselta tai sen konsolidointiryhmään kuuluvalta yritykseltä asettamassaan määräjassa.

52 §

Keskusyhteisön suorittaessa 50 ja 51 §:ssä tarkoitettua valvontatehtävää keskusyhteisön ja sen edustajan oikeuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 14 ja 15 §:ssä säädetään Rahoitustarkastuksen ja sen edustajan koollekutsumis- ja läsnäolo-oikeudesta sekä tarkastus- ja tietojensaantioikeudesta.

Keskusyhteisön ja sen edustajan vastuusta ja esteellisyydestä on, niiden hoitaessa 50 ja 51 §:n mukaista valvontatehtäväänsä, voimassa, mitä Rahoitustarkastuksesta ja sen edustajasta säädetään Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa.

54 §

Rahoitustarkastuksen kustannusten kattamiseksi perittävä valvontamaksu ja Rahoitustarkastuksesta annetun lain 24 §:ssä tarkoitettu uhkasakko, jotka koskevat osuuspankkien yhteenliittymää, määrätään keskusyhteisölle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

6.

Laki**ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1608/1993) 9 §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti, 9 b §:n 1 momentti, 10 § ja 25 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 9 §:n 1 ja 2 momentti ja 9 b §:n 1 momentti laissa 1230/1997, seuraavasti:

9 §

Sivukonttorin toimilupa

Luottolaitoksen on haettava Rahoitustarkastukselta toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Hakemuksesta on pyydettävä lausunto Suomen Pankilta ja luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitulta talletussuojarahastolta sekä sijoittajien korvausrahastolta, jos luottolaitos tarjoaa sijoituspalveluita. Hakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

Rahoitustarkastuksen on myönnettävä toimilupa, jos luottolaitokseen sen kotivaltiossa sovellettava lainsäädäntö vastaa kansainvälisesti hyväksytyjä rahoitusvalvonnan sekä rahoitusjärjestelmän rikollisen hyväksikäytön estämistä koskevia suosituksia, luottolaitos täyttää kotivaltion lainsäädännön vaatimukset ja luottolaitosta muutoinkin valvotaan sen kotivaltiossa riittävän tehokkaasti.

9 b §

Sivukonttorin erottaminen talletussuojarahaston jäsenyydestä

Jos 9 §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka talletussuojarahaston sääntöjä, Rahoitustarkastus voi erottaa sen talletussuojarahastosta. Rahoitus-

tarkastuksen on kuultava Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

10 §

Toimiluvan peruuttaminen ja rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi peruuttaa sivukonttorin toimiluvan, jos sivukonttorin toiminnassa on olennaisesti rikottu lakien tai asetusten säännöksiä taikka viranomaisten niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle 8 ja 9 §:ssä säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

Rahoitustarkastus voi rajoittaa määräajaksi sivukonttorin toimiluvan mukaista toimintaa, jos sivukonttorin hoidossa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa rahoitusmarkkinoiden vakautta, maksujärjestelmien häiriötöntä toimintaa tai velkojien etua.

25 §

Toimiluvan peruuttamisen vaikutukset

Edellä 1 momentissa säädettyä menettelyä on noudatettava myös silloin, kun Rahoitustarkastus peruuttaa sivukonttorin toimiluvan tai kieltää luotto- tai rahoituslaitosta

jatkamasta toimintaansa Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan
kuuta 20 .

päivänä

Jos valtiovarainministeriöltä on haettu toimilupaa ennen tämän lain voimaantuloa, toimiluvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevaa lakia.

7.

Laki

talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1509/2001) 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 11 §:n 2 momentti, seuraavasti:

3 §

Keskeytyksen edellytykset

Valtiovarainministeriö voi keskeyttää pankin toiminnan enintään kuukauden ajaksi, jos on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen vakavasti vahingoittaisi rahoitusmarkkinoiden vakautta, maksujärjestelmien häiriötöntä toimintaa tai velkojien etua.

5 §

Asiamiehen asettaminen pankkiin

Rahoitustarkastuksen on viipymättä asetettava pankkiin, jonka toiminta on keskeytetty, asiamies valvomaan, että keskeytyspäätöstä noudatetaan tämän lain mukaisesti. Asiamiehen sovelletaan soveltuvin osin, mitä Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 23 §:ssä

säädetään asiamiehestä. Asiamies toimii virkavastuulla hoitaessaan tässä pykälässä tarkoitettua tehtäväänsä.

11 §

Toimenpidesuunnitelma

Jos pankki ei laadi suunnitelmaa 1 momentissa tarkoitettussa ajassa tai suunnitelmassa ei voida esittää toimenpiteitä, joiden avulla pankin taloudellinen asema voidaan todennäköisesti tervehdyttää ennen 3 §:ssä tarkoitettua määräajan päättymistä, valtiovarainministeriön on esitettävä Rahoitustarkastukselle pankin toimiluvan peruuttamista.

Tämä laki tulee voimaan
kuuta 20 .

päivänä

8.

Laki**kiinnitysluottopankkilain 14 ja 17 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1999 annetun kiinnitysluottopankkilain (1240/1999) 14 ja 17 a §, sellaisena kuin niistä on 17 a § laissa 1244/2000, seuraavasti:

14 §

Rahoitustarkastuksen harjoittama valvonta

Kiinnitysluottopankin on toimitettava 10 §:ssä tarkoitetun rekisterin tiedot Rahoitustarkastukselle kerran kuukaudessa. Jos joukkovelkakirjalainan vakuudet eivät täytä tämän lain vaatimuksia, Rahoitustarkastuksen on asetettava määräaika, jonka kuluessa kiinnitysluottopankin on hankittava lisää lainmukaisia vakuuksia. Jollei kiinnitysluottopankki voi asetetussa määräajassa täyttää vakuuksia koskevia vaatimuksia, Rahoitustarkastuksen on peruutettava kiinnitysluottopankin toimilupa.

17 a §

Vakuuksien hallinnointi selvitystilan ja konkurssin aikana

Sen jälkeen, kun kiinnitysluottopankki on asetettu selvitystilaan tai konkurssiin, Rahoitustarkastuksen on asetettava viipymättä Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 23 §:n 2 momentin mukainen asia-mies valvomaan kiinnitysluottopankin liikkeeseen laskemien kiinteistö- ja julkisyhteisövakuudellisten joukkovelkakirjojen haltijoiden etua ja käyttämään puhevaltaa näiden puolesta. Asiamiehen on valvottava erityisesti joukkovelkakirjalainojen vakuutena olevien varojen hoitamista ja rahaksi muuttoa sekä sopimuksenmukaisten suoritusten maksamista joukkovelkakirjan haltijoille. Asiamieheksi valittavalla henkilöllä on oltava tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden riittävä rahoitustoiminnan ja oikeudellisten asioiden tuntemus. Asiamieheen sovelletaan muuten, mitä Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 23 §:n 2 momentissa säädetään asiamiehestä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

tustarkastuksen on asetettava viipymättä Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 23 §:n 2 momentin mukainen asia-mies valvomaan kiinnitysluottopankin liikkeeseen laskemien kiinteistö- ja julkisyhteisövakuudellisten joukkovelkakirjojen haltijoiden etua ja käyttämään puhevaltaa näiden puolesta. Asiamiehen on valvottava erityisesti joukkovelkakirjalainojen vakuutena olevien varojen hoitamista ja rahaksi muuttoa sekä sopimuksenmukaisten suoritusten maksamista joukkovelkakirjan haltijoille. Asiamieheksi valittavalla henkilöllä on oltava tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden riittävä rahoitustoiminnan ja oikeudellisten asioiden tuntemus. Asiamieheen sovelletaan muuten, mitä Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 23 §:n 2 momentissa säädetään asiamiehestä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

9.

Laki**hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan hypoteekkiyhdistyksistä 8 joulukuuta 1978 annetun lain (936/1978) 2 §:n 3 momentti sekä 6 ja 9 §, sellaisena kuin niistä on 9 § laissa 1552/1992, sekä

muutetaan 5 §:n 2 momentti, 17 §:n 2 momentti, 27 §:n 3 momentti ja 28 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 2 momentti ja 17 §:n 2 momentti laissa 1613/1993 ja 27 §:n 3 momentti laissa 1552/1991, seuraavasti:

5 §

Vähintään puolella hypoteekkiyhdistyksen perustajista on oltava asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei Rahoitustarkastus myönnä hypoteekkiyhdistykselle lupaa poiketa tästä vaatimuksesta. Lupa voidaan myöntää, jos se ei vaaranna hypoteekkiyhdistyksen tehokasta valvontaa eikä hypoteekkiyhdistyksen hoitamista varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti.

17 §

Vähintään puolella hypoteekkiyhdistyksen hallituksen jäsenistä sekä toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei Rahoitustarkastus myönnä hypoteekkiyhdistykselle lupaa poiketa tästä vaatimuksesta. Lupa voidaan myöntää, jos se ei vaaranna hypoteekkiyhdistyksen tehokasta valvontaa eikä hypoteekkiyhdistyksen hoitamista varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti.

den mukaisesti.

27 §

Jos omaisuutta jää tämän jälkeen jäljelle, on ylijäämä käytettävä hypoteekkiyhdistyksen sääntöjen määräämään tarkoitukseen. Ylijäämän käytöstä päättää tarvittaessa Rahoitustarkastus.

28 §

Rahoitustarkastus antaa kussakin yksityistapauksessa tarkemmat määräykset siitä, miten on meneteltävä hypoteekkiyhdistyksiä yhdistettäessä tai hypoteekkiyhdistystä useaksi itsenäiseksi hypoteekkiyhdistykseksi jaettaessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

10.

Laki**sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sijoituspalveluyrityksistä 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain (579/1996) 12 §:n 3 momentti sekä

muutetaan 9, 10 § ja 10 a §, 11 §, 12 §:n 1 momentin johtolause ja 2, 4 ja 5 momentti, 12 b, 18 ja 19 §, 31 §:n 5 momentti, 34 §:n 1 momentin 1 kohta, 39 §:n 3 momentti, 42 §:n 2 momentti ja 45 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § osaksi laissa 48/2002, 10 § osaksi laeissa 518/1998, 1521/2001 ja mainitussa laissa 48/2002, 12 §:n 4 momentti, 34 §:n 1 momentti, 39 §:n 3 momentti, 42 §:n 2 momentti ja 45 §:n 2 momentti mainitussa laissa 518/1998, 10 a § ja 12 §:n 5 momentti laissa 1507/2001, 31 §:n 5 momentti laissa 1347/1997 ja 12 b § laissa 48/2002, sekä

lisätään 12 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

9 §

Toimilupa

Rahoitustarkastus myöntää hakemuksesta sijoituspalveluyrityksen toimiluvan. Toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

10 §

Toimiluvan myöntäminen

Toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jos osakkeenomistajien, osakkeenomistajiin arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaan rinnastettavien henkilöiden sekä hallintoa hoitavien vähintään kahden henkilön luotettavuudesta, hyvämainisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta saadun selvityksen perusteella ja hakijan liiketoiminnan aiottu laajuus huomioon ottaen voidaan varmistua siitä, että sijoituspalveluyritystä tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että yhtiöllä on pääkonttori Suomessa, luotettava hallinto, riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja että se täyttää muut tässä laissa asetetut vaatimukset, jollei saadun selvityksen

perusteella voida pitää todennäköisenä, että sijoituspalveluyrityksen ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus tai tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion säännökset ja hallinnolliset määräykset estävät sijoituspalveluyrityksen tehokkaan valvonnan. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle sijoituspalveluyritykselle ennen sen rekisteröimistä.

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemisestä ja käsitteystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996)

säädetään.

Rahoitustarkastuksen on ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta lausunto sijoittajien korvausrahastolta.

Sijoituspalveluyritys voi aloittaa toimintansa, jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty ja, jos toimilupa on myönnetty perustettavalle yritykselle, sijoituspalveluyritys on rekisteröity.

10 a §

Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi sekä tiedoksi sijoittajien korvausrahastolle. Perustettavalle sijoituspalveluyritykselle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla kun yritys rekisteröidään.

11 §

Toimiluvan ehdot

Toimiluvassa on mainittava ne 3 §:ssä tarkoitettut sijoituspalvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota. Toimiluvassa on mainittava myös ne 16 §:ssä tarkoitettut palvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota sijoituspalvelun lisäksi. Rahoitustarkastus voi toimiluvan myöntämisen jälkeen sijoituspalveluyrityksen hakemuksesta muuttaa toimilupaa tässä momentissa säädetyiltä osin.

Rahoitustarkastuksella on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan sijoituspalveluyrityksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja.

12 §

Toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi peruuttaa sijoituspalveluyrityksen toimiluvan, jos

Rahoitustarkastus voi rajoittaa määräajaksi sijoituspalveluyrityksen toimiluvan ehtojen

mukaista toimintaa ja, jos asiantilaa ei ole saatu korjatuksi määräajassa, määräajan päätymisen jälkeen muuttaa toimiluvan ehtoja toiminnan pysyväksi rajoittamiseksi, jos toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen on omiaan vakavasti vahingoittamaan arvopaperimarkkinoiden vakautta tai sijoittajien asemaa.

Päätäessään sijoituspalveluyrityksen toimiluvan peruuttamisesta Rahoitustarkastus voi samalla määrätä sijoittajien saamiset maksettavaksi sijoittajien korvausrahaston varoista siten kuin 6 luvussa säädetään.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimiluvan peruuttaminen rekisteröitäväksi sekä tiedoksi sijoittajien korvausrahastolle.

Rahoitustarkastuksen on peruuttaessaan toimiluvan sijoituspalveluyritykseltä, joka toimii myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, taikka rajoittaessaan tällaisen sijoituspalveluyrityksen toimiluvan mukaista toimintaa, ilmoitettava päätöksestään asianomaisen valtion valvontaviranomaiselle.

12 b §

Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtaminen

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa sijoituspalveluyritystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoituspalvelutoiminnan tuntemus kuin sijoituspalveluyrityksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton sijoituspalveluyrityksen hallituk-

sen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi.

Rahoitustarkastus voi kieltää määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi, henkilöä toimimasta sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana, jos

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa sijoituspalveluyrityksen vakaata toimintaa, sijoittajien asemaa tai velkojien etua; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä Rahoitustarkastukselle.

Mitä 1—4 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti omistusyhteisöön.

18 §

Sivuliikkeen perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo perustaa sivuliikkeen muuhun kuin 17 §:ssä tarkoitettuun valtioon, on haettava lupa sivuliikkeen perustamiseen Rahoitustarkastukselta. Lupa on myönnettävä, jos sivuliikkeen valvonta on riittävästi järjestettävissä ja jos sivuliikkeen perustaminen ei sijoituspalveluyrityksen hallinto ja taloudellinen tila huomioon ottaen ole omiaan vaarantamaan sijoituspalveluyrityksen toimintaa. Lupahakemuksesta on pyydettävä Suomen Pankin lausunto. Rahoitustarkastuksella on oikeus luvan hakijaa kuultuaan asettaa lupaan sivuliikkeen toimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja.

Lupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

19 §

Ulkomailla olevan sivuliikkeen lakkauttaminen

Jos sijoituspalveluyritys ei täytä 17 ja 18

§:ssä säädettyjä edellytyksiä, Rahoitustarkastus voi asettaa määräajan asiantilan korjaamiseksi ja, jollei vaatimusta täytetä määräajan kuluessa, soveltuvin osin noudattaa, mitä 12 §:ssä säädetään.

31 §

Omien varojen vähimmäismäärä ja sisäisten liiketoimien ilmoittaminen

Jos sijoituspalveluyrityksen omat varat tai konsolidoidut omat varat vähenevät alle 2—4 momentissa säädetyn vähimmäismäärän, sijoituspalveluyrityksen tai omistusyhteisön on viipymättä ilmoitettava siitä Rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen määrää koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on, saatuaan edellä tarkoitettun ilmoituksen tai muuten tiedon omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen vähenemisestä alle laissa säädetyn määrän, asetettava määräaika, jonka kuluessa sijoituspalveluyrityksen omia varoja ja konsolidoituja omia varoja koskeva vaatimus on toimiluvan peruuttamisen uhalla täytettävä. Jos vaatimusta ei ole määräajan päättymisen jälkeenkään täytetty, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen toimiluvan peruuttamisesta.

34 §

Korvausrahaston hallinto

Korvausrahastoa hoitaa siihen kuuluvien sijoituspalveluyritysten valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Korvausrahaston hallituksen tehtävänä on, sen lisäksi mitä hallituksen tehtävistä muualla laissa säädetään ja muutoin määrätään:

1) antaa Rahoitustarkastukselle lausunto sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemukselta;

39 §

Korvausrahaston suoritusvelvollisuuden alkaminen

Rahoitustarkastuksen on annettava tieto 2 momentissa tarkoitetusta päätöksestään korvausrahastolle ja sijoituspalveluyritykselle sekä, jos sijoituspalveluyrityksellä on muualla kuin Suomessa sivuliike, sivuliikkeen sijaintivaltion Rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle ja korvausrahastoa vastaavalle suojajärjestelmälle.

42 §

Sijoituspalveluyritysten yhteisvastuu ja sijoittamien saamisten maksaminen

Korvausrahaston on maksettava sijoittajien saamiset ilman aiheetonta viivytystä, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluttua 12 §:n 4 momentissa tarkoitettusta tai 39 §:n 2 momentissa tarkoitettusta Rahoitustarkastuksen päätöksestä. Jos sijoituspalveluyritys on ennen 39 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin, lasketaan määräaika selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin asettamista koskevasta päätöksestä. Korvausvelalle on maksettava korkolain (633/1982) mukaista viivästyskorkoa siitä lähtien, kun Rahoitustarkastus teki 12 §:n 4 momentissa tai 39 §:n 2 momentissa tarkoite-

tun päätöksen.

45 §

Korvausrahastosta erottaminen

Jos 1 momentissa tarkoitetuilla toimenpiteillä ei voida varmistaa, että sijoituspalveluyritys täyttää veloitteensa ja jos veloitteiden noudattamatta jättämistä on pidettävä olennaisena rikkomuksena, voi korvausrahasto ilmoittaa sijoituspalveluyritykselle aikomuksestaan erottaa se korvausrahastosta. Sijoituspalveluyritys voidaan erottaa korvausrahastosta aikaisintaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun korvausrahasto on antanut sijoituspalveluyritykselle varoituksen. Korvausrahaston on kuultava sijoituspalveluyritystä ennen varoituksen antamista ja ennen erottamispäätöstä. Korvausrahaston on saatava Rahoitustarkastuksen suostumus varoituksen antamiseen ja erottamispäätöksen tekemiseen. Korvausrahaston on julkistettava erottamispäätös 43 §:n 1 momentissa mainituin tavoin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Jos valtiovarainministeriöltä on haettu toimilupaa ennen tämän lain voimaantuloa, toimiluvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevaa lakia.

11.

Laki**ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain (580/1996) 4a §:n 2 momentti, 4 b §:n 1 momentti, 6 §:n 3-5 momentti, 7 §, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 8 b §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentin johtolause ja 2 ja 3 momentti sekä 12 §,

sellaisina kuin niistä ovat 4a §:n 2 momentti, 4 b §:n 1 momentti, 7 §, 8 §:n 1 momentti ja 8 b §:n 1 momentti laissa 519/1998, seuraavasti:

4 a §

Sivuliikkeen lisäsuoja

Hakemuksessa on oltava riittävät tiedot ulkomaisesta sijoituspalveluyrityksestä ja sen kotivaltion suojajärjestelmästä. Korvausrahaston on pyydettävä hakemuksesta Rahoitustarkastuksen ja Suomen Pankin lausunto. Korvausrahasto voi hylätä hakemuksen, jos ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen kotivaltion suojaa voidaan pitää riittävänä ja Rahoitustarkastus antaa siihen suostumuksensa.

4 b §

Sivuliikkeen erottaminen korvausrahastosta

Jos ulkomainen sivuliike on olennaisesti rikkonut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka korvausrahaston sääntöjä, korvausrahasto voi erottaa sen aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun korvausrahasto on antanut sivuliikkeelle varoituksen. Korvausrahaston on kuultava sijoituspalveluyritystä ja Rahoitustarkastusta ennen varoituksen antamista ja erottamispäätöksen tekemistä. Korvausrahaston on saatava Rahoitustarkastuksen ja sijoituspalveluyrityksen kotivaltion Rahoitustarkastusta vastaavan valvontaviranomaisen suostumus varoituksen antamiseen ja erottamispäätöksen tekemiseen.

6 §

Toimintaoikeuksien peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen

Jos ulkomainen sijoituspalveluyritys 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta edelleen jatkaa lainvastaista toimintaansa, Rahoitustarkastus voi kieltää kokonaan tai osittain ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sijoituspalvelujen tarjoamisen Suomessa. Päätöksestä on ilmoitettava sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion Rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle.

Rahoitustarkastus voi kieltää välittömästi tämän lain vastaisen toiminnan, jos kieltö on asian kiireellisyyden vuoksi välttämätön sijoittajien tai niiden henkilöiden etujen suojaamiseksi, joille sijoituspalvelua on tarjottu. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava ulkomaiselle sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion Rahoitustarkastusta vastaavalle viranomaiselle ja Euroopan komissiolle.

Rahoitustarkastus voi kieltää kokonaan tai osittain ulkomaista sijoituspalveluyritystä tarjoamasta sijoituspalvelua Suomessa, jos ulkomainen sijoituspalveluyritys on rikkonut olennaisesti tätä lakia, arvopaperimarkkinalakia, sijoituspalveluyrityksistä annettua lakia tai muuta rahoitusmarkkinoita koskevaa lain-

säädäntöä tai niiden nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä siten, että se voi vahingoittaa sijoittajan suojaa tai muutoin yleistä etua.

7 §

Sivuliikkeen toimilupa

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen on haettava Rahoitustarkastukselta toimilupa Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Hakemuksesta on pyydetty lausunto korvausrahastolta. Toimilupaa haettaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 9 §:ssä säädetään.

8 §

Toimiluvan myöntäminen

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneelle sijoituspalveluyritykselle, jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät luotettavalle sijoituspalvelujen tarjoamiselle asetettavat vaatimukset, voidaan myöntää toimilupa Suomeen perustettavaa sivuliikettä varten. Toimilupaa myönnettäessä on arvioitava sitä, vastaako sivuliikkeen kotivaltion sijoittajien korvausjärjestelmä korvausrahaston tarjoaman suojan tasoa ja laajuutta. Toimilupaa myöntäessään Rahoitustarkastus voi päättää sivuliikkeen jäsenyydestä korvausrahastossa.

Rahoitustarkastuksella on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan sivuliikkeen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja.

8 b §

Sivuliikkeen erottaminen korvausrahastosta

Jos 7 §:ssä tarkoitettu sivuliike on olennaisesti rikkonut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka korvausrahaston sääntöjä, korvausrahasto voi erottaa

sen aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun korvausrahasto oli antanut sivuliikkeelle varoituksen. Korvausrahaston on kuultava sijoituspalveluyritystä ja Rahoitustarkastusta ennen varoituksen antamista ja erottamispäätöksen tekemistä. Korvausrahaston on saatava Rahoitustarkastuksen ja sijoituspalveluyrityksen kotivaltion Rahoitustarkastusta vastaavan valvontaviranomaisen suostumus varoituksen antamiseen ja erottamispäätöksen tekemiseen.

9 §

Toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi peruuttaa sivuliikkeen toimiluvan, jos:

Rahoitustarkastus voi rajoittaa määräajaksi sivuliikkeen toimiluvan ehtojen mukaista toimintaa, jos toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminta on omiaan vakavasti vahingoittamaan arvopaperimarkkinoiden vakautta tai sijoittajien asemaa.

Rahoitustarkastuksen on ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä kuultava asianomaista sijoituspalveluyritystä.

12 §

Sijoituspalvelun tarjoamisen vapaus

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneella sijoituspalveluyrityksellä on Rahoitustarkastuksen luvalla oikeus tarjota sijoituspalvelua Suomessa perustamatta tytäryritystä tai sivuliikettä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Jos valtiovarainministeriöltä on haettu toimilupaa ennen tämän lain voimaantuloa, toimiluvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevaa lakia.

12.

Laki**panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 18 päivänä joulukuuta 1992 panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 4 §, 5 §:n 2 momentti, 5 a §:n 1 momentin johtolause ja 2 ja 3 momentti, 5 b § sekä 30 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 § osaksi laissa 769/1997 ja 5, 5 a ja 5 b § sekä 30 §:n 3 momentti mainitussa laissa 769/1997, seuraavasti:

4 §

Panttilainaus toiminnan harjoittamiseen on haettava toimilupa Rahoitustarkastukselta. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle panttilainauslaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. Rahoitustarkastuksella on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Panttilainauslaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydettävä asianomaisen paikakunnan poliisin lausunto.

5 §

Rahoitustarkastuksella on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan panttilainauslaitoksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

5 a §

Rahoitustarkastus voi peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos

Jos Rahoitustarkastus peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, Rahoitustarkastus voi samalla antaa määrä-

yksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

5 b §

Rahoitustarkastus voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Toimiluvan peruuttamiseen sovelletaan, mitä 5 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

30 §

Osakeyhtiölain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 8 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan antaa panttilainauslaitokselle Rahoitustarkastus.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Jos valtiovarainministeriöltä on haettu tässä laissa tarkoitettua lupaa ennen tämän lain voimaantuloa, luvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevaa lakia.

13.

Laki**sijoitusrahastolain 122 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä tammikuuta 1999 annetun sijoitusrahastolain (48/1999) 122 §, seuraavasti:

122 §

Rahoitustarkastuksen on asetettava Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 23 §:ssä tarkoitettu asiamies huolehtimaan sijoitusrahaston lakkauttamisesta siten kuin siitä säädetään 119 §:ssä, jos

1) rahastoyhtiö tai säilytisyhteisö ei ryhdy toimenpiteisiin sijoitusrahaston lakkauttamiseksi tai valmistelemaan sijoitusrahaston sulautumista kuukauden kuluessa 121 §:ssä tarkoitetun edellytyksen täytyttyä; tai

2) säilytisyhteisö ei ryhdy toimenpiteisiin sijoitusrahaston hallinnon luovuttamiseksi.

Rahoitustarkastuksen on välittömästi määrättävä sijoitusrahaston rahasto-osuuksien liikkeeseenlasku ja lunastaminen keskeyttäväksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

14.

Laki**arvopaperimarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 26 päivänä toukokuuta 1989 annetun arvopaperimarkkinalain (495/1989) 7 luvun 1 §:n 2—4 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 2 momentti laissa 1517/2001 ja 3 ja 4 momentti laissa 581/1996, sekä

muutetaan 2 luvun 11 §:n 4 ja 5 momentti, 4 luvun 5 a §:n 4 momentti, 5 luvun 5 §:n 1 momentti, 7 luvun 1 §:n 1 momentti ja 10 luvun 3 §:n 5 momentti,

sellaisena kuin ne ovat 2 luvun 11 §:n 4 ja 5 momentti ja 7 luvun 1 §:n 1 momentti mainituissa laissa 1517/2001, 4 luvun 5 a §:n 4 momentti laissa 321/1998 sekä 5 luvun 5 §:n 1 momentti ja 10 luvun 3 §:n 5 momentti laissa 581/1996, seuraavasti:

2 luku

Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

11 §

_____ Kirjanpitolautakunta voi myöntää poikke-

uksen osavuositarkastuksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen sisällöstä, jollei laissa toisin säädetä. Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (/) tarkoitetuille valvottaville poikkeuksen voi kuitenkin myöntää Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirastosta annetussa laissa (78/1999) tarkoitetuille valvottaville Vakuutusvalvontavirasto. Kirjanpitolauta-

kunnan ja Vakuutusvalvontaviraston on ilmoitettava päätöksestään välittömästi Rahoitustarkastukselle. Katsaukseen ja tilinpäätökseen on sisällytettävä maininta poikkeuksesta.

Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen listalleotto- ja tarjousesitteen sekä 6 luvussa tarkoitettun tarjousasiakirjan sisällöstä ja julkistamisesta sekä osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen julkistamisesta. Vakuutusvalvontaviraston valvottavien osalta poikkeuksen osavuosikatsauksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen julkistamisesta voi kuitenkin myöntää Vakuutusvalvontavirasto. Vakuutusvalvontaviraston on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehtyyn hakemukseen annetusta päätöksestä Rahoitustarkastukselle.

4 luku

Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen

5 a §

Rahoitustarkastus hyväksyy elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettun arvopaperien takaisinostosopimuksen ja lainaussopimuksen ehdot. Hyväksyntää voi hakea Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa tarkoitettu valvottava ja arvopaperivälittäjien yhteisö. Erillistä hyväksyntää ei kuitenkaan ole haettava, jos takaisinostosopimuksen tai lainaussopimuksen ehdot on vahvistettu 3 luvun 4 §:n mukaisesti osana arvopaperipörssin sääntöjä tai kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisesti osana optioyhteisön sääntöjä.

5 luku

Sisäpiiriä koskevat säännökset

5 §

Edellä 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottajan on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla hänen, hänen edunvalvonnassaan olevan vajaavaltaisen ja 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettun yhteisön ja säätiön omistamat osakkeet, osakkeisiin ja niihin oikeuttaviin arvopapereihin oikeuttavat arvopaperit sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset. Rekisterissä on vastaavasti oltava kunkin ilmoitusvelvollisuuden kohdalla tiedot 3 ja 4 §:ssä tarkoitetuista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä.

7 luku

Arvopaperimarkkinoiden valvonta

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä arvopapereilla käytävää julkista kauppaa ja muuta 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä koskevien sääntöjen ja sopimusehtojen noudattamista valvoo Rahoitustarkastus.

10 luku

Erinäisiä säännöksiä

3 §

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 41 §:n 2 momenttia ei sovelleta muutoksenhakuun päätöksestä, joka koskee 3 luvun 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 5 momentissa sekä 6 luvun 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua asiaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki**kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain 4 luvun 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä elokuuta 1988 kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) 4 luvun 3 §, sellaisena kuin se on laeissa 599/1997 ja 1518/2001.

4 luku

Johdannaismarkkinoiden valvonta

3 §

Velvollisuus antaa tietoja

Optioyhteisö on velvollinen luovuttamaan

sähkömarkkinalain nojalla järjestelmä-
 vastuuseen määrätyle yhteisölle ja muulle
 asianomaisen ministeriön määräämälle yhtei-
 sölle tietoja sähkoon perustuvilla optioilla ja
 termiineillä käydyistä kaupoista siten kuin
 sähkömarkkinalaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

16.

Laki**valtion vakuusrahastosta annetun lain 19 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion vakuusrahastosta 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetun lain (379/1992) 19 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 245/1996, seuraavasti:

19 a §

Yhtiöitä koskevat eräät säännökset

OmaisuuDENHOIToyhtiön tai muun 1 §:n 4 momentissa tarkoitettun yhtiön tai niiden omistaman yhtiön osakkeisiin ei sovelleta valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 24 §:n 1 momenttia eikä lakia valtion osakasvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä (740/1991). OmaisuuDENHOIToyhtiöön so-

velletaan osakeyhtiöistä voimassa olevan lainsäädännön lisäksi, mitä luotolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 10 luvussa säädetään asiakkaansuojasta, 94 §:ssä salassapitovelvollisuudesta ja 100 §:ssä salassapitovelvollisuuden rikkomisesta ja Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 25§:ssä uhkasakosta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

17.

Laki**perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (517/1999) 1 §:n 3 momentin 3 kohta seuraavasti:

1 §

Perintätoiminnan luvanvaraisuus

 Tässä laissa säädettyä toimilupaa ei kuitenkaan vaadita satunnaiseen perintätoimintaan, jos perintätoimintaa ei ole markkinoitu. Toimilupaa ei myöskään vaadita:

3) Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (/) tarkoitettujen valvottavien taikka vakuutusyhtiölaissa (1062/1979), ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995), vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987), työelä-

kevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997), vakuutuskassalaissa (1164/1992), eläkesäätiölaissa (1774/1995), merimieseläkelaisissa (72/1956), lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelaisissa (134/1962), maatalousyrittäjien eläkelaisissa (467/1969) tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaisissa (662/1985) tarkoitettujen vakuutus- tai eläkelaitosten harjoittamaan perintätoimintaan;

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtionvarainministeri *Sauli Niinistö*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

2.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan luottolaitostoiminnasta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1607/1993) 17 §:n 1 momentin 1 kohta,
muutetaan 8 §:n 3 momentti, 10 §, 11 §:n 1 momentin johtolause ja 2 momentti, 11 a §, 12 §:n 1 momentin johtolause ja 3-5 ja 7 momentti, 17 a, 27 ja 28 §, 65 p §, 70 §:n 3 momentti, 80 § ja 104 §:n 4 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 8 §:n 3 momentti, 70 §:n 3 momentti ja 80 § laissa 1340/1997, 10 § osaksi laeissa 524/1998 ja 570/1996, 11 a § ja 12 §:n 3 ja 4 momentti laissa 1500/2001, 12 §:n 5 ja 7 momentti mainitussa laissa 570/1996, 65 p § mainitussa laissa 524/1998 ja 17 a § laissa 45/2002, sekä
lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 949/1996, uusi 1 momentti, jolloin nykyiset 1 ja 2 momentti siirtyvät muutettuina 2 ja 3 momentiksi, sekä uusi 4 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Toiminimi

Valtiovarainministeriö voi antaa talletuspankin konsolidointiryhmään kuuluvalle yritykselle luvan käyttää toiminimessään nimitystä "pankki" tai viittausta talletuspankin toimintaan.

Rahoitustarkastus voi antaa talletuspankin konsolidointiryhmään kuuluvalle yritykselle luvan käyttää toiminimessään nimitystä "pankki" tai viittausta talletuspankin toimintaan.

10 §

Toimilupa

Valtiovarainministeriö myöntää luottolaitoksen toimiluvan. Hakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys luottolaitoksen suorista tai välillisistä omistajista taikka jäsenistä sekä heidän omistusosuuksistaan ja asiakariskeistään sekä hallintoa hoitavista

10 §

Toimilupa

Rahoitustarkastus myöntää hakemuksesta luottolaitoksen toimiluvan. *Toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.*

henkilöistä. Valtiovarainministeriöllä on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä.

Luottolaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydetty rahoitustarkastuksen sekä korvausrahaston lausunto. Talletuspankin toimilupaa koskevasta hakemuksesta on lisäksi pyydetty talletussuojarahaston lausunto. Toimilupaa hakevan yhteisön ollessa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen tytäryhtiö tai tällaisen luottolaitoksen emoyhtiön tytäryhtiö, hakemuksesta on pyydetty tuon valtion valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin tällaisessa luottolaitoksessa.

Valtiovarainministeriön on annettava luottolaitoksen toimilupaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Jos päätöstä ei ole annettu 3 momentissa säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, mikäli päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

11 §

Toimiluvan myöntäminen

Talletuspankin toimilupahakemuksesta on pyydetty talletussuojarahaston lausunto. Toimilupahakemuksesta on lisäksi pyydetty sijoittajien korvausrahaston lausunto, jos luottolaitos voi yhtiöjärjestyksensä mukaan tarjota sijoituspalveluja. Toimilupaa hakevan yhteisön ollessa toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen tytäryhtiö tai tällaisen luottolaitoksen emoyrityksen tytäryhtiö, hakemuksesta on pyydetty tuon valtion rahoitusmarkkinoita valvovan valvontaviranomaisen lausunto. Samoin menetellään, jos toimilupaa hakevan yhteisön määräämisvalta on samoilla luonnollisilla tai oikeushenkilöillä kuin tällaisessa luottolaitoksessa.

Rahoitustarkastuksen on annettava luottolaitoksen toimilupaa koskeva päätös kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta.

Jos päätöstä ei ole annettu 3 momentissa säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. *Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava päätöksen antamisesta muutoksenhakuviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaisissa (586/1996) säädetään.*

11 §

Toimiluvan myöntäminen

Toimilupa on myönnettävä, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että luottolaitos täyttää 2 momentissa säädettyt toimiluvan yleiset edellytykset sekä

Luottolaitokselle on myönnettävä toimilupa, jos saadun selvityksen perusteella voidaan varmistua, että:

Valtiovarainministeriöllä on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan luottolaitoksen liiketoimintaa koskevia rajoituksia tai ehtoja.

11 a §

Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi sekä tiedoksi rahoitustarkastukselle.

12 §

Toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen

Valtiovarainministeriö voi rahoitustarkastuksen esityksestä peruuttaa luottolaitoksen toimiluvan, jos:

Valtiovarainministeriön on peruutettava toimilupa, kun luottolaitos on asetettu konkurssiin tai selvitysmiehet ovat antaneet selvitystilaa koskevan lopputilityksen.

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava

muualla tässä laissa luottolaitokselle säädetty vaatimukset. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle luottolaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimiluvan myöntämisen yleiset edellytykset ovat:

Rahoitustarkastuksella on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan luottolaitoksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja. Rahoitustarkastus voi toimiluvan myöntämisen jälkeen luottolaitoksen hakeuksesta muuttaa toimiluvan ehtoja.

Luottolaitos voi aloittaa toimintansa, jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty ja rekisteröity ja luottolaitos on toimittanut Rahoitustarkastukselle 17 §:ssä tarkoitettut tiedot.

11 a §

Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi. Talletuspankin toimilupa on lisäksi ilmoitettava tiedoksi talletussuojarahastolle ja sijoituspalveluja tarjoavan luottolaitoksen toimilupa sijoittajien korvausrahastolle. Jos toimilupa on myönnetty perustettavalle yritykselle, toimilupaa ei saa rekisteröidä ennen kuin yritys on rekisteröity.

12 §

Toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi peruuttaa luottolaitoksen toimiluvan, jos

Rahoitustarkastuksen on peruutettava toimilupa, kun luottolaitos on asetettu konkurssiin tai selvitysmiehet ovat antaneet selvitystilaa koskevan lopputilityksen.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toi-

toimiluvan peruuttaminen rekisteröitäväksi sekä tiedoksi rahoitustarkastukselle.

Valtiovarainministeriö voi rahoitustarkastuksen esityksestä rajoittaa määräajaksi luottolaitoksen toimiluvan mukaista toimintaa, jos luottolaitoksen hoidossa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa rahoitusmarkkinoiden vakautta tai velkojien etua.

Valtiovarainministeriön on peruuttaessaan toimiluvan luottolaitokselta, joka toimii myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, ilmoitettava päätöksestään asianomaisen valtion valvontaviranomaiselle.

miluvan peruuttaminen rekisteröitäväksi. *Toimiluvan peruuttaminen on lisäksi ilmoitettava tiedoksi talletussuojarahastolle, vakuusrahastolle ja sijoittajien korvausrahastolle, jos luottolaitos on rahaston jäsen.*

Rahoitustarkastus voi rajoittaa määräajaksi luottolaitoksen toimiluvan mukaista toimintaa ja, jos asiantilaa ei ole saatu korjatuksi määräajassa, määräajan päättymisen jälkeen muuttaa toimiluvan ehtoja toiminnan pysyväksi rajoittamiseksi, jos luottolaitoksen hoidossa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen voi vakavasti vahingoittaa rahoitusmarkkinoiden vakautta, maksujärjestelmien häiriötöntä toimintaa tai velkojien etua.

Rahoitustarkastuksen on peruuttaessaan toimiluvan luottolaitokselta, joka toimii myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, taikka rajoittaessaan tällaisen luottolaitoksen toimiluvan mukaista toimintaa, ilmoitettava päätöksestään asianomaisen valtion valvontaviranomaiselle.

17 §

Rahoitustarkastukselle toimitettavat tiedot

Luottolaitos ei saa aloittaa toimintaansa ennen kuin se on saanut toimiluvan ja toimittanut rahoitustarkastukselle:

1) jäljennöksen *valtiovarainministeriön myöntämästä luottolaitoksen toimiluvasta;* (kumotaan)

17 a §

Luottolaitoksen ja omistusyhteisön johtaminen

Luottolaitoksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa luottolaitosta ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on lisäksi oltava hyvämaineisia ja heillä on oltava sellainen yleinen luottolaitostoiminnan tuntemus kuin luottolaitoksen toiminnan laatuun ja laaju-

17 a §

Luottolaitoksen ja omistusyhteisön johtaminen

Luottolaitoksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa luottolaitosta ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on oltava *luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu.* Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on

teen katsoen on tarpeen.

Mitä edellä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti omistusyhteisöön. Omistusyhteisön on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä rahoitustarkastukselle.

lisäksi oltava sellainen yleinen luottolaitostoiminnan tuntemus kuin luottolaitoksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton luottolaitoksen hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi.

Rahoitustarkastus voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta luottolaitoksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana, jos

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa luottolaitoksen vakaata toimintaa, tallettajien tai sijoittajien asemaa taikka velkojien etua; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti omistusyhteisöön. Omistusyhteisön on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä Rahoitustarkastukselle.

27 §

Sivukonttorin perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

Luottolaitoksen, joka aikoo perustaa sivukonttorin muuhun kuin 26 §:ssä tarkoitettuun valtioon, on haettava lupa sivukonttorin perustamiseen valtiovarainministeriöltä. Lupa on myönnettävä, jos sivukonttorin valvonta on riittävällä tavalla järjestettävissä. Lupahakemuksesta on pyydettyä Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Valtiovarainministeriö voi antaa määräyksiä ulkomaille perustettavan sivukonttorin perustamisesta ja valvonnan toteuttamisesta.

27 §

Sivukonttorin perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

Luottolaitoksen, joka aikoo perustaa sivukonttorin muuhun kuin *Euroopan talousalueeseen kuuluvaan* valtioon, on haettava lupa sivukonttorin perustamiseen *Rahoitustarkastukselta*. Lupa on myönnettävä, jos sivukonttorin valvonta on riittävästi järjestettävissä ja jos sivukonttorin perustaminen ei luottolaitoksen hallinto ja taloudellinen tila huomioon ottaen ole omiaan vaarantamaan luottolaitoksen toimintaa. Lupahakemuksesta on pyydettyä Suomen Pankin lausunto. *Rahoitustarkastuksella on oikeus luvan hakijaa kuultuaan asettaa lupaan sivukonttorin toimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja.*

Lupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

28 §

Ulkomailla olevan sivukonttorin lakkauttaminen

Jos luottolaitos rikkoo 26 ja 27 §:n säännöksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä, valtiovarainministeriö voi luottolaitosta kuultuaan vaatia oikaisua määräajassa ja, jollei oikaisua tapahdu, määrätä ulkomaisen sivukonttorin lakkautettavaksi.

28 §

Ulkomailla olevan sivukonttorin lakkauttaminen

Jos luottolaitos ei täytä 26 ja 27 §:ssä säädettyjä edellytyksiä, Rahoitustarkastus voi asettaa määräajan asiantilan korjaamiseksi ja, jollei vaatimusta täytetä määräajan kuluessa, soveltuvin osin noudattaa, mitä 12 §:ssä säädetään.

65 p §

Toimiluvan peruuttaminen sekä tallettajien ja sijoittajien saamiset

Päätäessään 12 §:n nojalla talletuspankin toimiluvan peruuttamisesta ministeriö voi samalla määrätä tallettajien saamiset maksettaviksi talletussuojarahaston varoista. Päätäessään 12 §:n nojalla luottolaitoksen toimiluvan peruuttamisesta ministeriö voi samalla määrätä sijoittajien saamiset maksettaviksi sijoittajien korvausrahastosta siten kuin sijoituspalvelu yrityksistä annetun lain 6 luvussa säädetään.

65 p §

Toimiluvan peruuttaminen sekä tallettajien ja sijoittajien saamiset

Päätäessään 12 §:n nojalla talletuspankin toimiluvan peruuttamisesta Rahoitustarkastus voi samalla määrätä tallettajien saamiset maksettaviksi talletussuojarahaston varoista. Päätäessään 12 §:n nojalla luottolaitoksen toimiluvan peruuttamisesta Rahoitustarkastus voi samalla määrätä sijoittajien saamiset maksettaviksi sijoittajien korvausrahastosta siten kuin sijoituspalvelu yrityksistä annetun lain 6 luvussa säädetään.

70 §

Asiakasriskejä koskevat rajoitukset

Jos luottolaitoksen asiakasriski tai suurten asiakasriskien yhteenlaskettu määrä ylittää 1 tai 2 momentissa säädetyn rajan, luottolaitoksen on viipymättä ilmoitettava siitä rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin asiakasriskejä koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on asetettava määräaika, jonka kuluessa luottolaitoksen on täytettävä 1 ja 2 momentissa säädetty vaatimus, tai esitettävä valtiovarainministeriölle luottolaitoksen toimiluvan peruuttamista.

Jos luottolaitoksen asiakasriski tai suurten asiakasriskien yhteismäärä ylittää 1 tai 2 momentissa säädetyn rajan, luottolaitoksen on välittömästi ilmoitettava siitä *Rahoitustarkastukselle* ja ryhdyttävä toimenpiteisiin asiakasriskejä koskevien vaatimusten täyttämiseksi. *Rahoitustarkastuksen on, saatuaan edellä tarkoitettun ilmoituksen tai muuten tiedon 1 tai 2 momentissa säädettyjen rajojen ylitymisestä, asetettava määräaika, jonka kuluessa luottolaitoksen on toimiluvan peruuttamisen uhalla täytettävä 1 ja 2 momentissa säädetty vaatimus. Jos vaatimusta*

ei ole määräajan päättymiseen jälkeenkään täytetty, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen toimiluvan peruuttamisesta.

80 §

Omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen kartuttamisvelvollisuus

Jos luottolaitoksen omat varat tai konsolidoidut omat varat vähenevät alle tässä laissa säädetyn vähimmäismäärän, luottolaitoksen tai omistusyhteisön on viipymättä ilmoitettava siitä rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen määrää koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on asetettava määräaika, jonka kuluessa luottolaitoksen omia varoja ja konsolidoituja omia varoja koskeva vaatimus on täytettävä, tai esitettävä valtiovarainministeriölle luottolaitoksen toimiluvan peruuttamista.

80 §

Omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen kartuttamisvelvollisuus

Jos luottolaitoksen omat varat tai konsolidoidut omat varat vähenevät alle tässä laissa säädetyn vähimmäismäärän, luottolaitoksen tai omistusyhteisön on viipymättä ilmoitettava siitä *Rahoitustarkastukselle* ja ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen määrää koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on, *saatuaan edellä tarkoitetun ilmoituksen tai muuten tiedon omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen vähenemisestä alle laissa säädetyn määrän*, asetettava määräaika, jonka kuluessa luottolaitoksen omia varoja ja konsolidoituja omia varoja koskeva vaatimus on toimiluvan peruuttamisen uhalla täytettävä. *Jos vaatimusta ei ole määräajan päättymiseen jälkeenkään täytetty, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen toimiluvan peruuttamisesta.*

104 §

Omien varojen vähimmäismäärä

Jos luottolaitoksen omien varojen määrä alenee alle 1 momentissa säädetyn määrän tai 3 momentissa säädettyjen yhteenlaskettujen omien varojen määrän taikka jos se ei määräajassa täytä 2 momentin vähimmäisvaatimusta, on rahoitustarkastuksen asetettava luottolaitokselle määräaika, jonka kuluessa omien varojen on saavutettava tämän pykälän mukainen vähimmäismäärä, tai esitettävä valtiovarainministeriölle luottolaitoksen toimiluvan peruuttamista.

Omien varojen vähenemiseen alle tässä pykälässä säädetyn määrän sovelletaan, mitä 80 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .

Jos valtiovarainministeriöltä on haettu

toimilupaa ennen tämän lain voimaantuloa, toimiluvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevaa lakia.

3.

Laki

liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1501/2001) 7 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentti, 17 ja 19 §, 20 §:n 1—4 momentti ja 22 §:n 1 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Kombinaatiosulautumista ei saa rekisteröidä, jollei samalla rekisteröidä valtiovarainministeriön perustettavalle luottolaitokselle myöntämää toimilupaa.

Kombinaatiosulautumista ei saa rekisteröidä, *ellei* samalla rekisteröidä *1 momentissa tarkoitettua* toimilupaa.

14 §

Valtiovarainministeriö voi tämän luvun mukaisesti luottolaitoksen hakemuksesta peruuttaa sen toimiluvan ilman, että luottolaitos olisi asetettava selvitystilaan. *Hakemuksesta on ennen sen ratkaisemista pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto.*

14 §

Rahoitustarkastus voi tämän luvun mukaisesti luottolaitoksen hakemuksesta peruuttaa sen toimiluvan ilman, että luottolaitos olisi asetettava selvitystilaan.

17 §

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava 14 §:ssä tarkoitettu päätös rekisteröitäväksi. Toimiluvan peruuttaminen tulee voimaan, kun päätös on rekisteröity.

17 §

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava 14 §:ssä tarkoitettu päätös rekisteröitäväksi. Toimiluvan peruuttaminen tulee voimaan, kun päätös on rekisteröity.

19 §

Valtiovarainministeriön on päättäessään luottolaitoksen toimiluvan peruuttamisesta samalla määrättävä luottolaitos selvitysti-

19 §

Rahoitustarkastuksen on päättäessään luottolaitoksen toimiluvan peruuttamisesta samalla määrättävä luottolaitos selvitysti-

laan, jollei 5 luvun säännöksistä muuta johdu. Selvitystila alkaa, kun toimiluvan peruuttamista ja selvitystilaan määräämistä koskeva valtiovarainministeriön päätös on tehty.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua valtiovarainministeriön päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomaisen toisin määrää.

20 §

Valtiovarainministeriön tehdessä päätöksen luottolaitoksen asettamisesta selvitystilaan, sen on samalla valittava yksi tai useampi selvitysmies. Selvitysmiehiin sovelletaan muuten, mitä osakeyhtiölain 13 luvun 6 §:ssä säädetään. Osakeyhtiölain 13 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräystä voi hakea myös rahoitustarkastus sen lisäksi, mitä mainitussa lainkohdassa säädetään.

Selvitysmiesten on tehtävä osakeyhtiölain 13 luvun 9 §:ssä tarkoitettu ilmoitus rahoitustarkastukselle, talletussuojarahastolle ja, milloin selvitystila perustuu muuhun kuin 19 §:ssä tarkoitettuun päätökseen, valtiovarainministeriölle.

Selvitysmiesten on viipymättä sen jälkeen, kun valtiovarainministeriö on tehnyt päätöksen toimiluvan peruuttamisesta, kutsuttava koolle luottolaitoksen yhtiökokous päättämään toimenpiteistä luottolaitoksen sulautumisesta toiseen luottolaitokseen tai toimilupaedellytysten korjaamisesta muulla tavalla taikka luottolaitoksen purkamisesta.

Selvitysmiesten on haettava valtiovarainministeriöltä toimiluvan peruuttamista viivytyksettä sen jälkeen, kun toimiluvan edellytyksiä ei enää ole tai selvityksen tarkoituksenmukainen jatkaminen ei enää edellytä toimilupaa.

22 §

Velkojan hakiessa luottolaitosta konkursiin tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava hakemuksesta valtiovarainministeriölle. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä enintään kuukaudella, jos valtiova-

laan, jollei 5 luvun säännöksistä muuta johdu. Selvitystila alkaa, kun toimiluvan peruuttamista ja selvitystilaan määräämistä koskeva *Rahoitustarkastuksen* päätös on tehty.

20 §

Rahoitustarkastuksen tehdessä päätöksen luottolaitoksen asettamisesta selvitystilaan, sen on samalla valittava yksi tai useampi selvitysmies. Selvitysmiehiin sovelletaan muuten, mitä osakeyhtiölain 13 luvun 6 §:ssä säädetään. Osakeyhtiölain 13 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräystä voi hakea myös *Rahoitustarkastus* sen lisäksi, mitä mainitussa lainkohdassa säädetään.

Selvitysmiesten on tehtävä osakeyhtiölain 13 luvun 9 §:ssä tarkoitettu ilmoitus talletussuojarahastolle, *vakuusrahastolle ja sijoittajien korvausrahastolle, jos luottolaitos on rahaston jäsen, sekä, jos ilmoitus perustuu muuhun kuin 19 §:ssä tarkoitettuun päätökseen, Rahoitustarkastukselle.*

Selvitysmiesten on viipymättä sen jälkeen, kun *Rahoitustarkastus* on tehnyt päätöksen toimiluvan peruuttamisesta, kutsuttava koolle luottolaitoksen yhtiökokous päättämään toimenpiteistä luottolaitoksen sulautumisesta toiseen luottolaitokseen tai toimilupaedellytysten korjaamisesta muulla tavalla taikka luottolaitoksen purkamisesta.

Selvitysmiesten on haettava *Rahoitustarkastukselta* toimiluvan peruuttamista viivytyksettä sen jälkeen, kun toimiluvan edellytyksiä ei enää ole tai selvityksen tarkoituksenmukainen jatkaminen ei enää edellytä toimilupaa.

22 §

Velkojan hakiessa luottolaitosta konkursiin tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava hakemuksesta *Rahoitustarkastukselle*. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä enintään kuukaudella, jos *Rahoitustar-*

rainministeriö esittää tätä koskevan pyynnön viikon kuluessa tässä momentissa tarkoitettun ilmoituksen vastaanottamisesta.

kastus esittää tätä koskevan pyynnön viikon kuluessa tässä momentissa tarkoitettun ilmoituksen vastaanottamisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.

4.

Laki

säästöpankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun säästöpankkilain (1502/2001) 76 §:n 5 momentti, 84 §:n 4 momentti, 101 §:n 2 momentin 2 kohta, 103 §, 104 §:n 1 ja 3 momentti, 108 §, 110 §:n 2 momentti ja 119 §:n 1 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

76 §

Kombinaatiosulautumista ei saa rekisteröidä, jollei samalla rekisteröidä valtiovarainministeriön vastaanottavalle säästöpankille myöntämää toimilupaa.

Kombinaatiosulautumista ei saa rekisteröidä, *ellei* samalla rekisteröidä *sulautumisessa syntyvälle säästöpankille myönnettyä* toimilupaa.

84 §

Jakautumista ei saa rekisteröidä, jollei samalla rekisteröidä valtiovarainministeriön perustettavalle vastaanottavalle säästöpankille myöntämää toimilupaa.

Jakautumista ei saa rekisteröidä, *ellei* samalla rekisteröidä *jakautumisessa perustettavalle säästöpankille myönnettyä* toimilupaa.

101 §

Säästöpankki voidaan asettaa selvitystilaan:

2) valtiovarainministeriön päätöksellä peruutettaessa säästöpankin toimilupa luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 §:n perusteella.

2) *Rahoitustarkastuksen* päätöksellä peruutettaessa säästöpankin toimilupa luottolaitostoiminnasta annetun lain 12 §:n perusteella.

103 §

Valtiovarainministeriön on päättäessään toimiluvan peruuttamisesta samalla määrättävä säästöpankki selvitystilaan.

Selvitystila alkaa välittömästi, kun toimiluvan peruuttamista ja selvitystilaan määräämistä koskeva valtiovarainministeriön päätös on tehty.

Tässä pykälässä tarkoitettua valtiovarainministeriön päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

103 §

Rahoitustarkastuksen on päättäessään toimiluvan peruuttamisesta samalla määrättävä säästöpankki selvitystilaan.

Selvitystila alkaa välittömästi, kun toimiluvan peruuttamista ja selvitystilaan määräämistä koskeva *Rahoitustarkastuksen* päätös on tehty.

104 §

Kun säästöpankki tai valtiovarainministeriö tekee päätöksen selvitystilasta, on samalla valittava yksi tai useampia selvitysmiehiä hallituksen, toimitusjohtajan ja mahdollisen hallintoneuvoston tilalle. Mitä muualla laissa säädetään hallituksesta ja sen jäsenistä, on soveltuvin osin voimassa selvitysmiehistä, mikäli tämän luvun säännöksistä ei muuta johdu.

104 §

Kun säästöpankki tai *Rahoitustarkastus* tekee päätöksen selvitystilasta, on samalla valittava yksi tai useampia selvitysmiehiä hallituksen, toimitusjohtajan ja mahdollisen hallintoneuvoston tilalle. Mitä muualla laissa säädetään hallituksesta ja sen jäsenistä, on soveltuvin osin voimassa selvitysmiehistä, jollei tämän luvun säännöksistä muuta johdu.

Selvitysmiesten on viipymättä sen jälkeen, kun valtiovarainministeriö on tehnyt päätöksen toimiluvan peruuttamisesta, kutsuttava koolle säästöpankin isäntien kokous päättämään toimenpiteistä säästöpankin sulautumisesta toiseen säästöpankkiin tai toimilupaedellytysten korjaamisesta muulla tavalla taikka säästöpankin purkamisesta.

Selvitysmiesten on viipymättä sen jälkeen, kun *Rahoitustarkastus* on tehnyt päätöksen toimiluvan peruuttamisesta, kutsuttava koolle säästöpankin isäntien kokous päättämään toimenpiteistä säästöpankin sulautumisesta toiseen säästöpankkiin tai toimilupaedellytysten korjaamisesta muulla tavalla taikka säästöpankin purkamisesta.

108 §

Kun isäntien kokous tai valtiovarainministeriö on tehnyt päätöksen säästöpankin asettamisesta selvitystilaan, selvitysmiesten on viivytyksettä tehtävä selvitystilaa koskevas-

108 §

Kun isäntien kokous tai *Rahoitustarkastus* on tehnyt päätöksen säästöpankin asettamisesta selvitystilaan, selvitysmiesten on viivytyksettä tehtävä selvitystilaa koskevasta

ta päätöksestä ja selvitysmiesten valinnasta ilmoitus rekisteröimistä varten. Ilmoitus on lisäksi tehtävä rahoitustarkastukselle, talletussuojarahastolle, luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 luvussa tarkoitettulle vakuusrahastolle ja säästöpankkitarkastukselle sekä, jos päätöksen selvitystilaan asettamisesta on tehnyt isäntien kokous, valtiovarainministeriölle.

päätöksestä ja selvitysmiesten valinnasta ilmoitus rekisteröimistä varten. Ilmoitus on lisäksi tehtävä *talletussuojarahastolle ja säästöpankkitarkastukselle, sekä, jos päätöksen selvitystilaan asettamisesta on tehnyt isäntien kokous, Rahoitustarkastukselle. Ilmoitus on tehtävä myös vakuusrahastolle ja sijoittajien korvausrahastolle, jos säästöpankki on rahaston jäsen.*

110 §

Selvitysmiesten on haettava valtiovarainministeriöltä toimiluvan peruuttaminen viivytyksettä sen jälkeen, kun toimiluvan edellytyksiä ei enää ole tai selvityksen tarkoituksenmukainen jatkaminen ei enää edellytä toimilupaa.

Selvitysmiesten on haettava *Rahoitustarkastukselta* toimiluvan peruuttaminen viivytyksettä sen jälkeen, kun toimiluvan edellytyksiä ei enää ole tai selvityksen tarkoituksenmukainen jatkaminen ei enää edellytä toimilupaa.

119 §

Velkojan hakiessa säästöpankkia konkursiin tuomioistuimen on ennen konkurssipäätöksen tekemistä ilmoitettava hakemuksesta valtiovarainministeriölle. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä enintään kuukaudella, jos valtiovarainministeriö esittää tätä koskevan pyynnön viikon kuluessa tässä momentissa tarkoitettun ilmoituksen vastaanottamisesta.

119 §

Velkojan hakiessa säästöpankkia konkursiin tuomioistuimen on ennen konkurssipäätöksen tekemistä ilmoitettava hakemuksesta *Rahoitustarkastukselle*. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä enintään kuukaudella, jos *Rahoitustarkastus* esittää tätä koskevan pyynnön viikon kuluessa tässä momentissa tarkoitettun ilmoituksen vastaanottamisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

5.

Laki**osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1504/2001) 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentti, 9, 15 ja 17 §, 25 §:n 3 momentti, 33 §:n 1 momentti, 36 ja 38 §, 39 §:n 1—4 momentti, 41 §, 51 §:n 2 momentti, 52 ja 54 §, sekä

lisätään 50 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Jos yhteenliittymän yhteenlaskettu asiakasriski ylittää 1 momentissa säädetyn rajan, keskusyhteisön on viipymättä ilmoitettava siitä rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin asiakasriskejä koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on asetettava määräaika, jonka kuluessa yhteenliittymän asiakasriskejä koskeva vaatimus on täytettävä, tai esitettävä valtiovarainministeriölle yhteenliittymän purkamista.

Jos yhteenliittymän yhteenlaskettu asiakasriski ylittää 1 momentissa säädetyn rajan, keskusyhteisön on viipymättä ilmoitettava siitä *Rahoitustarkastukselle* ja ryhdyttävä toimenpiteisiin asiakasriskejä koskevien vaatimusten täyttämiseksi. *Rahoitustarkastuksen on, saatuaan edellä tarkoitetun ilmoituksen tai muuten tiedon 1 momentissa säädetyn rajan ylitymisestä, asetettava yhteenliittymän purkamisen uhalla määräaika, jonka kuluessa yhteenliittymän asiakasriskejä koskeva vaatimus on täytettävä. Jos vaatimusta ei ole määräajan päättymisen jälkeenkään täytetty, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen yhteenliittymän purkamisesta.*

8 §

Jos yhteenliittymän omien varojen määrä laskee alle luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvun mukaisen vähimmäismäärän, keskusyhteisön on viipymättä ilmoitettava siitä rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen määrää koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on asetettava määräaika, jonka

Jos yhteenliittymän omien varojen määrä laskee alle luottolaitostoiminnasta annetun lain 9 luvun mukaisen vähimmäismäärän, keskusyhteisön on viipymättä ilmoitettava siitä *Rahoitustarkastukselle* ja ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen määrää koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on, *saatuaan edellä tarkoitetun*

kuluessa yhteenliittymän omia varoja koskeva vaatimus on täytettävä, tai esitettävä valtiovarainministeriölle yhteenliittymän purkamista.

9 §

Jos jäsenluottolaitoksen omien varojen määrä alenee alle luottolaitostoiminnasta annetun lain 104 §:n 1 momentissa säädetyn määrän tai 3 momentissa säädettyjen yhteenlaskettujen omien varojen määrän, on jäsenluottolaitokselle asetettava määräaika, jonka kuluessa omien varojen on saavutettava mainittujen säännösten mukainen vähimmäismäärä. Määräajan asettaa keskusyhteisö, jos jäsenluottolaitoksen luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 §:n mukaan laskettu omien varojen vähimmäismäärä on vähintään 10 prosenttia. Omien varojen vähimmäismäärän ollessa tätä alhaisempi määräajan asettaa rahoitustarkastus. Jos jäsenluottolaitoksen omien varojen määrä ei määräajan kuluessa saavuta säädettyä tasoa, rahoitustarkastus voi esittää ministeriölle luottolaitoksen toimiluvan peruuttamista.

15 §

Valtiovarainministeriö voi antaa keskusyhteisölle luvan käyttää toiminimessään nimitystä "pankki" tai viittausta talletuspankin toimintaan.

17 §

Valtiovarainministeriö voi rahoitustarkastuksen esityksestä määrätä yhteenliittymän purettavaksi, jos se ei täytä edellä tässä luvussa säädettyjä vaatimuksia eikä yhteenliittymä ole rahoitustarkastuksen asettamassa määräajassa järjestänyt toimintaansa tämän luvun säännöksiä vastaavaksi.

ilmoituksen tai muuten tiedon yhteenliittymän omien varojen vähenemisestä alle laisissa säädetyn määrän, asetettava määräaika, jonka kuluessa yhteenliittymän omien varojen määrää koskeva vaatimus on yhteenliittymän purkamisen uhalla täytettävä. Jos vaatimusta ei ole määräajan päättymisen jälkeenkään täytetty, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen yhteenliittymän purkamisesta.

9 §

Jos jäsenluottolaitoksen omien varojen määrä alenee alle luottolaitostoiminnasta annetun lain 104 §:n 1 momentissa säädetyn määrän tai *mainitun pykälän* 3 momentissa säädettyjen yhteenlaskettujen omien varojen määrän, on jäsenluottolaitokselle asetettava määräaika, jonka kuluessa omien varojen on saavutettava mainittujen säännösten mukainen vähimmäismäärä. Määräajan asettaa keskusyhteisö, jos jäsenluottolaitoksen luottolaitostoiminnasta annetun lain 78 §:n mukaan laskettu omien varojen vähimmäismäärä on vähintään 10 prosenttia. Omien varojen vähimmäismäärän ollessa tätä alhaisempi määräajan asettaa *Rahoitustarkastus*. Jos jäsenluottolaitoksen omien varojen määrä ei määräajan kuluessa saavuta säädettyä tasoa, *Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen jäsenluottolaitoksen toimiluvan peruuttamisesta.*

15 §

Rahoitustarkastus voi antaa keskusyhteisölle luvan käyttää toiminimessään nimitystä "pankki" tai viittausta talletuspankin toimintaan.

17 §

Rahoitustarkastus voi määrätä yhteenliittymän purettavaksi, jos se ei täytä edellä tässä luvussa säädettyjä vaatimuksia *tai yhteenliittymä ei ole Rahoitustarkastuksen* asettamassa määräajassa järjestänyt toimintaansa tämän luvun säännöksiä vastaavaksi.

25 §

Kombinaatiosulautumista ei saa rekisteröidä, jollei samalla rekisteröidä valtiovarainministeriön vastaanottavalle luottolaitokselle myöntämää toimilupaa.

Kombinaatiosulautumista ei saa rekisteröidä, *ellei* samalla rekisteröidä *1 momentissa tarkoitettua toimilupaa*.

33 §

Valtiovarainministeriö voi tämän luvun mukaisesti luottolaitoksen hakemuksesta peruuttaa sen toimiluvan ilman, että luottolaitos olisi asetettava selvitystilaan. *Hakemuksesta on ennen sen ratkaisemista pyydetty rahoitustarkastuksen lausunto.*

33 §

Rahoitustarkastus voi tämän luvun mukaisesti luottolaitoksen hakemuksesta peruuttaa sen toimiluvan ilman, että luottolaitos olisi asetettava selvitystilaan.

36 §

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava 33 §:ssä tarkoitettu päätös toimiluvan peruuttamisesta rekisteröitäväksi. Toimiluvan peruuttaminen tulee voimaan, kun päätös on rekisteröity. Edellä 33 §:n 3 momentissa tarkoitettun luottolaitoksen toimiluvan peruuttamispäätöstä ei kuitenkaan saa rekisteröidä, jollei samalla rekisteröidä vastaanottavan luottolaitoksen toimilupaa.

36 §

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava 33 §:ssä tarkoitettu päätös toimiluvan peruuttamisesta rekisteröitäväksi. Toimiluvan peruuttaminen tulee voimaan, kun päätös on rekisteröity. Edellä 33 §:n 3 momentissa tarkoitettun luottolaitoksen toimiluvan peruuttamispäätöstä ei kuitenkaan saa rekisteröidä, *ellei* samalla rekisteröidä vastaanottavan luottolaitoksen toimilupaa.

38 §

Valtiovarainministeriön on päättäessään toimiluvan peruuttamisesta samalla määrätävä luottolaitos selvitystilaan, jollei 8 luvun säännöksistä muuta johdu. Selvitystila alkaa, kun toimiluvan peruuttamista ja selvitystilaan määräämistä koskeva valtiovarainministeriön päätös on tehty.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua valtiovarainministeriön päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

38 §

Rahoitustarkastuksen on päättäessään toimiluvan peruuttamisesta samalla määrätävä luottolaitos selvitystilaan, jollei 8 luvun säännöksistä muuta johdu. Selvitystila alkaa, kun toimiluvan peruuttamista ja selvitystilaan määräämistä koskeva *Rahoitustarkastuksen* päätös on tehty.

39 §

Valtiovarainministeriön tehdessä päätöksen luottolaitoksen asettamisesta selvitystilaan, sen on samalla valittava yksi tai useampi selvitysmies. Selvitysmiehiin sovelletaan muuten, mitä osuuskuntalain 19 luvun 6 §:ssä säädetään. Osuuskuntalain 19 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua mää-

39 §

Rahoitustarkastuksen tehdessä päätöksen luottolaitoksen asettamisesta selvitystilaan, sen on samalla valittava yksi tai useampi selvitysmies. Selvitysmiehiin sovelletaan muuten, mitä osuuskuntalain 19 luvun 6 §:ssä säädetään. Osuuskuntalain 19 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräystä voi

räystä voi hakea myös rahoitustarkastus sen lisäksi, mitä mainitussa lainkohdassa säädetään.

Selvitysmiesten on tehtävä osuuskuntalain 19 luvun 8 §:ssä tarkoitettu ilmoitus rahoitustarkastukselle, talletussuojarahastolle ja, milloin selvitystilä perustuu muuhun kuin 38 §:ssä tarkoitettuun päätökseen, valtiovarainministeriölle.

Selvitysmiesten on viipymättä sen jälkeen, kun valtiovarainministeriö on tehnyt päätöksen toimiluvan peruuttamisesta, kutsuttava koolle luottolaitoksen ylin päättävä elin päättämään toimenpiteistä luottolaitoksen sulautumisesta toiseen luottolaitokseen tai toimilupaedellytysten korjaamisesta muulla tavalla taikka luottolaitoksen purkamisesta.

Selvitysmiesten on haettava valtiovarainministeriöltä toimiluvan peruuttamista viivytyksettä sen jälkeen, kun toimiluvan edellytyksiä ei enää ole tai selvityksen tarkoituksenmukainen jatkaminen ei enää edellytä toimilupaa.

41 §

Velkojan hakiessa luottolaitosta konkursiin tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava hakemuksesta valtiovarainministeriölle. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä enintään kuukaudella, jos valtiovarainministeriö esittää tätä koskevan pyynnön viikon kuluessa tässä momentissa tarkoitettua ilmoituksen vastaanottamisesta.

hakea myös *Rahoitustarkastus* sen lisäksi, mitä mainitussa lainkohdassa säädetään.

Selvitysmiesten on tehtävä osuuskuntalain 19 luvun 8 §:ssä tarkoitettu ilmoitus talletussuojarahastolle, *vakuusrahastolle ja sijoittajien korvausrahastolle, jos luottolaitos on rahaston jäsen sekä, jos ilmoitus perustuu muuhun kuin 38 §:ssä tarkoitettuun päätökseen, Rahoitustarkastukselle.*

Selvitysmiesten on viipymättä sen jälkeen, kun *Rahoitustarkastus* on tehnyt päätöksen toimiluvan peruuttamisesta, kutsuttava koolle luottolaitoksen ylin päättävä elin päättämään toimenpiteistä luottolaitoksen sulautumisesta toiseen luottolaitokseen tai toimilupaedellytysten korjaamisesta muulla tavalla taikka luottolaitoksen purkamisesta.

Selvitysmiesten on haettava *Rahoitustarkastukselta* toimiluvan peruuttamista viivytyksettä sen jälkeen, kun toimiluvan edellytyksiä ei enää ole tai selvityksen tarkoituksenmukainen jatkaminen ei enää edellytä toimilupaa.

41 §

Velkojan hakiessa luottolaitosta konkursiin tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava hakemuksesta *Rahoitustarkastukselle*. Tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä enintään kuukaudella, jos *Rahoitustarkastus* esittää tätä koskevan pyynnön viikon kuluessa tässä momentissa tarkoitettua ilmoituksen vastaanottamisesta.

50 §

Rahoitustarkastuksen on kuultava keskusyhteisöä ennen sellaisen päätöksen tekemistä, joka voi vaikuttaa merkittävästi yhteenliittymän tai sen jäsenluottolaitoksen toimintaan tai toimintaedellytyksiin.

51 §

Jäsenluottolaitos ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys on velvollinen antamaan keskusyhteisölle kaikki sen vaatimat

Jäsenluottolaitos ja sen konsolidointiryhmään kuuluva yritys on velvollinen antamaan keskusyhteisölle kaikki sen vaatimat

tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen keskusyhteisön tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Keskusyhteisö voi asettaa määräajan, jonka kuluessa tiedot on annettava. Rahoitustarkastuksella on oikeus rahoitustarkastuslain (503/1993) 18 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä antaa keskusyhteisölle tässä momentissa tarkoitettuja tietoja, jos keskusyhteisö ei saa tietoja jäsenluottolaitokselta tai sen konsolidointiryhmään kuuluvalla yritykseltä asettamassaan määräajassa.

tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen keskusyhteisön tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Keskusyhteisö voi asettaa määräajan, jonka kuluessa tiedot on annettava. Rahoitustarkastuksella on oikeus *viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999)* säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä antaa keskusyhteisölle tässä momentissa tarkoitettuja tietoja, jos keskusyhteisö ei saa tietoja jäsenluottolaitokselta tai sen konsolidointiryhmään kuuluvalla yritykseltä asettamassaan määräajassa.

52 §

Keskusyhteisön suorittaessa 50 ja 51 §:ssä tarkoitettua valvontatehtävää keskusyhteisön ja sen edustajan oikeuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä rahoitustarkastuslain 10 ja 11 §:ssä säädetään rahoitustarkastuksen ja sen edustajan koollekutsumis- ja läsnäolo-oikeudesta sekä tarkastus- ja tietojensaantioikeudesta.

Keskusyhteisön ja sen edustajan vastuusta ja esteellisyydestä on, niiden hoitaessa 50 ja 51 §:n mukaista valvontatehtäväänsä, voimassa, mitä rahoitustarkastuksesta ja sen edustajasta säädetään rahoitustarkastuslaissa.

54 §

Rahoitustarkastuslain 20 §:ssä tarkoitettu valvontamaksu ja 23 §:ssä tarkoitettu uhkasakko, jotka koskevat osuuspankkien yhteenliittymää, määrätään keskusyhteisölle.

52 §

Keskusyhteisön suorittaessa 50 ja 51 §:ssä tarkoitettua valvontatehtävää keskusyhteisön ja sen edustajan oikeuksista on soveltuvin osin voimassa, mitä *Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 14 ja 15 §:ssä* säädetään *Rahoitustarkastuksen* ja sen edustajan koollekutsumis- ja läsnäolo-oikeudesta sekä tarkastus- ja tietojensaantioikeudesta.

Keskusyhteisön ja sen edustajan vastuusta ja esteellisyydestä on, niiden hoitaessa 50 ja 51 §:n mukaista valvontatehtäväänsä, voimassa, mitä *Rahoitustarkastuksesta* ja sen edustajasta säädetään *Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa*.

54 §

Rahoitustarkastuksen kustannusten kattamiseksi perittävä valvontamaksu ja *Rahoitustarkastuksesta annetun lain 24 §:ssä* tarkoitettu uhkasakko, jotka koskevat osuuspankkien yhteenliittymää, määrätään keskusyhteisölle.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

6.

Laki**ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1608/1993) 9 §:n otsikko ja 1 ja 2 momentti, 9 b §:n 1 momentti, 10 § ja 25 §:n 2 momentti,
 sellaisena kuin niistä ovat 9 §:n 1 ja 2 momentti ja 9 b §:n 1 momentti laissa 1230/1997, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Sivukonttorin perustamislupa

Luottolaitoksen on haettava ministeriöltä toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Hakemuksesta on pyydettävä lausunto Suomen Pankilta *ja rahoitustarkastukselta* sekä luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 a luvussa tarkoitettulta talletussuojarahastolta. Hakemukseen on liitettävä ministeriön tarpeelliseksi katsomat asiakirjat ja selvitykset.

Ministeriön on myönnettävä toimilupa, jos luottolaitoksen toiminta on vakaata ja sen julkinen valvonta on riittävällä tavalla järjestetty. Ministeriöllä on oikeus antaa sivukonttorin perustamista, toimintaa ja valvontaa koskevia määräyksiä. Ministeriö voi päättää sivukonttorin jäsenyydestä suomalaisessa talletussuojarahastossa määräämillään ehdoilla.

Ehdotus

9 §

Sivukonttorin toimilupa

Luottolaitoksen on haettava *Rahoitustarkastukselta* toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Hakemuksesta on pyydettävä lausunto Suomen Pankilta ja luottolaitostoiminnasta *annetussa laissa* tarkoitettulta talletussuojarahastolta *sekä sijoittajien korvausrahastolta, jos luottolaitos tarjoaa sijoituspalveluita. Hakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovainministeriön asetuksella.*

Rahoitustarkastuksen on myönnettävä toimilupa, jos luottolaitokseen sen kotivaltiossa sovellettava lainsäädäntö vastaa kansainvälisesti hyväksytyjä rahoitusvalvonnan sekä rahoitusjärjestelmän rikollisen hyväksikäytön estämistä koskevia suosituksia, luottolaitos täyttää kotivaltion lainsäädännön vaatimukset ja luottolaitosta muutoinkin valvotaan sen kotivaltiossa riittävän tehokkaasti.

9 b §

Sivukonttorin erottaminen talletussuojarahaston jäsenyydestä

Jos 9 §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka talletussuojarahaston sääntöjä, ministeriö voi erottaa sen talletussuojarahastosta. Ministeriön on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

9 b §

Sivukonttorin erottaminen talletussuojarahaston jäsenyydestä

Jos 9 §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka talletussuojarahaston sääntöjä, *Rahoitustarkastus* voi erottaa sen talletussuojarahastosta. *Rahoitustarkastuksen* on kuultava Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

10 §

Toimiluvan peruuttaminen ja rajoittaminen

Valtiovarainministeriö voi peruuttaa sivukonttorin toimiluvan, jos sivukonttorin toiminnassa on olennaisesti rikottu lain tai asetuksen säännöksiä taikka viranomaisen niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle 8 ja 9 §:ssä säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

Jos sivukonttorin hoidossa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa tallettajien tai muiden velkojien etua, voi valtiovarainministeriö rahoitustarkastuksen esityksestä rajoittaa määrääjäksi sivukonttorin toimiluvan mukaista toimintaa.

10 §

Toimiluvan peruuttaminen ja rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi peruuttaa sivukonttorin toimiluvan, jos sivukonttorin toiminnassa on olennaisesti rikottu lakien tai asetusten säännöksiä taikka viranomaisten niiden nojalla antamia tai vahvistamia määräyksiä taikka jos luvan myöntämiselle 8 ja 9 §:ssä säädettyjä edellytyksiä ei enää ole olemassa.

Rahoitustarkastus voi rajoittaa määrääjäksi sivukonttorin toimiluvan mukaista toimintaa, jos sivukonttorin hoidossa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa *rahoitusmarkkinoiden vakautta, maksujärjestelmien häiriötöntä toimintaa tai velkojien etua*.

25 §

Toimiluvan peruuttamisen vaikutukset

Edellä 1 momentissa säädettyä menettelyä on noudatettava myös silloin, kun valtiovarainministeriö peruuttaa sivukonttorin toimiluvan tai kun rahoitustarkastus kieltää luotto- tai rahoituslaitosta jatkamasta toimintaansa Suomessa.

Edellä 1 momentissa säädettyä menettelyä on noudatettava myös silloin, kun *Rahoitustarkastus* peruuttaa sivukonttorin toimiluvan tai kieltää luotto- tai rahoituslaitosta jatkamasta toimintaansa Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä

kuuta 20 .

Jos valtiovarainministeriöltä on haettu toimilupaa ennen tämän lain voimaantuloa, toimiluvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevaa lakia.

7.

Laki

talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan talletuspankin toiminnan väliaikaisesta keskeyttämisestä 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun lain (1509/2001) 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 11 §:n 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Keskeytyksen edellytykset

Keskeytyksen edellytykset

Valtiovarainministeriö voi keskeyttää pankin toiminnan enintään kuukauden ajaksi, jos toiminnan jatkaminen vaarantaisi tallettajien tai muiden velkojien aseman tai rahoitusmarkkinoiden vakauden taikka muuten aiheuttaisi vakavia häiriöitä rahoitusmarkkinoilla.

Valtiovarainministeriö voi keskeyttää pankin toiminnan enintään kuukauden ajaksi, jos on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen *vakavasti vahingoittaisi rahoitusmarkkinoiden vakautta, maksujärjestelmien häiriötöntä toimintaa tai velkojien etua.*

5 §

5 §

Asiamiehen asettaminen pankkiin

Asiamiehen asettaminen pankkiin

Rahoitustarkastuksen on viipymättä asetettava pankkiin, jonka toiminta on keskeytetty, asiamies valvomaan, että keskeytyspäätöstä noudatetaan tämän lain mukaisesti. Asiamieheen sovelletaan soveltuvin osin, mitä rahoitustarkastuslain (503/1993) 15 §:ssä säädetään asiamiehestä. Asiamies toi-

Rahoitustarkastuksen on viipymättä asetettava pankkiin, jonka toiminta on keskeytetty, asiamies valvomaan, että keskeytyspäätöstä noudatetaan tämän lain mukaisesti. Asiamieheen sovelletaan soveltuvin osin, mitä *Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 23 §:ssä* säädetään asiamiehestä.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

mii virkavastuulla hoitaessaan tässä pykälässä tarkoitettua tehtäväänsä.

Asiamies toimii virkavastuulla hoitaessaan tässä pykälässä tarkoitettua tehtäväänsä.

11 §

Toimenpidesuunnitelma

Jos pankki ei laadi suunnitelmaa 1 momentissa tarkoitetussa ajassa tai suunnitelmassa ei voida esittää toimenpiteitä, joiden avulla pankin taloudellinen asema voidaan todennäköisesti tervehdyttää ennen 3 §:ssä tarkoitetun määräajan päättymistä, valtiovarainministeriö voi peruuttaa pankin toimiluvan.

Jos pankki ei laadi suunnitelmaa 1 momentissa tarkoitetussa ajassa tai suunnitelmassa ei voida esittää toimenpiteitä, joiden avulla pankin taloudellinen asema voidaan todennäköisesti tervehdyttää ennen 3 §:ssä tarkoitetun määräajan päättymistä, *valtiovarainministeriön on esitettävä Rahoitustarkastukselle pankin toimiluvan peruuttamista.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

8.

Laki**kiinnitysluottopankkilain 14 ja 17 a §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1999 annetun kiinnitysluottopankkilain (1240/1999) 14 ja 17 a §, sellaisena kuin niistä on 17 a § laissa 1244/2000, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

14 §

14 §

*Rahoitustarkastuksen harjoittama valvonta**Rahoitustarkastuksen harjoittama valvonta*

Kiinnitysluottopankin on toimitettava 10 §:ssä tarkoitetun rekisterin tiedot Rahoitustarkastukselle kerran kuukaudessa. Jos joukkovelkakirjalainan vakuudet eivät täyty

Kiinnitysluottopankin on toimitettava 10 §:ssä tarkoitetun rekisterin tiedot *Rahoitustarkastukselle* kerran kuukaudessa. Jos joukkovelkakirjalainan vakuudet eivät täyty

tämän lain vaatimuksia, Rahoitustarkastuksen on asetettava määräaika, jonka kuluessa kiinnitysluottopankin on hankittava lisää lainmukaisia vakuuksia. Jollei kiinnitysluottopankki voi asetetussa määräajassa täyttää vakuuksia koskevia vaatimuksia, Rahoitustarkastuksen on esitettävä ministeriölle toimiluvan peruuttamista.

17 a §

Vakuuksien hallinnointi selvitystilan ja konkurssin aikana

Sen jälkeen, kun kiinnitysluottopankki on asetettu selvitystilaan tai konkurssiin, rahoitustarkastuksen on asetettava viipymättä rahoitustarkastuslain (503/1993) 15 §:n 2 momentin mukainen asiamies valvomaan kiinnitysluottopankin liikkeeseen laskemien kiinteistö- ja julkisyhteisövakuudellisten joukkovelkakirjojen haltijoiden etua ja käyttämään puhevaltaa näiden puolesta. Asiamiehen on valvottava erityisesti joukkovelkakirjalainojen vakuutena olevien varojen hoitamista ja rahaksi muuttoa sekä sopimuksenmukaisten suoritusten maksamista joukkovelkakirjan haltijoille. Asiamieheksi valittavalla henkilöllä on oltava tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden riittävä rahoitustoiminnan ja oikeudellisten asioiden tuntemus. Asiamieheen sovelletaan muuten, mitä rahoitustarkastuslain 15 §:n 2 momentissa säädetään asiamiehestä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

tämän lain vaatimuksia, *Rahoitustarkastuksen* on asetettava määräaika, jonka kuluessa kiinnitysluottopankin on hankittava lisää lainmukaisia vakuuksia. Jollei kiinnitysluottopankki voi asetetussa määräajassa täyttää vakuuksia koskevia vaatimuksia, *Rahoitustarkastuksen on peruutettava kiinnitysluottopankin toimilupa.*

17 a §

Vakuuksien hallinnointi selvitystilan ja konkurssin aikana

Sen jälkeen, kun kiinnitysluottopankki on asetettu selvitystilaan tai konkurssiin, *Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 23 §:n 2 momentin* mukainen asiamies valvomaan kiinnitysluottopankin liikkeeseen laskemien kiinteistö- ja julkisyhteisövakuudellisten joukkovelkakirjojen haltijoiden etua ja käyttämään puhevaltaa näiden puolesta. Asiamiehen on valvottava erityisesti joukkovelkakirjalainojen vakuutena olevien varojen hoitamista ja rahaksi muuttoa sekä sopimuksenmukaisten suoritusten maksamista joukkovelkakirjan haltijoille. Asiamieheksi valittavalla henkilöllä on oltava tehtävän laatuun ja laajuuteen nähden riittävä rahoitustoiminnan ja oikeudellisten asioiden tuntemus. Asiamieheen sovelletaan muuten, mitä *Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 23 §:n 2 momentissa* säädetään asiamiehestä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

9.

Laki**hypoteekkiyhdistyksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan hypoteekkiyhdistyksistä 8 joulukuuta 1978 annetun lain (936/1978) 2 §:n 3 momentti sekä 6 ja 9 §, sellaisena kuin niistä on 9 § laissa 1552/1992, sekä

muutetaan 5 §:n 2 momentti, 17 §:n 2 momentti, 27 §:n 3 momentti ja 28 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 2 momentti ja 17 §:n 2 momentti laissa 1613/1993 ja 27 §:n 3 momentti laissa 1552/1991, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Hypoteekkiyhdistyksellä on oikeus käyttää erikseen suomen- ja ruotsinkielistä sekä valtiovarainministeriön luvalla myös muunkielistä toiminimeä.

(kumotaan)

5 §

Vähintään puolella perustajista tulee olla asuinpaikka Euroopan talousalueella. Valtiovarainministeriö voi antaa luvan poiketa tässä säädetystä vaatimuksesta.

Vähintään puolella hypoteekkiyhdistyksen perustajista on oltava asuinpaikka *tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei Rahoitustarkastus myönnä hypoteekkiyhdistykselle lupaa poiketa tästä vaatimuksesta. Lupa voidaan myöntää, jos se ei vaaranna hypoteekkiyhdistyksen tehokasta valvontaa eikä hypoteekkiyhdistyksen hoitamista varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti.*

6 §

Hypoteekkiyhdistyksen perustajien on haettava valtiovarainministeriöltä toimilupa. Valtiovarainministeriön on pyydettävä asiasta pankkitarkastusviraston lausunto.

Hypoteekkiyhdistyksen säännöille ja niiden muutoksille on haettava valtiovarainministeriön vahvistus.

(kumotaan)

6 §

9 §

Hypoteekkiyhdistykselle, jonka perustaminen on yleisen edun mukainen, on annettava

(kumotaan)

9 §

toimilupa.

17 §

Vähintään puolella hallituksen jäsenistä sekä varajäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei valtiovarainministeriö myönnä tästä poikkeusta. Vaalikelpoinen hallintoneuvoston jäseneksi ja varajäseneksi on ainoastaan hypoteekkiyhdistyksen äänioikeutettu jäsen.

Vähintään puolella hypoteekkiyhdistyksen hallituksen jäsenistä sekä toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei *Rahoitustarkastus* myönnä *hypoteekkiyhdistykselle lupaa poiketa tästä vaatimuksesta. Lupa voidaan myöntää, jos se ei vaaranna hypoteekkiyhdistyksen tehokasta valvontaa eikä hypoteekkiyhdistyksen hoitamista varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden mukaisesti.*

27 §

Jos omaisuutta jää tämän jälkeen jäljelle, on ylijäämä käytettävä hypoteekkiyhdistyksen sääntöjen määräämään tarkoitukseen. Ylijäämän käytöstä päättää tarvittaessa valtiovarainministeriö.

Jos omaisuutta jää tämän jälkeen jäljelle, on ylijäämä käytettävä hypoteekkiyhdistyksen sääntöjen määräämään tarkoitukseen. Ylijäämän käytöstä päättää tarvittaessa *Rahoitustarkastus*.

28 §

Valtiovarainministeriö antaa kussakin yksityistapauksessa tarkemmat määräykset siitä, miten on meneteltävä hypoteekkiyhdistyksiä yhdistettäessä tai hypoteekkiyhdistystä useaksi itsenäiseksi hypoteekkiyhdistykseksi jaettaessa.

Rahoitustarkastus antaa kussakin yksityistapauksessa tarkemmat määräykset siitä, miten on meneteltävä hypoteekkiyhdistyksiä yhdistettäessä tai hypoteekkiyhdistystä useaksi itsenäiseksi hypoteekkiyhdistykseksi jaettaessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 ____ .

10.

Laki**sijoituspalveluyrityksistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan sijoituspalveluyrityksistä 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain (579/1996) 12 §:n 3 momentti sekä

muutetaan 9, 10 § ja 10 a §, 11 §, 12 §:n 1 momentin johtolause ja 2, 4 ja 5 momentti, 12 b, 18 ja 19 §, 31 §:n 5 momentti, 34 §:n 1 momentin 1 kohta, 39 §:n 3 momentti, 42 §:n 2 momentti ja 45 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 § osaksi laissa 48/2002, 10 § osaksi laeissa 518/1998, 1521/2001 ja mainitussa laissa 48/2002, 12 §:n 4 momentti, 34 §:n 1 momentti, 39 §:n 3 momentti, 42 §:n 2 momentti ja 45 §:n 2 momentti mainitussa laissa 518/1998, 10 a § ja 12 §:n 5 momentti laissa 1507/2001, 31 §:n 5 momentti laissa 1347/1997 ja 12 b § laissa 48/2002, sekä

lisätään 12 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

9 §

Toimilupa

Toimilupa

Valtioneuvosto myöntää hakemuksesta sijoituspalveluyrityksen toimiluvan. Toimilupa voidaan hakea myös perustettavan yhtiön lukuun.

Rahoitustarkastus myöntää hakemuksesta sijoituspalveluyrityksen toimiluvan. *Toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.*

Hakemuksessa on annettava riittävä selvitys hakijasta, hakijan tärkeimmistä osakkeenomistajista, osakkeenomistajien omistusosuuksista sekä sijoituspalveluyrityksen toimipaikasta, harjoitettavaksi aiotusta toiminnasta ja hallintoa hoitavista henkilöistä.

Hakemuksessa on lisäksi oltava tiedot osakkeenomistajien, osakkeenomistajiin arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaan rinnastettavien henkilöiden sekä hallintoa hoitavien vähintään kahden henkilön luotettavuudesta, hyvämaineisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta siten, että saadun selvityksen perusteella ja hakijan liike-toiminnan aiottu laajuus huomioon ottaen voidaan varmistua siitä, että sijoituspalveluyritystä tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun omistusosuuden laskemistavasta säädetään 14 §:ssä ja arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:ssä.

Valtioneuvostolla on oikeus vaatia myös muita kuin edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettuja tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä.

Asianomainen ministeriö voi antaa määräyksen tiedoista, jotka hakemuksessa on esitettävä, ja niiden esittämistavasta.

10 §

Toimiluvan myöntäminen

Toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jolla on pääkonttori Suomessa, luotettava hallinto, riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja joka täyttää muut tässä laissa asetetut vaatimukset, jollei saadun selvityksen perusteella voida pitää todennäköisenä, että sijoituspalveluyrityksen ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus tai tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset estävät sijoituspalveluyrityksen tehokkaan valvonnan.

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kulu-

10 §

Toimiluvan myöntäminen

Toimilupa on myönnettävä suomalaiselle osakeyhtiölle, jos osakkeenomistajien, osakkeenomistajiin arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaan rinnastettavien henkilöiden sekä hallintoa hoitavien vähintään kahden henkilön luotettavuudesta, hyvämainisuudesta, kokemuksesta ja muusta sopivuudesta saadun selvityksen perusteella ja hakijan liiketoiminnan aiottu laajuus huomioon ottaen voidaan varmistua siitä, että sijoituspalveluyritystä tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti Toimiluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että yhtiöllä on pääkonttori Suomessa, luotettava hallinto, riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja joka täyttää muut tässä laissa asetetut vaatimukset, jollei saadun selvityksen perusteella voida pitää todennäköisenä, että sijoituspalveluyrityksen ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus tai tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat Euroopan talousalueen ulkopuolisen valtion säännökset ja hallinnolliset määräykset estävät sijoituspalveluyrityksen tehokkaan valvonnan. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle sijoituspalveluyritykselle ennen sen rekisteröimistä.

Hakemus on ratkaistava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Toimilupaa koskeva päätös on kuitenkin aina tehtävä 12 kuukauden kulu-

essa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Asianomaisen ministeriön on ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta lausunto rahoitustarkastukselta sekä korvausrahastolta.

Sijoituspalveluyritys voi aloittaa toimintansa välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty, jollei toimiluvan ehdoissa ole muuta määrättyä.

10 a §

Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi sekä tiedoksi rahoitustarkastukselle.

11 §

Toimiluvan ehdot

Toimiluvassa on mainittava ne 3 §:ssä tarkoitettut sijoituspalvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota. Toimiluvassa on mainittava myös ne 16 §:ssä tarkoitettut palvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota sijoituspalvelujen lisäksi.

essa hakemuksen vastaanottamisesta. Jos päätöstä ei ole annettu säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. *Rahoitustarkastuksen* on ilmoitettava päätöksen antamisesta *muutoksenhakuviranomaiselle*, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Rahoitustarkastuksen on ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta lausunto sijoittajien korvausrahastolta.

Sijoituspalveluyritys voi aloittaa toimintansa, *jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu, välittömästi sen jälkeen, kun toimilupa on myönnetty ja, jos toimilupa on myönnetty perustettavalle yritykselle, sijoituspalveluyritys on rekisteröity.*

10 a §

Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi sekä tiedoksi *sijoittajien korvausrahastolle. Perustettavalle sijoituspalveluyritykselle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla kun yritys rekisteröidään.*

11 §

Toimiluvan ehdot

Toimiluvassa on mainittava ne 3 §:ssä tarkoitettut sijoituspalvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota. Toimiluvassa on mainittava myös ne 16 §:ssä tarkoitettut palvelut, joita sijoituspalveluyrityksellä on oikeus tarjota sijoituspalvelun lisäksi. *Rahoitustarkastus voi toimiluvan myöntämisen jälkeen sijoituspalveluyrityksen hakemuksesta muuttaa toimilupaa tässä momentissa säädetyiltä osin.*

Valtioneuvostolla on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan sijoituspalveluyrityksen liiketoimintaa koskevia rajoituksia ja ehtoja.

Sijoituspalveluyrityksen on toimitettava yhtiöjärjestyksensä ja sen muutokset tiedoksi valtioneuvostolle ja rahoitustarkastukselle heti, kun niiden rekisteröimisestä on tehty kaupparekisterilain (129/79) mukainen ilmoitus. Rahoitustarkastus voi antaa määräykset sijoituspalveluyritysten muusta säännöllisestä ilmoitusvelvollisuudesta varmistuakseen siitä, että sijoituspalveluyritykset jatkuvasti täyttävät tässä laissa asetetut vaatimukset.

12 §

Toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen

Valtioneuvosto voi peruuttaa kokonaan tai osittain sijoituspalveluyrityksen toimiluvan, jos

Valtioneuvosto voi rajoittaa määräajaksi tai toistaiseksi sijoituspalveluyrityksen toimiluvan ehtojen mukaista toimintaa, jos toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminta on omiaan vakavasti vahingoittamaan arvopaperimarkkinoiden vakautta tai sijoittajien asemaa.

Valtioneuvoston on ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä kuultava asianomaista sijoituspalveluyritystä ja pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

Päättyessään sijoituspalveluyrityksen toimiluvan peruuttamisesta valtioneuvosto voi samalla määrätä sijoittajien saamiset maksettaviksi korvausrahaston varoista siten kuin 6 luvussa säädetään.

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimiluvan peruuttaminen rekisteröitäväksi sekä tiedoksi rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksella on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan sijoituspalveluyrityksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja.

12 §

Toimiluvan peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi peruuttaa sijoituspalveluyrityksen toimiluvan, jos

Rahoitustarkastus voi rajoittaa määräajaksi sijoituspalveluyrityksen toimiluvan ehtojen mukaista toimintaa ja, jos asiantilaa ei ole saatu korjatuksi määräajassa, määräajan päättymisen jälkeen muuttaa toimiluvan ehtoja toiminnan pysyväksi rajoittamiseksi, jos toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminnan jatkaminen on omiaan vakavasti vahingoittamaan arvopaperimarkkinoiden vakautta tai sijoittajien asemaa.

(kumotaan)

Päättyessään sijoituspalveluyrityksen toimiluvan peruuttamisesta *Rahoitustarkastus* voi samalla määrätä sijoittajien saamiset maksettavaksi sijoittajien korvausrahaston varoista siten kuin 6 luvussa säädetään.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimiluvan peruuttaminen rekisteröitäväksi sekä tiedoksi sijoittajien korvausrahastolle.

Rahoitustarkastuksen on peruuttaessaan

toimiluvan sijoituspalveluyritykseltä, joka toimii myös toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, taikka rajoittaessaan tällaisen sijoituspalveluyrityksen toimiluvan mukaista toimintaa, ilmoitettava päätöksestään asianomaisen valtion valvontaviranomaiselle.

12 b §

Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtaminen

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa sijoituspalveluyritystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on lisäksi oltava hyvämaineisia ja heillä on oltava sellainen yleinen sijoituspalvelutoiminnan tuntemus kuin sijoituspalveluyrityksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava edellä tässä momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä rahoitustarkastukselle.

12 b §

Sijoituspalveluyrityksen ja omistusyhteisön johtaminen

Sijoituspalveluyrityksen hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa sijoituspalveluyritystä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on oltava luotettavia henkilöitä, jotka eivät ole konkurssissa ja joiden toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on lisäksi oltava sellainen yleinen sijoituspalvelutoiminnan tuntemus kuin sijoituspalveluyrityksen toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana tuomittu vankeusrangaistukseen tai kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi.

Rahoitustarkastus voi kieltää määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, henkilöä toimimasta sijoituspalveluyrityksen hallituksen jäsenenä tai toimitusjohtajana, jos

1) tämä tehtävänsä hoidossa on osoittanut ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja jos on ilmeistä, että se voi vakavasti vahingoittaa sijoituspalveluyrityksen vakaata toimintaa, sijoittajien asemaa tai velkojien etua; tai

2) hän ei täytä 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia.

Sijoituspalveluyrityksen on ilmoitettava 1 momentissa tarkoitettujen hallintohenkilöidensä muutoksista viipymättä Rahoitustarkastukselle.

Mitä edellä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti omistusyhteisöön.

Mitä 1—4 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti omistusyhteisöön.

18 §

Sivuliikkeen perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo perustaa sivuliikkeen muuhun kuin 17 §:ssä tarkoitettuun valtioon, on haettava lupa sivuliikkeen perustamiseen valtioneuvostolta. Lupa voidaan myöntää, jos sivuliikkeen valvonta on riittävällä tavalla järjestettävissä ja jos sijoituspalveluyrityksen taloudellinen tila ja hallinto huomioon ottaen sivuliikkeen perustaminen on perusteltua. Lupahakemuksesta on pyydetävä rahoitustarkastuksen ja Suomen Pankin lausunto. Valtioneuvosto voi asettaa rajoituksia ja ehtoja sivuliikkeen perustamisesta ja valvonnan toteuttamisesta.

Asianomainen ministeriö voi antaa määräyksen tiedoista, jotka hakemuksessa on esitettävä, ja niiden esittämistä vasta.

19 §

Ulkomaisen sivuliikkeen lakkauttaminen

Jos sijoituspalveluyritys ei täytä 17 ja 18 §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai niiden nojalla annettuja määräyksiä, valtioneuvosto voi sijoituspalveluyritystä kuultuaan asettaa määräajan asiantilan korjaamiseksi ja, jollei vaatimusta täytetä, soveltuvin osin noudattaa, mitä 12 §:ssä säädetään.

18 §

Sivuliikkeen perustaminen valtioon, joka ei kuulu Euroopan talousalueeseen

Sijoituspalveluyrityksen, joka aikoo perustaa sivuliikkeen muuhun kuin 17 §:ssä tarkoitettuun valtioon, on haettava lupa sivuliikkeen perustamiseen *Rahoitustarkastukselta*. Lupa on myönnettävä, jos sivuliikkeen valvonta on riittävästi järjestettävissä ja jos sivuliikkeen perustaminen ei sijoituspalveluyrityksen hallinto ja taloudellinen tila huomioon ottaen ole omiaan vaarantamaan sijoituspalveluyrityksen toimintaa. Lupahakemuksesta on pyydetävä Suomen Pankin lausunto. *Rahoitustarkastuksella on oikeus luvan hakijaa kuultuaan asettaa lupaan sivuliikkeen toimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja.*

Lupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään valtiovarainministeriön asetuksella.

19 §

Ulkomailla olevan sivuliikkeen lakkauttaminen

Jos sijoituspalveluyritys ei täytä 17 ja 18 §:ssä säädettyjä edellytyksiä, *Rahoitustarkastus* voi asettaa määräajan asiantilan korjaamiseksi ja, jollei vaatimusta täytetä *määräajan kuluessa*, soveltuvin osin noudattaa, mitä 12 §:ssä säädetään.

31 §

Omien varojen vähimmäismäärä ja sisäisten liiketoimien ilmoittaminen

Jos sijoituspalveluyrityksen omat varat tai konsolidoidut omat varat vähenevät alle 2—

Jos sijoituspalveluyrityksen omat varat tai konsolidoidut omat varat vähenevät alle 2—

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 momentissa säädetyn määrän, sijoituspalveluyrityksen on viipymättä ilmoitettava siitä rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen määrää koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on asetettava sijoituspalveluyritykselle määräaika, jonka kuluessa sijoituspalveluyrityksen omia varoja ja konsolidoituja omia varoja koskeva vaatimus on täytettävä, tai esitettävä valtiovarainministeriölle sijoituspalveluyrityksen toimiluvan peruuttamista.

4 momentissa säädetyn vähimmäismäärän, sijoituspalveluyrityksen tai omistusyhteisön on viipymättä ilmoitettava siitä Rahoitustarkastukselle ja ryhdyttävä toimenpiteisiin omien varojen määrää koskevien vaatimusten täyttämiseksi. Rahoitustarkastuksen on, saatuaan edellä tarkoitetun ilmoituksen tai muuten tiedon omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen vähenemisestä alle laissa säädetyn määrän, asetettava määräaika, jonka kuluessa sijoituspalveluyrityksen omien varoja ja konsolidoituja omia varoja koskeva vaatimus on toimiluvan peruuttamisen uhalla täytettävä. Jos vaatimusta ei ole määräajan päättymisen jälkeenkään täytetty, Rahoitustarkastus voi tehdä päätöksen toimiluvan peruuttamisesta.

34 §

Korvausrahaston hallinto

Korvausrahastoa hoitaa siihen kuuluvien sijoituspalveluyritysten valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Korvausrahaston hallituksen tehtävänä on, sen lisäksi mitä hallituksen tehtävistä muualla laissa säädetään ja muutoin määrätään:

1) antaa asianomaiselle ministeriölle lausunto sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemuksesta;

1) antaa Rahoitustarkastukselle lausunto sijoituspalveluyrityksen toimilupahakemuksesta;

39 §

Korvausrahaston suoritusvelvollisuuden alkaminen

Rahoitustarkastuksen on annettava tieto 2 momentissa tarkoitettua päätöksestään korvausrahastolle, sijoituspalveluyritykselle ja asianomaiselle ministeriölle sekä, jos sijoituspalveluyrityksellä on muualla kuin Suomessa sivuliike, sivuliikkeen sijaintivaltion rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle

Rahoitustarkastuksen on annettava tieto 2 momentissa tarkoitettua päätöksestään korvausrahastolle ja sijoituspalveluyritykselle sekä, jos sijoituspalveluyrityksellä on muualla kuin Suomessa sivuliike, sivuliikkeen sijaintivaltion Rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle ja korvausrahastoa vastaavalle suojajärjestelmälle.

42 §

Sijoituspalveluyritysten yhteisvastuu ja sijoittamien saamisten maksaminen

Korvausrahaston on maksettava sijoittajien saamiset ilman aiheutonta viivytystä, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluttua 39 §:n 2 momentissa tarkoitettua rahoitustarkastuksen päätöksestä tai 12 §:n 4 momentissa tarkoitettua valtioneuvoston päätöksestä. Jos sijoituspalveluyritys on ennen 39 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin, lasketaan määräaika selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin asettamispäätöksestä. Korvausvelalle on maksettava korkolain (633/1982) mukaista viivästyskorkoa siitä lähtien, kun rahoitustarkastus teki 39 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksen tai valtioneuvosto teki 12 §:n 4 momentissa tarkoitettua päätöksen.

Korvausrahaston on maksettava sijoittajien saamiset ilman aiheutonta viivytystä, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluttua 12 §:n 4 momentissa tarkoitettua tai 39 §:n 2 momentissa tarkoitettua Rahoitustarkastuksen päätöksestä. Jos sijoituspalveluyritys on ennen 39 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin, lasketaan määräaika selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin *asettamista koskevasta päätöksestä*. Korvausvelalle on maksettava korkolain (633/1982) mukaista viivästyskorkoa siitä lähtien, kun *Rahoitustarkastus* teki 12 §:n 4 momentissa tai 39 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksen.

45 §

Korvausrahastosta erottaminen

Jos 1 momentissa tarkoitetuilla toimenpiteillä ei voida varmistaa, että sijoituspalveluyritys täyttää velvoitteensa ja jos velvoitteiden noudattamatta jättämisestä on pidettävä olennaisena rikkomuksena, voi korvausrahasto ilmoittaa sijoituspalveluyritykselle aikomuksestaan erottaa se korvausrahastosta. Sijoituspalveluyritys voidaan erottaa korvausrahastosta aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun korvausrahasto on antanut sijoituspalveluyritykselle varoituksen. Korvausrahaston on kuultava sijoituspalveluyritystä ennen varoituksen antamista ja ennen erottamispäätöstä. Korvausrahaston on saatava asianomaisen ministeriön suostumus varoituksen antamiseen ja erottamispäätöksen tekemiseen. Korvausrahaston on julkistettava erottamispäätös 43 §:n 1 momentissa mainituin tavoin.

Jos 1 momentissa tarkoitetuilla toimenpiteillä ei voida varmistaa, että sijoituspalveluyritys täyttää velvoitteensa ja jos velvoitteiden noudattamatta jättämisestä on pidettävä olennaisena rikkomuksena, voi korvausrahasto ilmoittaa sijoituspalveluyritykselle aikomuksestaan erottaa se korvausrahastosta. Sijoituspalveluyritys voidaan erottaa korvausrahastosta aikaisintaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä, kun korvausrahasto on antanut sijoituspalveluyritykselle varoituksen. Korvausrahaston on kuultava sijoituspalveluyritystä ennen varoituksen antamista ja ennen erottamispäätöstä. Korvausrahaston on saatava *Rahoitustarkastuksen* suostumus varoituksen antamiseen ja erottamispäätöksen tekemiseen. Korvausrahaston on julkistettava erottamispäätös 43 §:n 1 momentissa mainituin tavoin.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä

kuuta 20 .

Jos valtiovarainministeriöltä on haettu toimilupaa ennen tämän lain voimaantuloa, toimiluvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevaa lakia.

11.

Laki

ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen oikeudesta tarjota sijoituspalvelua Suomessa 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain (580/1996) 4a §:n 2 momentti, 4 b §:n 1 momentti, 6 §:n 3-5 momentti, 7 §, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 8 b §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentin johtolause ja 2 ja 3 momentti sekä 12 §,
sellaisina kuin niistä ovat 4a §:n 2 momentti, 4 b §:n 1 momentti, 7 §, 8 §:n 1 momentti ja 8 b §:n 1 momentti laissa 519/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 a §

Sivuliikkeen lisäsuoja

Hakemuksessa on oltava riittävät tiedot ulkomaisesta sijoituspalveluyrityksestä ja sen kotivaltion suojajärjestelmästä. Korvausrahas-
haston on pyydettävä hakemuksesta *asianomaisen ministeriön*, rahoitustarkastuksen ja Suomen Pankin lausunto. Korvausrahas-
to voi hylätä hakemuksen, jos ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen kotivaltion suojaa voidaan pitää riittävänä ja jos asianomainen ministeriö antaa siihen suostumuksensa.

Hakemuksessa on oltava riittävät tiedot ulkomaisesta sijoituspalveluyrityksestä ja sen kotivaltion suojajärjestelmästä. Korvausrahas-
haston on pyydettävä hakemuksesta *Rahoitustarkastuksen* ja Suomen Pankin lausunto. Korvausrahas-
to voi hylätä hakemuksen, jos ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen kotivaltion suojaa voidaan pitää riittävänä ja *Rahoitustarkastus* antaa siihen suostumuksensa.

4 b §

Sivuliikkeen erottaminen korvausrahastosta

Jos ulkomainen sivuliike on olennaisesti rikkonut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka korvausrahaston sääntöjä, korvausrahasto voi erottaa sen aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun korvausrahasto oli antanut sivuliikkeelle varoituksen. Korvausrahaston on kuultava sijoituspalveluyritystä ja rahoitustarkastusta ennen varoituksen antamista ja ennen erottamispäätöksen tekemistä. Korvausrahaston on saatava asianomaisen ministeriön ja sijoituspalveluyrityksen kotivaltion rahoitustarkastusta vastaavan valvontaviranomaisen suostumus varoituksen antamiseen ja erottamispäätöksen tekemiseen.

4 b §

Sivuliikkeen erottaminen korvausrahastosta

Jos ulkomainen sivuliike on olennaisesti rikkonut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka korvausrahaston sääntöjä, korvausrahasto voi erottaa sen aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun korvausrahasto on antanut sivuliikkeelle varoituksen. Korvausrahaston on kuultava sijoituspalveluyritystä ja *Rahoitustarkastusta* ennen varoituksen antamista ja erottamispäätöksen tekemistä. Korvausrahaston on saatava *Rahoitustarkastuksen* ja sijoituspalveluyrityksen kotivaltion *Rahoitustarkastusta* vastaavan valvontaviranomaisen suostumus varoituksen antamiseen ja erottamispäätöksen tekemiseen.

6 §

Toimintaoikeuksien peruuttaminen ja toiminnan rajoittaminen

Mikäli ulkomainen sijoituspalveluyritys 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta edelleen jatkaa lainvastaista toimintaansa, valtioneuvosto voi rahoitustarkastuksen esityksestä kieltää kokonaan tai osittain ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sijoituspalvelujen tarjoamisen Suomessa. Päätöksestä on ilmoitettava sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle.

Valtioneuvosto voi rahoitustarkastuksen esityksestä kieltää välittömästi tämän lain vastaisen toiminnan, jos kieltö on asian kiireellisyyden vuoksi välttämätön sijoittajien tai niiden henkilöiden etujen suojaamiseksi, joille sijoituspalvelua on tarjottu. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava ulkomaiselle sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion rahoitustarkastusta vastaavalle valvontaviranomaiselle ja Euroopan komissiolle.

Valtioneuvosto voi rahoitustarkastuksen esityksestä kieltää kokonaan tai osittain ul-

Jos ulkomainen sijoituspalveluyritys 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta edelleen jatkaa lainvastaista toimintaansa, *Rahoitustarkastus* voi kieltää kokonaan tai osittain ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sijoituspalvelujen tarjoamisen Suomessa. Päätöksestä on ilmoitettava sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion *Rahoitustarkastusta* vastaavalle valvontaviranomaiselle.

Rahoitustarkastus voi kieltää välittömästi tämän lain vastaisen toiminnan, jos kieltö on asian kiireellisyyden vuoksi välttämätön sijoittajien ja niiden henkilöiden suojaamiseksi, joille sijoituspalvelua on tarjottu. Päätöksestä on viipymättä ilmoitettava ulkomaiselle sijoituspalveluyritykselle toimiluvan myöntäneen valtion *Rahoitustarkastusta* vastaavalle viranomaiselle ja Euroopan komissiolle.

Rahoitustarkastus voi kieltää kokonaan tai osittain ulkomaista sijoituspalveluyritystä

komaista sijoituspalveluyritystä tarjoamasta sijoituspalvelua Suomessa, jos ulkomainen sijoituspalveluyritys on rikkonut olennaisesti tätä lakia, arvopaperimarkkinalakia, sijoituspalveluyrityksistä annettua lakia tai muuta rahoitusmarkkinoita koskevaa lainsäädäntöä tai niiden nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä siten, että se voi vahingoittaa sijoittajan suojaa tai muutoin yleistä etua.

tarjoamasta sijoituspalvelua Suomessa, jos ulkomainen sijoituspalveluyritys on rikkonut olennaisesti tätä lakia, arvopaperimarkkinalakia, sijoituspalveluyrityksistä annettua lakia tai muuta rahoitusmarkkinoita koskevaa lainsäädäntöä tai niiden nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä siten, että se voi vahingoittaa sijoittajan suojaa tai muutoin yleistä etua.

7 §

Sivuliikkeen toimilupa

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen on haettava valtioneuvostolta toimilupa Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Hakemuksesta on pyydetävä lausunto *rahoitustarkastukselta ja* korvausrahastolta. Toimilupaa haettaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 9 §:ssä säädetään.

7 §

Sivuliikkeen toimilupa

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen on haettava *Rahoitustarkastukselta* toimilupa Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Hakemuksesta on pyydetävä lausunto korvausrahastolta. Toimilupaa haettaessa on soveltuvin osin noudatettava, mitä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 9 §:ssä säädetään.

8 §

Toimiluvan myöntäminen

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneelle ulkomaiselle sijoituspalveluyritykselle, jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät luotettavalle sijoituspalvelun tarjoamiselle asetettavat vaatimukset, voidaan myöntää toimilupa Suomeen perustettavaa sivuliikettä varten. Toimilupaa myönnettäessä on arvioitava sitä, vastaako sivuliikkeen kotivaltion sijoittajien korvausjärjestelmä korvausrahaston tarjoaman suojan tasoa ja laajuutta. Toimilupaa myöntäessään valtioneuvosto voi päättää sivuliikkeen jäsenyydestä korvausrahastossa *ja määrätä jäsenyyttä koskevista ehdoista*.

Valtioneuvosto voi asettaa sivuliikkeen perustamista, toimintaa ja valvontaa koskevia toimilupaehtoja.

8 §

Toimiluvan myöntäminen

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneelle sijoituspalveluyritykselle, jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät luotettavalle sijoituspalvelujen tarjoamiselle asetettavat vaatimukset, voidaan myöntää toimilupa Suomeen perustettavaa sivuliikettä varten. Toimilupaa myönnettäessä on arvioitava sitä, vastaako sivuliikkeen kotivaltion sijoittajien korvausjärjestelmä korvausrahaston tarjoaman suojan tasoa ja laajuutta. Toimilupaa myöntäessään *Rahoitustarkastus* voi päättää sivuliikkeen jäsenyydestä korvausrahastossa.

Rahoitustarkastuksella on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupa sivuliikkeen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia rajoituksia ja ehtoja.

8 b §

Sivuliikkeen erottaminen korvausrahastosta

Jos 7 §:ssä tarkoitettu sivuliike on olennaisesti rikkonut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka korvausrahaston sääntöjä, korvausrahasto voi erottaa sen aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun korvausrahasto oli antanut sivuliikkeelle varoituksen. Korvausrahaston on kuultava sijoituspalveluyritystä sekä ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen kotivaltion rahoitustarkastusta vastaavaa valvontaviranomaista ennen varoituksen antamista ja ennen erottamispäätöksen tekemistä. Korvausrahaston on saatava asianomaisten ministeriön suostumus varoituksen antamiseen ja erottamispäätöksen tekemiseen.

9 §

Toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen

Valtioneuvosto voi peruuttaa kokonaan tai osittain sivuliikkeen toimiluvan, jos

Valtioneuvosto voi rajoittaa määräajaksi tai toistaiseksi sivuliikkeen toimiluvan ehtojen mukaista toimintaa, jos toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminta on omiaan vakavasti vahingoittamaan arvopaperimarkkinoiden vakautta tai sijoittajien asemaa.

Valtioneuvoston on ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen päätösten tekemistä kuultava asianomaista sijoituspalveluyritystä ja pyydettävä rahoitustarkastuksen lausunto, jollei asian kiireellisyydestä muuta johdu.

8 b §

Sivuliikkeen erottaminen korvausrahastosta

Jos 7 §:ssä tarkoitettu sivuliike on olennaisesti rikkonut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä taikka korvausrahaston sääntöjä, korvausrahasto voi erottaa sen aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun korvausrahasto on antanut sivuliikkeelle varoituksen. Korvausrahaston on kuultava sijoituspalveluyritystä ja Rahoitustarkastusta ennen varoituksen antamista ja erottamispäätöksen tekemistä. Korvausrahaston on saatava Rahoitustarkastuksen ja sijoituspalveluyrityksen kotivaltion Rahoitustarkastusta vastaavan valvontaviranomaisen suostumus varoituksen antamiseen ja erottamispäätöksen tekemiseen.

9 §

Toimiluvan peruuttaminen tai toiminnan rajoittaminen

Rahoitustarkastus voi peruuttaa sivuliikkeen toimiluvan, jos:

Rahoitustarkastus voi rajoittaa määräajaksi sivuliikkeen toimiluvan ehtojen mukaista toimintaa, jos toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että toiminta on omiaan vakavasti vahingoittamaan arvopaperimarkkinoiden vakautta tai sijoittajien asemaa.

Rahoitustarkastuksen on ennen 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen päätösten tekemistä kuultava asianomaista sijoituspalveluyritystä.

12 §

Sijoituspalvelun tarjoamisen vapaus

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneella ulkomaisella sijoituspalveluyrityksellä on valtiovarainministeriön luvalla oikeus tarjota sijoituspalvelua Suomessa perustamatta tytäryritystä tai sivuliikettä.

12 §

Sijoituspalvelun tarjoamisen vapaus

Euroopan talousalueen ulkopuolisessa valtiossa toimiluvan saaneella sijoituspalveluyrityksellä on *Rahoitustarkastuksen* luvalta oikeus tarjota sijoituspalvelua Suomessa perustamatta tytäryritystä tai sivuliikettä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos valtiovarainministeriöltä on haettu toimilupaa ennen tämän lain voimaantuloa, toimiluvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevaa lakia.

12.

Laki**panttilainauslaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 18 päivänä joulukuuta 1992 panttilainauslaitoksista annetun lain (1353/1992) 4 §, 5 §:n 2 momentti, 5 a §:n 1 momentin johtolause ja 2 ja 3 momentti, 5 b § sekä 30 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 § osaksi laissa 769/1997 ja 5, 5 a ja 5 b § sekä 30 §:n 3 momentti mainitussa laissa 769/1997, seuraavasti:

4 §

Panttilainaus-toiminnan harjoittamiseen on haettava toimilupa valtiovarainministeriöltä. Toimilupa voidaan hakea myös perustettavalle panttilainauslaitokselle ennen sen merkitsemistä kaupparekisteriin.

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. Valtiovarainministeriöllä on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiin selvityksiä.

4 §

Panttilainaus-toiminnan harjoittamiseen on haettava toimilupa *Rahoitustarkastukselta*. Toimilupa voidaan myöntää myös perustettavalle panttilainauslaitokselle ennen sen rekisteröimistä.

Toimilupahakemuksessa on annettava tarpeellinen selvitys panttilainauslaitoksen omistajista ja heidän omistusosuuksistaan, hallinnosta sekä hallintoa hoitavista henkilöistä. Hakemukseen on liitettävä perustamiskirja. *Rahoitustarkastuksella* on oikeus vaatia myös muita tarpeelliseksi katsomiin selvityksiä. *Panttilainauslaitoksen toimilu-*

Panttilainauslaitoksen toimilupahakemuksesta on pyydettyä asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

pahakemuksesta on pyydettyä asianomaisen paikkakunnan poliisin lausunto.

5 §

Valtiovarainministeriöllä on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan panttilainauslaitoksen liiketoimintaa koskevia rajoituksia tai ehtoja.

Rahoitustarkastuksella on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan panttilainauslaitoksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan kannalta tarpeellisia ehtoja.

5 a §

Valtiovarainministeriö voi rahoitustarkastuksen esityksestä peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos

5 a §

Rahoitustarkastus voi peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos

Jos valtiovarainministeriö peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, voi valtiovarainministeriö samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta kaupparekisterille.

Jos Rahoitustarkastus peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, Rahoitustarkastus voi samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta rekisteriviranomaiselle.

5 b §

Valtiovarainministeriö voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Toimiluvan peruuttamista koskevasta hakemuksesta on pyydettyä rahoitustarkastuksen lausunto.

Jos valtiovarainministeriö peruuttaa 1 momentin nojalla panttilainauslaitoksen toimiluvan, voi valtiovarainministeriö samalla antaa määräyksiä siitä, miten toiminnan lopettamisen tulee tapahtua.

Valtiovarainministeriön on ilmoitettava toimiluvan peruuttamisesta kaupparekisterille.

5 b §

Rahoitustarkastus voi panttilainauslaitoksen hakemuksesta peruuttaa panttilainauslaitoksen toimiluvan, jos panttilainauslaitos on päättänyt lopettaa luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen. Toimiluvan peruuttamiseen sovelletaan, mitä 5 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

30 §

Panttilainauslaitoksen osalta osakeyhtiölain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 8 luvun 4

Osakeyhtiölain 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 8 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun

Voimassa oleva laki

Ehdotus

§:n 1 momentissa tarkoitetun luvan antaa valtiovarainministeriö.

luvan antaa *panttilainauslaitokselle Rahoitustarkastus*.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Jos valtiovarainministeriöltä on haettu tässä laissa tarkoitettua lupaa ennen tämän lain voimaantuloa, luvan käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olevaa lakia.

13.

Laki

sijoitusrahastolain 122 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 29 päivänä tammikuuta 1999 annetun sijoitusrahastolain (48/1999) 122 §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

122 §

Rahoitustarkastuksen on asetettava rahoitustarkastuslain (503/1993) 15 §:ssä tarkoitettu asiamies huolehtimaan sijoitusrahaston lakkauttamisesta siten kuin siitä säädetään 119 §:ssä, jos

1) rahastoyhtiö tai säilytisyhteisö ei ryhdy toimenpiteisiin sijoitusrahaston lakkauttamiseksi tai valmistelemaan sijoitusrahastojen sulautumista kuukauden kuluessa 121 §:ssä tarkoitetun edellytyksen täytyttyä; tai

2) säilytisyhteisö ei ryhdy toimenpiteisiin sijoitusrahaston hallinnon luovuttamiseksi.

Rahoitustarkastuksen on välittömästi määrättävä sijoitusrahaston rahasto-osuuksien liikkeeseenlasku ja lunastaminen keskeyttäväksi.

122 §

Rahoitustarkastuksen on asetettava *Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 23 §:ssä* tarkoitettu asiamies huolehtimaan sijoitusrahaston lakkauttamisesta siten kuin siitä säädetään 119 §:ssä, jos

1) rahastoyhtiö tai säilytisyhteisö ei ryhdy toimenpiteisiin sijoitusrahaston lakkauttamiseksi tai valmistelemaan sijoitusrahastojen sulautumista kuukauden kuluessa 121 §:ssä tarkoitetun edellytyksen täytyttyä; tai

2) säilytisyhteisö ei ryhdy toimenpiteisiin sijoitusrahaston hallinnon luovuttamiseksi.

Rahoitustarkastuksen on välittömästi määrättävä sijoitusrahaston rahasto-osuuksien liikkeeseenlasku ja lunastaminen keskeyttäväksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

14.

Laki**arvopaperimarkkinalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä toukokuuta 1989 annetun arvopaperimarkkinalain (495/1989) 7 luvun 1 §:n 2—4 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 2 momentti laissa 1517/2001 ja 3 ja 4 momentti laissa 581/1996, sekä

muutetaan 2 luvun 11 §:n 4 ja 5 momentti, 4 luvun 5 a §:n 4 momentti, 5 luvun 5 §:n 1 momentti, 7 luvun 1 §:n 1 momentti ja 10 luvun 3 §:n 5 momentti,

sellaisena kuin ne ovat 2 luvun 11 §:n 4 ja 5 momentti ja 7 luvun 1 §:n 1 momentti mainituksa laissa 1517/2001, 4 luvun 5 a §:n 4 momentti laissa 321/1998 sekä 5 luvun 5 §:n 1 momentti ja 10 luvun 3 §:n 5 momentti laissa 581/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 luku

Arvopaperien markkinointi, liikkeeseenlasku ja tiedonantovelvollisuus

11 §

Kirjanpitolautakunta voi myöntää poikkeuksen osavuositarkastuksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen sisällöstä, jollei laissa toisin säädetä. Rahoitustarkastuslain 2 §:ssä tarkoitettujen yhteisöjen osalta poikkeuksen voi kuitenkin myöntää rahoitustarkastus ja vakuutusyhtiöiden osalta Vakuutusvalvontavirasto. Kirjanpitolautakunnan ja Vakuutusvalvontaviraston on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehtyyn hakemukseen annetusta päätöksestä rahoitustarkastukselle. Katsaukseen ja tilinpäätökseen on sisällytettävä maininta poikkeuksesta.

Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen listalleotto- ja tarjousesitteen sekä 6 luvussa tarkoitetun tarjousasiakirjan sisällöstä ja julkistamisesta sekä osavuositarkastuksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen julkistamisesta. Vakuutusyhtiöiden osalta poikkeuksen osavuositarkastuksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen julkistamisesta voi kuitenkin myöntää Vakuutusvalvontavirasto. Vakuutusvalvontaviraston on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehtyyn

Kirjanpitolautakunta voi myöntää poikkeuksen osavuositarkastuksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen sisällöstä, jollei laissa toisin säädetä. *Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (/) tarkoitetuille* valvottaville poikkeuksen voi kuitenkin myöntää *Rahoitustarkastus* ja *Vakuutusvalvontavirastosta annetussa laissa (78/1999) tarkoitetuille valvottaville* Vakuutusvalvontavirasto. Kirjanpitolautakunnan ja Vakuutusvalvontaviraston on ilmoitettava päätöksestään välittömästi *Rahoitustarkastukselle*. Katsaukseen ja tilinpäätökseen on sisällytettävä maininta poikkeuksesta.

Rahoitustarkastus voi myöntää poikkeuksen listalleotto- ja tarjousesitteen sekä 6 luvussa tarkoitetun tarjousasiakirjan sisällöstä ja julkistamisesta sekä osavuositarkastuksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen julkistamisesta. *Vakuutusvalvontaviraston valvottavien* osalta poikkeuksen osavuositarkastuksen, vuosikatsauksen ja tilinpäätöksen julkistamisesta voi kuitenkin myöntää Vakuutusvalvontavirasto. Vakuutusvalvontaviras-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hakemukseen annetusta päätöksestä rahoitustarkastukselle.

ton on välittömästi ilmoitettava poikkeuksen saamiseksi tehtyyn hakemukseen annetusta päätöksestä *Rahoitustarkastukselle*.

4 luku

Arvopaperikauppa ja sijoituspalvelun tarjoaminen

5 a §

Rahoitustarkastus hyväksyy leimaverolain 47 b §:ssä tarkoitetun takaisinosto-sopimuksen sekä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun arvopaperien takaisinostosopimuksen ja lainaussopimuksen ehdot. Hyväksyntää voi hakea rahoitustarkastuslain (503/1993) 2 §:ssä tarkoitettu valvottava. Erillistä hyväksyntää ei kuitenkaan ole haettava, jos takaisinostosopimuksen tai lainaussopimuksen ehdot on vahvistettu 3 luvun 4 §:n mukaisesti osana arvopaperipörssin sääntöjä tai kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisesti osana optioyhteisön sääntöjä.

Rahoitustarkastus hyväksyy elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitetun *arvopaperien takaisinostosopimuksen ja lainaussopimuksen* ehdot. Hyväksyntää voi hakea *Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa tarkoitettu* valvottava ja *arvopaperivälittäjien yhteisö*. Erillistä hyväksyntää ei kuitenkaan ole haettava, jos takaisinostosopimuksen tai lainaussopimuksen ehdot on vahvistettu 3 luvun 4 §:n mukaisesti osana arvopaperipörssin sääntöjä tai kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaisesti osana optioyhteisön sääntöjä.

5 luku

Sisäpiiriä koskevat säännökset

5 §

Edellä 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottajan on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla hänen, hänen holhottavansa ja 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteisön ja säätiön omistamat osakkeet, osakkeisiin osakeyhtiölain mukaan oikeuttavat arvopaperit sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset. Rekisterissä on vastaavasti oltava kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla tiedot 3 ja 4 §:ssä tarkoitetuista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä.

5 §

Edellä 3 ja 4 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten vastaanottajan on pidettävä rekisteriä, josta ilmenevät kunkin ilmoitusvelvollisen kohdalla hänen, hänen *edunvalvonmassaan olevan vajaanvaltaisen* ja 2 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteisön ja säätiön omistamat osakkeet, osakkeisiin ja niihin oikeuttaviin arvopapereihin oikeuttavat arvopaperit sekä eriteltyinä kaupat ja muut luovutukset. Rekisterissä on vastaavasti oltava kunkin ilmoitusvelvollisuuden kohdalla tiedot 3 ja 4 §:ssä tarkoitetuista henkilöistä, yhteisöistä ja säätiöistä.

7 luku

Arvopaperimarkkinoiden valvonta

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten niiden nojalla antamien määräysten sekä arvopapereilla käytävää julkista kauppaa ja muuta 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä koskevien sääntöjen, ohjeiden ja sopimusehtojen noudattamista valvoo rahoitustarkastus.

Rahoitustarkastuksella on oikeus saada julkisen kaupankäynnin ja muun 3 luvun 16 §:ssä tarkoitetun kaupankäyntimenettelyn kohteena olevan arvopaperin liikkeeseenlaskijalta, muulta arvopaperipörssissä toimivalta ja muun julkisen kaupankäynnin muulta osapuolelta, 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun esitteen julkistamiseen velvolliselta, 2 luvun 9 ja 10 §:ssä tarkoitetulta ilmoitusvelvolliselta, 4 a luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulta selvitysyhteisön omistuksessa olevalta tai selvitystoimintaan kuuluvia tehtäviä hoitavalta, 5 luvun 2, 3 ja 4 §:ssä tarkoitetulta ilmoitusvelvolliselta, yhteisöltä ja säätiöltä sekä 6 luvun 1 §:ssä tarkoitetulta ostotarjouksen tekijältä ja 6 luvun 6 §:ssä tarkoitetulta osakkeenomistajalta tai muulta lunastusvelvolliselta valvonnan edellyttämät tiedot sekä saada näiltä jäljennökset valvonnan kannalta tarpeellisiksi katsomistaan asiakirjoista. Rahoitustarkastuksella on lisäksi oikeus suorittaa valvonnan kannalta välttämätön tarkastus edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettujen yhteisöjen ja säätiöiden luona.

Rahoitustarkastus voi asettaa ja tuomita maksettavaksi uhkasakon 5 luvun 2, 3 ja 4 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden ja tämän pykälän 2 ja 4 momentissa tarkoitetun tiedonanto- ja asiakirjan esittämisvelvollisuuden tehosteeksi.

Liikkeeseenlaskijan tilintarkastajan on annettava 2 luvun 6 ja 6 a §:ää täydentäviä tietoja tilintarkastuksesta, jos rahoitustarkastus esitteen ennakkotarkastuksen yhteydessä sitä liikkeeseenlaskijalta perustellusta

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä arvopapereilla käytävää julkista kauppaa ja muuta 3 luvun 16 §:ssä tarkoitettua kaupankäyntimenettelyä koskevien sääntöjen ja sopimusehtojen noudattamista valvoo *Rahoitustarkastus*.

(2—4 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

syystä vaatii. Tilintarkastaja voi antaa lausunnon liikkeeseenlaskijan hallituksen rahoitustarkastukselle antamasta vastauksesta.

10 luku

Erinäisiä säännöksiä

3 §

Rahoitustarkastuslain 24 §:n 2 momenttia ei sovelleta muutoksenhakuun päätöksestä, joka koskee 3 luvun 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 5 momentissa sekä 6 luvun 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua asiaa.

Rahoitustarkastuksesta annetun lain 41 §:n 2 momenttia ei sovelleta muutoksenhakuun päätöksestä, joka koskee 3 luvun 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 5 momentissa sekä 6 luvun 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua asiaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

15.

Laki

kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain 4 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä elokuuta 1988 kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) 4 luvun 3 §, sellaisena kuin se on laeissa 599/1997 ja 1518/2001.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

Johdannaismarkkinoiden valvonta

3 §

3 §

Tiedonsaantioikeus

Velvollisuus antaa tietoja

Rahoitustarkastuksella on oikeus saa-

da2 luvun 8 §:n 3 momentissa mainitulta muulta optioyhteisössä toimivalta sekä 3 luvun 13 §:ssä mainitulta henkilöltä ja yhteisöltä valvonnan edellyttämät tiedot sekä jäljennökset valvonnan kannalta tarpeellisiksi katsomistaan asiakirjoista. Rahoitustarkastuksella on oikeus suorittaa 3 luvun 13 §:n 4 momentissa tarkoitetussa yhteisössä valvonnan kannalta välttämätön tarkastus.

Rahoitustarkastus voi asettaa tässä pykälässä säädetyn tiedonanto- ja asiakirjanestämisen velvollisuuden tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi asianomaisen kotipaikan lääninhallitus.

Optioyhteisö on velvollinen luovuttamaan sähkömarkkinalain nojalla järjestelmävastuuseen määrätylle yhteisölle ja muulle asianomaisen ministeriön määräämälle yhteisölle tietoja sähköön perustuvilla optioilla ja termiineillä käydyistä kaupoista siten kuin sähkömarkkinalaissa säädetään.

Optioyhteisö on velvollinen luovuttamaan sähkömarkkinalain nojalla järjestelmävastuuseen määrätylle yhteisölle ja muulle asianomaisen ministeriön määräämälle yhteisölle tietoja sähköön perustuvilla optioilla ja termiineillä käydyistä kaupoista siten kuin sähkömarkkinalaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

16.

Laki

valtion vakuusrahastosta annetun lain 19 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion vakuusrahastosta 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetun lain (379/1992) 19 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 245/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 a §

19 a §

Yhtiöitä koskevat eräät säännökset

Yhtiöitä koskevat eräät säännökset

OmaisuuDENHOIToyhtiön tai muun 1 §:n 4 momentissa tarkoitetun yhtiön tai niiden omistaman yhtiön osakkeisiin ei sovelleta valtion talousarviosta annetun lain (423/88)

OmaisuuDENHOIToyhtiön tai muun 1 §:n 4 momentissa tarkoitetun yhtiön tai niiden omistaman yhtiön osakkeisiin ei sovelleta valtion talousarviosta annetun lain

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §:n 1 momenttia eikä lakia valtion osakasvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä (740/91).

(423/1988) 24 §:n 1 momenttia eikä lakia valtion osakasvallan käytöstä eräissä taloudellista toimintaa harjoittavissa osakeyhtiöissä (740/1991). *Omaisuudenhoitoyhtiöön sovelletaan osakeyhtiöistä voimassa olevan lainsäädännön lisäksi, mitä luottolaitostoinnasta annetun lain (1607/1993) 10 luvussa säädetään asiakkaansuojasta, 94 §:ssä salassapitovelvollisuudesta ja 100 §:ssä salassapitovelvollisuuden rikkomisesta ja Rahoitustarkastuksesta annetun lain (/) 25§:ssä uhkasakosta.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____

17.

Laki

perintätoiminnan luvanvaraisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan perintätoiminnan luvanvaraisuudesta 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (517/1999) 1 §:n 3 momentin 3 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Perintätoiminnan luvanvaraisuus

Tässä laissa säädettyä toimilupaa ei kuitenkaan vaadita satunnaiseen perintätoimintaan, jos perintätoimintaa ei ole markkinoitu. Toimilupaa ei myöskään vaadita:

3) rahoitustarkastuslain (503/1993) 2 §:ssä tarkoitettujen valvottavien taikka vakuutusyhtiölaissa (1062/1979), ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995), vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987), työelä-

3) *Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (/) tarkoitettujen* valvottavien taikka vakuutusyhtiölaissa (1062/1979), ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995), vakuutusyhdistyslaissa

kevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997), vakuutuskassalaissa (1164/1992), eläkesäätiölaissa (1774/1995), merimieseläkelaiassa (72/1956), lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelaiassa (134/1962), maatalousyrittäjien eläkelaiassa (467/1969) tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaiassa (662/1985) tarkoitettujen vakuutus- tai eläkelaitosten harjoittamaan perintätoimintaan;

(1250/1987), työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997), vakuutuskassalaissa (1164/1992), eläkesäätiölaissa (1774/1995), merimieseläkelaiassa (72/1956), lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelaiassa (134/1962), maatalousyrittäjien eläkelaiassa (467/1969) tai taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaiassa (662/1985) tarkoitettujen vakuutus- tai eläkelaitosten harjoittamaan perintätoimintaan;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____